Kinh Tiểu Bộ Pali - Hạnh Tạng - Cariyapitakapāḷi {Pali Việt} (TK Indacanda dịch)

Kinh Tiểu Bộ (TK Indacanda dịch)

TAM TẠNG SONG NGỮ PĀLI - VIỆT

VESAK 2550

Sabbadānaṃ dhammadānaṃ jināti. Sự bố thí Pháp vượt trên tất cả các sự bố thí.

Thí Chủ: _____

_____

_____

Dâng đến: _____

_____

_____

Ước Nguyện: _____

_____

Hồi hướng đến: _____

_____

TAM TẠNG SONG NGỮ PĀLI - VIỆT - TẬP 42

SUTTANTAPITAKE KHUDDAKANIKĀYE

BUDDHAVAMSAPĀLI & CARIYĀPITAKA PĀLI

TẠNG KINH - TIỂU BỘ

PHẬT SỬ & HẠNH TẠNG

PHẬT LỊCH 2550 DƯƠNG LỊCH 2006

In lần thứ nhất: PL 2550 - DL 2006 Số Lượng 600 cuốn

ISBN: 955 - 1222 - 43 -1

@Buddhist Cultural Centre 125 Anderson Road Nedimala, Dehiwala - Sri Lanka

Tel: 2734256, 2728468 Fax: 2736737 Email: bcc@sri.lanka.net

MỤC LỤC TỔNG QUÁT Mục Lục Tổng Quát iii

Lời Tựa - Sinhala và Việt ngữ v - xiv

Văn Bản của Bộ Tôn Giáo - Anh và Việt ngữ xv - xvi

Thành Phần Nhân Sự xvii

Lược Đồ Tam Tạng xviii - xix

Lời Giới Thiệu xxiii - xxvi

Các Chữ Viết Tắt xxvii

Mẫu Tự Pāḷi - Sinhala xxix - xxx

Buddhavaṃsa visayasūci - Mục Lục Phật Sử xxxi - xxxii

Cariyāpiṭaka visayasūci - Mục Lục Hạnh Tạng xxxiii - xxxv

Buddhavaṃsapāḷi - Phật Sử 2 - 247

Cariyāpiṭaka - Hạnh Tạng 250 - 327

Phụ Chú 329 - 334

Buddhavaṃsa - Thư Mục Câu Kệ Pāḷi 335 - 346

Buddhavaṃsa - Thư Mục Danh Từ Riêng 347 - 351

Cariyāpiṭaka - Thư Mục Câu Kệ Pāḷi 353 - 358

Cariyāpiṭaka - Thư Mục Danh Từ Riêng 359 - 360

Buddhavaṃsa - Thư Mục Từ Đặc Biệt 361 - 363

Cariyāpiṭaka - Thư Mục Từ Đặc Biệt 365 -367

Phương Danh Thí Chủ 369

--ooOoo--

iii

“Tathāgatappavedito dhammavinayo, bhikkhave, vivaṭo virocati, no paṭicchanno.”

“Này các tỳ khưu, Pháp và Luật đã được công bố bởi đức Như Lai là bộc lộ, chói sáng, không che giấu.”

***

(Aṅguttaranikāya Tikanipātapāḷi Kusinaravagga Paṭichannasutta, Parivārapāḷi Ekuttarikanaya Tikavāra - Bộ Tăng Chi, Chương Ba Pháp, Phẩm Kusinārā, Kinh Được Che Giấu; Luật Tập Yếu, Chương Tăng Theo Từng Bậc, Nhóm Ba).

iv

m%ia;djkd i;d ixLHd l,am ,CIhla ufkda mqKsOdk mqrd” kjdixLHD l,am ,CIhla jdla m%KsOdk mqrd” idrdixLH l,am ,CIhla ldh jdla m%KSOdk mqrd” iïud iïnqÿjreka úis y;r kulf.ka ksh; újrK ,nd ls%’mQ’ 623 § muK nqoaO;ajhg m;aj” nrKei ñ.odfha § O¾u pl%h meje;a jQ ;eka mgka mkaid,sia jila ;=< foaYkd lrk ,o O¾uh ;:d.; O¾uh kï fjhs’ ta ;:d.; O¾uh Ouu- OuuXll- ioOuu Ouuúkh” n%yaupßh’ idk- mdjpk - wd§ kduhkf.ka y÷kajd § we;’ fuu ioaO¾uhu wdkkaoh udf.a wejEfuka f;dmf.a Ydia;D jkafka hhs ;:d.;hka jykafia úiskau mßks¾jdKfha § jodrd we;’ thska fmfkkafka nqÿka jod< O¾uhu NsCIQka f.a

u¾f.damfoaYlhd jQ j.hs’ tfia ;sìh§;a nqoaO mßks¾jdKfhka miqj iqNø kï NsCIqjf.a u;h jQfha ;:d.;hka jykafia ke;s ksid ;u ;ukag jqjukd mßÈ NsCIQkag Ôj;aùug mq¿jka njhs’ iqNø NsCIqj ;:d.; mßks¾jdKh .ek is;d we;af;a lrorhlska ñÿKq wjia:djla f,ihs’ iuyr úg fjk;a u; m%lg kqjQjo ;j;a NsCIQka w;r fujeks úkdYldÍ u;s u;dka;r mj;skakg we;’ i¾j{hka jykafia đj;a j isáh§u foajo;a; iqklaL;a;” wßgG” id;s” wd§ NSCIqyq fujeks u; Wmojk ,oy’

O¾uh iïnkaOj .eg¨jla u;=jQfha l,;=rlska jQjo” nqoaO O¾ufha msßisÿ nj ta whqßkau /l .ekSfï wjYH;djh” nqoaO mßks¾jdKfhka miqj Ydik NdrOdÍ jQ uyd ldYHm” Wmd,s wd§ uyry;ka jykafia,dg meyeÈ,s úh’ Wkajykafia,d nqoaO mßks¾jdKfhak isjqjk ui fojkod rc.ykqjr fjydr m¾j; m%dka;fha ima; m¾KS .=ydoajdrfhys’ wcdi;a rcq úiska ;rjk ,o uKavmhg /ia jQ mkaishhla uy ry;ka jykafia,df.a iyNd.s;ajfhka m<uqjk O¾u ix.S;sh meje;ajqy’

O¾u úkhOr wkqnoaO uydldYHm” O¾u NdKavd.dßl wdkkao” w.% úkhOr Wmd,s wd§ isõms<sisôhd m;a uyry;ka jykafia,d úiska mj;ajk ,o fuu ix.dhkdj fiiq ish¨ ix.dhkdjkag mdol jQ nj;’ iuia; fn!oaO NsCIq ix>hd úiskau ms<s.kakd ,o nj;a wÜGl:djkays i|yka fjhs’ fuu m%:u ix.dhkdj lmamshd lmamsh isCLdmo mekùu;a Lqoodkq Lqool YsCIdmo úksYaph;a ksodkfldg mj;ajk ,o neúka m[pi;sl úkh ix.S;s hk kñka th y÷kajhs’ nqoaO jpkh ke;skï YS% ioaO¾uh msgl jifhka’ fnÿfõ; ta ta msgl tla tla iX> mrïmrdj,g ÿkafka;a fuu ix.dhkdfõ §h’

m%:u O¾u ix.dhkdfjka jir ishhla blau .sh miq l,dfYdl rcq oji úYd, uykqjr jeis jÊđ NsCIqka úiska úkh úfrdaë jia;= oyhla úkhdkql+, lsÍug W;aidyhla .;ay’ fuu oi jia= ms<sfj; kS;shg mgyeks fukau iodpdrd;aul fkdjk njo

v

m%ldYs;hy’ jÊđ NsCIqkaf.a fuu úkh úfrdaë W;aidyfhka nqoaO O¾uh /l .ekSu i|yd fojeks ix.dhkdj meje;aùñ’

ldlKav m%;; hi kï uyry;ka jykafia” iínldó” f¾j;” id<ay” LqÊc fidaNs; jdiN.dó” iquk” idKjdiS iïN+; hk ry;ka jykafia,d idlþdlr fuu ix.dhkdj mj;ajk ,È’ i;a ishhla ry;ka jykafia,d úiska fuu ix.dhkdj mj;ajk ,oy’ i;; i;; úkh ix.S;s kñka hk kñka y÷kajk fuu ix.dhkdfõ§ pq,a,j.a.fha ix.S;s LJO fol” uqKvrdc iQ;%h” fißiail úudk l:d W;a;rjdo” fma;jF:q wdÈh msl md,shg l;= l<y’

úúO ksldhka yg .ekSu;a ta ta ksldhhkaj, whs;sjdislï” b.ekaùï” yd j;a ms<sfj;a u.ska nqÿ oyu ls,sáùu;a’ ÿYaYS,hka jeä ùu;a” ta ksidu is,aj;=ka úkh l¾u isÿ fkdlr isàu;a’ úkhOr nyqY%e; iqfmaY, ysCIdldó ry;ka jykafia,d .ï okõ w;yer jkjdiS ùu;a hk wjia:d nqÿka msßksù foishmka;sia jir jk úg olakg ,enqks’ fuu ;;ajfhka iïnqoaO O¾uh wdrCIdlr .ekSu i|yd nqoaO j¾I foish mka;sia jekafka § wfYdal wêrdchdf.a odhl;ajfhka me<¨ma kqjr § ;=kajk ix.dhkdj meje;aùh’ fuu ix.dhkdj mj;ajk ,oafoa fud.a.,s mq;; ;siai uy ry;ka jykafiaf.a m%Odk;ajfhka ry;=ka jykafia,d odyla iïnkao fjñka” wfYdalrdu fha§h’ l:d jF:qmmlrKH fuys§ ix.S;s úh’ l:djF:qmmlrKh ix.dhkd lr we;af;a iïñ;sh” f.dal=,sl wd§ ksldhhka úiska jerÈ lreKq f.k ú.%y lrk ,o O¾u lreKq ksjerÈ fldg msßisÿ nqoaO O¾uh /l.kq i|ydh’ kj uilska ksu jQ fuu ix.dhkdj idyiais l kñka y÷kajhs’

Wmd,s ry;ka jykafiaf.a YsIH mrïmrdj úiska úkh msglh o” wdkkao mrmqfrys §>NdKl” idßmq;; mrmqfrys uÊCêu NdKl” uydldYHm mrmqfrys ixhq;; NdKl wkqreoaO mrmqfrys wx.=;a;r Ndl wd§ka úiska iQ;% msg lh o” Ydßmq;% YsIH mrmqßka wNsO¾u msglho fuu ix.dhkdj fj; mj;ajdf.k wdy’

NdKlhkaf.a m%Njh iïnqoaO mßks¾jdKfhka f;uilg miq uyd ldYHm uy ry;kaf.a m%Odk;ajfhka rc.ykqjr § mj;ajk ,o m%:u ix.dhkdfõ§ O¾uh lshdj msglj,g fldgiaj,g fn¥y’ ta tla tla O¾u fldÜGdYhla tla tla NsCIq msßilg Ndr lSÍu WÑ; hhs fuys È l,amkd lr we;’ lg mdvufka ;:d.; O¾uh wdrCId lsÍfï wjYH;djh ksid fuf,i jev fnod.ekSfï Wjukdj we;súh’ ta ta O¾u fldgia Ndrfok ,oafoa ta ta fldgia ms<sn|j m%ùk;ajhla ±la jQ NsCIq msßia j,gh’ WodyrK jifhka úkh msglh Ndrfok ,oafoa úkh ms<sn| w.%ia:dkh fyn jQ Wmd,s ry;ka jykafia m%uqL mrmqrgh’ iQ;% msglh Ndr§ we;af;a O¾u NdKavd.dßl wdkkao

vi

ry;ka jykafiaf.a msßigh’ wNsO¾uh Ndr § we;af;a O¾u fiakdm;s ießhq;a ry;ka jykafiaf.a mrmqrgh’

§> NdKl - ucCêu NdKl - ixhqla; NdKl - wx.=;a;r NdKld cd;l

NdKl” Ouumo NdKl” WNf;da úNX. Ndkl” uyd wßhjxi NdKl wd§ jifhka fuu YsIH mrïmrd È.ska È.gu msßisÿ nqoaO O¾uh /lf.k wdy’ fuu NdKl mrïmrdj, wjidk mqrela ,xldfõ úiQy’ NdKl jifhka ;s%msgl nqoaO jpkh lg mdvñka /lf.k wd fuu msßia w;r iq;;k;sld - úkhOrd - wNsOuúld - OuuOrd wgGlÓld - ;smsgld - p;=ksldhsld wd§ jYfhkao ta ta O¾u fldgia lg mdvñka f.k wd NsCIQka jykafia,d jQy’

;=kajk O¾u ix.dhkdfjka miqj’ oUÈj f:arjdodpßh mrïmrdfõ wjidk mqrel jQ fud..,s mq;a; ;siai uyry;ka jykafiaf.a mdodjk; w.% YsIHhd jQ ñys÷ uy ry;ka jykafia úiska ix.dys; f:rjd§ nqoaO O¾uh ,laÈjg f.k wdy’

f:rjdo - f:r hkqfõk ye¢kafjk msßi jeäuy,a,ka ia:úrhka jifhka .efka’ tkï jeäuy,a,kaf.a wdh;khg f:rjdohg wh;a idudđlfhdah’ fuys f:ar hkqfjka y÷kajkafka m%:u oaú;Sh” ix.dhkdj,g iyNd.s jQ uyd ldYHm” Wmd,s - hi” wd§ jQ uyry;ka jykafia,d úiska ix.dhkd l< md,s O¾uh f:arjdo kï fõ’ zzfoj iX.S;fhda wdrE<y md,sfha fjF: f:rjdfod-;s fnÈ;nnx - idysuyd liim N+;S;x uyd f:rdkx jdo;;d f:rjdofld;s jqpp;sZZ hkqfjka irF: §mkS àldfjys ths’ f:ßld hkqfjka y÷kajk f:arjd§yq u.OH iy cchsksh uQ,ia:dk lr .;ay’ fuhska ,xldjg meñKsfha WcchskS YdLdjhs’ f:arjdo Ydikfha mS;DDjre jQfjda fmdardKfhda fj;s’ fmdardKfhda jQl,s iïNdjkSh wdpd¾h msßila jQ w;r f:arjdo Ydikh we;sùfi§ yd ;yjqre lsÍfuys § jeo.;a ;ekla .;a nj fmfka’

;=kajk O¾u ix.dhkdfjka miqj ñys÷ yry;ka jykafia úiska ,xldjg f.k tk ,oafoa f:arjd§ ;s%msglhhs’ uyskaod.ukfhka miqj ,xldfõ YS% ,dxlsl NsCIq msßila we;s jQy’ Wkajykafia,d ta ;s%msglh yod<y’ isxyf,ka wgqjd WhQy’ foajdkïmsh;siai rcqf.a m%Odk wud;Hhl= jQ wßgG meúÈ ù ry;aje Wkajykafiaf.a m%Odk;ajfhka foajdkï msh;siai rdc iufha ^ls%’mQ’ 247-207& § ,xldfõ m<uqjk ix.dhkdj lr we;’ fuu ix.dhkdjg iegoyila ry;ka jykafia,d iyNd.S jQ nj i|ykah’ i;afofkl=f.a hq;a YsIHkq YsIH mrïmrdjg wkqj ñys÷ uy ry;ka jykafiaf.a m%:u YsIHhd jQfha wßgG f;rekah’ wkqrdOmqrfhys” :Qmdrdufha fuu

ix.dhkdj mj;ajd we;’

vii

O¾ufYdal rcqf.a fufyhùfuka ,xldjg nqÿ iuh f.k wd ñys÷ ysñhka Wfoid wkqrdO mqrfhys bÈ jQ b;d jeo.;a jQo b;d úYd, jQo wdrduh uyd úydrhhs’ fuu úydrfhys jev isá NsCIQka jykafia,d iuHla oDIaál f:arjd§yq jQy’ f:arjdoh wdrCId jQfha fuu úydrfha§h’

f:arjd§ nqoOYdikhg wd n,mEï f:rjd§ nqoaOYdikh flfrys jßkajr hï hï u;jdÈj, n,mEï o we;súh’ thska tlla kï nqÿka w;sudkqIslhhs úYajdi l< f,daflda;a;r jdohhs’ fY%aIaG Ydia;Djrekaf.a wNdjfhka miqj wkq.dñlhka úiska Tyqf.a ñksia nj wu;l fldg Tyq foaj;ajfhka ie,lSu iajdNdúlh’ Tjqka tfia lrkafka Ydia;Djrhd flfrys ±ä Nla;sh ksidh’ tfy;a f:arjd§yq ta w;ska jeäÿr .sfha ke;’ Tjqka nqoaO ldh foi h:d ;;ajfhka neÆ nj fmfka’ thg wu;rj ffj;=,Hjdo” kS,mg o¾Yk” .+<yjdo wd§ kïj,ska f:arjdo ;s%msglhg wh;a fkdjQ úfYaIdx. ìys jQjo f:arjdo nqÿ iuh úiska tajd neyer lrk ,È’ fi wd§ jifhka ffj;=,H jd§kaf.ka we;sjqKq fkdfhla Wmøj j,ska f:arjdoh uyd úydßl NsCIQka úiska n,j;a ÿIalr;d ueo wdrCId lrk ,È’ wkHjd§ O¾uhka f:arjdohg we;=,ajkq j<lajkq i|yd f:ar jd§yq yeu whqßkau igka l<y’ uydfiak rdcH iufha§ fuu igyk m%lgj flreKq úg f:arjd§yq ch .;ay’ fuu uyd úydrh ms<sn|j lS¾;srdjh yeu ;eku me;sr mej;sK’ ks¾u, O¾uh ,nd .ekSu i|yd úfoaYslfhda ,xldjg wdy’ úYdL mS;su,a,” nqoaO f>dI hk wh bka iuyfrls’

fmdF:l ix.S;sh ñys÷ ysñhka úiska ,xldjg f.k tk ,o ;s%msgl O¾uh jir ydrishhla muK lg mdvñka meñKs uyd úydßl NsCIQka jykafia,d ta msßisÿ f:arjdoh mrmqfrka mrmqrg f.khdfï Wodr jQ o mú;% jQo fÉ;kdfjka nqoaO j¾I 440-454 w;r ld,fha j<.ïnd rcq oji fmd;aj, ,shùh’ j<.ïnd rcq oji f,aLkdrEV lf<a rc.y - fõid,S - mdg,S mq;% - k.rj, meje;a jQ O¾u ix.dhkdjka ys § f;dard fírdf.k ix.%y l< ;s%msglhhs’ f,dalfha m%:u jrg isxy, ry;=ka úiska lrk ,o fuu fmdF:l ix.S;sfhka miqj” nqoaO Y%djlhka w;=frka b;d Wiia úkh Orhd jQ Wmd,s f;rekaf.ka mej; tkafka hhs i<lk f:arjd§ md,s ;s%msglh ishï” ldïfndac” nqreu wd§ ol=Kq È. rgj, me;sr .shy’

pïmd ^úhÜkduh& bkaÿ Ök w¾O oAùmfha kef.kysr m%dka;fha ol=Kq fldgi jk j;auka úhÜkduh we;’ w;S;fha pïmd kñka y÷kajd we;’ nqÿ iuh ls%’j’ 3 jeksish jfia§ muK fuys ;yjqre jkakg we;ehs is;sh yelsh’ ls%’j’ 605 § pïmd w. k.rh Ökqka úiska wdl%uKh fldg fn!oaO jia;+ka Ökhg f.k.sh nj Ök ,shú,s j, i|ykaj we;’ fuhska meyeÈ,s jkafka ls%’j’ 7 jk ishji g fmr j¾;udk úhÜ kdufha nqÿ oyu m%p,s;j mej;s njhs’ pïmdks fn!oaOhka fmdÿ

viii

jifhka wd¾h iïñ;sh ksldhg wh;a jQ w;r i¾jdia;s ksldfha iaj,am fokl= o isá njhs’ ls%’j’ 8 jeks ishjfia Ys,d f,aLkhlska fmkS hkafka pïmdks uydhdk nqÿ oyu n,j;aj meje;s nj;a” iuyr rcjrekaf.a o wdYs¾jdoh ,o nj;ah’ miq ld,hl § uydhdkfhka leã wd ;ka;%hdkh o tys jq nj meyeÈ,sh’

ls%’j’ 15 jk ishjfia§ W;=f¾ wkakïjreka úiska rg w,a,d .kakdf;la uydhdk iajrEmfha nqoaOd.u pïmdks ^úhÜkdufha& Ôjudk n,fõ.hla úh’ miqj pïmdks merKs wd.u fjkqjg Ök iajrEmfhka hq;a nqÿ iuh tys n,mj;ajd we;’

úhÜkdu cd;sl NsCLq bkaOLkaO úhÜkdu cd;sl bkaOLkaO NsCIQka jykafia jir lSmhlg fmr ,xldjg jevujd” fldaÜfÜ isß chj¾Okdrdufha jev isáñka isxy, NdIdj lshùugo md<sNdIdjo yodrd we;’ fn!oaO ixialD;sl uOHia:dkh u.ska uqøs; nqoaOchka;s ;s%msgl .%ka: iuQyh mßYS,kh l< fuu yduqÿrefjda md,sfhka we;s ;s%msglh isxyf,ka yodrd úhÜkdï Ndidjg mßj¾;kh lr we;’ úhÜkdu b;sydih foi;a ;s%msglfha b;sydih foi;a neÆ úg th b;d jeo.;a m%d;syd¾huh lghq;a;ls’ uq¿ f:arjd§ ;s%msglhu úhÜkdu nig mßj¾;kh lsÍu Wkajykafiaf.a W;aidyhhs’ n,dfmdfrd;a;=jhs’ th tfia jQ úg th j¾;udk úhÜ kdufha iuHla oDIaáh f:arjd§ ;s%msglh m%p,s; ù f:arjd§ fn!oaOhka we;s ùug fya;=jla jkq we;’ ta wkqj úhÜkdu foaYhg f:arjd§ ;s%msglh f.k .sh O¾u¥;hd bkaOLkaO NsCIqj jifhka úhÜkdu b;sydifha;a ,xld b;sydifha;a b;sydi .;jkq ksh;h’

Wkajykafia f.a fÉ;kdj Wodr;rh’ wm%;sy; ffO¾hh úYauh cklh’ Wkajykafiaf.a fuu i;a ls%hdjg ,xldfõ;a - úhÜkdufha;a fn!oaOfhda iyfhda.h ±laúh hq;=h’ úhÜkduhg f:arjdoh f.khk O¾u ¥;hd Wkajykafia jk neúks’

Wkajykafia bgd.;a ld¾hh ksremøs;j bgq lrkakg wdfrda.H iqjh;a” wd¾Ól iïm;;a ,efíjdhs æ b;s is;ska m;aïy’

lsru úu,fcda;s ia:úr wOHCI fn!oaO ixialD;sl uOHia:dkh keÈud, foysj, 2550 kslsKs ui

ix

x

LỜI TỰA (Lời dịch Việt của bản tiếng Sinhala)

--ooOoo-- Đức Phật của chúng ta sau khi trải qua vô số kiếp thực hành các pháp toàn hảo và lần lượt tiếp nhận sự thọ ký của hai mươi bốn vị Phật tiền nhiệm rồi đã chứng quả Toàn Giác vào năm 623 trước Tây Lịch. Ngài đã thuyết giảng bài Pháp đầu tiên, tức là bài Kinh Chuyển Pháp Luân, ở tại Migadāya thành Bārāṇasī. Lời giảng dạy của đức Phật được biết đến với nhiều tên gọi: Giáo Pháp, Chánh Pháp, Pháp và Luật, Phạm Hạnh là một số tên gọi đã được nói đến. Đức Phật đã nói với vị trưởng lão Ānanda rằng: “Sau khi ta Niết Bàn, chính các Pháp và Luật đã được ta giảng dạy sẽ là thầy của các ngươi.” Điều ấy có nghĩa là Giáo Pháp của đức Phật sẽ là kim chỉ nam cho các vị tỳ khưu tu tập. Tuy nhiên, ngay sau sự ra đi của đức Phật vị tỳ khưu tên Subhadda đã có quan điểm rằng: “Bởi vì đức Phật đã không còn, các đệ tử của Ngài có thể sống cuộc sống theo như ước muốn của mình.” Và còn có những vị tỳ khưu khác như Devadatta, Sunakkhatta, Ariṭṭha ngay lúc đức Phật còn tại tiền cũng đã có các suy nghĩ như vị tỳ khưu Subhadda.

Tuy nhiên, khi vấn đề liên quan đến Giáo Pháp của đấng Toàn Giác vừa mới nảy sinh, các vị A-la-hán hộ trì Giáo Pháp như Ngài Mahā Kassapa và Ngài Upāli đã nghĩ đến sự cần thiết của việc bảo vệ tính chất thuần khiết của Giáo Pháp. Do đó, vào ngày thứ hai của tháng thứ tư sau khi đức Phật Niết Bàn, cuộc Kết Tập lần thứ nhất đã được thực hiện với sự tham dự của năm trăm vị A-la-hán tại hang động Sattapaṇṇī dưới sự bảo trợ của đức vua Ajātasattu (A-xà-thế). Cuộc Kết Tập Giáo Pháp được tiến hành bởi các vị tỳ khưu Mahā- kassapa, Ānanda, Upāli, và các vị Thánh A-la-hán khác đã là nền tảng

cho các cuộc kết tập về sau. Chú Giải đề cập rằng cuộc Kết Tập Giáo Pháp này đã được tất cả các vị tỳ khưu thừa nhận. Cuộc Kết Tập Giáo Pháp lần thứ nhất này còn được gọi là Cuộc Kết Tập về Luật của năm trăm vị vì có liên quan đến các điều học nhỏ nhặt và ít quan trọng (khuddānukhuddakasikkhā). Giáo Pháp của đức Phật đã được phân chia thành Tạng (Piṭaka) trong cuộc kết tập này.

Cuộc Kết Tập lần thứ nhì đã được tổ chức vào khoảng một trăm năm sau lần thứ nhất vào thời trị vì của đức vua Kālasoka. Cuộc kết tập này dựa trên nền tảng của "Mười sự việc không được phép." Các vị tỳ khưu xứ Vajjī đã ra sức vận động để hợp thức hóa mười sự việc xét ra có bản chất không đúng với Luật. Cuộc Kết Tập lần thứ nhì đã

được tiến hành bằng hình thức hội thảo giữa các vị tỳ khưu A-la-hán Sabbakāmī, Revata, Sāḷha, Ujjasobhita, Vāsabhagāmika, Sambhūta Sāṇavāsī, Yasa Kākaṇḍakaputta, và Sumana. Bảy trăm vị A-la-hán đã tham dự cuộc Kết Tập này. Cuộc Kết Tập Giáo Pháp lần thứ nhì này còn được gọi là Cuộc Kết Tập về Luật của bảy trăm vị. Trong cuộc Kết Tập này, hai chương về Kết Tập ở Cullavagga (Luật Tiểu Phẩm), bài kinh Muṇḍarājasutta, Serissaka Vimānakathā Uttaravāda, Petavatthu, v.v... đã được công nhận vào Chánh Tạng Pāḷi.

Do sự xuất hiện của nhiều bộ phái, tính chất đúng đắn về giáo lý và sở hành của các bộ phái chính bị suy giảm, các vị tỳ khưu chân chánh đều lui vào rừng ở ẩn. Nhằm bảo vệ phẩm chất của Giáo Pháp đức Phật trong tình trạng này, vào khoảng hai trăm ba mươi năm sau thời kỳ đức Phật Niết Bàn cuộc Kết Tập lần thứ ba đã được tổ chức ở tại Āsokārāma do đức vua Asoka. Cuộc Kết Tập này đã được tiến hành bởi vị tỳ khưu A-la-hán Moggaliputta Tissa cùng với một ngàn vị A-la-hán. Đặc biệt bộ Kathāvatthupakaraṇa đã được trùng tụng nhằm chỉnh đốn những sai lầm đang được thực hành bởi các bộ phái. Cuộc Kết Tập này đã hoàn tất sau chín tháng và đã được gọi là cuộc Kết Tập của một ngàn vị.

Sau cuộc Kết Tập lần thứ nhất, Tạng Luật đã được duy trì do các vị tỳ khưu thuộc nhóm của vị Thánh A-la-hán Upāli, Tạng Kinh gồm có Trường Bộ do nhóm của ngài Ānanda, Trung Bộ do nhóm của ngài Sāriputta, Tương Ưng do nhóm của ngài Kassapa, Tăng Chi do nhóm của ngài Anuruddha, và Tạng Vi Diệu Pháp do nhóm của ngài Sāriputta .

Sự thành lập các nhóm trì tụng (bhāṇaka):

Sau Cuộc Kết Tập lần thứ nhất, Giáo Pháp đã được phân chia thành nhiều phần và các phần chính yếu đã được giao cho các vị tỳ khưu tinh thông về lãnh vực ấy có nhiệm vụ duy trì và phổ biến. Một số nhóm trì tụng chính là nhóm Trì Tụng Trường Bộ (Dīghabhāṇaka), nhóm Trì Tụng Trung Bộ (Majjhimabhāṇaka), nhóm Trì Tụng Tương Ưng (Saṃyutta-bhāṇaka), nhóm Trì Tụng Tăng Chi (Aṅguttarabhāṇaka), nhóm Trì Tụng Kinh Bổn Sanh (Jātakabhāṇaka), nhóm Trì Tụng Kinh Pháp Cú (Dhammapadabhāṇaka), nhóm Trì Tụng hai Bộ Luật (Ubhato Vibhaṅgabhāṇaka), nhóm Trì Tụng bộ Đại Sử về Thánh Nhân (Mahā Ariyavaṃsa), v.v... Các vị đệ tử này đã làm phong phú và gìn giữ Giáo Pháp bằng phương tiện trùng tụng bằng trí nhớ. Nhóm

cuối cùng của các vị trì tụng này đã sống tại Sri Lanka. Sau cuộc Kết Tập lần thứ ba, Giáo Pháp của đức Phật đã được truyền sang Sri Lanka do

xii

công của Trưởng Lão Mahinda là vị đệ tử của ngài tỳ khưu A-la-hán Moggaliputta Tissa.

Theravāda: Ý nghĩa của từ "Thera" là "Trưởng Lão." Các thành viên của Theravāda là các vị trưởng lão. Các vị tỳ khưu Mahākassapa, Upāli, Yasa, v.v... đã tham dự cuộc Kết Tập Giáo Pháp lần thứ nhất và thứ nhì đã trùng tụng Chánh Tạng, và các lời trùng tụng ấy được gọi là Theravāda. Sớ giải tên Sāratthadīpanī Ṭīkā có đề cập rằng: "Sabbaṃ theravādanti dve saṅgītiyo āruḷhā pāḷiyevettha "theravādo"ti veditabbā. Sā hi mahākassapapabhutīnaṃ mahātherānaṃ vādattā "theravādo"ti vuccati." Các vị Theravāda còn được gọi là Therika (thuộc về các vị Trưởng Lão). Các vị này sống chủ yếu ở Magadhya và Ujjayini. Trong số các vị này, nhóm Ujjayinī đã đến Sri Lankā. Các vị trưởng thượng "Porāṇa" của Giáo Hội Theravāda là những vị thầy lỗi lạc và đã đóng vai trò vô cùng quan trọng trong việc thành lập Giáo Hội Theravāda.

Sau cuộc Kết Tập lần thứ ba, ngài tỳ khưu Mahinda đã đem Tam Tạng của Theravāda đến xứ sở Sri Lanka và đã chuyển hóa được rất đông người xuất gia theo Phật Giáo. Các vị ấy đã học tập Tam Tạng và đã viết Chú Giải bằng tiếng Sinhala. Cuộc Kết Tập Giáo Pháp đầu tiên ở Sri Lanka đã được thực hiện bởi vị tỳ khưu A-la-hán Ariṭṭha trước đây là vị quan đại thần của đức vua Devānampiya Tissa (247- 207 trước Tây Lịch). Đã có sáu mươi ngàn vị A-la-hán tham dự. Tỳ khưu Ariṭṭha chính là vị đệ tử đầu tiên của ngài Mahinda. Cuộc Kết Tập đã được tổ chức tại tu viện Thūpārāma ở Anurādhapura.

Tu viện Mahā Vihāra đã được xây dựng cho ngài Mahinda và đã có một vị trí vô cùng lớn lao và quan trọng đối với Giáo Hội Theravāda. Lúc bấy giờ đã xảy ra nhiều sự kiện có liên quan đến lời Giáo Huấn của đức Phật, sự kiện Lokuttaravāda là một. Mặc dầu có nhiều khó khăn phải đối phó nhưng các vị tỳ khưu ở Mahā Vihāra đã bảo vệ được sự thuần khiết của Giáo Pháp và đã được khắp nơi biết tiếng. Do đó, nhiều người ngoại quốc đã đến Sri Lanka để tiếp thâu Phật Giáo, trong đó có Viśākha, Pītimalla, Buddhaghosa, v.v...

Sự Kết Tập thành sách:

Tam Tạng Giáo Pháp do Ngài Mahinda đem đến và giảng dạy cho các vị tỳ khưu ở Mahā Vihāra đã được duy trì bằng trí nhớ trong bốn trăm năm. Vào thời trị vì của đức vua Vaḷagamba (440-454 theo Phật Lịch), Tam Tạng đã được ghi lại thành các tập sách. Sau đó, Tam Tạng Pāḷi này đã được truyền sang các nước như là Thái Lan, Cambodia, và Miến Điện.

xiii

Champa (Việt Nam):

Được biết Champa là vùng đất ở về phía đông nam của bán đảo Đông Dương, hiện nay là Việt Nam. Điều được phỏng đoán là triết học Phật Giáo đã được thiết lập tại xứ này vào khoảng thế kỷ thứ 3 sau Tây Lịch. Vào khoảng năm 605 sau Tây Lịch, thủ đô Champa đã bị chiếm đóng bởi người Trung Quốc và họ đã du nhập Phật Giáo vào Trung Quốc; điều này được ghi lại trong văn kiện của Trung Quốc. Điều rõ rệt là Phật Giáo đã được phổ biến tại Việt Nam trước thế kỷ thứ bảy sau Tây Lịch và Phật Giáo Champa là chánh yếu và được liệt kê vào bộ phái Arya Sammiti là một nhóm nhỏ thuộc bộ phái Sravasti. Tư liệu của thế kỷ thứ tám sau Tây Lịch được ghi lại trên bia đá chứng tỏ rằng Phật Giáo Mahāyāna đã hiện diện ở Việt Nam và Tantrayāna phát xuất từ Mahāyāna cũng có mặt.

Vào thế kỷ thứ 15 sau Tây Lịch, người Annam ở phía bắc đã kiểm soát xứ sở và Phật Giáo mang đặc điểm của Mahāyāna đã có sự tác động. Về sau, Phật Giáo mang đặc điểm của Trung Quốc đã tác động đến xứ sở này thay vì Phật Giáo Champa trước đây.

Vị tỳ khưu Indacanda người Việt Nam đã đến Sri Lanka trong những năm gần đây và đang ngụ tại tu viện Sri Jayawardhanaramaya khu vực Kotte. Vị này đã học Pāli và đã sử dụng Tam Tạng Pāḷi ấn bản Buddha Jayanti do Buddhist Cultural Centre ấn hành. Vị này đã học Tam Tạng và sau đó dịch sang tiếng Việt Nam. Khi xem xét đến lịch sử của nước Việt Nam và lịch sử của Tam Tạng, chúng tôi nhận thấy rằng sự nỗ lực và ước nguyện thực hiện Tam Tạng Song Ngữ của vị này thật là phi thường. Nếu việc làm ấy được thành tựu thì sự hiểu biết về Tam Tạng của Theravāda ở Việt Nam sẽ được phổ biến và Phật Giáo Theravāda ở Việt Nam sẽ thêm phần phát triển. Khi ấy, vị tỳ khưu Indacanda sẽ là người sứ giả có công đóng góp cho sự hoằng Pháp của Phật Giáo Theravāda ở Việt Nam và điều này sẽ được ghi nhận bởi lịch sử của hai nước, Việt Nam cũng như của Sri Lanka.

Ý định của vị tỳ khưu này thật lớn lao, và sự nỗ lực của vị này thật đáng khâm phục. Chư Phật tử sống ở Sri Lanka và Việt Nam hãy nên hỗ trợ tỳ khưu Indacanda trong công việc dấn thân này.

Chúng tôi phúc chúc cho tỳ khưu Indacanda được sức khỏe, sống lâu, và đạt đến sự thành công đối với điều ước nguyện của mình.

Venerable Kirama Wimalajothi
Giám Đốc Buddhist Cultural Centre
Nedimala, Dehiwala, Sri Lanka
Tháng Nikini 2550.

xiv

xv

Ministry of Religious Affairs

--ooOoo--

Ngày 24 tháng 05 năm 2006

Xác nhận rằng Tam Tạng song ngữ Pali và Sinhala ấn tống vào dịp lễ kỷ niệm Buddha Jayanthi lần thứ 2550 là chính xác về phần Pali văn. Phần Pali văn được phiên âm sang mẫu tự Roman có giá trị tương đương về nội dung so với văn bản gốc bằng mẫu tự Sinhala.

B. N. Jinasena Thư Ký Chánh văn phòng

Địa Chỉ: 115 Wijerama Mawatha, Colombo 07, Sri Lanka
Office: 94-11-2690896 Fax: 94-11-2690897
Deputy Minister: 94-11-5375128, 94-11-2690898
Secretary: 94-11-2690736
xvi

THÀNH PHẦN NHÂN SỰ:

CỐ VẤN DANH DỰ:
Ven. Devahandiye Paññāsekara Nāyaka Mahāthera
President of the Thimbirigasyaya Religious Association
“Sasana Arakshaka Mandalaya”
Tu Viện Trưởng Tu Viện Sri Jayawardhanaramaya Colombo
CỐ VẤN THỰC HIỆN: Ven. Kirama Wimalajothi Nāyaka Mahāthera Giám Đốc nhà xuất bản Buddhist Cultural Centre

CỐ VẤN VI TÍNH: Ven. Mettāvihārī (Đan Mạch) Ban điều hành Mettānet Foundation

****

ĐIỀU HÀNH TỔNG QUÁT: Tỳ Khưu Indacanda

PHỤ TRÁCH PHIÊN DỊCH:

- Tỳ Khưu Indacanda (Trương Đình Dũng) - Tỳ Khưu Brahmapalita (Thạch Long Thinh)

PHỤ TRÁCH PHIÊN ÂM:

- Ven. CandraBangsha (Bangladesh)

PHỤ TRÁCH VI TÍNH:

- Tỳ Khưu Đức Hiền (Nguyễn Đăng Khoa)

xvii

TIPIṬAKAPĀḶI - TAM TẠNG PĀḶI

Piṭaka Tạng Tên Pāḷi Tựa Việt Ngữ Số tt.

Pārājikapāḷi Phân Tích Giới Tỳ Khưu I 01 V Pācittiyapāḷi bhikkhu Phân Tích Giới Tỳ Khưu II 02 I L Pācittiyapāḷi bhikkhunī Phân Tích Giới Tỳ Khưu Ni 03 N U Mahāvaggapāḷi I Đại Phẩm I 04 A Ậ Mahāvaggapāḷi II Đại Phẩm II 05 Y T Cullavaggapāḷi I Tiểu Phẩm I 06 A Cullavaggapāḷi II Tiểu Phẩm II 07 Parivārapāḷi I Tập Yếu I 08 Parivārapāḷi II Tập Yếu II 09

Dīghanikāya I Trường Bộ I 10 Dīghanikāya II Trường Bộ II 11 Dīghanikāya III Trường Bộ III 12

Majjhimanikāya I Trung Bộ I 13 Majjhimanikāya II Trung Bộ II 14 S Majjhimanikāya III Trung Bộ III 15 U T K Saṃyuttanikāya I Tương Ưng Bộ I 16 T I Saṃyuttanikāya II Tương Ưng Bộ II 17 A N Saṃyuttanikāya III Tương Ưng Bộ III 18 N H Saṃyuttanikāya IV Tương Ưng Bộ IV 19 T Saṃyuttanikāya V (1) Tương Ưng Bộ V (1) 20 A Saṃyuttanikāya V (2) Tương Ưng Bộ V (2) 21

Aṅguttaranikāya I Tăng Chi Bộ I 22 Aṅguttaranikāya II Tăng Chi Bộ II 23 Aṅguttaranikāya III Tăng Chi Bộ III 24 Aṅguttaranikāya IV Tăng Chi Bộ IV 25 Aṅguttaranikāya V Tăng Chi Bộ V 26 Aṅguttaranikāya VI Tăng Chi Bộ VI 27

xviii

Piṭaka Tạng Tên Pāḷi Tựa Việt Ngữ Số tt.

K Khuddakapāṭha Tiểu Tụng 28 H Dhammapadapāḷi Pháp Cú - U Udānapāḷi Phật Tự Thuyết - D Itivuttakapāḷi Phật Thuyết Như Vậy - D Suttanipātapāḷi Kinh Tập 29 A Vimānavatthupāḷi Chuyện Thiên Cung 30 K Petavatthupāḷi Chuyện Ngạ Quỷ - S A Theragathāpāḷi Trưởng Lão Kệ 31 U N Therīgāthāpāḷi Trưởng Lão Ni Kệ - T K I Jātakapāḷi I Bổn Sanh I 32 T I K Jātakapāḷi II Bổn Sanh II 33 A N Ā Jātakapāḷi II Bổn Sanh III 34 N H Y Mahāniddesapāḷi (chưa dịch) 35 T A Cullaniddesapāḷi (chưa dịch) 36 A Paṭisambhidāmagga I (chưa dịch) 37 * Paṭisambhidāmagga II (chưa dịch) 38 Apadānapāḷi I (chưa dịch) 39 T Apadānapāḷi II (chưa dịch) 40 I Apadānapāḷi III (chưa dịch) 41 Ể Buddhavaṃsapāḷi Phật Sử 42 U Cariyāpiṭakapāḷi Hạnh Tạng - Nettipakaraṇa (chưa dịch) 43 B Peṭakopadesa (chưa dịch) 44 Ộ Milindapañhāpāḷi Mi Tiên Vấn Đáp 45

Dhammasaṅganipakaraṇa Bộ Pháp Tụ 46 V Vibhaṅgapakaraṇa I Bộ Phân Tích I 47 A I Vibhaṅgapakaraṇa II Bộ Phân Tích II 48 B Kathāvatthu I Bộ Ngữ Tông I 49 H D Kathāvatthu II Bộ Ngữ Tông II 50 I I Kathāvatthu III Bộ Ngữ Tông III 51 D Ệ Dhātukathā Bộ Chất Ngữ - H U Puggalapaññattipāḷi Bộ Nhân Chế Định 52 A Yamakapakaraṇa I Bộ Song Đối I 53 M P Yamakapakaraṇa II Bộ Song Đối II 54 M H Yamakapakaraṇa III Bộ Song Đối III 55 A Á Patthānapakaraṇa I Bộ Vị Trí I 56 P Patthānapakaraṇa II Bộ Vị Trí II 57 Patthānapakaraṇa III Bộ Vị Trí III 58

xix

xx

SUTTANTAPIṬAKE KHUDDAKANIKĀYE

BUDDHAVAṂSAPĀḶI & CARIYĀPIṬAKA PĀḶI

TẠNG KINH - TIỂU BỘ

PHẬT SỬ & HẠNH TẠNG

Tāni ca sutte otāriyamānāni vinaye sandassiyamānāni sutte ceva otaranti vinaye ca sandissanti, niṭṭham ettha gantabbaṃ: ‘Addhā idaṃ tassa bhagavato vacanaṃ, tassa ca

therassa suggahitan'ti.

(Dīghanikāya II, Mahāparinibbānasutta).

Các điều ấy (những lời đã được nghe thuyết giảng) cần được đối chiếu ở Kinh, cần được xem xét ở Luật, và chỉ khi nào chúng hiện diện ở Kinh và được thấy ở Luật, thời điều kết luận có thể rút ra ở đây là: "Điều này chắc chắn là lời giảng dạy của đức Thế Tôn và đã được vị trưởng lão ấy tiếp thâu đúng đắn.

(Trường Bộ II, Kinh Đại Bát-Niết-Bàn).

xxii

LỜI GIỚI THIỆU --ooOoo-- Buddhavaṃsa (Phật Sử) và Cariyāpiṭaka (Hạnh Tạng) là hai tập Kinh cuối cùng Tiểu Bộ (Khuddakanikāya). Chú Giải của tập Kinh Buddhavaṃsa (Phật Sử) có tên là Madhuratthavilāsinī được thực hiện do công của Ngài Buddhadatta và Chú Giải của tập Kinh Cariyāpiṭaka (Hạnh Tạng) có tên là Paramatthadīpanī do công của Ngài Dhammapāla. Cả hai tập Chú Giải đã được thực hiện vào khoảng cuối thế kỷ thứ 5 sau Công Nguyên.

Về nội dung, tập Kinh Buddhavaṃsa (Phật Sử) trình bày quá trình tu tập và chứng đạt quả vị Toàn Giác của đức Phật Gotama (Cồ Đàm), tức là đức Phật Thích Ca đang được chúng ta thờ phượng hiện nay. Duyên khởi của tập Kinh bắt đầu với việc đấng Phạm Thiên thỉnh cầu đức Phật Gotama thuyết Pháp qua đó giới thiệu sơ lược về quá trình tế độ chúng sanh của Ngài từ lúc chuyển vận Pháp Luân cho đến lúc quay trở về thành Kapilavatthu để tế độ đức vua cha Suddhodana (Tịnh Phạn). Lúc ấy, ở bờ sông Rohiṇī Ngài đã sử dụng thần thông làm hiện ra con đường kinh hành được trang hoàng bằng châu báu ở trên không trung. Cũng vào lúc đó, ngài Sārīputta đang đứng ở núi Gijjhakūṭa (Linh Thứu) tại thành Rājagaha (Vương Xá), tuy khoảng cách xa đến hàng trăm cây số, nhưng ngài Sārīputta vẫn có thể chiêm ngưỡng được đức Phật. Kế đó, ngài Sārīputta cùng năm trăm vị A-la-hán trong đó có các ngài Moggallāna, Mahākassapa, Anuruddha, Upāli, Puṇṇa đã dùng thần thông bay đến bên đức Phật để hỏi đức Phật về công hạnh nào đã được thực hiện trong quá khứ khiến Ngài có được oai lực cao quý như thế. Bằng trí tuệ hướng về các kiếp sống trước đây, đức Phật đã giảng giải về lịch sử của chư Phật nhằm mục đích đem lại điều lợi ích cho chư thiên và nhân loại.

Trong tập Kinh này, tên của hai mươi tám vị Phật Toàn Giác thuộc thời quá khứ đã được đề cập đến nhưng chỉ trình bày sử liệu của hai mươi lăm vị từ đức Phật Dīpaṅkara, là vị đầu tiên đã ban lời chú nguyện cho đức Bồ Tát Sumedha, cho đến đức Phật Gotama tức là Phật Thích Ca thời hiện tại gồm các chi tiết như sau: Thời điểm của vị Phật tính theo kiếp (kappa), tên của vị Phật, số lần của sự lãnh hội (abhisamaya), số lần của các cuộc hội tụ (samāgama), tên của thành phố, cha và mẹ, thời gian sống tại gia, tên của ba tòa lâu đài, số lượng người nữ hầu hạ, tên vợ, tên con trai, bốn điều báo hiệu, phương tiện di chuyển lúc ra đi, thời gian hành khổ hạnh, Phạm Thiên thỉnh cầu, địa điểm chuyển vận Pháp Luân, tên hai vị tỳ khưu Thinh Văn hàng đầu, tên vị thị giả, tên hai vị tỳ khưu ni Thinh Văn

hàng đầu, tên cội Bồ Đề, tên hai vị nam thí chủ hộ độ hàng đầu, tên hai vị nữ thí chủ hộ độ hàng đầu, chiều cao của đức Phật, hào quang, tuổi thọ của Ngài, việc tịch diệt Niết Bàn, bảo tháp và xá-lợi. Về phần bản thân đức Bồ Tát trong thời vị Phật ấy, có các sử liệu về nguồn gốc xuất thân, danh tánh, phẩm hạnh, hành động thù thắng đã được thực hiện, và lời chú nguyện của vị Phật đương thời.

Qua tập Kinh này, có một số điểm đáng được lưu ý như sau: Các vị Phật đều hiện khởi ở Jambudīpa (Ấn Độ). Đức Phật Gotama (Thích Ca) của chúng ta có nhiều điểm thua sút so với các vị Phật khác: Tuổi thọ ngắn nhất (80 năm), dài nhất là 100.000 năm của các vị Dīpaṅkara, Koṇḍañña, Anomadassī, Paduma, Padumuttara, Atthadassī, Dhammadassī, Siddhattha, Tissa. Thời gian hành khổ hạnh dài nhất (6 năm), ngắn nhất là 7 ngày của các vị Sobhita, Nārada, Padumuttara, Dhammadassī, Kassapa. Chiều cao, tuổi thọ, thời gian sống tại gia, hào quang phát ra đều thua sút tất cả các vị Phật khác. Về sự ra đi vĩ đại, trong số 25 vị Phật đã được trình bày chi tiết, có sáu vị sử dụng phương tiện voi, sáu vị khác sử dụng phương tiện cỗ xe, năm vị có cả đức Phật Gotama sử dụng phương tiện ngựa, bốn vị sử dụng phương tiện là tòa lâu đài, ba vị sử dụng phương tiện kiệu khiêng, và một vị đi bộ. Về xuất thân, chỉ có ba vị Phật xuất thân dòng Bà-la-môn là Kakusandha, Konāgamana, Kassapa, các vị còn lại đều xuất thân dòng Sát-đế-lỵ. Các yếu tố khác như là cội cây Bồ Đề, hành động thù thắng, số lần của các cuộc hội tụ, v.v... đều có sự khác biệt. Đặc biệt chương cuối cùng về việc phân chia xá-lợi của đức Phật Thích Ca chắc chắn là đã được thêm vào sau này, đặc biệt có nội dung phong phú hơn nếu so sánh với bài Kinh Mahāparinibbānasutta - Đại Bát-Niết-Bàn ở Trường Bộ.

Tập kinh thứ nhì là Cariyāpiṭaka (Hạnh Tạng) có tựa đề nêu bật được nội dung chứa đựng ở bên trong. Cụ thể tập Kinh này trình bày về 35 câu chuyện các tiền thân của đức Bồ-tát đã chuyên tâm thực hành các đức hạnh để đạt đến sự toàn hảo (pāramitā) của các đức hạnh ấy trong thời gian bốn a-tăng-kỳ và một trăm ngàn đại kiếp nhằm làm chín muồi quả vị Giác Ngộ. Nói về mười sự toàn hảo này, các dịch giả tiền bối đã dịch là mười pháp ba-la-mật hay thập độ. Điều đáng ngạc nhiên trong tập Kinh này là chỉ có bảy sự toàn hảo được đề cập đến thay vì mười, và số lượng các câu chuyện cho mỗi đức hạnh lại không thống nhất, không rõ do bị thất thoát trong việc truyền thừa hay là việc thực hiện tập Kinh chưa được hoàn tất. Sở dĩ chúng tôi có nhận xét như vậy vì tập Kinh này được chia làm ba chương: Chương I nói về bố thí có 10 chuyện, chương II nói về trì giới có 10 chuyện, và chương III bao gồm 15 chuyện còn lại: xuất ly 5 chuyện, quyết định 1 chuyện, chân thật 6 chuyện, từ ái 2 chuyện, và hành xả 1 chuyện. Muốn tìm hiểu rõ hơn về điểm này, chúng ta có

thể tham khảo chương Pakiṇṇakakathā thuộc Chú Giải của tập Kinh Cariyāpiṭaka (Hạnh Tạng) này vì có giảng đầy đủ về mười đức hạnh đồng thời có đầy đủ những chi tiết liên quan đến vị mong mỏi việc thực hành hạnh nguyện Bồ Tát (CpA. 276-332).

Xét về hình thức, hai tập Kinh Buddhavaṃsa (Phật Sử) và Cariyāpiṭaka (Hạnh Tạng) được thực hiện dựa theo lối trường thi (tương tợ như thể Mahā Kāvya của ngôn ngữ Sanskrit) gồm nhiều câu kệ (gāthā) hợp thành. Mỗi câu kệ được ghi thành 2 dòng và được chia làm 4 pāda; thông thường mỗi câu kệ như vậy là một câu văn hoàn chỉnh về phương diện văn phạm.

Về kỷ thuật trình bày, tập Kinh Song Ngữ Pāḷi Việt này của chúng tôi được trình bày theo khuôn mẫu Tam Tạng Pāḷi-Sinhala, ấn bản Buddha Jayanti Tripitaka, của nước Sri Lanka (Tích Lan). Văn bản Pāḷi-Roman được trình bày ở đây đã được chúng tôi phiên âm lại từ văn bản Pāḷi-Sinhala của bộ Tam Tạng nói trên và đã giữ đúng theo số trang của văn bản gốc để tiện việc đối chiếu so sánh; tuy nhiên ở thư mục câu kệ Pāḷi, thư mục danh từ riêng, và thư mục từ đặc biệt các số trang trích lục đã được chúng tôi kiểm tra lại và bổ túc thêm. Riêng về phần Phụ Chú, trước đây chính là những cước chú đã được chúng tôi ghi lại trong quá trình phiên dịch nhưng do việc không thể trình bày trong khuôn khổ của trang Kinh bị hạn chế nên một số cước chú đành phải được tách ra và xếp thành mục Phụ Chú. Nhân đây, chúng tôi cũng xin thành tâm tán dương công đức của Ven. Mettāvihārī đã hoan hỷ cho phép chúng tôi sử dụng văn bản đã được phiên âm sẵn đang phổ biến trên mạng internet. Điều này đã tiết kiệm cho chúng tôi nhiều thời gian và công sức.

Về khía cạnh dịch thuật, cũng có một số điểm cần được nêu lên như sau: Về các thì của động từ, trong nguyên tác có nhiều hành động ở vào thời quá khứ nhưng lại được trình bày ở thì hiện tại và một vài hành động ở vào thời vị lai lại được trình bày ở thì quá khứ. Chúng tôi ghi lại các thì theo sát văn bản nghĩ rằng những điểm này dễ dàng nhận diện qua ngữ cảnh và không làm xáo trộn ý nghĩa. Bản tiếng Việt chúng tôi đã được phiên dịch trực tiếp từ nguyên bản Pāḷi của hai tập Kinh trên, một số từ dịch đã được dựa theo lời giải thích ở hai bản Chú giải Pāḷi là Madhuratthavilāsinī và Paramatthadīpanī. Tuy có tham khảo bản dịch tiếng Anh của Cô I. B. Horner và bản dịch tiếng Sinhala ở Tam Tạng song ngữ của nước Sri Lanka nhưng lời dịch Việt này được ghi lại theo sự xét đoán của chúng tôi và không thể hiện quan điểm của hai bản dịch nói trên. Chúng tôi ghi lại lời dịch Việt theo tinh thần "hiểu văn bản như thế nào thì cố gắng ghi lại đúng như thế ấy;" đối với các bản văn cổ, chúng tôi không có tham vọng vươn đến các tiêu chuẩn phiên dịch cao hơn. Các sự sai sót

trong phiên dịch đương nhiên không thể tránh khỏi, chúng tôi xin chịu hoàn toàn trách nhiệm về trình độ yếu kém. Tuy nhiên, điều khiến cho chúng tôi được hoan hỷ là chúng tôi đã tận dụng hết khả năng của bản thân cho công việc nghiên cứu, soạn thảo, và hoàn tất công việc in ấn tập Kinh này.

Trước khi chấm dứt, chúng tôi xin thành kính tri ân về sự nhiệt tâm hỗ trợ của hai Ngài Trưởng Lão: Ven. Devahandiye Paññāsekara Nāyaka Mahāthera đã quan tâm tạo điều kiện thuận tiện cho chúng tôi về mọi mặt, cũng như đã khuyến khích và cung cấp cho chúng tôi những văn bản Sinhala quan trọng, Ven. Kirama Wimalajothi Nāyaka

Mahāthera trong cương vị giám đốc Buddhist Cultural Centre đã dành cho chúng tôi mọi ưu tiên về việc in ấn và đã hy sinh thời giờ quý báu của Ngài để viết phần Lời Tựa cho tập Kinh này. Không thể quên không đề cập đến Đại Đức Chánh Kiến là vị đã thường xuyên gởi đến chúng tôi những ý kiến đóng góp quý báu và những lời khích lệ chân thành, cũng như đã ra sức giải thích và vận động các thí chủ tham gia hỗ trợ. Nhân đây, chúng tôi cũng xin thành tâm ghi nhận công đức của các vị sau đây: Ông B. N. Jinasena, Thư Ký chánh văn phòng của Bộ Tôn Giáo Sri Lanka và Ông B. Nandasiri, quản trị viên của Buddhist Cultural Centre, phụ trách nhà sách chi nhánh tại Baudhaloka Mawatha, Colombo 07 đã nhiệt tình tiếp đón và cung cấp cho chúng tôi những thông tin cần thiết, chính hai vị là những người đã tạo nhân duyên cho chúng tôi quyết định tiến hành soạn thảo Bộ Tam Tạng Song Ngữ Pāḷi Việt này. Kế đến là các thí chủ tập thể và cá nhân đã nhiệt tâm hưởng ứng vào việc đóng góp tài chánh, đây là những người đã có công đức lớn tạo thành nền móng khởi đầu cho việc ấn tống Bộ Tam Tạng Song Ngữ Pāḷi - Việt này. Về phương diện in ấn, Ông Palita Liyanage quản trị viên phụ trách ấn loát của Buddhist Cultural Centre đã hướng dẫn và giúp đỡ cho chúng tôi trong mọi công việc về in ấn, và cuối cùng là các nhân viên nhà in của trung tâm đã dành mọi ưu tiên về kỹ thuật cũng như đã phối trí thời gian cho công việc ấn tống cuốn Kinh này được hoàn tất nhanh chóng. Mong sao phước báu ấy luôn dẫn dắt quý vị vào con đường tu tập đúng theo Phật Pháp.

Cuối cùng, ngưỡng mong phước báu phát sanh trong công việc soạn thảo và ấn tống tập Kinh này được thành tựu đến tất cả chúng sanh. Nguyện cho hết thảy đều được an vui, sức khỏe, có trí tuệ, và tinh tấn tu tập ngõ hầu thành đạt cứu cánh giải thoát, chấm dứt khổ đau. Kính bút, đêm rằm tháng bảy ngày o 8 tháng 08 năm 2006 Tỳ Khưu Indacanda (Trương đình Dũng)

xxvi

CÁC CHỮ VIẾT TẮT:

Văn Bản Pāḷi:

Machasaṃ. : Buruma Raṭa Chaṭṭhasaṅgāyanā Mudita Grantha
(Tạng Miến Điện kỳ kết tập lần thứ 6).

Manupa. : Mahanuvara Pattiruppuvaṭa Ayat Puskoḷa Pot.

Mavi. : Madhuratthavilāsinī - Buddhavaṃsa-aṭṭhakathā
(Chú Giải Phật Sử: Madhuratthavilāsinī).

Nā. : Nāgarākṣara Mudita Grantha (Tạng Ấn Độ).

Pa. : Paramatthadīpanī - Cariyāpiṭaka-aṭṭhakathā
(Chú Giải Hạnh Tạng: Paramatthadīpanī).

PTS. : Pali Text Society (Tạng Anh).

Pu. : Aṭṭhakathāgata Puraṇapāṭhāntara.

Sīmu. : Sinhalākṣara Mudita Buddhavaṃsaya,
Cariyāpiṭakapāḷi (Tạng Tích Lan).

Syā. : Syāma (Nāy)akṣara Mudita Grantha

(Tạng Thái Lan).
Văn Bản Tiếng Việt:
BvA. : Buddhavaṃsa-aṭṭhakathā (PTS) - Chú Giải Phật Sử.
CpA. : Cariyāpiṭaka-aṭṭhakathā (PTS) - Chú Giải Hạnh Tạng.
ND : Chú thích của Người Dịch.
PTS : Nhà Xuất Bản Pali Text Society (Anh Quốc)
xxvii

xxviii

MẪU TỰ PĀḶI - SINHALA

NGUYÊN ÂM

wa wd ā bi Bī Wu W! ū te To

PHỤ ÂM

l ka L kha . ga U gha X ṅa p ca P cha c ja ® jha [ña g ṭa G ṭha v ḍa V ḍha K ṇa ; ta : tha o da O dha k na m pa M pha n ba N bha u ma

h ya r ra , la j va i sa y ha < ḷa xṃ l ka ld kā ls ki lS kī l= ku l+ kū fl ke fld ko L kha Ld khā Ls khi LS khī Lq khu LQ khū fL khe fLd kho . ga .d gā .s gi .S gī .= gu .+ gū f. ge f.d go

PHỤ ÂM LIÊN KẾT

ll kka [[ññ;% tra uM mpha lL kkha Ky ṇha oo dda un mba lH kya [p ñca oO ddha uN mbha ls% kri [P ñcha o% dra uu mma Cj kva [c ñja oj dva uy mha LH khya [® ñjha Oj dhva hh, hH yya Lj khva gg ṭṭa k; nta hy yha .. gga gG ṭṭha J: ntha ,, lla .> ggha vv ḍḍa Jo, | nda ,H lya Xl ṅka vV ḍḍha JO ndha ,y lha .% gra KK ṇṇa ;; nna jh vha XL ṅkha Kg ṇṭa ;y nha ii ssa X. ṅga KG ṇṭha mm ppa iu sma X> ṅgha Kv ṇḍa mM ppha ij sva pp cca ;; tta nn bba yu hma pP ccha F: ttha nN bbha yj hva cc jja Fj tva n% bra <y ḷha c® jjha um mpa

-d ā -s i -S ī e qu E Qū f- e f-d o

xxix

VĂN BẢN ĐỐI CHIẾU PĀḶI - SINHALA & PĀḶI - ROMAN

kfud ;iai N.jf;d wryf;d iïudiïnqoaOiai Namo tassa bhagavato arahato sammāsambuddhassa.

nqoaOx irKx .ÉPdñ
Buddhaṃ saraṇaṃ gacchāmi.
Oïux irKx .ÉPdñ
Dhammaṃ saraṇaṃ gacchāmi.
iX>x irKx .ÉPdñ
Saṅghaṃ saraṇaṃ gacchāmi.
ÿ;shïms nqoaOx irKx .ÉPdñ

Dutiyampi buddhaṃ saraṇaṃ gacchāmi.
ÿ;shïms Oïux irKx .ÉPdñ
Dutiyampi dhammaṃ saraṇaṃ gacchāmi.
ÿ;shïms iX>x irKx .ÉPdñ
Dutiyampi saṅghaṃ saraṇaṃ gacchāmi.
;;shïms nqoaOx irKx .ÉPdñ
Tatiyampi buddhaṃ saraṇaṃ gacchāmi.
;;shïms Oïux irKx .ÉPdñ
Tatiyampi dhammaṃ saraṇaṃ gacchāmi.
;;shïms iX>x irKx .ÉPdñ
Tatiyampi saṅghaṃ saraṇaṃ gacchāmi.
mdKd;smd;d fõruKS islaLdmox iudoshdñ Pāṇātipātā veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi.

woskakdodkd fõruKS islaLdmox iudoshdñ Adinnādānā veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi.

ldfuiqñÉPdpdrd fõruKS islaLdmox iudoshdñ Kāmesu micchācārā veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi.

uqidjdod fõruKS islaLdmox iudoshdñ Musāvādā veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi.

iqrdfurhucA®mudoÜGdkd fõruKS islaLdmox iudoshdñ Surāmerayamajjhapamādaṭṭhānā veramaṇī sikkhāpadaṃ samādiyāmi.

xxx

Buddhavaṃsa visayasūci - Mục Lục Phật Sử
***
Ratanacaṅkamanakaṇḍo -
Con Đường Kinh Hành Bằng Châu Báu 2 - 19
Sumedhakathā - Phần Nói về Sumedha 20 - 53
1 Dīpaṅkarabuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Dīpaṅkara 54 - 59
2 Koṇḍaññabuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Koṇḍañña 60 - 67
3 Maṅgalabuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Maṅgala 68 - 75
4 Sumanabuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Sumana 76 - 83
5 Revatabuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Revata 84 - 91
6 Sobhitabuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Sobhita 92 - 99

7 Anomadassibuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Anomadassī 100 - 107
8 Padumabuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Paduma 108 - 113
9 Nāradabuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Nārada 114 - 121
10 Padumuttarabuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Padumuttara 122 - 129
11 Sumedhabuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Sumedha 130 - 137
12 Sujātabuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Sujāta 138 - 145
xxxi
13 Piyadassibuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Piyadassī 146 - 151
14 Atthadassibuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Atthadassī 152 - 157
15 Dhammadassibuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Dhammadassī 158 - 163
16 Siddhatthabuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Siddhattha 164 - 169
17 Tissabuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Tissa 170 - 177
18 Phussabuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Phussa 178 - 183
19 Vipassibuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Vipassī 184 - 191
20 Sikhībuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Sikhī 192 - 199
21 Vessabhūbuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Vessabhū 200 - 207
22 Kakusandhabuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Kakusandha 208 - 215
23 Koṇāgamanabuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Koṇāgamana 216 - 223
24 Kassapabuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Kassapa 224 - 233
25 Gotamabuddhavaṃso -
Lịch Sử Đức Phật Gotama 234 - 239

Buddhapakiṇṇakakaṇḍo -
Chương Tổng Hợp về Chư Phật 240 - 243
Dhātubhājanīyakathā -
Giảng Giải về Việc Phân Chia Xá-Lợi 244 - 247

Cariyāpiṭaka visayasūci - Mục Lục Hạnh Tạng

***

I. Dānapāramitā - Sự Toàn Hảo về Bố Thí:
1. Akitticariyaṃ -
Hạnh của (Đức Bồ-tát) Akitti 250 - 253
2. Saṅkhacariyaṃ -
Hạnh của (Đức Bồ-tát) Saṅkha 252 - 253
3. Kurudhammacariyaṃ -
Hạnh của (Đức Bồ-tát) Kurudhamma 254 - 255
4. Mahāsudassanacariyaṃ -
Hạnh của (Đức Bồ-tát) Mahāsudassana 254 - 257
5. Mahāgovindacariyaṃ -
Hạnh của (Đức Bồ-tát) Mahāgovinda 256 - 257
6. Nimirājacariyaṃ -
Hạnh của Đức Vua Nimi 258 - 259
7. Candakumāracariyaṃ -
Hạnh của Hoàng Tử Canda 258 - 259
8. Sivirājacariyaṃ -
Hạnh của Đức Vua Sivi 260 - 263
9. Vessantaracariyaṃ -
Hạnh của (Đức Bồ-tát) Vessantara 262 - 273
10. Sasapaṇḍitacariyaṃ -
Hạnh của Con Thỏ Hiền Trí 274 - 277
Akittivaggo paṭhamo - Phẩm Akitti là phần thứ nhất.
II. Sīlapāramitā - Sự Toàn Hảo về Giới: 1. Mātuposakacariyaṃ - Hạnh của Vị Nuôi Dưỡng Mẹ 278 - 279

2. Bhūridattacariyaṃ -
Hạnh của (Đức Bồ-tát) Bhūridatta 280 - 281
3. Campeyyanāgacariyaṃ -
Hạnh của Con Rồng Campeyya 282 - 283
4. Cullabodhicariyaṃ -
Hạnh của (Đức Bồ-tát) Cullabodhi 282 - 285

5. Mahisarājacariyaṃ -
Hạnh của Con Trâu Chúa 284 - 287
6. Rurumigarājacariyaṃ -
Hạnh của Con Nai Chúa Ruru 286 - 289
7. Mātaṅgacariyaṃ -
Hạnh của (Đức Bồ-tát) Mātaṅga 290 - 291
8. Dhammadevaputtacariyaṃ -
Hạnh của Thiên Tử Dhamma 290 - 293
9. Alīnasattacariyaṃ -
Hạnh của (Đức Bồ-tát) Alīnasatta 292 - 295
10. Saṅkhapālacariyaṃ -
Hạnh của (Đức Bồ-tát) Saṅkhapāla 294 - 297
Hatthanāgavaggo dutiyo - Phẩm Con Long Tượng là phần thứ nhì
III. Nekkhamma pāramitā - Sự Toàn Hảo về Xuất Ly:
1. Yudhañjayacariyaṃ -
Hạnh của (Đức Bồ-tát) Yudhañjaya 298 - 299
2. Somanassacariyaṃ -
Hạnh của (Đức Bồ-tát) Somanassa 298 - 303
3. Ayogharacariyaṃ -
Hạnh của (Đức Bồ-tát) Ayoghara 302 - 305
4. Bhisacariyaṃ -
Hạnh của (Đức Bồ-tát) Bhisa 304 - 305
5. Soṇapaṇḍitacariyaṃ -
Hạnh của vị Hiền Trí Soṇa 306 - 307
xxxiv

IV. Adhiṭṭhāna pāramitā - Sự Toàn Hảo về Quyết Định: 6. Temiyapaṇḍitacariyaṃ - Hạnh của vị Hiền Trí Temiya 308 - 311

V. Sacca pāramitā - Sự Toàn Hảo về Chân Thật:
7. Kapirājacariyaṃ -
Hạnh của con Khỉ Chúa 312 - 313
8. Saccatāpasacariyaṃ -
Hạnh của Đạo Sĩ Sacca 312 - 313
9. Vaṭṭapotakacariyaṃ -
Hạnh của Chim Cút Con 312 - 315
10. Maccharājacariyaṃ -
Hạnh của Vua Cá 314 - 317
11. Kaṇhadīpāyanacariyaṃ -
Hạnh của (Đức Bồ-tát) Kaṇhadīpāyana 316 - 319
12. Sutasomacariyaṃ -

Hạnh của (Đức Bồ-tát) Sutasoma 320 - 321
VI. Mettā pāramitā - Sự Toàn Hảo về Từ Ái:
13. Suvaṇṇasāmacariyaṃ -
Hạnh của (Đức Bồ-tát) Suvaṇṇasāma 322 - 323
14. Ekarājacariyaṃ -
Hạnh của (Đức Bồ-tát) Ekarāja 322 - 323
VII. Upekkhā pāramitā - Sự Toàn Hảo về Hành Xả: 15. Mahālomahaṃsacariyaṃ - Hạnh của (Đức Bồ-tát) Mahālomahaṃsa 324 - 325 Uddānagāthā - Bài Kệ Tóm Tắt 324 - 327

xxxv

xxxvi

SUTTANTAPIṬAKE KHUDDAKANIKĀYE

BUDDHAVAṂSAPĀḶI

&

PHẬT SỬ

SUTTANTAPIṬAKE KHUDDAKANIKĀYE

BUDDHAVAṂSAPĀḶI Namo tassa bhagavato arahato sammāsambuddhassa

Ratanacaṅkamanakaṇḍo

1. Brahmā ca lokādhipatī sahampati1 katañjalī anadhivaraṃ ayācatha santīdha sattā apparajakkhajātikā2 desehi dhammaṃ anukampimaṃ pajaṃ.

2. Sampannavijjācaraṇassa tādino jutindharass'antimadehadhārino tathāgatass'appaṭipuggalassa uppajji kāruññatā sabbasatte.

3. Na h'ete jānanti sadevamānusā buddho ayaṃ kīdisako naruttamo iddhibalaṃ paññābalañca kīdisaṃ buddhibalaṃ lokahitassa kīdisaṃ.

4. Na h'ete jānanti sadevamānusā buddho ayaṃ īdisako naruttamo iddhibalaṃ paññābalañca īdisaṃ3 buddhabalaṃ lokahitassa īdisaṃ.3

5. Handāhaṃ dassayissāmi - buddhabalaṃ anuttaraṃ4 caṅkamaṃ māpayissāmi - nabhe ratanamaṇḍitaṃ.5

1. sahampatī - Machasaṃ, Sīmu, Mavi. 4. buddhabalamanuttaraṃ - 2. sattāpparajakkhajātikā - Machasaṃ, Machasaṃ, Mavi. Mavi. 5. sabbaratanamaṇḍitaṃ - Mavi. 3. edisaṃ - Machasaṃ, Mavi.

TẠNG KINH - TIỂU BỘ

PHẬT SỬ Kính lễ đức Thế Tôn, bậc A-la-hán, đấng Chánh Biến Tri!

Chương Con Đường Kinh Hành Bằng Châu Báu:

1. Khi ấy, vị Phạm Thiên Sahampati chúa tể của thế gian đã chắp tay thỉnh cầu đức Phật rằng: “Ở đây có những chúng sanh có bản chất ít bị ô nhiễm,1 xin Ngài hãy vì lòng bi mẫn thuyết giảng Giáo Pháp đến hạng chúng sanh này. 2. Ngài là vị đã thành tựu toàn vẹn trí tuệ và đức hạnh (Minh Hạnh Túc) như thế ấy, là đấng Quang Minh có thân mạng cuối cùng, là đức Như Lai không người sánh kịp; lòng bi mẫn đối với tất cả chúng sanh đã sanh khởi đến Ngài.” 3. (Đức Phật đã quán rằng:) “Bởi vì chư thiên và đám người này không biết được đức Phật đấng Tối Thượng Nhân này là như thế nào, (không biết được) năng lực của thần thông và năng lực của trí tuệ là như thế nào, (không biết được) Phật lực của đấng tế độ chúng sanh là như thế nào. 4. Bởi vì chư thiên và đám người này không biết được đức Phật đấng Tối Thượng Nhân này là như thế nầy, (không biết được) năng lực của thần thông và năng lực của trí tuệ là như thế nầy, (không biết được) Phật lực của đấng tế độ chúng sanh là như thế nầy. 5. Như vậy, ta sẽ thị hiện Phật lực tối thượng. Ta sẽ làm hiện ra con đường kinh hành được trang hoàng bằng châu báu ở trên không trung.”2

1. apparajakkha (appa-raja-akkha): ít bị ô nhiễm, dịch sát từ sẽ là “mắt có ít bụi.” 2 Xem thêm phần Phụ Chú ở trang 329.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Ratanacaṅkamanakaṇḍo

6. Bhummā mahārājikā tāvatiṃsā yāmā ca devā tusitā ca nimmitā paranimmitā yepi ca brahmakāyikā ānanditā vipulamakaṃsu ghosaṃ.

7. Obhāsitā ca paṭhavī sadevakā puthū ca lokantarikā asaṃvutā tamo ca tibbo vihato tadā ahū disvāna accherakaṃ pāṭihīraṃ.

8. Sadevagandhabbamanussarakkhase ābhā uḷārā vipulā ajāyatha imasmiṃ loke parasmiñcobhayasmiṃ1 adho’pi uddhaṃ tiriyañca vitthataṃ.

9. Sattuttamo anadhivaro vināyako satthā ahū devamanussapūjito mahānubhāvo satapuññalakkhaṇo dassesi accherakaṃ pāṭihīraṃ.

10. So yācito devavarena cakkhumā atthaṃ samekkhitva tadā naruttamo caṅkamaṃ tattha2 māpayi lokanāyako suniṭṭhitaṃ sabbaratananimmitaṃ.

11. Iddhi ca ādesanānusāsanī tipāṭihīre bhagavā vasī ahū caṅkamaṃ māpayi lokanāyako suniṭṭhitaṃ sabbaratananimmitaṃ.

12. Dasasahassī lokadhātuyā sinerupabbatuttame thambhe’va dassesi paṭipāṭiyā caṅkame ratanāmaye.

13. Dasasahassī atikkamma caṅkamaṃ māpayī jino sabbasovaṇṇamayā3 passe caṅkame ratanāmaye.

1. parasmiñcobhaye - Mavi; cūbhaye - Syā. 2. tattha iti - Machasaṃ natthi. 3. sabbasoṇṇamayā - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Con Đường Kinh Hành Bằng Châu Báu

6. Chư thiên thuộc địa cầu, thuộc cõi Tứ Đại Thiên Vương, thuộc cõi Đạo Lợi, thuộc cõi Dạ Ma, thuộc cõi Đẩu Suất, thuộc cõi Hóa Lạc Thiên, thuộc cõi Tha Hóa Tự Tại, luôn cả đoàn tùy tùng của đấng Brahma nữa cũng hoan hỷ và đã tạo nên tiếng hò reo vang dội.

7. Khi ấy, sau khi chứng kiến điều kỳ diệu phi thường, quả địa cầu cùng với các cõi trời đã được chiếu sáng, các khoảng không gian bao la ở giữa các cõi thế giới không còn bị bao trùm, và bóng tối đen dầy đặc đã bị tiêu tan.

8. Ánh sáng chói lọi rực rỡ đã hiện ra bên dưới, bên trên, chiều ngang, và chiều dọc ở giữa các hạng thiên nhân, càn-thát-bà, nhân loại, và quỷ sứ ở cả hai nơi: ở thế gian này và ở thế giới khác.

9. Được chư thiên và nhân loại cúng dường, bậc Đạo Sư, đấng Tối Thượng của chúng sanh, nhà Lãnh Đạo không ai vượt trội, vị có đại oai lực, có trăm tướng mạo về phước báu đã thị hiện điều kỳ diệu phi thường.

10. Khi được thỉnh cầu bởi vị thiên nhân cao quý, bậc Hữu Nhãn ấy, đấng Tối Thượng Nhân, vị Lãnh Đạo Thế Gian, sau khi quán xét về điều lợi ích đã làm hiện ra con đường kinh hành được hoàn thành khéo léo và được thực hiện bằng tất cả các loại châu báu.

11. Đức Thế Tôn đã thuần thục về ba điều kỳ diệu là: thần thông, tài thuyết giảng, và sự giáo hóa. Đấng Lãnh Đạo Thế Gian đã làm hiện ra con đường kinh hành được hoàn thành khéo léo và đã được thực hiện bằng tất cả các loại châu báu.

12. Ở tại mười ngàn thế giới, Ngài đã thị hiện theo tuần tự những con đường kinh hành làm bằng châu báu giống như các cột trụ ở ngọn núi Sineru tối thắng.

13. Sau khi vượt qua mười ngàn thế giới, đấng Chiến Thắng đã tạo ra con đường kinh hành làm toàn bằng vàng ở bên cạnh con đường kinh hành làm bằng châu báu.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Ratanacaṅkamanakaṇḍo

14. Tulāsaṅghāṭānuvaggā sovaṇṇaphalakatthatā vedikā sabbasovaṇṇā1 dubhato passesu nimmitā.

15. Maṇimuttā vālukākiṇṇā2 nimmitā ratanāmayā obhāseti disā sabbā sataraṃsī'va uggato.

16. Tasmiṃ caṅkamane dhīro dvattiṃsavaralakkhaṇo virocamāno sambuddho caṅkame caṅkamī jino.

17. Dibbaṃ mandāravaṃ pupphaṃ padumaṃ pāricchattakaṃ3 caṅkamane okiranti sabbe devā samāgatā.

18. Passanti taṃ devasaṅghā dasasahassī pamoditā namassamānā nipatanti tuṭṭhahaṭṭhā pamoditā.

19. Tāvatiṃsā ca yāmā ca tusitā cā'pi devatā nimmānaratino devā ye devā vasavattino udaggacittā sumanā passanti lokanāyakaṃ.

20. Sadevagandhabbamanussarakkhasā nāgā supaṇṇā athavā'pi rakkhasā passanti taṃ lokahitānukampakaṃ nabhe'va accuggatacandamaṇḍalaṃ.

21. Ābhassarā subhakiṇṇā vehapphalā akaniṭṭhā ca devatā susuddhasukkavatthavasanā4 tiṭṭhanti pañjalīkatā.

22. Muñcanti pupphaṃ pana5 pañcavaṇṇikaṃ mandāravaṃ candanacuṇṇamissitaṃ bhamenti celāni ca ambare tadā aho jino lokahitānukampako.

23. Tuvaṃ satthā ca ketu ca dhajo yūpo ca pāṇinaṃ parāyano patiṭṭhā6 ca dīpo ca dipaduttamo.7

1. sabbā sovaṇṇa - Sīmu. 5. pupphāni vā - Pu. 2. vālikākiṇṇā - Machasaṃ, Mavi. 6. patiṭṭho - Sīmu. 3. pārichattakaṃ - Machasaṃ. 7. dvīpaduttamo - Machasaṃ, Sīmu. 4. susuddhasukkavasanā - Pu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Con Đường Kinh Hành Bằng Châu Báu

14. Cả hai con đường đều tương đương, được lót nền bằng vàng miếng. Các lan can đều toàn bằng vàng đã được thực hiện ở cả hai bên.

15. Được thực hiện bằng các loại châu báu, được rải rắc lớp cát là ngọc ma-ni và ngọc trai, con đường chiếu sáng khắp cả các phương giống như ánh mặt trời đã mọc lên.

16. Trong việc đi kinh hành ấy, bậc Toàn Giác, đấng Chiến Thắng sáng suốt rực rỡ với ba mươi hai tướng trạng cao quý, đã đi kinh hành ở con đường kinh hành.

17. Tất cả chư thiên đã tụ hội lại rải rắc xuống bông hoa Mạn-đà-la, hoa sen, hoa san hô thuộc cõi trời (tán thán) về việc đi kinh hành (của đức Phật).

18. Hội chúng chư thiên thuộc mười ngàn thế giới đã hoan hỷ chiêm ngưỡng đức Phật. Trong lúc kính lễ, họ hớn hở, mừng rỡ, vui sướng, quỳ mọp người xuống.

19. Chư thiên ở cõi Đạo Lợi, cõi Dạ Ma, luôn cả cõi Đẩu Suất, chư thiên ở cõi Hóa Lạc Thiên và chư thiên ở cõi Tha Hóa Tự Tại chiêm ngưỡng vị Lãnh Đạo Thế Gian với tâm phấn khởi hân hoan.

20. Cùng với chư thiên, các hạng Càn-thát-bà, nhân loại, quỷ sứ, các loài rồng, thiên điểu, luôn cả loài Kim-sỉ-điểu,1 nhìn thấy đấng tế độ chúng sanh có lòng bi mẫn ấy giống như mặt trăng tròn đã mọc lên ở ngay trên bầu trời.

21. Chư thiên ở các cõi Quang Âm Thiên, Biến Tịnh Thiên, Quảng Quả Thiên, và Vô Tưởng Thiên với trang phục bằng vải vóc vô cùng tinh khiết thanh bạch đứng chắp tay.

22. Hơn nữa, các vị còn rắc xuống bông hoa Mạn-đà-la năm màu được trộn lẫn với bột phấn gỗ đàn hương và vung vẩy các tấm vải ở trên không trung (ca ngợi rằng): "Ôi Đấng Chiến Thắng, bậc có lòng bi mẫn tế độ chúng sanh.

23. Ngài là vị thầy, là ngọn cờ, là biểu hiện, là trụ cột của chúng sanh, là nơi chốn nâng đỡ, là ngọn đèn (là hòn đảo),2 là bậc tối thượng của loài hai chân."

1. Kim-sỉ-điểu là nghĩa của từ kinnarā được thấy ở Tạng Thái, Miến, Anh thay vì rakkhasā ở dòng thứ nhì (vì có hai chữ rakkhasā được dùng ở câu kệ này). 2. Chú giải ghi nghĩa của dīpa theo cả hai cách: ngọn đèn và hòn đảo, BvA. 38

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Ratanacaṅkamanakaṇḍo

24. Dasasahassī lokadhātuyā devatāyo mahiddhikā parivāretvā namassanti tuṭṭhahaṭṭhā pamoditā.

25. Devatā devakaññā ca pasannā tuṭṭhamānasā pañcavaṇṇikapupphehi pūjayanti narāsabhaṃ.

26. Passanti taṃ devasaṅghā pasannā tuṭṭhamānasā pañcavaṇṇikapupphehi pūjayanti narāsabhaṃ.

27. Aho acchariyaṃ loke abbhutaṃ lomahaṃsanaṃ na medisaṃ bhūtapubbaṃ accheraṃ lomahaṃsanaṃ.

28. Sakaṃ sakaṃ hi1 bhavane nisīditvāna devatā hasanti tā2 mahāhasitaṃ disvānaccherakaṃ nabhe.

29. Ākāsaṭṭhā ca bhummaṭṭhā tiṇapanthanivāsino3 katañjalī namassanti tuṭṭhahaṭṭhā pamoditā.

30. Ye'pi dīghāyukā nāgā puññavanto mahiddhikā pamoditā namassanti pūjayanti naruttamaṃ.

31. Saṅgītiyo pavattenti ambare anilañjase cammanaddhāni vādenti disvānaccherakaṃ nabhe.

32. Saṅkhā ca paṇavā c'eva atho deṇḍimā4 bahū antalikkhasmiṃ vajjenti5 disvānaccherakaṃ nabhe.

33. Abbhuto vata no ajja uppajji lomahaṃsano dhuvaṃ atthasiddhiṃ6 labhāma khaṇo no paṭipādito.

34. Buddho'ti tesaṃ sutvāna pīti uppajji tāvade buddho buddho'ti kathayantā tiṭṭhanti pañjalī katā.

35. Hiṅkāraṃ sādhukārañca7 ukkuṭṭhiṃ sampasādanaṃ8 pajā ca vividhā gagane vattenti9 pañjalīkatā. 1. sakasakamhi - Machasaṃ; 6. dhuvamatthasiddhiṃ - Machasaṃ. sakaṃ sakamhi - Sīmu, Mavi. 7. hiṅkārā, sādhūkārā ca - Machasaṃ. 2. hasanti - Sīmu. 8. ukkuṭṭhisampahaṃsanaṃ - 3. tiṇapiṭṭhanivāsano - Sīmu. Machasaṃ. 4. ḍiṇḍimā - Machasaṃ. 9. paṭākā vividhā gagane vattanti - Pu. 5. vajjanti - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Con Đường Kinh Hành Bằng Châu Báu

24. (Với vẻ) hớn hở, mừng rỡ, vui sướng, chư thiên có đại thần lực thuộc mười ngàn thế giới vây quanh lại tỏ sự tôn kính.

25. Với tâm tư hớn hở tín thành, các thiên nhân và các tiên nữ cúng dường những bông hoa ngũ sắc đến bậc Nhân Ngưu.

26. (Được) tín thành, có tâm tư hớn hở, hội chúng chư thiên chiêm ngưỡng vị ấy và cúng dường những bông hoa ngũ sắc đến bậc Nhân Ngưu (tán thán rằng):

27. “Ôi thật là điều kỳ diệu, phi thường, khiến lông dựng đứng ở trên thế gian! Điều kỳ diệu khiến lông dựng đứng giống như việc này trước đây chưa từng xảy ra!”

28. Sau khi nhìn thấy điều kỳ diệu ở trên bầu trời, các thiên nhân ấy đã ngồi xuống ở cung điện của chính mỗi một vị và nở nụ cười vang vang.

29. Các vị ngự ở không trung và ngự ở trên đất liền, các vị ngự ở các ngọn cỏ và đường đi chắp tay lên nghiêng mình kính lễ (với vẻ) hớn hở, mừng rỡ, vui sướng.

30. Ngay cả các loài rồng trường thọ có phước báu và đại thần lực cũng vui sướng lễ bái và cúng dường đến bậc Tối Thượng Nhân.

31. Sau khi nhìn thấy điều kỳ diệu ở trên bầu trời, các vị xướng lên những bài đồng ca ở khoảng không gian trên bầu trời và trình tấu những chiếc trống da.

32. Sau khi nhìn thấy điều kỳ diệu ở trên bầu trời, nhiều vị cũng đã biểu diễn các tù và vỏ ốc, có các phèng la nữa, và luôn cả những chiếc trống con ở trên không trung (tán thán rằng):

33. “Quả nhiên, điều phi thường khiến lông dựng đứng đã sanh khởi đến chúng ta ngày hôm nay. Chúng ta đạt được sự thành tựu lợi ích bền vững. Thời điểm của chúng ta đã đến rồi.”

34. Khi nghe rằng: “Đức Phật!” niềm phỉ lạc đã tức thời sanh khởi đến các vị ấy. Họ đã đứng yên, chắp tay, thốt lên rằng: “Đức Phật! Đức Phật!”

35. Và ở trên không trung, nhiều hạng chúng sanh chắp tay, thốt lên lời tán thán, ca ngợi, cổ vũ, reo hò.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Ratanacaṅkamanakaṇḍo

36. Gāyanti selenti ca vādayanti ca bhujāni poṭhenti1 ca naccayanti ca muñcanti pupphaṃ pana pañcavaṇṇikaṃ mandāravaṃ candanacuṇṇamissitaṃ.

37. Yathā tuyhaṃ mahāvīra pādesu cakkalakkhaṇaṃ dhajavajirapatākā2vaḍḍhamānaṅkusācitaṃ.

38. Rūpe sīlasamādhimhi paññāya ca asādiso vimuttiyā asamasamo dhammacakkappavattane.

39. Dasanāgabalaṃ kāye tuyhaṃ pākatikaṃ balaṃ iddhibalena asamo dhammacakkappavattane.

40. Evaṃ sabbaguṇopetaṃ sabbaṅgasamupāgataṃ mahāmuniṃ kāruṇikaṃ lokanāthaṃ namassatha.

41. Abhivādanaṃ thomanañca vandanañca pasaṃsanaṃ namassanañca pūjañca sabbaṃ arahasī tuvaṃ.

42. Ye keci loke vandaneyyā vandanaṃ arahanti ye sabbaseṭṭho mahāvīra sadiso te na vijjati.

43. Sāriputto mahāpañño samādhijjhānakovido gijjhakūṭe ṭhitoyeva passati lokanāyakaṃ.

44. Suphullaṃ sālarājaṃ va3 candaṃva gagane yathā majjhantike'va4 suriyaṃ oloketi narāsabhaṃ.

45. Jalantaṃ dīparukkhaṃ'va taruṇasuriyaṃ'va5 uggataṃ. byāmappabhānurañjitaṃ dhīraṃ passati nāyakaṃ.

46. Pañcannaṃ bhikkhusatānaṃ katakiccānatādinaṃ khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ khaṇena sannipātayi.

1. pothenti - Machasaṃ. 4. majjhanahikeva - Machasaṃ 2. paṭākā - Machasaṃ. 5. sūriyaṃ'va - Machasaṃ. 3. suphullasālarājaṃva - Mavi.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Con Đường Kinh Hành Bằng Châu Báu

36. Các vị ca hát, hò hét, tấu nhạc, vỗ tay, và nhảy múa. Hơn nữa, các vị còn rắc xuống bông hoa ngũ sắc, bông hoa Mạn-đà-la được trộn lẫn với bột phấn gỗ đàn hương (tán dương rằng):

37. "Hỡi đấng Đại Hùng, giống như dấu hiệu bánh xe ở hai bàn chân của Ngài là được tô điểm với ngọn cờ, lưỡi tầm sét, huy hiệu, hộp bột phấn, và gậy móc câu.

38. Không có ai tương đương về dáng vóc, về giới, về định, về tuệ. Ngài tương đương với các bậc không thể sánh bằng về sự giải thoát và về việc chuyển vận bánh xe Chánh Pháp.

39. Sức mạnh tự nhiên trong cơ thể của Ngài là sức mạnh của mười con voi. Không ai sánh bằng Ngài về năng lực thần thông trong việc chuyển vận bánh xe Chánh Pháp.

40. Các vị hãy kính lễ bậc Đại Hiền Triết, đấng Từ Bi, vị Chúa Tể Thế Gian đã được thành tựu tất cả các đức hạnh và đã đạt được toàn bộ các yếu tố như thế ấy.

41. Ngài xứng đáng tất cả các sự tôn kính, ca tụng, đảnh lễ, tán dương, lễ bái, và cúng dường.

42. Bạch đấng Đại Hùng, bất cứ những ai nên được đảnh lễ, những ai xứng đáng sự đảnh lễ ở trên thế gian, Ngài là vị đứng đầu tất cả. Người bằng Ngài không có."

43. Vị Sāriputta có đại trí tuệ, thông thạo về định và thiền, chiêm ngưỡng đấng Lãnh Đạo Thế Gian dầu đang đứng ở núi Gijjhakūṭa (Linh Thứu).1

44. Vị ấy nhìn thấy đấng Nhân Ngưu trông giống như cây Sālā chúa nở hoa đều khắp, tương tợ như mặt trăng ở trên bầu trời, y như là mặt trời lúc chính ngọ.

45. Vị ấy nhìn thấy đấng Lãnh Đạo sáng suốt, rực rỡ ánh sáng hào quang trông giống như cây trụ đèn đang cháy rực, tương tợ như mặt trời hừng đông đã ló dạng.

46. Sāriputta đã tức thời tựu hội lại năm trăm vị tỳ khưu là những vị có các lậu hoặc đã tận, không còn ô nhiễm, có các phận sự đã được hoàn thành như thế ấy (nói rằng):

1. Ngài Sāriputta nhìn thấy đức Phật đang thị hiện thần thông ở Sāvatthi (khoảng cách giữa hai địa điểm ước lượng khoảng 650 ki-lô-mét).

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Ratanacaṅkamanakaṇḍo

47. Lokappasādanaṃ1 nāma pāṭihīraṃ nidassayi amhe'pi tattha gamissāma2 vandissāma mayaṃ jinaṃ.

48. Etha sabbe samāgantvā pucchissāma mayaṃ jinaṃ kaṅkhaṃ vinodayissāma passitvā lokanāyakaṃ.

49. Sādhūti te paṭissutvā nipakā saṃvutindiyā pattacīvaramādāya taramānā upāgamuṃ.3

50. Khīṇāsavehi vimalehi dantehi uttame dame sāriputto mahāpañño iddhiyā upasaṅkami.

51. Tehi bhikkhūhi parivuto sāriputto mahāgaṇī jalanto devo gagane'va4 iddhiyā upasaṅkamī.

52. Ukkāsitañca khipitaṃ5 ajjhupekkhitva6 subbatā sagāravā sappatissā sambuddhaṃ upasaṅkamuṃ.

53. Upasaṅkamitvā passanti sayambhuṃ lokanāyakaṃ nabhe accuggataṃ dhīraṃ candaṃ'va gagane yathā.

54. Jalantaṃ dīparukkhaṃ'va vijjuṃ'va7 gagane yathā majjhantike'va suriyaṃ passanti lokanāyakaṃ.

55. Pañcabhikkhusatā sabbe passanti lokanāyakaṃ rahadamiva vippasannaṃ salilaṃ suphullapadumaṃ yathā.8

56. Añjaliṃ paggahetvāna tuṭṭhahaṭṭhā9 pamoditā namassamānā nipatanti satthuno cakkalakkhaṇe.

57. Sāriputto mahāpañño koraṇḍasamasādiso samādhijjhānakusalo vandati10 lokanāyakaṃ.

1. lokappasādakaṃ - pū. 6. ajjhupekkhiya - Machasaṃ. 2. gantvāna - Machasaṃ. 7. vijjūva - Sīmu. 3. mūpāgamuṃ - Mavi. 8. suphullaṃ padumaṃ yathā - 4. laḷanetā, devo'va gagane - Machasaṃ, Sīmu, Pu. Machasaṃ. 9. haṭṭhatuṭṭhā - Mavi. 5. khipitañca - Syā. 10. vandate - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Con Đường Kinh Hành Bằng Châu Báu

47. "Đức Phật đã làm hiện rõ điều kỳ diệu tên là 'Sự phô bày thế giới.' Chúng ta cũng sẽ đi đến nơi ấy và chúng ta sẽ đảnh lễ đấng Chiến Thắng.

48. Hãy đến, tất cả chúng ta sẽ đi. Chúng ta sẽ hỏi đấng Chiến Thắng. Chúng ta sẽ xua tan mối hoài nghi sau khi nhìn thấy đấng Lãnh Đạo Thế Gian.”

49. Sau khi đáp lại rằng: “Lành thay!” các vị thông thái ấy, có các căn được hộ trì, đã cầm lấy y và bình bát rồi mau chóng đi đến.

50. Cùng với các vị Lậu Tận đã được rèn luyện trong sự rèn luyện tối thượng, không còn ô nhiễm, bậc đại trí tuệ Sāriputta đã đi đến bằng thần thông.

51. Được tháp tùng bởi các vị tỳ khưu ấy, vị có hội chúng đông Sāriputta đã đi đến bằng thần thông, trông như vị thiên nhân đang chói sáng ở trên không trung.

52. Sau khi ngăn lại tiếng tằng hắng và sự khịt mũi, các vị có đức hạnh đã tiến đến gần bậc Toàn Giác với sự kính cẩn, thận trọng.

53. Sau khi đến gần, các vị nhìn thấy đấng Lãnh Đạo Thế Gian, bậc tự mình chứng ngộ, vị sáng suốt, đã ngự lên ở trên không trung trông tợ như mặt trăng ở trên bầu trời.

54. Các vị nhìn thấy đấng Lãnh Đạo Thế Gian tương tợ như là cây trụ đèn đang cháy rực, như là tia chớp ở trên không trung, như là mặt trời lúc chính ngọ.

55. Toàn bộ năm trăm vị tỳ khưu nhìn thấy đấng Lãnh Đạo Thế Gian giống như là hồ nước sâu thẳm không bị chao động, như là đóa hoa sen đang nở rộ.

56. Hớn hở, mừng rỡ, vui sướng, các vị đã chắp tay lên và trong lúc kính lễ các vị quỳ xuống ở dấu hiệu bánh xe (nơi bàn chân) của bậc Đạo Sư.

57. Vị có đại trí tuệ Sāriputta, thiện xảo về định và thiền, được xem như tương đương với loài hoa Koraṇḍa, đảnh lễ đấng Lãnh Đạo Thế Gian.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Ratanacaṅkamanakaṇḍo

58. Gajjitā1 kālamegho’va nīluppalasamasādiso iddhibalena2 asamo moggallāno mahiddhiko.

59. Mahākassapo’pi ca thero uttattakanakasantibho dhutaguṇe agganikkhitto thomito satthuvaṇṇito.

60. Dibbacakkhūnaṃ yo aggo anuruddho mahāgaṇī ñātiseṭṭho bhagavato avidūre’va tiṭṭhati.

61. Āpatti-anāpattiyā satekicchāya3 kovido vinaye agganikkhitto upāli satthuvaṇṇito.

62. Sukhumanipuṇatthapaṭividdho kathikānaṃ pavaro gaṇī isi mantāniyā putto puṇṇo nāmā’ti vissuto.

63. Etesaṃ cittamaññāya opammakusalo muni kaṅkhacchedo mahāvīro kathesi attano guṇaṃ.

64. Cattāro te asaṅkheyyā koṭi yesaṃ na ñāyati sattakāyo ca ākāso cakkavāḷā ca nantakā buddhañāṇaṃ appameyyaṃ na sakkā ete vijānituṃ.

65. Kiṃ etaṃ acchariyaṃ loke yaṃ me iddhivikubbanaṃ aññe bahū acchariyā abbhutā lomahaṃsanā.

66. Yadā'haṃ tusite kāye santusito nāmahaṃ tadā dasasahassī samāgamma yāvanti pañjalī mamaṃ.

67. Kālo'yaṃ te4 mahāvīra uppajja mātukucchiyaṃ sadevakaṃ tārayanto bujjhassu amataṃ padaṃ.

1. gajjito - Sīmu. 4. kālo kho te - Machasaṃ; 2. iddhivisaye - Mavi. kālo deva - Sīmu; 3. satikicchāya - Pu. kālo te - Pu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Con Đường Kinh Hành Bằng Châu Báu

58. Vị có đại thần lực Moggallāna, vang động như là đám mây đen, được xem như tương đương với đóa sen xanh, là không ai sánh bằng về năng lực thần thông.

59. Còn vị trưởng lão Mahākassapa tương tợ vàng tinh luyện, được công nhận là vị đứng đầu trong đức hạnh đầu-đà, được (chư thiên và nhân loại) tán dương, đã được bậc Đạo Sư khen ngợi.

60. Đứng đầu trong số các vị có thiên nhãn là Anuruddha, có đồ chúng đông đảo, hạng nhất trong hàng quyến thuộc của đức Thế Tôn, đang đứng không xa.

61. Upāli là vị rành rẽ về sự phạm tội, về sự không phạm tội, về việc sám hối tội, được công nhận là vị đứng đầu về Luật, đã được bậc Đạo Sư khen ngợi.

62. Vị ẩn sĩ con trai của bà Mantānī, phân tích ý nghĩa vi tế và bén nhạy, đứng đầu các vị Pháp sư, có đồ chúng, được nổi tiếng với tên là Puṇṇa.1

63. Biết được tâm của các vị ấy, đấng Mâu Ni là vị thiện xảo về sự so sánh, là đấng Đại Hùng, là vị dứt trừ sự nghi hoặc, đã thuyết giảng về đức hạnh của bản thân:

64. "Có bốn điều không thể tính đếm được và không biết được điểm tận cùng của các điều ấy: Tập hợp các chúng sanh, bầu không gian, các cõi thế giới vô biên, trí tuệ vô lượng của chư Phật; những điều này là không thể biết rõ.

65. Có phải sự biến hóa thần thông của ta là điều kỳ diệu ở thế gian? Còn có nhiều sự việc khác nữa là kỳ diệu, phi thường, khiến lông dựng đứng.

66. Vào lúc ta ở tại cung trời Đẩu Suất, khi ấy ta có tên là Santusita. Các vị thuộc mười ngàn thế giới đã tụ hội lại chắp tay thỉnh cầu ta rằng:

67. 'Hỡi bậc Đại Hùng, giờ là thời điểm của Ngài. Hãy sanh vào bụng mẹ. Trong khi giúp cho thế gian luôn cả chư thiên vượt qua, Ngài sẽ giác ngộ đạo lộ Bất Tử.'

1. Puṇṇa Mantāniputta, con trai nữ Bà-la-môn Mantānī, BvA. 51; là vị đệ nhất về thuyết Pháp (xem Kinh Trạm Xe, Trung Bộ Kinh I, bài kinh 24).

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Ratanacaṅkamanakaṇḍo

68. Tusitā kāyā cavitvāna yadā okkamī1 kucchiyaṃ dasasahassīlokadhātu kampittha dharaṇī tadā.

69. Yadā'haṃ mātukucchito sampajāno'va nikkhamiṃ sādhukāraṃ pavattentī2 dasasahassī pakampatha.3

70. Okkanti4 me samo natthi jātito abhinikkhame sambodhiyaṃ ahaṃ seṭṭho dhammacakkappavattane.

71. Aho acchariyaṃ loke buddhānaṃ guṇamahantatā dasasahassīlokadhātu chappakāraṃ pakampatha obhāso ca mahā āsi accheraṃ lomahaṃsanaṃ.

72. Bhagavā ca tamhi samaye lokajeṭṭho narāsabho sadevakaṃ dassayanto iddhiyā caṅkamī jino.

73. Caṅkame caṅkakamanto'va kathesi lokanāyako antarā na nivatteti catuhatthe caṅkame yathā.5

74. Sāriputto mahāpañño samādhijjhānakovido paññāya pāramippatto6 pucchati lokanāyakaṃ.

75. Kīdiso te mahāvīra abhinīhāro narāsabha kamhi kāle tayā dhīra patthitā bodhimuttamā.

76. Dānaṃ sīlaṃ ca nekkhammaṃ paññāviriyaṃ ca kīdisaṃ khantisaccamadhiṭṭhānaṃ mettupekkhā ca kīdisā.

1. okkami - Sīmu. 4. okkantiṃ - Machasaṃ. 2. pavattenti - Machasaṃ. 5. tadā - Sīmu. 3. pakamapittha - Mavi. 6. pārappatto'pi, Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Con Đường Kinh Hành Bằng Châu Báu

68. Lúc ta hạ sanh vào bụng (mẹ) sau khi đã mạng chung từ cõi trời Đẩu Suất, khi ấy mười ngàn thế giới và quả đất rúng động.

69. Khi ta rời khỏi bụng mẹ với sự giác tỉnh, mười ngàn thế giới đã rúng động, thốt lên tiếng 'Lành thay!'

70. Không gì sánh bằng việc nhập thai của ta. Từ việc sanh ra, trong việc ra đi cao cả, trong việc tự mình giác ngộ, và trong việc chuyển vận bánh xe Chánh Pháp, ta là vị đứng đầu."

71. (Chư thiên đã thốt lên rằng): "Ôi Tính chất vĩ đại về đức hạnh của chư Phật là điều kỳ diệu ở trên đời!" Khi ấy, mười ngàn thế giới đã rúng động sáu cách.1 Và có ánh sáng vĩ đại đã xuất hiện. Là điều phi thường khiến lông dựng đứng!

72. Và vào khoảng thời gian ấy, trong lúc hiện ra cho thế gian luôn cả chư thiên chiêm ngưỡng, đức Thế Tôn, bậc Tối Thượng của thế gian, đấng Nhân Ngưu, bậc Chiến Thắng đã đi kinh hành bằng thần thông.

73. Ngay trong lúc đang đi kinh hành ở đường kinh hành, đấng Lãnh Đạo Thế Gian đã thuyết giảng. Như thể (đang đi) ở trên con đường kinh hành (có chiều dài) bốn cánh

tay, Ngài không quay ngược trở lại (khi đang) ở vào khoảng giữa (con đường).2

74. Sāriputta, là vị có đại trí tuệ, thiện xảo về định và thiền, đã đạt đến sự toàn hảo về trí tuệ, hỏi bậc Lãnh Đạo Thế Gian rằng:

75. “Bạch đấng Đại Hùng, bậc Nhân Ngưu, lời phát nguyện của Ngài là như thế nào? Bạch đấng Sáng Suốt, sự giác ngộ tối thượng đã được Ngài mong mỏi vào thời gian nào?

76. Bố thí, (trì) giới, xuất ly, trí tuệ, tinh tấn là như thế nào? Nhẫn nại, chân thật, quyết định, từ ái, hành xả là như thế nào?

1. Sáu cách là: trái đất ở trong mười ngàn thế giới đã nghiêng từ đông sang tây, từ tây sang đông, từ bắc qua nam, từ nam qua bắc, từ trung tâm ra bên ngoài, từ bên ngoài vào trung tâm, BvA. 56. 2. Con đường kinh hành này nối dài từ thế giới ở phía đông sang đến thế giới ở phía tây. Và đức Phật đã đi kinh hành từ đầu đường phía bên này sang đến điểm cuối con đường ở phía bên kia chứ không quay ngược trở lại lúc đang đi ở vào khoảng giữa, BvA. 57.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Ratanacaṅkamanakaṇḍo

77. Dasapāramī tayā dhīra kīdisā1 lokanāyaka kathaṃ upapāramī puṇṇā paramatthapāramī kathaṃ.

78. Tassa puṭṭho viyākāsi2 karavīkamadhuraṃ giro3 nibbāpayanto hadayaṃ hāsayanto sadevakaṃ.

79. Atītabuddhānaṃ jinānaṃ desitaṃ nikīḷitaṃ4 buddhaparamparāgataṃ pubbenivāsānugatāya buddhiyā pakāsayī lokahitaṃ sadevake.

80. Pītipāmojjajananaṃ sokasallavinodanaṃ sabbasampattipaṭilābhaṃ cittikatvā suṇotha5 me.

81. Madanimmadanaṃ sokanudaṃ saṃsāraparimocanaṃ6 sabbadukkhakkhayaṃ maggaṃ sakkaccaṃ paṭipajjathā’ti.

Ratanacaṅkamanakaṇḍo niṭṭhito.

--ooOoo--

1. kīdisi - Machasaṃ. 5. punātha - Machasaṃ. 2. vyākāyi - Sīmu. 6. saṃsāramochanaṃ - Sīmu; 3. karavikamadhuragiro - Machasaṃ. saṃsārasamatikkamaṃ - Pu. 4. nikīlitaṃ - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Con Đường Kinh Hành Bằng Châu Báu

77. Bạch đấng Lãnh Đạo thế gian sáng suốt, theo Ngài mười pháp toàn hảo là như thế nào? Thế nào là pháp toàn hảo bậc trên được tròn đủ? Thế nào là pháp toàn hảo bậc tối thượng?”

78. Được vị ấy hỏi, Ngài đã trả lời với giọng nói ngọt ngào (như giọng hót) của loài chim Karavīka (ca-lăng-tần-già) làm mát mẻ con tim, làm hoan hỷ thế gian luôn cả chư thiên.

79. Bằng trí tuệ hướng về các kiếp sống trước đây, Ngài đã giảng giải về Pháp đã được chư Phật quá khứ là các đấng Chiến Thắng thuyết giảng, về lịch sử đã được truyền thừa theo tuần tự chư Phật, là điều lợi ích cho thế gian luôn cả chư thiên.

80. (Đức Phật đã nói rằng:) "(Lịch sử ấy) là điều làm sanh lên niềm hoan hỷ vui mừng, là sự nhổ lên mũi tên sầu muộn, là việc thành tựu tất cả các sự chứng đạt, các ngươi hãy chú tâm lắng nghe ta.

81. (Lịch sử ấy) là điều làm tiêu tan các sự đắm say, là sự xua đi các nỗi buồn rầu, là việc hoàn toàn thoát khỏi luân hồi, là đạo lộ tiêu diệt tất cả khổ đau, các ngươi hãy nghiêm trang theo dõi."

Dứt Chương Con Đường Kinh Hành Bằng Châu Báu.

--ooOoo--

Sumedhakathā

1. Kappe ca satasahasse ca caturo ca asaṅkhiye amaraṃ nāma nagaraṃ dassaneyyaṃ manoramaṃ.

2. Dasahi saddehi avivittaṃ annapānasamāyutaṃ hatthisaddaṃ assasaddaṃ bherisaṅkharathāni ca1 khādatha pivatha c'eva annapānena ghositaṃ.

3. Nagaraṃ sabbaṅgasampannaṃ sabbakammamupāgataṃ sattaratanasampannaṃ nānājanasamākulaṃ samiddhaṃ devanagaraṃva āvāsaṃ puññakamminaṃ.

4. Nagare amaravatiyā sumedho nāma brāhmaṇo anekakoṭinicayo pahūtadhanadhaññavā.

5. Ajjhāyako mantadharo tiṇṇaṃ vedānapāragu lakkhaṇe itihāse ca sadhamme pāramiṃ gato.

6. Rahogato nisīditvā evaṃ cintesahaṃ tadā dukkho punabbhavo nāma sarīrassa ca bhedanaṃ (sammohamaraṇaṃ dukkhaṃ jarāya abhimaddanaṃ).*

7. Jātidhammo jarādhammo vyādhidhammo ca'haṃ sadā ajaraṃ amaraṃ khemaṃ pariyesissāmi nibbutiṃ.

8. Yannūnimaṃ pūtikāyaṃ nānā kuṇapapūritaṃ chaḍḍhayitvāna gaccheyyaṃ anapekho2 anatthiko.

9. Atthi hehiti so maggo na so sakkā na hetuye pariyesissāmi taṃ maggaṃ bhavato parimuttiyā.

10. Yathā'pi dukkhe vijjante sukhaṃ nāma'pi vijjatī evaṃ bhave vijjamāne vibhavo'pi icchitabbako.

1. bherisaṅkarathāna ca - Asā. * gāthaddhamidaṃ sammohavinodaniyā aṭṭhakathāya dissate. 2. anapekkho - Machasaṃ.

Phần Nói về Sumedha:

1. Vào thuở bốn a-tăng-kỳ và một trăm ngàn kiếp,1 có thành phố tên Amara là đáng nhìn, xinh xắn. 2. (Thành phố này) dồi dào thức ăn nước uống và nhộn nhịp với mười loại âm thanh như tiếng voi, tiếng ngựa, tiếng trống, tiếng tù và vỏ ốc, tiếng xe cộ, và còn được giới thiệu về thức ăn nước uống: “Xin hãy nhai, xin hãy uống.” 3. Thành phố được đầy đủ về mọi yếu tố và thành tựu tất cả hoạt động về nghề nghiệp, có đầy đủ bảy loại châu báu, đông đảo với đủ hạng người, thịnh vượng tợ như thành phố của chư thiên, là nơi cư ngụ của những người có được thiện nghiệp. 4. Vị Bà-la-môn tên Sumedha ở thành phố Amaravatī là có được nhiều koṭi tiền tích lũy, có dồi dào về tài sản và lúa gạo. 5. Là vị chuyên về phúng tụng, nắm vững chú thuật, thông thạo ba bộ Vệ Đà, đã đạt đến sự toàn hảo về khoa tướng số, về truyền thuyết, và về phận sự chánh yếu. 6. Khi ấy, sau khi ngồi xuống ở nơi thanh vắng ta đã suy nghĩ như vầy: “Sự tái sanh, sự tiêu hoại của xác thân là khổ. Sự mê mờ, sự chết, sự đày đọa của sự già là khổ. 7. Và trong khi luôn có trạng thái sanh, trạng thái già, trạng thái bệnh hoạn, ta sẽ tầm cầu sự không già, sự không chết, sự an ổn, Niết Bàn. 8. Hay là ta nên từ bỏ tấm thân hôi thối chất chứa đầy các loại chất phế thải này và trở thành người không vướng bận, không mong cầu? 9. Đạo lộ ấy là có và sẽ xuất hiện. Đạo lộ ấy không thể không có gốc gác. Ta sẽ tầm cầu đạo lộ ấy để hoàn toàn giải thoát khỏi hữu. 10. Cũng giống như khi khổ đau được tìm thấy thì điều gọi là an lạc cũng được tìm thấy, tương tợ như thế khi hữu được tìm thấy thì phi hữu cũng là điều nên được mong mỏi.

1 Xem thêm phần Phụ Chú ở trang 329.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumedhakathā

11. Yathā’pi uṇhe vijjante aparaṃ vijjati sītalaṃ evaṃ tividhaggi vijjante nibbānaṃ icchitabbakaṃ.

12. Yathā’pi pāpe vijjante kalyāṇampi vijjati evameva jāti vijjante ajāti’p’icchitabbakā.1

13. Yathā gūthagato puriso taḷākaṃ disvāna pūritaṃ na gavesati taṃ taḷākaṃ na doso taḷākassa so.

14. Evaṃ kilesamaladhovaṃ2 vijjante amatantaḷe na gavesati taṃ taḷākaṃ na doso amatantaḷe.

15. Yathā arīhi pariruddho vijjante gamanaṃpathe3 na palāyati so puriso na doso añjasassa so.

16. Evaṃ kilesapariruddho vijjamāne sive pathe na gavesati taṃ maggaṃ na doso sivamañjase.

17. Yathā’pi byādhito puriso vijjamāne tikicchake na tikicchāpeti taṃ vyādhiṃ na so doso tikicchake.

18. Evaṃ kilesavyādhīhi dukkhito paripīḷito4 na gavesati taṃ ācariyaṃ na so doso5 vināyake.

19. Yathā'pi kuṇapaṃ puriso kaṇṭhe baddhaṃ jigucchiya mocayitvāna gaccheyya sukhī serī sayaṃ vasī.

20. Tathevimaṃ pūtikāyaṃ nānā kuṇapasañcayaṃ6 chaḍḍayitvāna7 gaccheyyaṃ anapekho8 anatthiko.

21. Yathā uccāraṭhānamhi9 karīsaṃ naranāriyo chaḍḍayitvāna7 gacchanti anapekhā anatthikā.

1. ajātipicchitabbakaṃ - Sīmu. 5. na doso so - Sīmu, Machasaṃ. 2. kilesamaladhove - Dha. A. Sīmu, 6. nānā kuṇapapūritaṃ - Pu. kilesamaladhova - Machasaṃ. 7. chaḍḍhayitvā - Sīmu. 3. gamane pathe - Sīmu, Asā. 8. anapekkho - Sīmu, Machasaṃ, Asā. 4. patipiḷito - Mavi. 9. ussāsaṭhānamhi - Pu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Phần Nói về Sumedha

11. Cũng giống như khi sự nóng được tìm thấy thì điều khác là sự lạnh cũng được tìm thấy, tương tợ như thế khi ba loại lửa (tham, sân, si) được tìm thấy thì Niết Bàn cũng là điều nên được mong mỏi.

12. Cũng giống như khi điều ác được tìm thấy thì điều thiện cũng được tìm thấy, tương tợ y như thế khi sanh được tìm thấy thì vô sanh cũng là điều nên được mong mỏi.

13. Giống như người bị dính phẩn nhìn thấy hồ nước đầy mà không tìm đến hồ nước ấy, thì việc sai trái ấy không phải là của hồ nước.

14. Tương tợ như vậy, khi hồ nước Bất Tử được tìm thấy cho việc gột rửa bợn nhơ phiền não, người không tìm đến hồ nước ấy thì điều sai trái không phải là của hồ nước Bất Tử.

15. Giống như người bị vây hãm xung quanh bởi những kẻ đối nghịch, khi con đường thoát ra được tìm thấy, người ấy không tẩu thoát thì việc sai trái ấy không phải là của con đường.

16. Tương tợ như vậy, người bị vây hãm toàn diện bởi phiền não, khi đạo lộ thánh thiện được tìm thấy, người không chịu tìm đến đạo lộ ấy thì điều sai trái không phải là của đạo lộ thánh thiện.

17. Cũng giống như người bị bệnh, khi vị thầy thuốc được tìm thấy, người không để cho (vị thầy thuốc) chữa trị căn bệnh ấy thì việc sai trái ấy không phải là của vị thầy thuốc.

18. Tương tợ như vậy, người bị khổ đau, bị hành hạ toàn diện bởi những căn bệnh phiền não (nhưng) không chịu tìm đến vị thầy thì điều sai trái ấy không phải là của vị thầy hướng dẫn.

19. Cũng giống như người sau khi rủ bỏ thây chết ghê tởm vướng ở cổ có thể đạt đến an lạc, sống tự tại, theo ý muốn.

20. Tương tợ y như thế, sau khi từ bỏ tấm thân hôi thối tập hợp đủ loại chất phế thải này, ta có thể trở thành người không vướng bận, không mong cầu.

21. Giống như những người nam hoặc nữ sau khi thải bỏ phẩn ở nhà tiêu rồi ra đi không vướng bận, không mong cầu.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumedhakathā

22. EvamEvāhaṃ imaṃ kāyaṃ nānā kuṇapapūritaṃ chaḍḍayitvāna gacchissaṃ vaccaṃ katvā yathā kuṭiṃ.

23. Yathā'pi jajjaraṃ nāvaṃ paluggaṃ udakagāhiniṃ1 sāmī chaḍḍetva2 gacchanti anapekhā anatthikā.

24. Evamevāhaṃ imaṃ kāyaṃ navacchiddaṃ dhuvassavaṃ chaḍḍayitvāna gacchissaṃ chinnanāvaṃ'va sāmikā.

25. Yathā'pi puriso corehi gacchanto bhaṇḍamādiya bhaṇḍacchedahayaṃ disvā chaḍḍayitvāna gacchati.

26. Evamevamayaṃ kāyo mahācorasamo viya pahāyimaṃ gamissāmi kusalacchedanā bhayā.

27. Evāhaṃ cintayitvāna nekakoṭisataṃ dhanaṃ nāthānāthānaṃ datvāna himavantamupāgamiṃ.

28. Himavantassa avidūre3 dhammako nāma pabbato assamo sukato mayhaṃ paṇṇasālā sumāpitā.

29. Caṅkamaṃ tattha māpesi pañcadosavivajjitaṃ aṭṭhaguṇasamupetaṃ abhiññābalamāhariṃ.

30. Sāṭakaṃ pajahiṃ tattha navadosamupāgataṃ vākacīraṃ nivāsesiṃ dvādasaguṇamupāgataṃ.4

31. Aṭṭhadosasamākiṇṇaṃ pajahiṃ paṇṇasālakaṃ upāgamiṃ rukkhamūlaṃ guṇedasahupāgataṃ.5

32. Vāpitaṃ ropitaṃ dhaññaṃ pajahiṃ niravasesato anekaguṇasampannaṃ pavattaphalamādiyiṃ.

33. Tattha padhānaṃ6 padahiṃ nisajjaṭṭhānacaṅkame abbhantaramhi sattāhe abhiññābalamapāpuṇiṃ.7

1. paluggaṃ udagāhiniṃ - Machasaṃ; paluggaṃ udakavāhiniṃ - Sī.
2. chaḍḍetvā - Machasaṃ, Mavi.
3. himavanatasasāvidūre - Machasaṃ.
4. dvādasaguṇupāgataṃ - Sīmu.
5. guṇe dasamupagataṃ - Sīmu; guṇehi dasahupāgataṃ - Asā.
6. tatthappadhānaṃ - Machasaṃ.
7. abhiññā balapāpuṇiṃ - Machasaṃ

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Phần Nói về Sumedha

22. Tương tợ y như thế, sau khi từ bỏ tấm thân được chất chứa đủ loại phế thải này ta sẽ ra đi giống như người sau khi đã đi tiêu thì (rời khỏi) nhà xí.

23. Cũng giống như những chủ nhân sau khi quăng bỏ con thuyền cũ kỹ, rã rời, có sự rò rỉ nước, thì ra đi không còn vướng bận, không mong cầu.

24. Tương tợ y như thế, sau khi từ bỏ tấm thân có chín khiếu thường xuyên tiết ra chất dơ này, ta sẽ ra đi giống như những chủ nhân quăng bỏ con thuyền đã bị vỡ tan.

25. Giống như người mang theo hàng hóa đi cùng bọn trộm cướp, sau khi nhận thấy nỗi lo sợ bởi việc cướp giật hàng hóa, liền tách biệt ra đi.

26. Tương tợ y như thế, thân này được ví tương đương với kẻ cướp lớn, ta sẽ chối bỏ thân này và ra đi, thoát khỏi nỗi sợ hãi về việc bị cướp đoạt thiện pháp.”

27. Sau khi suy nghĩ như thế, ta đã bố thí của cải hàng trăm koṭi1 đến những người có nơi nương tựa lẫn những người không nơi nương tựa rồi đã đi đến Hy-mã-lạp sơn.

28. Ở không xa Hy-mã-lạp sơn, có ngọn núi tên Dhammaka là khu ẩn cư khéo được tạo lập dành cho ta có ngôi nhà lá khéo được xây dựng.2

29. Nơi ấy ta đã tạo ra đường kinh hành không phạm vào năm điều sai trái.3 Ta đã đạt được năng lực của thắng trí hội đủ tám đức tính.4 30. Ở nơi ấy ta đã quăng bỏ tấm vải choàng liên quan đến chín điều sai trái.5 Ta đã mặc y phục vỏ cây có được mười hai đức tính.6 31. Ta đã từ bỏ ngôi nhà lá dính líu tám điều sai trái.7 Ta đi đến ngụ ở gốc cây có được mười đức tính.8 32. Ta đã hoàn toàn từ bỏ mễ cốc đã được gieo đã được trồng. Ta đã thọ dụng trái cây rơi rụng được hội đủ vô số đức tính. 33. Tại nơi ấy, ta đã ra sức nỗ lực trong việc ngồi, đứng, đi kinh hành. Ta đã đạt được năng lực của thắng trí trong thời gian bảy ngày.

1. 1 koṭi = 1o triệu, 100 koṭi = 1 tỷ, hàng trăm koṭi = nhiều tỷ. 2. Do thiên tử Vissakamma thực hiện theo lệnh của Chúa Trời Sakka, BvA. 75. 3-8. Xem them phần Phụ Chú ở trang 330.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumedhakathā

34. Evaṃ me siddhippattassa vasībhūtassa sāsane dīpaṅkaro nāma jino uppajji lokanāyako.

35. Uppajjante ca jāyante bujjhante dhammadesane caturo nimitte nāddasaṃ jhānaratisamappito.

36. Paccantadesavisaye nimantetvā tathāgataṃ tassa āgamanaṃ maggaṃ sodhenti tuṭṭhamānasā.

37. Ahaṃ tena samayena nikkhamitvā sakassamā dhunanto vākacīrāni gacchāmi ambare tadā.

38. Vedajātaṃ janaṃ disvā tuṭṭhahaṭṭhaṃ pamoditaṃ orohitvāna gaganā mānuse pucchiṃ tāvade.

39. Tuṭṭhahaṭṭho pamudito vedajāto mahājano kassa sodhīyati maggo añjasaṃ vaṭumāyanaṃ.

40. Te me puṭṭhā byākariṃsu1 buddho loke anuttaro dīpaṅkaro nāma jino uppajji lokanāyako tassa sodhīyate maggo2 añjasaṃ vaṭumāyanaṃ.

41. Buddho'ti mama sutvāna pīti uppajji tāvade 'buddho buddho'ti kathayanto somanassaṃ pavedayiṃ.

42. Tattha ṭhatvā vicintesiṃ tuṭṭho saṃviggamānaso idha bījāni ropissaṃ khaṇo ce mā upaccagā.

43. Yadi buddhassa sodhetha ekokāsaṃ dadātha me ahampi sodhayissāmi añjasaṃ vaṭumāyanaṃ.

44. Adaṃsu te mamokāsaṃ sodhetuṃ añjasaṃ tadā 'buddho buddho'ti cintento maggaṃ sodhem'ahaṃ tadā.

1. viyākāsuṃ - Sīmu; viyākaṃsuṃ - Machasaṃ. 2. sodhīyati patho - Pu; sodhīyati maggo - Sīmu, Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Phần Nói về Sumedha

34. Như thế, khi ta đạt được sự thành tựu (năm thắng trí, ngũ thông) và trở nên tự tại trong pháp tu tập (của đạo sĩ), thì đấng Chiến Thắng tên Dīpaṅkara, vị Lãnh Đạo Thế Gian, đã hiện khởi.

35. Đắm chìm trong sự thỏa thích của thiền, ta đã không chứng kiến bốn điều báo hiệu về sự nhập thai, đản sanh, giác ngộ, và thuyết giảng Giáo Pháp.

36. (Những người dân) ở khu vực biên địa, sau khi thỉnh mời đức Như Lai, đã dọn sạch sẽ con đường ngự đến của Ngài với tâm trí hớn hở.

37. Vào lúc bấy giờ, sau khi rời khỏi khu ẩn cư của bản thân, ta, khi ấy, vừa đi ở trên không trung vừa chỉnh lại bộ y phục bằng vỏ cây.

38. Nhìn thấy dân chúng tràn ngập niềm phấn khởi, hớn hở, mừng rỡ, vui sướng, ta đã từ không trung đáp xuống rồi lập tức hỏi mọi người rằng:

39. "Đông đảo dân chúng được hớn hở, mừng rỡ, vui sướng, tràn ngập niềm phấn khởi. Đạo lộ, con đường, lối đi, ngõ vào được dọn sạch sẽ cho ai vậy?"

40. Được ta hỏi, họ đã đáp rằng: "Đức Phật, bậc Tối Thượng ở thế gian, đấng Chiến Thắng, vị Lãnh Đạo Thế Gian tên là Dīpaṅkara đã hiện khởi. Đạo lộ, con đường, lối đi, ngõ vào được dọn sạch sẽ cho vị ấy."

41. Khi nghe rằng: "Đức Phật," pháp hỷ đã sanh khởi đến ta ngay lập tức. Ta đã bày tỏ tâm hoan hỷ, thốt lên rằng: "Đức Phật! Đức Phật!"

42. Đứng tại nơi ấy, với tâm trí phấn chấn, hớn hở, ta đã suy nghĩ: "Ta sẽ gieo các nhân lành ở nơi đây (đức Phật). Đương nhiên chớ để thời khắc trôi đi" (rồi nói rằng):

43. “Nếu các người dọn sạch sẽ vì đức Phật. Xin các người hãy nhường cho tôi một khu vực. Tôi cũng sẽ dọn sạch sẽ con đường, lối đi, ngõ vào.”

44. Rồi họ đã nhường cho ta dọn sạch sẽ con đường ở một khu vực. Khi ấy, ta làm sạch sẽ con đường trong lúc nghĩ tưởng đến “Đức Phật! Đức Phật!”

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumedhakathā

45. Aniṭṭhite mamokāse dīpaṅkaro mahāmuni catūhi satasahassehi chaḷabhiññehi tādihi khīṇāsavehi vimalehi paṭipajji añjasaṃ jino.

46. Paccuggamanā vattanti vajjanti bheriyo bahū āmoditā naramarū sādhukāraṃ pavattayuṃ.

47. Devā manusse passanti manussāpi ca devatā ubho’pi te pañjalikā anuyanti tathāgataṃ.

48. Devā dibbehi turiyehi manussā mānusehi1 ca ubho’pi te vajjayantā anuyanti tathāgataṃ.

49. Dibbaṃ mandāravaṃ pupphaṃ padumaṃ pāricchattakaṃ diso disaṃ okiranti ākāsanabhagatā marū.

50. Campakaṃ salalaṃ nīpaṃ nāgapunnāgaketakaṃ diso disaṃ ukkhipanti bhūmitalagatā narā.

51. Kese muñcitv’ahaṃ tattha vākavīrañca cammakaṃ kalale pattharitvāna avakujjo nipajj’ahaṃ.

52. Akkamitvāna maṃ buddho saha sissehi gacchatu mā naṃ kalale akkamittho hitāya me bhavissati.

53. Paṭhaviyaṃ2 nipannassa evaṃ me āsi cetaso icchamāno ahaṃ ajja kilese jhāpaye mamaṃ.

54. Kiṃ me aññātavesena dhammaṃ sacchikatenidha sabbaññūtaṃ pāpuṇitvā buddho hessaṃ sadevake.

55. Kiṃ me ekena tiṇṇena purisena thāmadassinā sabbaññūtaṃ pāpuṇitvā santāressaṃ sadevake.

56. Iminā me adhikārena katena purisuttame sabbaññutaṃ pāpuṇitvā3 tāremi janataṃ bahuṃ.

1. mānusakehi - Sīmu. 2. pathaviyaṃ - Machasaṃ; puthuviyā - Pu. 3. pāpuṇāmi - Mavi.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Phần Nói về Sumedha

45. Khi khu vực của ta còn chưa hoàn tất, bậc Đại Hiền Triết, đấng Chiến Thắng Dīpaṅkara, cùng với bốn trăm ngàn vị Lậu Tận không còn ô nhiễm có sáu thắng trí (lục thông) như thế ấy, đã bước lên con đường. 46. Nhiều người di chuyển từ phía đối diện, họ vỗ kêu những chiếc trống. Chư thiên và nhân loại vui mừng đã thốt lên tiếng “Lành

thay!” 47. Chư thiên ngắm nhìn loài người. Và loài người cũng nhìn ngắm chư thiên. Cả hai nhóm ấy cũng đã chắp tay lên đi theo sau đức Như Lai. 48. Chư thiên với nhạc khí cõi trời, loài người với nhạc khí của nhân gian, cả hai nhóm ấy vừa trình tấu vừa đi theo sau đức Như Lai. 49. Chư thiên di chuyển trên bầu trời ở trong không gian rải rắc hoa Mạn-đà-la, hoa sen, hoa san hô của cõi trời xuống hướng này hướng nọ. 50. Loài người di chuyển ở trên bề mặt trái đất ném các bông hoa Chăm-pa, bông hoa Salala, bông hoa Nīpa, bông hoa Nāga, Punnāga, và Ketaka tỏa khắp các phương.

51. Tại nơi ấy, sau khi xõa tóc, ta đã trải ra bộ y phục vỏ cây và da thú ở trên bãi bùn lầy, rồi ta đã nằm sấp xuống (nói rằng):

52. “Xin đức Phật hãy bước lên (người) con. Xin Ngài cùng các đệ tử hãy tiến bước. Xin các vị chớ bước đi ở chỗ ấy trong bùn lầy; (việc này) sẽ đem lại sự lợi ích cho con.”

53. Khi đang nằm ở trên mặt đất, tư tưởng như vầy đã khởi đến ta: “(Nếu) mong muốn, ta có thể thiêu đốt các phiền não của ta trong ngày hôm nay.

54. Ta có được gì ở đây khi chứng đắc Giáo Pháp theo phương thức không được tiếng tăm? Ta nên thành tựu quả vị Toàn Tri và trở thành đức Phật ở thế gian có cả chư thiên.

55. Ta có được gì khi là người biết được sức mạnh (của bản thân) lại vượt qua chỉ một mình? Ta nên thành tựu quả vị Toàn Tri và giúp cho thế gian luôn cả chư thiên vượt qua.

56. Với hành động hướng thượng này của ta đã được thực hiện đến bậc Tối Thượng Nhân, ta sẽ thành tựu quả vị Toàn Tri và sẽ giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumedhakathā

57. Saṃsārasotaṃ chinditvā viddhaṃsetvā tayo bhave dhammanāvaṃ samāruyha santāressaṃ sadevake.

58. Manussattaṃ liṅgasampatti hetu satthāradassanaṃ pabbajjāguṇasampatti adhikāro ca chandatā aṭṭhadhammasamodhānā abhinīhāro samijjhati.

59. Dīpaṅkaro lokavidū āhutīnaṃ paṭiggaho ussīsake maṃ ṭhatvāna idaṃ vacanamabrūvi.

60. Passatha imaṃ tāpasaṃ jaṭilaṃ uggatāpanaṃ aparimeyye ito kappe buddho loke bhavissati.

61. Ahu1 kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.*

62. Ajapālarukkhamūlasmiṃ nisīditvā tathāgato* tattha pāyāsamaggayha2 nerañjaramupehiti.

63. Nerañjarāya tīramhi pāyāsaṃ ādāya3 so jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlaṃ hi ehiti.

64. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍaṃ anuttaro4 assattharukkhamūlamhi bujjhissati mahāyaso.

65. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

66. Anāsavā vītarāgā5 santacittā samāhitā kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā.

67. Ānando nām'upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā.

68. Anāsavā vītarāgā5 santacittā samāhitā bodhi tassa bhagavato assattho'ti pavuccati.

1. atha - Sīmu.
* pādadvayamidaṃ sīhaḷakkhara muddita potthake na dissate.
2. pāyasamaggayha - Sīmu; pasāsaṃ paggayha - Syā.
3. pāyasaṃ adā - Sīmu; pāyāsa - adi - Machasaṃ, Syā.
4. naruttaro - Sīmu; anuttaraṃ - Syā.
5. vītamalā - Sīmu.
Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Phần Nói về Sumedha

57. Sau khi cắt đứt giòng chảy luân hồi và phá hủy ba cõi (tái sanh), ta sẽ ngự lên con thuyền Chánh Pháp và sẽ giúp cho thế gian luôn cả chư thiên vượt qua." 58. Sự phát nguyện được thành tựu nhờ vào sự tổng hợp của tám pháp: Bản thân là loài người, thành tựu nam căn, có chủng tử, nhìn thấy bậc Đạo Sư, là vị xuất gia, hội đủ đức hạnh, có hành động hướng thượng, và lòng ước muốn.1 59. Đấng Thông Suốt Thế Gian Dīpaṅkara, vị thọ nhận các vật cúng dường, đã đứng kề cận đỉnh đầu của ta và đã nói lời này: 60. "Các ngươi hãy nhìn người đạo sĩ tóc bện có khổ hạnh cao tột này. Trong vô lượng kiếp tính từ thời điểm này, (người này) sẽ trở thành vị Phật ở thế gian. 61. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh). 62. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền). 63. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn. 64. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha (*). 65. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama. 66. Kolita và Upatissa không còn lậu hoặc, tham ái đã lìa, có tâm an tịnh và định tĩnh, sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. 67. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng ấy. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu.

68. (Hai vị) không còn lậu hoặc, tham ái đã lìa, có tâm an tịnh và định tĩnh. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là 'Assattha.'

1. Xem thêm phần Phụ Chú ở trang 331. Từ câu kệ 60-69 là lời chú nguyện của đức Phật Dīpaṅkara cho Bồ Tát Sumedha. Lời chú nguyện này sẽ được 23 vị Phật kế tiếp lập lại để chú nguyện cho vị Bồ Tát tiền thân của đức Phật Gotama.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumedhakathā

69. Citto ca hatthāḷavako aggā hessantūpaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassasataṃ tassa gotamassa yasassino.

70. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

71. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti1 apphoṭenti hasanti ca katañjalī namassanti dasasahassī sadevakā.

72. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

73. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajjhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

74. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

75. Dīpaṅkaro lokavidū āhutīnaṃ paṭiggaho mama kammaṃ pakittetvā dakkhiṇaṃ padamuddhari.

76. Ye tatthāsuṃ jinaputtā padakkhīṇamakaṃsu maṃ devā manussā asurā ca abhivādetvāna pakkamuṃ.

77. Dassanaṃ me atikkante sasaṅghe lokanāyake sayanā vuṭṭhahitvāna pallaṅkamābhujiṃ tadā.

78. Sukhena sukhito homi pāmojjena pamodito pītiyā ca abhissanno pallaṅkaṃ ābhujiṃ tadā.

79. Pallaṅkena nisīditvā evaṃ cintesahaṃ tadā vasībhūto ahaṃ jhāne abhiññāpāramiṃ gato.

80. Sahassiyamhi lokamhi isayo natthi me samā asamo iddhidhammesu alabhiṃ īdisaṃ sukhaṃ.

81. Pallaṅkābhūjena mayhaṃ dasasahassādhivāsino mahānādaṃ pavattesuṃ dhuvaṃ buddho bhavissasi.

1. ukkuṭṭhī saddā - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Phần Nói về Sumedha

69. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm.”1 70. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): “Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật.” 71. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng): 72. “Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai

xa vời. 73. Giống như những người băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới. 74. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.” 75. Đấng Thông Suốt Thế Gian Dīpaṅkara, vị thọ nhận các vật cúng dường, đã công bố về hành động của ta rồi đã đi nhiễu quanh ta.2 76. Các vị Thích tử hiện diện ở tại nơi ấy đã đi nhiễu quanh (ta). Chư thiên, nhân loại, và các A-tu-la đã đảnh lễ (ta) rồi ra đi. 77. Khi vị Lãnh Đạo Thế Gian cùng hội chúng đã đi khỏi tầm nhìn của ta, khi ấy ta đã từ chỗ nằm vươn dậy rồi xếp vào thế kiết già. 78. Khi ấy, ta được an lạc với sự an lạc, được vui sướng với sự vui sướng, và trong khi được tràn ngập với pháp hỷ, và ta đã xếp vào tư thế kiết già. 79. Sau khi ngồi xuống với tư thế kiết già, khi ấy ta đã suy nghĩ như vầy: “Được tự tại trong pháp thiền, ta đã đạt đến sự toàn hảo về thắng trí. 80. Ở trong (mười) ngàn thế giới, các ẩn sĩ ngang bằng với ta là không có. Không có vị nào bằng về các phép thần thông. Ta đã đạt được sự an lạc như thế ấy.” 81. Với tư thế kiết già của ta, cư dân ở mười ngàn thế giới đã phát ra lời nói vang dội rằng: “Chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

1. Dịch theo từ sẽ là: “Tuổi thọ của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm.” Vì tuổi thọ của đức Phật Gotama chỉ là tám mươi năm nên đã được dịch như trên. 2. Dịch theo từ sẽ là “rồi đã nâng bàn chân phải lên” thay vì “đã hướng vai phải nhiễu quanh.” Chú Giải đề cập cả hai cách dịch, BvA. 99.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumedhakathā

82. Yā pubbe bodhisattānaṃ pallaṅkavaramābhuje nimittāni padissanti tāni ajja padissare.

83. Sītaṃ vyapagataṃ hoti uṇhañca upasammati tāni ajja padissanti dhūvaṃ buddho bhavissasi.

84. Dasasahassī lokadhātu nissaddā hoti nirākulā tāni ajja padissanti dhuvaṃ buddho bhavissasi.

85. Mahāvātā na vāyanti na sandanti savantiyo tāni ajja padissanti dhuvaṃ buddho bhavissasi.

86. Thalajā dakajā pupphā sabbe pupphanti tāvade te’p’ajja pupphitā sabbe dhuvaṃ buddho bhavissasi.

87. Latā vā yadi vā rukkhā phalabhārā honti tāvade te’p’ajja phalitā sabbe dhuvaṃ buddho bhavissasi.

88. Ākāsaṭṭhā ca bhummaṭṭhā ratanā jotanti tāvade te’p’ajja ratanā jotanti dhuvaṃ buddho bhavissasi.

89. Mānusakā ca dibbā ca turiyā vajjanti tāvade te’p’ajjubho abhiravanti dhuvaṃ buddho bhavissasi.

90. Vicittapupphā gaganā abhivassanti tāvade te’pi ajja padissanti dhuvaṃ buddho bhavissasi.

91. Mahāsamuddo ābhujati dasasahassī pakampati te’p’ajj’ubho abhiravanti dhuvaṃ buddho bhavissasi.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Phần Nói về Sumedha

82. Trước đây, những điềm báo hiệu nào đã được thể hiện khi các vị Bồ Tát xếp vào tư thế kiết già cao quý, những điều ấy được thể hiện ngày hôm nay.

83. Sự lạnh lẽo được biến đi và sự nóng nảy được lắng dịu. Những điều ấy được thể hiện ngày hôm nay; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

84. Mười ngàn thế giới không có tiếng động và không bị chộn rộn. Những điều ấy được thể hiện ngày hôm nay; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

85. Các cơn gió lớn ngừng thổi, các giòng nước ngừng chảy. Những điều ấy được thể hiện ngày hôm nay; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

86. Các bông hoa mọc ở trên đất và mọc ở trong nước, tất cả lập tức nở hoa. Tất cả những bông hoa ấy cũng được nở ra ngày hôm nay; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

87. Và nếu là những dây leo hay là những cây cối thì lập tức trở thành trĩu nặng những quả. Tất cả các cây ấy cũng được kết trái ngày hôm nay; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

88. Ở trên không trung và ở đất liền, các châu báu lập tức rực sáng. Các châu báu ấy cũng rực sáng ngày hôm nay; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

89. Các loại nhạc cụ của loài người và của cõi trời lập tức tấu nhạc. Cả hai loại nhạc cụ ấy cũng trình tấu ngày hôm nay; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

90. Những bông hoa các loại đã lập tức rơi xuống từ bầu trời. Chúng cũng được thể hiện ngày hôm nay; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

91. Đại dương lùi ra xa, mười thế giới rúng động. Cả hai việc ấy cũng ầm ĩ ngày hôm nay; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumedhakathā

92. Nirayesu dasasahassī1 aggī nibbanti tāvade te’p’ajja nibbutā aggī dhuvaṃ buddho bhavissasi.

93. Vimalo hoti suriyo sabbā2 dissanti tārakā te’pi ajja padissanti dhuvaṃ buddho bhavissasi.

94. Anovaṭṭhena udakaṃ mahiyā ubbhijji tāvade tamp’ajj’ubbhijjate mahiyā dhuvaṃ buddho bhavissasi.

95. Tārāgaṇā virocanti nakkhattā gaganamaṇḍale visākhā candimayuttā dhuvaṃ buddho bhavissasi.

96. Khilāsayā darīsayā nikkhamanti sakāsayā te'p'ajja āsayā chuddhā dhuvaṃ buddho bhavissasi.

97. Na hoti arati sattānaṃ santuṭṭhā honti tāvade. te'p'ajja sabbe santuṭṭhā dhuvaṃ buddho bhavissasi.

98. Rogā tanupasammanti jighacchā ca vinassati tāni ajja padissanti dhuvaṃ buddho bhavissasi.

99. Rāgo tadā tanu hoti doso moho vinassati te' p'ajja vigatā sabbe dhuvaṃ buddho bhavissasi.

100. Bhayaṃ tadā na bhavati ajja'p'etaṃ padissati tena liṅgena jānāma dhuvaṃ buddho bhavissasi.

101. Rajonuddhaṃsati uddhaṃ ajja'p'etaṃ padissati tena liṅgena jānāma dhuvaṃ buddho bhavissasi.

102. Aniṭṭhagandho pakkamati dibbagandho pavāyati so'p'ajja vāyati gandho dhuvaṃ buddho bhavissasi.

1. nirayepi dasasahassesa - Machasaṃ, Asā; nirayesu dasasahassīsu - Mavi. 2. sabbe - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Phần Nói về Sumedha

92. Mười ngàn ngọn lửa ở các địa ngục lập tức được dập tắt. Các ngọn lửa ấy cũng được dập tắt ngày hôm nay; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

93. Mặt trời không bị u ám, tất cả các ngôi sao được nhìn thấy. Các việc ấy cũng được thể hiện ngày hôm nay; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

94. Dầu không có mưa nhưng nước lập tức được phun lên từ mặt đất. Nước ấy cũng được phun lên từ mặt đất ngày hôm nay; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

95. Các chòm sao, các vì tinh tú chiếu sáng ở trên vòm trời. Chòm sao Visākhā được liên kết với mặt trăng; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

96. Các loài thú ở hang, các loài thú ở hốc rời khỏi chỗ ngụ của chúng. Chúng cũng chối từ chỗ ngụ ngày hôm nay; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

97. Không có sự không vui thích ở các chúng sanh, họ lập tức trở nên hớn hở. Tất cả bọn họ cũng hớn hở ngày hôm nay; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

98. Tật bịnh được giảm thiểu và nạn đói được tiêu trừ. Các điều ấy cũng được thể hiện ngày hôm nay; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

99. Khi ấy, tham dục trở nên nhỏ nhoi, sân hận si mê được tiêu trừ. Tất cả các điều ấy cũng đã biến mất ngày hôm nay; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

100. Khi ấy, nỗi sợ hãi không hiện diện. Điều ấy cũng được thể hiện ngày hôm nay. Với hiện tướng ấy, chúng tôi biết được chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

101. Bụi bặm không bốc lên phía bên trên. Điều ấy cũng được thể hiện ngày hôm nay. Với hiện tướng ấy, chúng tôi biết được chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

102. Mùi khó chịu biến đi. Mùi hương của cõi trời tỏa đến. Hương thơm ấy cũng tỏa ra ngày hôm nay; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumedhakathā

103. Sabbe devā padissanti ṭhapayitvā arūpino te'p'ajja sabbe dissanti dhuvaṃ buddho bhavissasi.

104. Yāvatā nirayā nāma sabbe dissanti tāvade te'p'ajja sabbe dissanti dhuvaṃ buddho bhavissasi.

105. Kuḍḍā kavāṭā selā ca na hontāvaraṇā1 tadā ākāsabhūtā te'p'ajja dhuvaṃ buddho bhavissasi.

106. Cutī ca upapatti ca khaṇe tasmiṃ na vijjati tāni ajja padissanti dhuvaṃ buddho bhavissasi.

107. Daḷhaṃ paggaṇha viriyaṃ mā nivatti2 abhikkama mayamp'etaṃ pajānāma dhuvaṃ buddho bhavissasīti.

108. Buddhassa vacanaṃ sutvā dasasahassīna cūbhayaṃ tuṭṭhahaṭṭho3 pamudito evaṃ cintesahaṃ tadā.

109. Advejjhavacanā buddhā amoghavacanā jinā vitathaṃ natthi buddhānaṃ dhuvaṃ buddho bhavāmahaṃ.

110. Yathā khittaṃ nabhe leḍḍu dhuvaṃ patati bhūmiyaṃ tathe'va buddhaseṭṭhānaṃ vacanaṃ dhuvasassataṃ vitathaṃ natthi buddhānaṃ dhuvaṃ buddho bhavāmahaṃ.

111. Yathā'pi sabbasattānaṃ maraṇaṃ dhuvayassataṃ tathe'va buddhaseṭṭhānaṃ vacanaṃ dhuvasassataṃ vitathaṃ natthi buddhānaṃ dhuvaṃ buddho bhavāmahaṃ.

112. Yathā rattikkhaye patte suriyassuggamanaṃ dhuvaṃ tathe'va buddhaseṭṭhānaṃ vacanaṃ dhuvasassataṃ vitathaṃ natthi buddhānaṃ dhuvaṃ buddho bhavāmahaṃ.

1. hontāvaraṇaṃ - Sīmu. 2. mā nivatta - Machasaṃ. 3. haṭṭhatuṭṭhā - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Phần Nói về Sumedha

103. Tất cả chư thiên đều hiện ra ngoại trừ các vị ở cõi vô sắc. Tất cả các vị ấy cũng được nhìn thấy ngày hôm nay; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

104. Cho đến các nơi gọi là địa ngục, toàn bộ lập tức được nhìn thấy. Tất cả các nơi ấy cũng được nhìn thấy ngày hôm nay; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

105. Khi ấy, các bức tường thành, các cánh cửa, và các tảng đá không còn là các vật chướng ngại. Ngày hôm nay, chúng cũng đều trở thành những khoảng không; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

106. Sự chết và sự tái sanh không xảy ra vào thời khắc ấy. Chúng không được nhìn thấy ngày hôm nay; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.

107. Hãy nỗ lực tinh tấn một cách bền bĩ. Chớ có quay lui, hãy tiến bước. Chúng tôi cũng biết rõ điều này; chắc chắn ngài sẽ trở thành đức Phật.”

108. Nghe được lời nói của cả hai là của đức Phật và của (chư thiên) mười ngàn thế giới, khi ấy ta trở nên hớn hở, mừng rỡ, vui sướng, và đã suy nghĩ như vầy:

109. “Chư Phật, các đấng Chiến Thắng không có nói hai lời, không có lời nói rồ dại. Chư Phật không có sự dối trá, chắc chắn ta sẽ trở thành vị Phật.

110. Giống như cục đất được ném ở khoảng không thì chắc chắn rơi xuống đất, tương tợ y như thế lời nói của chư Phật là chắc chắn và có cơ sở. Chư Phật không có sự dối trá, chắc chắn ta sẽ trở thành vị Phật.

111. Cũng giống như sự chết của tất cả chúng sanh là chắc chắn và có cơ sở, tương tợ y như thế lời nói của chư Phật tối thượng là chắc chắn và có cơ sở. Chư Phật không có sự dối trá, chắc chắn ta sẽ trở thành vị Phật.

112. Giống như khi đêm tàn đã đến thì có sự mọc lên của mặt trời là điều chắc chắn, tương tợ y như thế lời nói của chư Phật tối thượng là chắc chắn và có cơ sở. Chư Phật không có sự dối trá, chắc chắn ta sẽ trở thành vị Phật.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumedhakathā

113. Yathā nikkhantasayanassa sīhassa nadanaṃ dhuvaṃ tatheva buddhaseṭṭhānaṃ vacanaṃ dhuvasassataṃ vitathaṃ natthi buddhānaṃ dhuvaṃ buddho bhavāmahaṃ.

114. Yathā āpannasattānaṃ bhāramoropanaṃ dhuvaṃ tatheva buddhaseṭṭhānaṃ vacanaṃ dhuvasassataṃ vitathaṃ natthi buddhānaṃ dhuvaṃ buddho bhavāmahaṃ.

115. Handa buddhakare dhamme vicināmi ito cito uddhaṃ adho dasadisā yāvatā dhammadhātuyā.

116. Vicinanto tadā dakkhiṃ1 paṭhamaṃ dānapāramiṃ pubbakehi mahesīhi anuciṇṇaṃ mahāpathaṃ.

117. Imaṃ tvaṃ paṭhamaṃ tāva daḷhaṃ katvā samādiya dānapāramitaṃ gaccha yadi bodhiṃ pattumicchasi.

118. Yathā’pi kumbho sampuṇṇo yassa kassaci adhokato vamate udakaṃ nissesaṃ na tattha parirakkhati.

119. Tath’eva yācake disvā hīnamukkaṭṭhamajjhime dadāhi dānaṃ nissesaṃ kumbho viya adhokato.

120. Na h’ete ettakāyeva buddhadhammā bhavissare aññe’pi vicinissāmi ye dhammā bodhipācanā.

121. Vicinanto tadā dakkhiṃ1 dutiyaṃ sīlapāramiṃ pubbakehi mahesīhi asevitanisevitaṃ.

122. Imaṃ tvaṃ dutiyaṃ tāva daḷhaṃ katvā samādiya sīlapāramitaṃ gaccha yadi bodhiṃ pattumicchasi.

123. Yathāpi camarī vālaṃ2 kismīci3 patilaggitaṃ upeti maraṇaṃ tattha na vikopeti vāladhiṃ.

124. Tatheva tvaṃ catusu bhūmīsu sīlāni paripūraya parirakkha sabbadā sīlaṃ camarī viya vāladhiṃ.

1. tadādakkhi - Sīmu, Machasaṃ. 2. vāḷaṃ - Sīmu. 3. kismiñci - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Phần Nói về Sumedha

113. Giống như tiếng rống của con sư tử khi rời khỏi chỗ nằm là điều chắc chắn, tương tợ y như thế lời nói của chư Phật tối thượng là chắc chắn và có cơ sở. Chư Phật không có sự dối trá, chắc chắn ta sẽ trở thành vị Phật. 114. Giống như việc hạ sanh của các sản phụ là điều chắc chắn, tương tợ y như thế lời nói của chư Phật tối thượng là chắc chắn và có cơ sở. Chư Phật không có sự dối trá, chắc chắn ta sẽ trở thành vị Phật. 115. Vậy, ta hãy xem xét các pháp tạo thành quả vị Phật từ nơi này và từ nơi này, ở bên trên (cõi trời), ở bên dưới (cõi nhân loại), và các phương hướng cho đến tận bản thể của các pháp ấy.” 116. Khi ấy, trong lúc xem xét ta đã nhận ra pháp thứ nhất là sự toàn hảo về bố thí (bố thí ba-la-mật), là đạo lộ thênh thang đã được thực hành bởi các vị đại ẩn sĩ tiền bối. 117. Ngươi hãy củng cố và thọ trì cho được pháp thứ nhất này. Ngươi hãy đạt đến sự toàn hảo về bố thí nếu ngươi muốn đạt được quả vị Giác Ngộ. 118. Cũng giống như cái chum được chứa đầy đã bị úp ngược lại bởi bất cứ người nào thì tuôn nước ra không còn dư sót, hoàn toàn không giữ lại ở trong đó. 119. Tương tợ y như thế, khi nhìn thấy những người cầu xin dầu hèn, sang, hay trung bình, ngươi hãy cho ra vật thí không chừa lại ví như cái chum đã được úp ngược. 120. Nhưng các pháp tu thành Phật sẽ không chỉ có chừng ấy, ta sẽ xem xét các điều khác cũng là các pháp làm chín muồi sự giác ngộ. 121. Khi ấy, trong lúc xem xét ta đã nhận ra pháp thứ nhì là sự toàn hảo về giới đã được các vị đại ẩn sĩ tiền bối thực hành, gắn bó. 122. Ngươi hãy củng cố và thọ trì cho được pháp thứ nhì này. Ngươi hãy đạt đến sự toàn hảo về giới nếu ngươi muốn đạt được Giác Ngộ. 123. Cũng giống như con bò mộng có cái đuôi bị vướng vào bất cứ vật gì thà chấp nhận cái chết ở tại nơi ấy chứ không làm đứt cái đuôi. 124. Tương tợ y như thế, ngươi hãy làm tròn đủ các giới luật trong bốn lãnh vực,1 hãy luôn luôn gìn giữ vẹn toàn giới luật giống như là con bò mộng hộ trì cái đuôi vậy.

2. Bốn lãnh vực của giới là: thu thúc trong giới bổn Pātimokkha, thu thúc các giác quan, nuôi mạng thanh tịnh, và liên quan đến các vật dụng, BvA. 106.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumedhakathā

125. Na h’ete ettakāyeva buddhadhammā bhavissare aññe’pi vicinissāmi ye dhammā bodhipācanā.

126. Vicinanto tadā dakkhiṃ tatiyaṃ nekkhammapāramiṃ pubbakehi mahesīhi āsevitanisevitaṃ.

127. Imaṃ tvaṃ tatiyaṃ tāva daḷhaṃ katvā samādiya nekkhammapārami1 gaccha yadi bodhiṃ pattumicchasi.

128. Yathā andughare puriso ciravuttho dukhaddito na tattha rāgaṃ abhijaneti muttiṃ yeva gavesati.

129. Tatheva tvaṃ sabbabhave passa andughare viya nekkhammābhimukho hohi bhavato parimuttiyā.

130. Na h'ete ettakāyeva, buddhadhammā bhavissare aññe'pi vicinissāmi ye dhammā bodhipācanā.

131. Vicinanto tadā dakkhiṃ catutthaṃ paññāpāramiṃ pubbakehi mahesīhi āsevitanisevitaṃ.

132. Imaṃ tvaṃ catutthaṃ tāva daḷhaṃ katvā samādiya paññāpāramitaṃ2 gaccha yadi bodhiṃ pattumicchasi.

133. Yathā'pi3 bhikkhu bhikkhanto hīnamukkaṭṭhamajjhime kulāni na vivajjento evaṃ labhati yāpanaṃ.

134. Tatheva tvaṃ sabbakālaṃ paripucchanto budhaṃ janaṃ paññāpāramitaṃ2 gantvā sambodhiṃ pāpuṇissasi.

135. Na h'ete ettakāyeva buddhadhammā bhavissare aññepi vicinissāmi ye dhammā bodhipācanā.

136. Vicinanto tadā dakkhiṃ pañcamiṃ viriyapāramiṃ4 pubbakehi mahesīhi āsevitanisevitaṃ.

1. nekkhammapāramitaṃ - Syā, Machasaṃ.
2. paññāya pāramiṃ - Mavi.
3. yathāhi - Mavi.
4. viriya pāramiṃ - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Phần Nói về Sumedha

125. Nhưng các pháp tạo thành quả vị Phật sẽ không chỉ có chừng ấy, ta sẽ xem xét các điều khác nữa cũng là các pháp làm chín muồi sự giác ngộ.

126. Khi ấy, trong lúc xem xét ta đã nhận ra pháp thứ ba là sự toàn hảo về xuất ly đã được các vị đại ẩn sĩ tiền bối thực hành, gắn bó.

127. Ngươi hãy củng cố và thọ trì cho được pháp thứ ba này. Ngươi hãy đạt đến sự toàn hảo về xuất ly nếu ngươi muốn đạt được quả vị Giác Ngộ.

128. Giống như người sống đã lâu ở trong nhà tù, bị hành hạ khổ sở, không khởi lên lòng ái luyến đối với nơi ấy mà tầm cầu chỉ mỗi sự tự do.

129. Tương tợ y như thế, ngươi hãy nhìn tất cả các cõi tái sanh (dục giới, sắc giới, vô sắc giới) như là các nhà tù. Hãy hướng về xuất ly nhắm đến sự hoàn toàn giải thoát khỏi các cõi.

130. Nhưng các pháp tạo thành quả vị Phật sẽ không chỉ có chừng ấy, ta sẽ xem xét các điều khác nữa cũng là các pháp làm chín muồi sự giác ngộ.

131. Khi ấy, trong lúc xem xét ta đã nhận ra pháp thứ tư là sự toàn hảo về trí tuệ đã được các vị đại ẩn sĩ tiền bối thực hành, gắn bó.

132. Ngươi hãy củng cố và thọ trì cho được pháp thứ tư này. Ngươi hãy đạt đến sự toàn hảo về trí tuệ nếu ngươi muốn đạt được quả vị Giác Ngộ.

133. Cũng giống như vị tỳ khưu trong khi đi khất thực không bỏ qua các gia đình dầu hèn, sang, hay trung lưu, và đạt được phương tiện sinh sống như thế ấy.

134. Tương tợ y như thế, trong khi vấn hỏi người có trí tuệ vào mọi thời điểm, ngươi sẽ đạt đến sự toàn hảo về trí tuệ và sẽ thành tựu quả vị Toàn Giác.

135. Nhưng các pháp tạo thành quả vị Phật sẽ không chỉ có chừng ấy, ta sẽ xem xét các điều khác nữa cũng là các pháp làm chín muồi sự giác ngộ.

136. Khi ấy, trong lúc xem xét ta đã nhận ra pháp thứ năm là sự toàn hảo về tinh tấn đã được các vị đại ẩn sĩ tiền bối thực hành, gắn bó.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumedhakathā

137. Imaṃ tvaṃ pañcamaṃ tāva daḷhaṃ katvā samādiya viriyapāramitaṃ gaccha yadi bodhiṃ pattumicchasi.

138. Yathā’pi sīho migarājā nisajjaṭṭhānacaṅkame alīnaviriyo hoti paggahitamano tadā.

139. Tatheva tvaṃ1 sabbabhave paggaṇha viriyaṃ daḷhaṃ viriyapāramitaṃ gantvā sambodhiṃ pāpuṇissasi.

140. Na hete ettakāyeva buddhadhammā bhavissare aññe’pi vicinissāmi ye dhammā bodhipācanā.

141. Vicinanto tadā dakkhiṃ chaṭṭhamaṃ khantipāramiṃ pubbakehi mahesīhi āsevitanisevitaṃ.

142. Imaṃ tvaṃ chaṭṭhamaṃ tāva daḷhaṃ katvā samādiya tattha advejjhamanaso2 sambodhiṃ pāpuṇissasi.

143. Yathā’pi paṭhavī3 nāma sucimpi asucimpi ca sabbaṃ sahati nikkhepaṃ na karoti paṭighaṃ dayaṃ.4

144. Tathe’va tvampi sabbesaṃ sammānāvamānakkhamo5 khantipāramitaṃ gantvā sambodhiṃ pāpuṇissasi.

145. Na h’ete ettakāyeva buddhadhammā bhavissare aññepi vicinissāmi ye dhammā bodhipācanā.

146. Vicinanto tadā dakkhiṃ sattamaṃ saccapāramiṃ pubbakehi mahesīhi āsevitanisevitaṃ.

147. Imaṃ tvaṃ sattamaṃ tāva daḷhaṃ katvā samādiya tattha advejjhavacano sambodhiṃ pāpuṇissasi.

1. tvampi - Sīmu.
2. advajjhamānaso - Machasaṃ.
3. pathavī - Machasaṃ.
4. tayā - Pu.
5. sammānanāvamānanakkhamo - Mavi;
sabbabhave sammānanacimāna kakhamo - Pu.
Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Phần Nói về Sumedha

137. Ngươi hãy củng cố và thọ trì cho được pháp thứ năm này. Ngươi hãy đạt đến sự toàn hảo về tinh tấn nếu ngươi muốn đạt được quả vị Giác Ngộ.

138. Cũng giống như con sư tử, vua các loài thú, trong khi ngồi, đứng, đi tới lui, có sự tinh tấn không uể oải và có tâm cảnh giác vào khi ấy.

139. Tương tợ y như thế, ở tại tất cả các cõi tái sanh ngươi hãy nỗ lực sự tinh tấn bền vững, sau khi đạt đến sự toàn hảo về tinh tấn ngươi sẽ thành tựu quả vị Toàn Giác.

140. Nhưng các pháp tạo thành quả vị Phật sẽ không chỉ có chừng ấy, ta sẽ xem xét các điều khác nữa cũng là các pháp làm chín muồi sự giác ngộ.

141. Khi ấy, trong lúc xem xét ta đã nhận ra pháp thứ sáu là sự toàn hảo về nhẫn nại đã được các vị đại ẩn sĩ tiền bối thực hành, gắn bó.

142. Ngươi hãy củng cố và thọ trì cho được pháp thứ sáu này. Với tâm trí không chao động ở trong pháp ấy, ngươi sẽ thành tựu quả vị Toàn Giác.

143. Cũng giống như trái đất chịu đựng tất cả các vật quăng bỏ, cả sạch sẽ lẫn dơ dáy, không tỏ ra bực bội hay thích thú.

144. Tương tợ y như thế, ngươi cũng hãy chấp nhận sự trọng vọng hoặc khinh khi của tất cả, sau khi đạt đến sự toàn hảo về nhẫn nại ngươi sẽ thành tựu quả vị Toàn Giác.

145. Nhưng các pháp tạo thành quả vị Phật sẽ không chỉ có chừng ấy, ta sẽ xem xét các điều khác nữa cũng là các pháp làm chín muồi quả vị Giác Ngộ.

146. Khi ấy, trong lúc xem xét ta đã nhận ra pháp thứ bảy là sự toàn hảo về chân thật đã được các vị đại ẩn sĩ tiền bối thực hành, gắn bó.

147. Ngươi hãy củng cố và thọ trì cho được pháp thứ bảy này. Không có nói hai lời trong pháp này (thì) ngươi sẽ thành tựu quả vị Toàn Giác.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumedhakathā

148. Yathā'pi osadhī nāma tulābhūtā sadevake samaye utuvasse1 vā nevokkamati2 vīthito.

149. Tathe'va tvampi saccesu mā okkami hi3 vīthito saccapāramitaṃ gantvā sambodhiṃ pāpuṇissasi.

150. Na h’ete ettakāyeva buddhadhammā bhavissare aññe’pi vicinissāmi ye dhammā bodhipācanā.

151. Vicinanto tadā dakkhiṃ aṭṭhamaṃ adhiṭṭhānapāramiṃ pubbakehi mahesīhi āsevitanisevitaṃ.

152. Imaṃ tvaṃ aṭṭhamaṃ tāva daḷhaṃ katvā samādiya tattha tvaṃ acalo hutvā sambodhiṃ pāpuṇissasi.

153. Yathā’pi pabbato selo acalo suppatiṭṭhito na kampati bhusavātehi sakaṭṭhāne’va tiṭṭhati.

154. Tathe’ca tvampi adhiṭṭhāne sabbadā acalo bhava adhiṭṭhānapāramiṃ4 gantvā sambodhiṃ pāpuṇissasi.

155. Na h’ete ettakāyeva buddhadhammā bhavissare aññe’pi vicinissāmi ye dhammā bodhipācanā.

156. Vicinanto tadā dakkhiṃ navamaṃ mettāpāramiṃ pubbakehi mahesīhi āsevitanisevitaṃ.

157. Imaṃ tvaṃ navamaṃ tāva daḷhaṃ katvā samādiya mettāya asamo hohi yadi bodhiṃ pattumicchasi.

158. Yathā’pi udakaṃ nāma kalyāṇe pāpake jane samaṃ pharati sītena pavāheti rajomalaṃ.5

1. utuvaṭṭe - Pu.
2. na vokkamati - Sīmu, Machasaṃ, Syā; na okkamati - Asā.
3. nātikkama hi - Sīmu; mā vokkama hi - Machasaṃ; mā vokkami hi - Mavi; mā vokkamasi - Syā.
4. adhiṭṭhāna pāramitaṃ - Sīmu, Machasaṃ.
5. rajaṃ malaṃ - Pu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Phần Nói về Sumedha

148. Cũng giống như (ngôi sao) Osadhī, có trạng thái cân bằng ở tại thế gian luôn cả các cõi trời, không đi lệch ra ngoài quỹ đạo vào thời điểm trong năm hoặc mùa tiết.

149. Tương tợ y như thế, chớ đi lệch ra khỏi đường lối của các sự thật, sau khi đạt đến sự toàn hảo về chân thật ngươi sẽ thành tựu quả vị Toàn Giác.

150. Nhưng các pháp tạo thành quả vị Phật sẽ không chỉ có chừng ấy, ta sẽ xem xét các điều khác nữa cũng là các pháp làm chín muồi sự giác ngộ.

151. Khi ấy, trong lúc xem xét ta đã nhận ra pháp thứ tám là sự toàn hảo về quyết định đã được các vị đại ẩn sĩ tiền bối thực hành, gắn bó.

152. Ngươi hãy củng cố và thọ trì cho được pháp thứ tám này. Sau khi trở nên không còn giao động trong pháp này ngươi sẽ thành tựu quả vị Toàn Giác.

153. Cũng giống như hòn núi đá bền vững, khéo được kết cấu, đứng yên tại chính vị trí của nó, không rung động vì những cơn gió dữ dội.

154. Tương tợ y như thế, ngươi cũng hãy luôn luôn không chao đảo trong sự quyết định, sau khi đạt được sự toàn hảo về quyết định ngươi sẽ thành tựu quả vị Toàn Giác.

155. Nhưng các pháp tạo thành quả vị Phật sẽ không chỉ có chừng ấy, ta sẽ xem xét các điều khác nữa cũng là các pháp làm chín muồi sự giác ngộ.

156. Khi ấy, trong lúc xem xét ta đã nhận ra pháp thứ chín là sự toàn hảo về từ ái đã được các vị đại ẩn sĩ tiền bối thực hành, gắn bó.

157. Ngươi hãy củng cố và thọ trì cho được pháp thứ chín này. Hãy là người không ai sánh bằng về lòng từ ái nếu ngươi muốn đạt được quả vị Giác Ngộ.

158. Cũng giống như nước tẩy sạch bụi bặm cáu ghét, và đem lại sự mát mẻ cho những người hiền và những kẻ ác một cách bình đẳng.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumedhakathā

159. Tathe’va tvampi hitāhite1 samaṃ mettāya bhāvaya mettāpāramitaṃ gantvā sambodhiṃ pāpuṇissasi.

160. Na h’ete ettakāyeva buddhadhammā bhavissare aññe’pi vicinissāmi ye dhammā bodhipācanā.

161. Vicinanto tadā dakkhiṃ dasamaṃ upekkhāpāramiṃ pubbakehi mahesīhi āsevitanisevitaṃ.

162. Imaṃ tvaṃ dasamaṃ tāva daḷhaṃ katvā samādiya tulābhūto daḷho hutvā sambodhiṃ pāpuṇissasi.

163. Yathā’pi paṭhavī2 nāma nikkhittaṃ asuciṃ suciṃ upekkhati ubhopete kopānunayavajjitā.

164. Tathe’va tvampi sukhadukkhe tulābhūto sadā bhava upekkhāpāramiṃ gantvā sambodhiṃ pāpuṇissasi.

165. Ettakāye’va te loke ye dhammā bodhipācanā tatuddhaṃ natthi aññatra daḷhaṃ tattha patiṭṭhaha.

166. Ime dhamme sammasato sabhāvasarasalakkhaṇā3 dhammatejena vasudhā dasasahassī pakampatha.

167. Calati ravati paṭhavī4 ucchuyantaṃ va pīḷitaṃ5 telayante yathā cakkaṃ evaṃ kampati medinī.

168. Yāvatā parisā6 āsī buddhassa parivesane pavedhamānā sā tattha mucchitā seti bhūmiyaṃ.

169. Ghaṭānekasahassāni kumbhīnañca satā bahū sañcuṇṇā mathitā tattha aññamaññaṃ paghaṭṭitā.7

170. Ubbiggā tasitā bhītā bhantā byādhitamānasā mahājanā samāgamma dīpaṅkaramupāgamuṃ.

1. tvaṃ hitāhite - Syā - Machasaṃ; tvaṃ ahitahite - Sīmu, Mavi.
2. pathavi - Machasaṃ.
3. sabhāva sarasalakkhaṇe - Syā; Machasaṃ, Mavi.
4. calatī ravatī pathavī - Machasaṃ; calatī ravatī puthūvī - Mavi.
5. guḷayantaṃva pīḷitaṃ - Pu.
6. sā tadā parisā - Pu.
7. aññamaññapaghaṭṭitā - Asā.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Phần Nói về Sumedha

159. Tương tợ y như thế, ngươi hãy phát triển tâm từ ái một cách bình đẳng đối với người thân hay kẻ nghịch. Sau khi đạt được sự toàn hảo về từ ái ngươi sẽ thành tựu quả vị Toàn Giác.

160. Nhưng các pháp tạo thành quả vị Phật sẽ không chỉ có chừng ấy, ta sẽ xem xét các điều khác nữa cũng là các pháp làm chín muồi sự giác ngộ.

161. Khi ấy, trong lúc xem xét ta đã nhận ra pháp thứ mười là sự toàn hảo về hành xả đã được các vị đại ẩn sĩ tiền bối thực hành, gắn bó.

162. Ngươi hãy củng cố và thọ trì cho được pháp thứ mười này. Được cân bằng và trở nên vững chải, ngươi sẽ thành tựu quả vị Toàn Giác.

163. Cũng giống như trái đất bình thản đối với vật dơ vật sạch đã được ném xuống, không phạm vào cả hai điều là giận dữ hay ưu đãi ấy.

164. Tương tợ y như thế, ngươi hãy luôn luôn giữ trạng thái cân bằng đối với lạc và khổ, sau khi đạt đến sự toàn hảo về hành xả ngươi sẽ thành tựu quả vị Toàn Giác.

165. Các pháp làm chín muồi sự giác ngộ ở thế gian chỉ có chừng ấy, không có pháp nào khác hơn thế nữa. Ngươi hãy thiết lập bền vững trong các pháp ấy.

166. Trong khi ta đang suy nghiệm các pháp này về bản thể, tính chất, và đặc điểm, do oai lực của các pháp quả đất và mười ngàn thế giới đã rúng động.

167. Quả đất lay động gào thét như là máy ép mía bị khuấy rối. Máy ép dầu có bánh xe rung chuyển như thế nào thì trái đất rung động như thế ấy.

168. Cho đến nhóm người ở tại nơi dâng cúng vật thực đến đức Phật, trong lúc run rẩy họ bị choáng váng rồi nằm dài trên mặt đất tại nơi ấy.

169. Hàng ngàn hũ đựng nước và nhiều trăm chiếc lu va chạm lẫn nhau bị vỡ tan, bị nghiền nát ở tại nơi ấy.

170. Với tâm trí lo âu, sợ hãi, hoảng hốt, hồi hộp, bối rối, dân chúng đã tụ hội lại rồi đi đến gặp (đức Phật) Dīpaṅkara (hỏi rằng):

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumedhakathā

171. Kiṃ bhavissati lokassa kalyāṇamatha pāpakaṃ sabbo upadduto loko taṃ vinodehi cakkhuma.

172. Tesaṃ tadā saññāpesi dīpaṅkaro mahāmuni vissatthā hotha mā bhātha1 imasmiṃ paṭhavikampane.

173. Yamahaṃ ajja byākāsiṃ buddho loke bhavissati eso sammasati dhammaṃ pubbakaṃ jinasevitaṃ.

174. Tassa sammasato dhammaṃ buddhabhūmiṃ asesato tenāyaṃ kampitā paṭhavī2 dasasahassī sadevake.

175. Buddhassa vacanaṃ sutvā mano nibbāyi tāvade sabbe maṃ upasaṅkamma punāpi abhivādayuṃ.3

176. Samādiyitvā buddhaguṇaṃ daḷhaṃ katvāna mānasaṃ dīpaṅkaraṃ namassitvā āsanā uṭṭhahiṃ tadā.

177. Dibbaṃ mānusakaṃ pupphaṃ devā mānusakā ubho samokiranti pupphehi vuṭṭhahantassa āsanā.

178. Vedayanti ca te sotthiṃ devā mānusakā ubho mahantaṃ patthitaṃ tuyhaṃ taṃ labhassu yathicchitaṃ.

179. Sabbītiyo vivajjantu soko rogo4 vinassatu mā te bhavatvantarāyo5 phusa khippaṃ bodhimuttamaṃ.

180. Yathā'pi samaye patte pupphanti pupphino dumā tatheva tvaṃ buddhavīra buddhañāṇena pupphasi.

181. Yathā ye keci sambuddhā pūrayuṃ dasapāramī tatheva tvaṃ mahāvīra pūraya dasapāramī.

1. bhagatha - Machasaṃ.
2. pathavī - Machasaṃ; puthuvī - Sīmu.
3. punapi maṃ abhivandisuṃ - Sīmu, Mavi;
punāpi abhivandisuṃ - Machasaṃ, Syā.
4. sabbarogo - Sīmu.
5. bhavantvantarāyā - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Phần Nói về Sumedha

171. "Điều gì sẽ xảy ra ở thế gian? Là điều tốt hay điều xấu? Toàn bộ thế gian bị khuấy động, xin bậc Hữu Nhãn hãy xua tan điều ấy."

172. Khi ấy, bậc Đại Hiền Triết Dīpaṅkara đã giải thích rõ cho họ rằng: "Hãy yên tâm. Chớ có hoảng hốt về việc động đất này.

173. Người mà hôm nay ta đã công bố sẽ trở thành vị Phật ở thế gian, người ấy suy nghiệm về pháp đã được thực hành bởi các đấng Chiến Thắng thời quá khứ.

174. Trong khi vị ấy đang suy nghiệm về pháp là nền tảng của chư Phật không có thiếu sót, vì thế trái đất này với mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên đã rúng động.”

175. Sau khi lắng nghe lời nói của đức Phật, lập tức tâm (mọi người) được lắng dịu. Tất cả đã đến gần ta rồi cũng đã đảnh lễ lần nữa.

176. Sau khi đã thọ trì đức hạnh của chư Phật và lập tâm kiên cố, khi ấy ta đã cúi lạy (đức Phật) Dīpaṅkara và đã từ chỗ ngồi đứng dậy.

177. Với những bông hoa, cả hai hạng chư thiên và nhân loại rải rắc bông hoa của cõi trời và của loài người xuống Sumedha đang từ chỗ ngồi đứng dậy.

178. Và cả hai hạng chư thiên và nhân loại ấy phát biểu lời chúc tốt lành rằng: “Lời phát nguyện của ngài thật vĩ đại. Mong rằng ngài sẽ đạt được điều ấy theo như ước muốn.

179. Mong rằng tất cả các điều rủi ro được xa lánh. Mong rằng sầu não, bệnh tật được tiêu trừ. Mong rằng sự nguy hiểm đừng xảy đến cho ngài. Ngài hãy mau mau đạt đến quả vị Giác Ngộ tối thượng.

180. Cũng giống như cây cho hoa nở hoa khi đến mùa, tương tợ y như thế, hỡi Đức Phật Anh Hùng, xin ngài hãy trổ hoa với trí tuệ của vị Phật.

181. Giống như bất cứ những vị nào là Toàn Giác đều đã làm tròn đủ sự toàn hảo của mười pháp, tương tợ y như thế, hỡi đấng Đại Hùng, xin ngài hãy làm tròn đủ sự toàn hảo của mười pháp.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumedhakathā

182. Yathā ye keci sambuddhā bodhimaṇḍamhi bujjhare tatheva tvaṃ mahāvīra bujjhassu jinabodhiyaṃ.

183. Yathā ye keci sambuddhā dhammacakkaṃ pavattayuṃ tatheva tvaṃ mahāvīra dhammacakkaṃ pavattaya.

184. Puṇṇamāse yathā cando parisuddho virocati tatheva tvaṃ puṇṇamano viroca dasasahassiyaṃ.

185. Rāhumutto yathā suriyo tāpena abhirocati1 tatheva lokā muñcitvā viroca siriyā tuvaṃ.

186. Yathā yā kāci nadiyo osaranti mahodadhiṃ evaṃ sadevakā lokā osarantu2 tavantike.

187. Tehi thutappasattho3 so dasadhamme samādiya te dhamme paripūrento pavanaṃ pāvisī4 tadāti.

Sumedhakathā niṭṭhitā.

--ooOoo--

1. atirocati - Machasaṃ.

2. osaranti - Sīmu.

3. thutippasattho - Sīmu.

4. pāvisi - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Phần Nói về Sumedha

182. Giống như bất cứ những vị nào là Toàn Giác đã giác ngộ ở khuôn viên cội Bồ Đề, tương tợ y như thế, hỡi đấng Đại Hùng, xin ngài hãy giác ngộ ở cội Bồ Đề của đấng Chiến Thắng.

183. Giống như bất cứ những vị nào là Toàn Giác đã chuyển vận bánh xe Chánh Pháp, tương tợ y như thế, hỡi đấng Đại Hùng, xin ngài hãy chuyển vận bánh xe Chánh Pháp.

184. Giống như mặt trăng vào ngày rằm là thanh khiết và chiếu sáng, tương tợ y như thế, ngài đã được vẹn toàn, xin ngài hãy chiếu sáng mười ngàn thế giới.

185. Giống như mặt trời được thoát khỏi thần Rāhu1 thì vô cùng rạng rỡ với nguồn năng lượng, tương tợ y như thế sau khi thoát ra khỏi thế gian xin ngài hãy tỏa sáng với sự vinh quang.

186. Giống như mọi con sông đều chảy xuôi về biển cả, tương tợ như thế các thế gian luôn cả chư thiên xuôi dòng trong sự hiện diện của Ngài."

178. Khi ấy, được họ tán dương và ca ngợi, vị ấy đã thọ trì mười pháp. Và trong khi làm tròn đủ các pháp ấy, vị ấy đã tiến vào khu rừng thẳm.

Dứt phần nói về Sumedha.

--ooOoo--

1. Hiện tượng nhật thực được giải thích theo truyền thuyết Ấn Độ là mặt trời bị thần Rāhu nuốt lấy (ND).

1. Dīpaṅkarabuddhavaṃso

1. Tadā te bhojayitvāna sasaṅghaṃ lokanāyakaṃ upagañchuṃ saraṇaṃ tassa1 dīpaṅkarassa satthuno.

2. Saraṇāgamane kañci niveseti2 tathāgato kañcī pañcasu sīlesu sīle dasavidhe paraṃ.

3. Kassaci deti sāmaññaṃ caturo phalamuttame kassaci asame dhamme deti so paṭisambhidā.

4. Kassaci varasamāpattiyo aṭṭha deti narāsabho tisso kassaci vijjāyo chaḷabhiññā pavecchati.

5. Tena yogena janakāyaṃ ovadi so mahāmuni tena vitthārikaṃ āsi lokanāthassa sāsanaṃ.

6. Mahānūsabhakkhandho3 dīpaṅkarasanāmako4 bahū jane tārayati parimoceti duggatiṃ.

7. Bodhaneyyaṃ janaṃ disvā satasahassepi yojane khaṇena upagantvāna bodheti taṃ mahāmuni.

8. Paṭhamābhisamaye buddho koṭisatamabodhayi dutiyābhisamaye nātho navutikoṭimabodhayī.

9. Yadā ca devabhavanamhi buddho dhammamadesayi navutikoṭisahassānaṃ tatiyābhisamayo ahu.

10. Sannipātā tayo āsuṃ dīpaṅkarassa satthuno koṭisatasahassānaṃ paṭhamo āsi samāgamo.

1. tattha - Pu.
2. nivesesi - Machasaṃ; nivāsesi - Sīmu.
3. mahāhanu usabhakkhandho - Mavi.
4. dīpaṅkarassa nāmako - Machasaṃ.
1. Lịch Sử Đức Phật Dīpaṅkara:

1. Lúc bấy giờ, sau khi đã dâng vật thực đến đấng Lãnh Đạo Thế Gian cùng với hội chúng (tỳ khưu), họ đã đi đến nương nhờ (quy y) bậc Đạo Sư Dīpaṅkara ấy.

2. Đức Như Lai đã an trú người này vào việc đi đến nương nhờ (quy y), người kia vào năm giới, người khác vào mười giới.

3. Ngài ban cho vị này tư cách Sa-môn trong bốn quả vị tối thượng. Ngài ban cho vị kia tuệ phân tích thuộc về các pháp không gì sánh kịp.

4. Đấng Nhân Ngưu ban cho người này tám tầng thiền quý báu, ban tặng cho người kia ba minh, sáu thắng trí (lục thông).

5. Bậc Đại Hiền Triết ấy đã giáo huấn đám đông bằng phương thức ấy. Nhờ vậy, Giáo Pháp của đấng Lãnh Đạo Thế Gian đã được phổ biến rộng rãi.

6. Vị có tên Dīpaṅkara, có quai hàm lớn vai rộng, giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua, giúp cho họ hoàn toàn thoát khỏi khổ cảnh.

7. Sau khi nhìn thấy chúng sanh có thể giác ngộ dầu ở cách trăm ngàn do-tuần, bậc Đại Hiền Triết đi đến trong khoảnh khắc và giác ngộ người ấy.

8. Trong sự lãnh hội lần thứ nhất, đức Phật đã giác ngộ một trăm koṭi (1 tỷ) vị. Trong sự lãnh hội lần thứ nhì, bậc Lãnh Đạo đã giác ngộ chín mươi koṭi (chín trăm triệu) vị.

9. Và khi đức Phật thuyết giảng Giáo Pháp ở tại cung trời, đã có sự lãnh hội lần thứ ba là của chín mươi ngàn koṭi (chín trăm tỷ) vị.

10. Bậc Đạo Sư Dīpaṅkara có ba lần tụ hội. Cuộc tụ hội lần thứ nhất là của một trăm ngàn koṭi (một ngàn tỷ, một triệu triệu) vị.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Dīpaṅkarabuddhavaṃso

11. Puna nāradakūṭamhi pavivekagate jine khīṇāsavā vītamalā samiṃsu satakoṭiyo.

12. Yamhi kāle mahāvīro sudassanasiluccaye navutikoṭisahassehi pavāresi1 mahāmuni.

13. [Ahaṃ tena samayena jaṭilo uggatāpano antalikkhamhi caraṇe pañcābhiññāsu pāragū.]*

14. Dasavīsasahassānaṃ dhammābhisamayo ahu ekadvinnaṃ abhisamayā gaṇanāto asaṅkhiyā.

15. Vitthārikaṃ bāhujaññaṃ iddhaṃ phītaṃ ahū tadā dīpaṅkarassa bhagavato sāsanaṃ suvisodhitaṃ.

16. Cattārisatasahassāni chaḷabhiññā mahiddhikā dīpaṅkaraṃ lokaviduṃ parivārenti sabbadā.

17. Ye keci tena samayena jahanti mānusaṃ bhavaṃ appattamānasā sekhā garahitā va2 bhavanti te.

18. Supupphitaṃ pāvacanaṃ arahantehi tādihi khīṇāsavehi vimalehi upasobhati sabbadā.3

19. Nagaraṃ rammavatī nāma sudevo nāma khattiyo sumedhā nāma jānikā dīpaṅkarassa satthuno.

20. Dasavassasahassāni agāramajjhaso4 vasī haṃsā koñcā mayūrā ca tayo pāsādamuttamā.

21. Tīṇi satasahassāni nāriyo samalaṅkatā padumā nāma sā nārī usabhakkhandho nāma atrajo.

22. Nimitte caturo disvā hatthiyānena nikkhami anūnadasamāsāni padhānaṃ padahi jino.

1. parivāresi - Sīmu. 2. garahitā - Machasaṃ. 3. upasobhati sadevake - Pu. 4. agāraṃ ajjhaso - Sīmu. - Machasaṃ; agāraṃ ajjhāvasi jino - Syā. * ayaṃ gāthā atthasāliniyā dhammasaṅgaṇi - aṭṭhakathā nidānavaṇṇanāya dīpaṅkara buddhavaṃse likhitā imasmiṃ pana buddhavaṃse natthibhāvo yeva panassā yuttataro. Kasmāti ce? Heṭṭhaṃ, sumedhakathāsu kathitā hi. (aṭṭhakathā).

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Dīpaṅkara

11. Hơn nữa, khi đấng Chiến Thắng sống biệt cư tại đỉnh núi Nārada, một trăm koṭi bậc Lậu Tận không còn ô nhiễm đã tụ hội lại.

12. Vào thời gian đấng Đại Hùng ngự ở ngọn núi Sudassana, bậc Đại Hiền Triết đã hành lễ Pavāraṇā1 với chín mươi ngàn koṭi vị.

13. Vào lúc bấy giờ, ta là đạo sĩ bện tóc có khổ hạnh cao tột, đi lại ở trên không trung, toàn hảo về năm thắng trí.

14. Đã có sự lãnh hội Giáo Pháp của mười ngàn, hai mươi ngàn vị. Sự lãnh hội của một hai vị là không kể đến theo cách thức tính toán.

15. Khi ấy, Giáo Pháp vô cùng thanh tịnh của đức Thế Tôn Dīpaṅkara đã được phát triển, thành công, và phổ biến rộng rãi đến số đông người.

16. Bốn trăm ngàn vị Lục Thông có đại thần lực luôn luôn tề tựu xung quanh bậc Thông Suốt Thế Gian Dīpaṅkara.

17. Vào lúc bấy giờ, những ai từ bỏ bản thể nhân loại còn là những bậc Hữu Học có tâm trí chưa được thành đạt, những người ấy bị chê trách.

18. Nhờ vào các vị A-la-hán có các lậu hoặc đã tận không còn ô nhiễm như thế ấy, lời tuyên thuyết được khéo léo đươm hoa luôn luôn sáng chói.

19. Thành phố có tên là Rammavatī, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Sudeva, người mẹ của đấng Đạo Sư Dīpaṅkara tên là Sumedhā.

20. Đấng Chiến Thắng đã ở giữa gia đình trong mười ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời gọi tên là Haṃsā, Koñcā, và Mayūrā.

21. Có ba trăm ngàn phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Padumā. Con trai tên là Usabhakkhandha.

22. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, đấng Chiến Thắng đã ra đi bằng phương tiện voi và đã ra sức nỗ lực mười tháng không thiếu sót.

1 Xem thêm phần Phụ Chú ở trang 332.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Dīpaṅkarabuddhavaṃso

23. Padhānacāraṃ caritvāna abujjhi mānasaṃ1 muni brahmunā yācito santo dīpaṅkaro mahāmuni.

24. Vatti cakkaṃ2 mahāvīro nandārāme sirīghare3 nisinno sirīsamūlamhi akā titthiyamaddanaṃ.

25. Sumaṅgalo ca tisso ca ahesuṃ aggasāvakā sāgato nām'upaṭṭhāko dīpaṅkarassa satthuno.

26. Nandā c'eva sunandā ca ahesuṃ aggasāvikā bodhi tassa bhagavato pipphalīti pavuccati.

27. Tapussabhallikā4 nāma ahesuṃ aggupaṭṭhakā sirimā soṇā upaṭṭhikā dīpaṅkarassa satthuno.

28. Asīti hatthamubbedho dīpaṅkaro mahāmuni *sobhati dīparukkho'va sālarājā'va phullito.

29. Satavassasahassāni5 āyu6 tassa mahesino tāvatā tiṭṭhamāno so tāresi janataṃ bahuṃ.

30. Jotayitvāna saddhammaṃ santāretvā mahājanaṃ7 jalitvā aggikkhandho'va nibbuto so sasāvako.

31. Sā ca iddhi so ca yaso tāni ca pādesu cakkaratanāni sabbaṃ samantarahitaṃ nanu rittā sabbasaṅkhārāti.

32. Dīpaṅkaro jino satthā nandārāmamhi nibbuto tatth'eva tassa jinathūpo chattiṃsubbedhayojanoti.

Dīpaṅkarabuddhavaṃso paṭhamo.

--ooOoo--

1. mānasā - Syā.
2. vattacakko - Syā.
3. siridhare - Sīmu; vasī jino - Syā.
4. tapassubhallikā - Sīmu.
* "pabhā niddhāvatī tassa samantā dasayojane" - Syāmā potthake idampi gāthaddhaṃ dissati.
5. satasahassa vassani - Sīmu, Machasaṃ, Mavi.
6. āyuṃ - Sīmu.
7. santāretvā sadevakaṃ - Pu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Dīpaṅkara

23. Sau khi thực hành hạnh nỗ lực, bậc Hiền Triết đã giác ngộ bằng tâm. Bậc Đại Hiền Triết Dīpaṅkara đã được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu. 24. Bậc Đại Hùng, đấng Chiến Thắng oai lực, có bánh xe (Chánh Pháp) được chuyển vận tại tu viện Nandā. Ngồi ở gốc cây Sirisa, Ngài đã khuất phục hàng ngoại đạo. 25. Sumaṅgala và Tissa đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc Đạo Sư Dīpaṅkara tên là Sāgata. 26. Nandā và luôn cả Sunandā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là "Pipphalī." 27. Tapussa và Bhallika đã là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Sirimā và Soṇā đã là (hai) nữ thí chủ hộ độ của bậc Đạo Sư Dīpaṅkara. 28. Cao tám mươi cánh tay,1 vị Đại Hiền Triết Dīpaṅkara sáng ngời như cây cột đèn, như là cây Sālā chúa đã được trổ hoa. 29. Tuổi thọ của vị Đại Ẩn Sĩ ấy là một trăm ngàn năm. Trong khi tồn tại đến chừng ấy, vị ấy đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua. 30. Ngài đã làm rạng rỡ Chánh Pháp và đã giúp cho dân chúng vượt qua. Sau khi rực cháy như là khối lửa, Ngài cùng với các vị Thinh Văn đã Niết Bàn. 31. Thần thông ấy, danh tiếng ấy, và các bánh xe châu báu ấy ở hai bàn chân, tất cả đều hoàn toàn biết mất; phải chăng tất cả các hành là trống không? 32. Đấng Chiến Thắng, bậc Đạo Sư Dīpaṅkara đã Niết Bàn tại tu viện Nandā. Bảo tháp của đấng Chiến Thắng dành cho vị ấy có chiều cao ba mươi sáu do-tuần là ở ngay tại nơi ấy.

Lịch sử đức Phật Dīpaṅkara là phần thứ nhất.

--ooOoo--

1. 80 hattha (cánh tay) = 40 mét (1 hattha = 0.50 mét, ND).

2. Koṇḍaññabuddhavaṃso

1. Dīpaṅkarassa aparena koṇḍañño nāma nāyako anantatejo amitayaso appameyyo durāsado.

2. Dharaṇupamo1 khamanena sīlena sāgarūpamo samādhinā merūsamo2 ñāṇena gaganūpamo.

3. Indriyabalabojjhaṅga-maggasaccappakāsanaṃ pakāsesi sadā buddho hitāya sabbapāṇinaṃ.

4. Dhammacakkaṃ pavattente3 koṇḍaññe lokanāyake koṭisatasahassānaṃ paṭhamābhisamayo ahu.

5. Tato parampi desente naramarūnaṃ samāgame navutikoṭisahassānaṃ dutiyābhisamayo ahu.

6. Titthiye abhimaddanto yadā dhammamadesayi asītikoṭisahassānaṃ dhammābhisamayo4 ahu.

7. Sannipātā tayo āsuṃ koṇḍaññassa mahesino khiṇāsavānaṃ vimalānaṃ santacittāna tādinaṃ.

8. Koṭisatasahassānaṃ paṭhamo āsi samāgamo dutiyo koṭisahassānaṃ tatiyo navutikoṭinaṃ.

9. Ahaṃ tena samayena vijitāvī nāma khattiyo samuddaṃ antamantena5 issariyaṃ6 vattayāmahaṃ.

10. Koṭisatasahassānaṃ vimalānaṃ mahesinaṃ saha lokaggānāthena paramannena tappayiṃ.

1. dharaṇūpamo so - Sīmu, Syā.
2. merūpamo - Machasaṃ, Syā.
3. dhammacakkappavattane - Mavi.
4. tatiyābhisamayo - Machasaṃ, Syā.
5. samudda antamantena - Syā.
6. issaraṃ - Sīmu.

2. Lịch Sử Đức Phật Koṇḍañña:

1. Sau (đức Phật) Dīpaṅkara, vị Lãnh Đạo tên Koṇḍañña có vinh quang vô tận, danh tiếng vô cùng, không thể đo lường, khó thể đạt đến.

2. Vị ấy được ví như trái đất về sự kham nhẫn, như biển cả về giới hạnh, như núi Meru về thiền định, như bầu trời về trí tuệ.

3. Vì lợi ích của tất cả chúng sanh, đức Phật luôn luôn giảng giải bài giảng về Căn Quyền, về Lực, về các Chi Phần đưa đến Giác Ngộ, về Đạo Lộ, về Chân Lý.

4. Trong khi đấng Lãnh Đạo Thế Gian Koṇḍañña đang chuyển vận bánh xe Chánh Pháp, đã có sự lãnh hội lần thứ nhất là của một trăm ngàn koṭi vị.

5. Về sau vào lúc khác, trong khi thuyết giảng ở cuộc tụ hội của loài người và chư thiên, đã có sự lãnh hội lần thứ nhì là của chín chục ngàn koṭi vị.

6. Trong khi khuất phục các ngoại đạo, lúc ấy đức Phật đã thuyết giảng Giáo Pháp; đã có sự lãnh hội Giáo Pháp của tám chục ngàn koṭi vị.

7. Bậc Đại Ẩn Sĩ Koṇḍañña đã có ba lần tụ hội gồm các vị Lậu Tận, không còn ô nhiễm, có tâm thanh tịnh như thế ấy.

8. Cuộc hội tụ thứ nhất gồm có một trăm ngàn koṭi vị, thứ nhì gồm có một ngàn koṭi vị, thứ ba gồm có chín mươi koṭi vị.

9. Vào lúc bấy giờ, ta là vị Sát-đế-lỵ tên Vijitāvī. Ta thể hiện quyền thống trị từ đầu này đến đầu kia của biển cả.

10. Ta đã làm hài lòng một trăm ngàn koṭi vị đại ẩn sĩ không còn ô nhiễm cùng với đấng Lãnh Đạo Tối Thắng của thế gian bằng vật thực tuyệt hảo.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Koṇḍaññabuddhavaṃso

11. So’pi maṃ buddho vyākāsi koṇḍañño lokanāyako aparimeyye ito1 kappe buddho loke bhavissati.

12. Ahu kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.

13. Ajapālarukkhamūlasmiṃ nisīditvā tathāgato tattha pāyāsamaggayha nerañjaramupehiti.

14. Nerañjarāya tīramhi pāyāsaṃ ādāya so jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlaṃ hi ehiti.

15. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍaṃ anuttaro assattharukkhamūlamhi bujjhissati mahāyaso.

16. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

17. Kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām’upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

18. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā bodhi tassa bhagavato assattho’ti pavuccati.

19. Citto ca hatthāḷavako aggāhessantupaṭṭhakā uttarā nandamātā ca2 aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassasataṃ tassa gotamassa yasassino.

20. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

21. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭenti hasanti ca katañjalī namassanti dasasahassī sadevakā.

22. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

1. aparimeyyato - Machasaṃ. 2. nandamātā ca uttarā - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Koṇḍañña

11. Đức Phật ấy, đấng Lãnh Đạo Thế Gian Koṇḍañña, cũng đã chú nguyện cho ta rằng: “Trong vô lượng kiếp tính từ thời điểm này, (người này) sẽ trở thành vị Phật ở thế gian.

12. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh).

13. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền).

14. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn.

15. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha.

16. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama.

17. Kolita và Upatissa sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng ấy.

18. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là ‘Assattha.’

19. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm.”

20. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): “Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật.”

21. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

22. “Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Koṇḍaññabuddhavaṃso

23. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajjhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

24. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

25. Tassāhaṃ vacanaṃ sutvā bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ tameva atthaṃ sādhento mahārajjaṃ jine adaṃ mahārajjaṃ cajitvāna pabbajiṃ tassa santike.

26. Suttantaṃ vinayañcāpi navaṅgaṃ satthusāsanaṃ sabbaṃ pariyāpuṇitvāna sobhayiṃ jinasāsanaṃ.

27. Tatthappamatto viharanto nisajjaṭṭhānacaṅkame abhiññāpāramiṃ1 gantvā brahmalokamagacchahaṃ.

28. Nagaraṃ rammavatī nāma sunando nāma khattiyo sujātā nāma janikā koṇḍaññassa mahesino.

29. Dasavassasahassāni agāramajjhaso vasī suci suruci subho ca tayo pāsādamuttamā.2

30. Tīṇi satasahassāni nāriyo samalaṅkatā rucidevī nāma nārī vijitaseno nāma atrajo.

31. Nimitte caturo disvā rathayānena nikkhami anūnadasamāsāni padhānaṃ padahī jino.

32. Brahmunā yācito santo koṇḍaññho dipaduttamo3 vatti cakkaṃ mahāvīro devānaṃ nagaruttame.

33. Bhaddo c'eva subhaddo ca ahesuṃ aggasāvakā anuruddho nām'upaṭṭhāko koṇḍaññassa mahesino.

1. abhiññāsu pāramī - Mavi. 2. pāsādavaramuttamā - Sīmu. 3. dvīpaduttamo - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Koṇḍañña

23. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

24. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời."

25. Sau khi nghe được lời nói của vị ấy, ta đã tăng thêm niềm tín tâm. Trong khi làm hoàn mỹ cho chính mục đích ấy,1 ta đã dâng lên đấng Chiến Thắng vương quốc rộng lớn. Sau khi từ bỏ vương quốc rộng lớn, ta đã xuất gia trong sự chứng minh của vị ấy.

26. Sau khi học tập toàn bộ Kinh và luôn cả Luật tức là Giáo Pháp của bậc Đạo Sư gồm chín thể loại, ta đã làm rạng rỡ Giáo Pháp của đấng Chiến Thắng.

27. Trong khi sống không xao lãng trong Giáo Pháp ấy trong khi ngồi, đứng, đi kinh hành, sau khi làm toàn hảo các thắng trí, ta đã đi đến thế giới của Phạm Thiên.

28. Thành phố có tên là Rammavatī, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Sunanda, người mẹ của vị Đại Ẩn Sĩ Koṇḍañña tên là Sujātā.

29. Vị ấy đã ở giữa gia đình mười ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Suci, Suruci, và Subha.

30. Có ba trăm ngàn phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Rucidevī. Con trai tên là Vijitasena.

31. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, đấng Chiến Thắng đã ra đi bằng phương tiện cỗ xe và đã ra sức nỗ lực mười tháng không thiếu sót.

32. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, bậc Tối Thượng Nhân, đấng Đại Hùng Koṇḍañña đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) ở khu rừng lớn của chư thiên.

33. Bhadda và luôn cả Subhadda đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc Đại Ẩn Sĩ Koṇḍañña tên là Anuruddha.

1. Là tròn đủ pháp toàn hảo về bố thí nhằm mục đích thành tựu quả vị Phật, BvA. 139.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Koṇḍaññabuddhavaṃso

34. Tissā ca upatissā ca ahesuṃ aggasāvikā sālakalyāṇiko bodhi koṇḍaññassa mahesino.

35. Soṇo ca upasoṇo ca ahesuṃ aggupaṭṭhakā nandā c’eva sirimā ca ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

36. So aṭṭhāsīti hatthāni accuggato mahāmuni sobhati1 uḷurājāva suriyo majjhantike2 yathā.

37. Vassasatasahassāni āyu vijjati tāvade tāvatā tiṭṭhamāno so tāresi janataṃ bahuṃ.

38. Khīṇāsavehi vimalehi vicittā āsi medinī yathāhi gaganaṃ uḷūhi evaṃ so upasobhatha.

39. Te’pi nāgā appameyyā asaṅkhobhā durāsadā vijjupātaṃva dassetvā nibbutā te mahāyasā.

40. Sā ca atuliyā jinassa iddhi ñāṇaparibhāvito ca samādhi sabbaṃ samantarahitaṃ nanu rittā sabbasaṅkhārā’ti.

41. Koṇḍañño pavaro buddho candārāmamhi nibbuto tatth’eva cetiyo citto sattayojanamussito’ti.

Koṇḍaññabuddhavaṃso dutiyo.

--ooOoo--

1. sobhate - Machasaṃ. 2. majjhantike - Machasa.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Koṇḍañña

34. Tissā và Upatissā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của vị Đại Ẩn Sĩ Koṇḍañña là giống cây Sālā tốt lành (sāla- kalyāṇika).

35. Soṇa và Upasoṇa đã là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Nandā và luôn cả Sirimā đã là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu.

36. Cao tám mươi tám cánh tay (40 mét), bậc Đại Hiền Triết ấy sáng ngời tợ như mặt trăng,1 giống như mặt trời lúc chính ngọ.

37. Tuổi thọ được biết là kéo dài đến một trăm ngàn năm. Trong khi tồn tại đến chừng ấy, vị ấy đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua.

38. Trái đất được điểm tô với những bậc Lậu Tận không còn ô nhiễm giống như là bầu trời được tô điểm bởi các vì tinh tú, và vị ấy đã rạng rỡ như thế.

39. Các bậc long tượng ấy là vô lượng, không bị dao động, khó thể đạt đến. Sau khi thị hiện giống như là tia chớp, các vị có danh tiếng vĩ đại ấy đã Niết bàn.

40. Thần thông ấy và (thiền) định đã được phát triển toàn diện bằng trí tuệ của đấng Chiến Thắng là vô song, tất cả đều hoàn toàn biết mất; phải chăng tất cả các hành là trống không?

41. Đức Phật Koṇḍañña, bậc có niềm vinh quang, đã Niết Bàn tại tu viện Canda. Ngôi bảo tháp đẹp đẽ (dành cho vị ấy) đã được dựng lên cao bảy do-tuần ở ngay tại nơi ấy.

Lịch sử đức Phật Koṇḍañña là phần thứ nhì.

--ooOoo--

1. uḷurāja: vị vua của các vì tinh tú, tức là mặt trăng (ND).

3. Maṅgalabuddhavaṃso

1. Koṇḍaññassa aparena maṅgalo nāma nāyako tamaṃ loke nihantvāna dhammukkamabhidhārayi.1

2. Atulā’si2 pabhā tassa jineh’aññehi uttariṃ candasuriyappabhaṃ3 hantvā dasasahassī virocati.4

3. So’pi buddho pakāsesi caturo saccavaruttame5 te te saccarasaṃ pītvā vinodenti mahātamaṃ.

4. Patvāna bodhimatulaṃ paṭhame dhammadesane koṭisatasahassānaṃ paṭhamābhisamayo6 ahu.

5. Surindadevabhavane buddho dhammamadesayi7 navakoṭisahassānaṃ8 dutiyābhisamayo ahu.

6. Yadā sunando cakkavatti sambuddhaṃ upasaṅkami tadā ahani sambuddho dhammabheriṃ varuttamaṃ.9

7. Sunandassānucarā janatā tadāsuṃ navutikoṭiyo sabbe’pi te niravasesā ahesuṃ ehibhikkhukā.

8. Sannipātā tayo āsuṃ maṅgalassa mahesino koṭisatasahassānaṃ paṭhamo āsi samāgamo.

9. Dutiyo koṭisahassānaṃ tatiyo navuti koṭinaṃ khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ tadā āsi samāgamo.

1. dhammokkamabhidhārayī - bahūsu; dhammokkaṃ abhidhārayi - Sīmu.
2. atulāpi - Sīmu.
3. candasūriyapabhaṃ - Machasaṃ.
4. virocayīti - Sīmu.
5. catusacca varuttame - Sīmu; cattāro saccavaruttame - Pu.
6. dhammābhisamayo - Machasaṃ.
7. dhamme adesayi - Manupa, yadā buddho pakāsayi -
8. tadākoṭi sahassānaṃ - Machasaṃ, Manupa.
9. varuttamo - Manupa.
3. Lịch Sử Đức Phật Maṅgala:

1. Sau (đức Phật) Koṇḍañña, vị Lãnh Đạo tên là Maṅgala đã hủy diệt bóng tối ở thế gian và nâng cao ngọn đuốc Chánh Pháp.

2. Hào quang của vị ấy là vô song, vượt trội các đấng Chiến Thắng khác, tiêu diệt ánh sáng mặt trăng mặt trời, và rọi sáng mười ngàn thế giới.

3. Đức Phật ấy cũng đã giảng giải về bốn Chân Lý cao quý tối thượng. Những ai đã uống chất tinh túy của Chân Lý, những vị ấy xua tan bóng tối mịt mùng.

4. Sau khi đạt đến quả vị Giác Ngộ vô song, trong buổi thuyết giảng Giáo Pháp lần đầu tiên, đã có sự lãnh hội lần thứ nhất của một trăm ngàn koṭi vị.

5. Đức Phật đã thuyết giảng Giáo Pháp ở cung điện của vị Chúa Trời. Khi ấy đã có sự lãnh hội lần thứ nhì của chín trăm ngàn koṭi vị.

6. Khi đức Chuyển Luân Vương Sunanda đi đến gặp đấng Toàn Giác, khi ấy đấng Toàn Giác đã gióng tiếng trống cao quý tối thượng của Giáo Pháp.

7. Và khi ấy, những người tùy tùng của (đức vua) Sunanda gồm có chín mươi koṭi vị. Tất cả những người ấy không thiếu sót ai đã trở thành tỳ khưu theo hình thức gọi đến.1

8. Vị Đại Ẩn Sĩ Maṅgala đã có ba lần tụ hội. Cuộc hội tụ thứ nhất gồm có một trăm ngàn koṭi vị.

9. Lần thứ nhì gồm có một ngàn koṭi vị. Lần thứ ba gồm có chín mươi koṭi vị. Khi ấy, là cuộc hội tụ của các bậc Lậu Tận không còn ô nhiễm.

1. Đức Phật chỉ gọi “ehi bhikkhu = Này tỳ khưu hãy đến” thì vị được gọi tự nhiên có tóc được cạo sạch, mặc y mang bình bát, tướng mạo giống như các vị tỳ khưu đã tu lâu năm vậy. Nhiều vị sẽ được gọi là “etha bhikkhavo = Này các tỳ khưu hãy đến” (ND).

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Maṅgalabuddhavaṃso

10. Ahaṃ tena samayena surucī nāma brāhmaṇo ajjhāyako mantadharo tiṇṇaṃ vedāna pāragū.

11. Tamahaṃ upasaṅkamma saraṇaṃ gantvāna satthuno sambuddhapamukhaṃ saṅghaṃ gandhamālena pūjayiṃ pūjetvā gandhamālena gavapānena tappayiṃ.

12. So’pi maṃ buddho vyākāsi maṅgalo dipaduttamo aparimeyye ito1 kappe ayaṃ buddho bhavissati.

13. Ahu kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.2

14. Ajapālarukkhamūlasmiṃ nisīditvā tathāgato tattha pāyāsamaggayha nerañjaramupehiti.

15. Nerañjarāya tīramhi pāyāsaṃ ādāya so jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlaṃ hi ehiti.

16. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍaṃ anuttaro assattharukkhamūlamhi bujjhissati mahāyaso.

17. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

18. Kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām’upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

19. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā bodhi tassa bhagavato assattho’ti pavuccati.

20. Citto ca hatthāḷavako aggā hessantupaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassa sataṃ tassa gotamassa yasassino.

21. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

1. aparimeyyato - Machasaṃ. 2. dukkarakāriyaṃ - PTS.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Maṅgala

10. Vào lúc bấy giờ, ta là Bà-la-môn tên Suruci, là vị trì tụng, nắm vững chú thuật, thành thạo ba bộ Vệ Đà. 11. Ta đã đi đến gặp và đã quy y bậc Đạo Sư ấy. Ta đã cúng dường hương thơm và tràng hoa đến hội chúng có bậc Toàn Giác đứng đầu. Sau khi cúng dường hương thơm và tràng hoa, ta đã làm hài lòng (các vị) với món gavapāna.1 12. Vị Phật ấy, đấng Tối Thượng Nhân Maṅgala, cũng đã chú nguyện cho ta rằng: “Trong vô lượng kiếp tính từ thời điểm này, người này sẽ trở thành vị Phật. 13. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh). 14. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền). 15. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn. 16. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha. 17. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama. 18. Kolita và Upatissa sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng ấy. 19. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy

được gọi tên là ‘Assattha.’ 20. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm.” 21. Sau khi nghe được lời nói này của bậc Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): “Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật.”

1. ganapāna được thực hiện từ bốn thứ mật ong, đường mật, bột, và bơ lỏng nấu chung lại, còn được gọi tên là catumadhurabhojana = món ăn gồm bốn thứ mật, BvA. 149-50.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Maṅgalabuddhavaṃso

22. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭenti1 hasanti ca katañjalī namassanti dassasahassī sadevakā.

23. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

24. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajjhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti2 mahānadiṃ.

25. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

26. Tassāpi vacanaṃ sutvā bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ uttariṃ2 vatamadhiṭṭhāsiṃ3 dasa pāramipūriyā.

27. Tadā pītim4anubrūhanto sambodhivarapattiyā buddhe datvāna maṃ gehaṃ pabbajiṃ5 tassa santike.

28. Suttantaṃ vinayañcāpi navaṅgaṃ satthusāsanaṃ sabbaṃ pariyāpuṇitvāna6 sobhayiṃ7 jinasāsanaṃ.

29. Tatthappamatto viharanto brahmaṃ bhāvetva8 bhāvanaṃ abhiññā pāramiṃ gantvā brahmalokamagacchahaṃ.9

30. Nagaraṃ uttaraṃ nāma10 uttaro nāma khattiyo uttarā nāma janikā maṅgalassa mahesino.

31. Navavassasahassāni agāramajjhaso vasi yasavā sucimā sirimā tayo pāsādamuttamā.

32. Samatiṃsasahassāni nāriyo samalaṅkatā yasavatī nāma nārī sīvalo nāma atrajo.

1. appotenti - Machasaṃ.
2. uttari - Manupa.
3. vattamadhiṭhāsiṃ - Syā.
4. tadāpi - Manupa.
5. pabbaji - Manupa.
6. pariyāpuṇitvā - Machasaṃ.
7. sobhati - Manupa.

8. bhāvetvā - Manupa, Machasaṃ.

9. brahmaloka agacchihaṃ - Manupa.

10. uttaraṃ nāma nagaraṃ - Machasaṃ, Manupa.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Maṅgala

22. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

23. “Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

24. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

25. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.”

26. Nghe được lời nói của vị ấy, ta đã tăng thêm niềm tín tâm. Ta đã quyết định sự thực hành tối thắng để làm tròn đủ sự toàn hảo về mười pháp.

27. Khi ấy, trong lúc đang tăng trưởng niềm hoan hỷ đối với việc đạt đến quả vị Toàn Giác cao quý, ta đã cúng dường ngôi nhà của ta đến đức Phật và đã xuất gia trong sự chứng minh của vị ấy.

28. Sau khi học tập toàn bộ Kinh và luôn cả Luật tức là Giáo Pháp của bậc Đạo Sư gồm chín thể loại, ta đã làm rạng rỡ Giáo Pháp của đấng Chiến Thắng.

29. Trong khi sống không xao lãng trong Giáo Pháp ấy, sau khi tu tập pháp hành của Phạm Thiên và làm toàn hảo các thắng trí, ta đã đi đến thế giới của Phạm Thiên.

30. Thành phố có tên là Uttara, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Uttara, người mẹ của vị Đại Ẩn Sĩ Maṅgala tên là Uttarā.

31. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình trong chín ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Yasavā, Sucimā, và Sirimā.

32. Có đầy đủ ba mươi ngàn phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Yasavatī. Con trai tên là Sīvala.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Maṅgalabuddhavaṃso

33. Nimitte caturo disvā assayānena nikkhami anūnakaṃ aṭṭhamāsaṃ1 padhānaṃ padahī jino. 34. Brahmunā yācito santo maṅgalo lokanāyako2 vatti cakkaṃ mahāvīro vane siri varuttame. 35. Sudevo dhammaseno ca ahesuṃ aggasāvakā pālito nām’upaṭṭhāko maṅgalassa mahesino. 36. Sīvalā3 ca asokā ca ahesuṃ aggasāvikā bodhi tassa bhagavato nāgarukkhoti vuccati. 37. Nando c’eva visākho4 ca ahesuṃ aggupaṭṭhakā anulā c’eva sutanā ca ahesuṃ aggupaṭṭhikā. 38. Aṭṭhāsīti ratanāni accuggato mahāmunī tato niddhāvanti5 raṃsī anekasatasahassiyo. 39. Navutivassasahassāni6 āyu vijjati tāvade tāvatā tiṭṭhamāno so tāresi janataṃ bahuṃ. 40. Yathā’pi sāgare ūmi na sakkā tā gaṇetuye tathe’va sāvakā tassa na sakkā te

gaṇetuye. 41. Yāva aṭṭhāsi7 sambuddho maṅgalo lokanāyako na tassa sāsane atthi saṃkilesa8 maraṇaṃ tadā. 42. Dhammukkaṃ9 dhārayitvāna santāretvā mahājanaṃ jalitvā10 dhūmaketūva nibbuto so mahāyaso.11 43. Saṅkhārānaṃ sabhāvantaṃ dassayitvā sadevake jalitvā aggikkhandho'va suriyo atthaṅgato yathā. 44. Uyyāne vessare12 nāma buddho nibbāyi maṅgalo tatth'eva tassa jinathūpo tiṃsa yojanamuggato'ti.

Maṅgalabuddhavaṃso tatiyo.

--ooOoo--

1. anunakaṭṭhamāsāni - Manupa; 7. yāvadaṭṭhāsi - Sīmu. anūna aṭṭhamāsāni - Machasaṃ, 8. sakilesa - Machasaṃ. Syā. 9. dhammekkaṃ - Machasaṃ, Syā, 2. maṅgalo nāma nāyako - Ma, Sīmu. Machasaṃ. 10. jāletvā - Sīmu. 3. sīlā - Manupa. 11. sasāvako - Sīmu. 4. visākhā - Manupa. 12. vassatarā - Ma; yevatanā - Vumu; 5. nidhāvati - Mavi. yevatano - Manupa. 6. navutivasasatasahassāni - Manupa.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Maṅgala

33. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, đấng Chiến Thắng đã ra đi bằng phương tiện ngựa và đã ra sức nỗ lực tám tháng không thiếu sót. 34. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, vị Lãnh Đạo Thế Gian, đấng Đại Hùng Maṅgala, đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) ở khu rừng Siri cao quý tối thượng. 35. Sudeva và Dhammasena đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc Đại Ẩn Sĩ Maṅgala tên là Pālita. 36. Sīvalā và Asokā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi là "Cây Nāga." 37. Nanda và luôn cả Visākha đã là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Anulā và luôn cả Sutanā đã là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. 38. Bậc Đại Hiền Triết cao tám mươi tám ratana.1 Từ thân vị ấy phát ra hàng trăm ngàn ánh hào quang. 39. Tuổi thọ được biết là kéo dài đến chín mươi ngàn năm. Trong khi tồn tại đến chừng ấy, vị ấy đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua. 40. Cũng giống như sóng ở biển, không thể nào tính đếm chúng được; tương tợ y như thế, các Thinh Văn của Ngài không thể nào tính đếm các vị ấy được. 41. Trong khi bậc Toàn Giác, đấng Lãnh Đạo Thế Gian Maṅgala còn hiện tiền, vào khi ấy không có cái chết vẫn còn phiền não ở trong Giáo Pháp của vị ấy. 42. Sau khi đã nâng đỡ ngọn đuốc Chánh Pháp, sau khi đã giúp cho đại chúng vượt qua, sau khi rực cháy như là cây cột khói, vị có danh tiếng lớn lao ấy đã Niết Bàn. 43. Sau khi đã chỉ cho thế gian luôn cả chư thiên thấy được bản chất cơ bản của các hành, (vị ấy) đã phát cháy như là khối lửa, tương tợ như mặt trời đã lặn. 44. Đức Phật Maṅgala đã Niết Bàn tại công viên tên là Vessara. Ngôi bảo tháp của đấng Chiến Thắng dành cho vị ấy đã được dựng lên cao ba mươi do-tuần ở ngay tại nơi ấy.

Lịch sử đức Phật Maṅgala là phần thứ ba.

--ooOoo--

1. 22 mét, 1 ratana =25cm (ND).

4. Sumanabuddhavaṃso

1. Maṅgalassa aparena sumano nāma nāyako sabbadhammehi asamo sabbasattānamuttamo.

2. So'pi tadā amatabheriṃ1 ahanī2 mekhale pure dhammasaṅkhasamāyuttaṃ navaṅgaṃ jinasāsanaṃ.

3. Nijjinitvā3 kilese so4 patvā sambodhimuttamaṃ māpesi nagaraṃ satthā5 saddhammapuravaruttamaṃ.6

4. Nirantaraṃ akuṭilaṃ ujuṃ7 vipula vitthataṃ māpesi so mahāvīthiṃ satipaṭṭhānavaruttamaṃ. 5. Phale cattāri sāmaññe catasso paṭisambhidā chaḷabhiññāṭṭhasamāpatti pasāresi tattha vīthiyaṃ.

6. Ye appamattā akhilā hiriviriyehupāgatā te te ime guṇavare ādiyanti yathā sukhaṃ.

7. Evametena yogena uddharanto mahājanaṃ bodhesi paṭhamaṃ satthā koṭisatasahassiyo.

8. Yamhi kāle mahāvīro ovadi8 titthiye gaṇe koṭisahassābhisamiṃsu9 dutiye dhammadesane.

9. Yadā devā manussā ca samaggā ekamānasā nirodhapañhaṃ pucchiṃsu saṃsayañcāpi mānasaṃ.10

10. Tadāpi dhammadesane11 nirodha paridīpane12 navutikoṭisahassānaṃ tatiyābhisamayo13 ahu.

1. tadāamatabheriṃ so - Machasaṃ. 8. ovadati - Sīmu. 2. āhani - Machasaṃ; āhari - Manupa. 9. koṭisatasahassānaṃ abhisamiṃsu - 3. nijinitvā - Manupa; vicinitvā - Sīmu; Manupa. nijjinitvā - PTS. 10. mānaso - Mavi. 4. kilesehi - Pu. 11. dhammaṃ desente - Mavi. 5. tattha - Sīmu. 12. paridīpanaṃ - Mavi. 6. dhammapuravaruttame - Sīmu. 13. dhammābhisamayo - Mavi. 7. uca - Manupa, Ma, PTS.

4. Lịch Sử Đức Phật Sumana:

1. Sau (đức Phật) Maṅgala, vị Lãnh Đạo tên Sumana là bậc Tối Thượng của tất cả chúng sanh, không ai sánh bằng về tất cả các pháp (giới, định, tuệ).

2. Khi ấy ở thành phố Mekhala, Ngài đã gióng lên tiếng trống bất tử được liên kết với những hồi tù và Giáo Pháp là lời giáo huấn của đấng Chiến Thắng gồm chín thể loại.

3. Sau khi chiến thắng các phiền não, đấng Đạo Sư ấy đã đạt đến quả vị Toàn Giác tối thượng và đã tạo lập thành phố là thành phố Chánh Pháp cao quý tối thượng.

4. Vị ấy đã tạo ra con đường lớn không bị cách khoảng, không khúc khuỷu, thẳng tắp, dài và rộng, (ấy là) Tứ Niệm Xứ cao quý tối thượng.

5. Nơi đó, ở tại con đường Ngài đã trưng bày bốn quả vị Sa-môn, bốn tuệ phân tích, sáu thắng trí, và tám thiền chứng.

6. Những ai không dễ duôi, (tâm) không bị ngăn trở, có được sự hổ thẹn tội lỗi và sự tinh tấn, chính những người ấy đạt được các đức hạnh cao quý này một cách dễ dàng.

7. Như thế bằng phương thức ấy, bậc Đạo Sư, trong lúc nâng đỡ đại chúng, đã giác ngộ trước tiên một trăm ngàn koṭi vị.

8. Trong thời điểm đấng Đại Hùng đã giáo huấn các đồ chúng ngoại đạo, là lúc thuyết giảng Giáo Pháp lần thứ nhì, một trăm ngàn koṭi người đã lãnh hội.

9. Vào lúc chư thiên và nhân loại có sự đồng lòng nhất trí đã vấn câu hỏi về sự Tịch Diệt và luôn cả sự nghi ngờ ở trong tâm nữa.

10. Khi ấy, cũng vào dịp thuyết giảng Giáo Pháp giải thích rõ ràng về sự Tịch Diệt, đã có sự lãnh hội lần thứ ba là của chín mươi ngàn koṭi vị.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumanabuddhavaṃso

11. Sannipātā tayo āsuṃ sumanassa mahesino khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ santacittāna tādinaṃ.

12. Vassaṃ vutthassa bhagavato abhighuṭṭhe1 pavāraṇe koṭisatasahassehi pavāresi tathāgato.

13. Tato paraṃ sannipāte vimale kañcana pabbate navutikoṭisahassānaṃ dutiyo āsi samāgamo.

14. Yadā sakko devarājā buddhadassan'upāgami asītikoṭisahassānaṃ tatiyo āsi samāgamo.

15. Ahaṃ tena samayena nāgarājā mahiddhiko atulo nāma nāmena ussannakusalasañcayo.2

16. Tadā'haṃ nāgabhavanā nikkhamitvā sa ñātihi nāgānaṃ dibbaturiyehi sasaṅghaṃ jinamupaṭṭhahiṃ.

17. Koṭi sata sahassānaṃ annapānena tappayiṃ3 paccekaṃ4 dussayugaṃ datvā saraṇaṃ taṃ upāgamiṃ.

18. Sopi maṃ buddho vyākāsi sumano lokanāyako aparimeyye ito kappe ayaṃ buddho bhavissati.

19. Ahu kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.

20. Ajapālarukkhamūlasmiṃ nisīditvā tathāgato tattha pāyāsamaggayha nerañjara mupehiti.

21. Nerañjarāya tīramhi pāyāsaṃ ādāya so jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlaṃ hi ehiti.

22. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍaṃ anuttaro assattha rukkhamūlamhi bujjhissati mahāyaso.

1. abhisaṅghuṭṭhe - Syā. 3. tappayi - Dhasu, Vumu. 2. ussannakusalapaccayo - Sīmu; 4. sacceka - Mūa, PTS. uppannakusalasañcayo - Syā.

11. Bậc Đại Ẩn Sĩ Sumana đã có ba lần tụ hội gồm các vị Lậu Tận không còn ô nhiễm, có tâm thanh tịnh như thế ấy.

12. Khi đức Thế Tôn đã trải qua mùa (an cư) mưa, vào ngày lễ Pavāraṇā đã được công bố, đức Như Lai đã hành lễ Pavāraṇā cùng với một trăm ngàn koṭi vị.

13. Sau đó vào lúc khác, khi các vị không còn ô nhiễm đã tụ hội ở ngọn núi Kañcana, đã có cuộc hội tụ thứ nhì của chín mươi ngàn koṭi vị.

14. Khi Chúa Trời Sakka đi đến chiêm ngưỡng đức Phật, đã có cuộc hội tụ thứ ba của tám mươi ngàn koṭi vị.

15. Vào lúc bấy giờ, ta là vị Long Vương tên Atula, có đại thần lực, có sự tích lũy các thiện pháp được dồi dào.

16. Khi ấy, sau khi rời khỏi long cung ta đã cùng thân quyến phục vụ đấng Chiến Thắng cùng với hội chúng bằng các nhạc cụ thiên đình của loài rồng.

17. Ta đã làm hài lòng một trăm ngàn koṭi vị với thức ăn và nước uống. Sau khi dâng mỗi một vị hai xấp vải, ta đã quy y vị ấy.

18. Đức Phật ấy, đấng Lãnh Đạo Thế Gian Sumana, cũng đã chú nguyện cho ta rằng: “Trong vô lượng kiếp tính từ thời điểm này, người này sẽ trở thành vị Phật.

19. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh).

20. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền).

21. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn.

22. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề tối thắng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumanabuddhavaṃso

23. Imassa janitā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

24. Kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām’upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

25. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā bodhi tassa bhagavato assattho’ti pavuccati.

26. Citto ca hatthāḷavako aggā hessant’upaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessant’upaṭṭhikā āyu vassasataṃ tassa gotamassa yasassino.

27. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddha bījaṅkuro ayaṃ.

28. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭenti hasanti ca katañjalī namassanti dasasahassī sadevakā.

29. Yadimassa loka nāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

30. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajjhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

31. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

32. Tassāpi vacanaṃ sutvā bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ dasapāramipūriyā.

33. Mekhalaṃ nāma1 nagaraṃ sudatto nāma khattiyo sirimā nāma janikā sumanassa mahesino.

34. Navavassasahassāni agāramajjhaso vasī2 cando sucando vaṭaṃso ca tayo pāsādamuttamā.

1. nagaraṃ mekhalaṃ nāma - Machasaṃ. 2. agāraṃ ajjha so vasī - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Sumana

23. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama.

24. Kolita và Upatissa sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng ấy.

25. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là 'Assattha.'

26. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm."

27. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): "Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật."

28. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

29. "Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

30. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

31. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.”

32. Nghe được lời nói của vị ấy, ta đã tăng thêm niềm tín tâm. Ta đã quyết định sự thực hành tối thắng để làm tròn đủ sự toàn hảo về mười pháp.

33. Thành phố có tên là Mekhala, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Sudatta, người mẹ của vị Đại Ẩn Sĩ Sumana tên là Sirimā.

34. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình chín ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Canda, Sucanda, và Vaṭaṃsa.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumanabuddhavaṃso

35. Te saṭṭhisahassāni1 nāriyo samalaṅkatā vaṭaṃsikā2 nāma nārī anupamo nāma atrajo. 36. Nimitte caturo disvā hatthiyānena nikkhami anūnadasamāsāni padhānaṃ padahī jino. 37. Brahmunā yācito santo sumano lokanāyako vatti cakkaṃ mahāvīro mekhale puramuttame.3 38. Saraṇo bhāvitatto ca ahesuṃ aggasāvakā udeno nām’upaṭṭhāko sumanassa mahesino. 39. Soṇā ca upasoṇā ca ahesuṃ aggasāvikā so’pi buddho amitayaso nāgamūle abujjhatha. 40. Varuṇo ca saraṇo ca ahesuṃ aggupaṭṭhakā cālā ca upacālā ca ahesuṃ aggupaṭṭhikā. 41. Uccattanena4 so buddho navutihatthasamuggato kañcanagghiya saṅkāso dasasahassī virocati.5 42. Navutivassasahassāni āyu vijjati tāvade tāvatā tiṭṭhamāno so tāresi janataṃ bahuṃ. 43. Tāraṇīye tārayitvā bodhanīye ca bodhayī parinibbāyi sambuddho uḷurājā’va atthamī.6 44. Te’pi khīṇāsavā bhikkhū so ca buddho asādiso atulaṃ pabhaṃ dassayitvā nibbutā te mahāyasā. 45. Tañca ñāṇaṃ atuliyaṃ tāni cātuliyāni ratanāni sabbaṃ samantarahitaṃ nanu rittā sabbasaṅkhārā. 46. Sumano yasadharo buddho aṅgāramamhi nibbuto tatth’eva tassa jinathūpo catuyojanamuggato’ti.

Sumanabuddhavaṃso catuttho.

--ooOoo--

1. tesaṭṭhisata sahassāni - Machasaṃ.
2. vaṭaṃsakī - Sīmu, Syā; vaṭaṃsakā - Mavi; vaṭaṃsikā - PTS.
3. puravaruttame - Sīmu, Mavi, Syā.
4. uccatarena - Sīmu.
5. virocatha - Sīmu.
6. aṭṭhavī - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Sumana

35. Có sáu mươi ba trăm ngàn (sáu triệu ba trăm ngàn) phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Vataṃsikā. Con trai tên là Anupama. 36. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, đấng Chiến Thắng đã ra đi bằng phương tiện voi và đã ra sức nỗ lực mười tháng không thiếu sót. 37. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, vị Lãnh Đạo Thế Gian, đấng Đại Hùng Sumana đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) ở thành phố Mekhala cao quý tối thượng. 38. Saraṇa và Bhāvitatta đã là (hai vị) Thinh Văn hàng

đầu. Vị thị giả của bậc Đại Ẩn Sĩ Sumana tên là Udena. 39. Soṇā và Upasoṇā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Đức Phật ấy, vị tương đương với các bậc không thể sánh bằng, cũng đã giác ngộ cũng ở cội cây Nāga. 40. Varuṇa và Saraṇa đã là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Cālā và Upacālā đã là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. 41. Vươn lên đến chín mươi cánh tay (45 mét) về chiều cao, đức Phật ấy tỏa sáng mười ngàn thế giới tợ như kim loại vàng quý giá. 42. Tuổi thọ được biết là kéo dài đến chín mươi ngàn năm. Trong khi tồn tại đến chừng ấy, vị ấy đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua. 43. Sau khi đã giúp cho vượt qua những người xứng đáng được vượt qua và đã giác ngộ những người xứng đáng được giác ngộ, đấng Toàn Giác đã Vô Dư Niết Bàn ví như mặt trăng (vua của các vì sao) đã lặn. 44. Đức Phật ấy là không gì sánh được và các vị tỳ khưu ấy là các bậc Lậu Tận. Sau khi thị hiện ánh sáng vô song, các vị có danh tiếng lớn lao ấy đã Niết Bàn. 45. Trí tuệ vô song ấy và các châu báu không gì so sánh ấy, tất cả đều hoàn toàn biết mất; phải chăng tất cả các hành là trống không? 46. Đức Phật Sumana, bậc có danh tiếng, đã Niết Bàn tại tu viện Aṅgāra. Ngôi bảo tháp của đấng Chiến Thắng dành cho vị ấy đã được dựng lên cao bốn do-tuần ở ngay tại nơi ấy.

Lịch sử đức Phật Sumana là phần thứ tư.

--ooOoo--

5. Revatabuddhavaṃso

1. Sumanassa aparena revato nāma nāyako anupamo asadiso atulo uttamo jino.

2. So'pi dhammaṃ pakāsesi brahmunā abhiyācito khandhadhātuvavatthānaṃ appavattaṃ bhavābhave.

3. Tassābhisamayā tīṇi ahesuṃ dhammadesane gaṇanāya na vattabbo paṭhamābhisamayo ahu. 4. Yadā arindamaṃ rājaṃ vinesi revato muni tadā koṭisahassānaṃ1 dutiyābhisamayo ahu. 5. Sattāhaṃ paṭisallānā vuṭṭhahitvā narāsabho koṭisataṃ naramarūnaṃ2 vinesi uttame phale. 6. Sannīpātā tayo āsuṃ revatassa mahesino khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ suvimuttāna tādinaṃ.3 7. Atikkattā gaṇanapathaṃ4 paṭhamaṃ ye samāgatā koṭisatasahassānaṃ dutiyo āsi samāgamo. 8. Yo'pi5 paññāya asamo tassa cakkānuvattako so tadā vyādhito āsi patto jīvitasaṃsayaṃ. 9. Tassa gilānapucchāya6 ye tadā upagatā muni koṭisatasahassā7 arahanto tatiyo āsi samāgamo. 10. Ahaṃ tena samayena atidevo nāma brāhmaṇo upagantvā revataṃ buddhaṃ saraṇaṃ tassa gacchahaṃ. 11. Tassa sīlaṃ samādhiñca paññāguṇamanuttamaṃ8 thomayitvā yathāthāmaṃ uttariyamadās'ahaṃ. 12. So'pi maṃ buddho vyākāsi revato lokanāyako aparimeyye ito kappe ayaṃ buddho9 bhavissati.

1. koṭisatasahassānaṃ - Sīmu. 5. yoso - Machasaṃ, Mæmu, PTS. 2. naravarā - Machasaṃ. 6. gilāni - Mavi. 3. suvimuttānaṃ tādīnaṃ - Khasu, 7. koṭisahasahassa - Machasaṃ; Sīmu. PTS. koṭisatasahassānaṃ - Syā. 4. atikkantagaṇapathā - Khaya, 8. guṇavaruttamaṃ - Sīmu. Mæmu, PTS. 9. sambuddhe - Sīmu.

5. Lịch Sử Đức Phật Revata:

1. Sau (đức Phật) Sumana, có vị Lãnh Đạo, đấng Chiến Thắng tên Revata là vô song, tối thượng, không có tương đương, không gì sánh được. 2. Được thỉnh cầu bởi đấng Phạm Thiên, vị ấy cũng đã giảng giải Giáo Pháp, định nghĩa về (năm) Uẩn, (mười tám) Giới chưa từng được chuyển vận ở tam giới. 3. Trong sự thuyết giảng Giáo Pháp của vị ấy, đã có ba lần lãnh hội. Sự lãnh hội lần thứ nhất là không thể nói được bằng cách tính đếm. 4. Vào lúc bậc Hiền Triết Revata chỉ dạy đức vua Arindama, khi ấy đã có sự lãnh hội lần thứ nhì là của một ngàn koṭi vị. 5. Sau khi xuất ra khỏi thiền tịnh bảy ngày, đấng Nhân Ngưu đã chỉ dạy về các quả vị tối thượng cho một trăm koṭi chư thiên và nhân loại.

6. Bậc Đại Ẩn Sĩ Revata đã có ba lần tụ hội gồm các vị Lậu Tận không còn ô nhiễm, đã khéo giải thoát như thế ấy.

7. Các vị đi đến vào lần đầu tiên là vượt quá phương thức tính đếm. Cuộc hội tụ thứ nhì gồm có một trăm ngàn koṭi vị.

8. Người phụ trợ trong việc chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) của đức Phật là không ai sánh bằng về trí tuệ. Lúc bấy giờ, vị ấy bị bệnh và đã đạt đến tình trạng bấp bênh về mạng sống.

9. Khi ấy, các vị hiền triết đã đi đến để thăm hỏi bệnh tình của vị ấy; đã có cuộc hội tụ thứ ba của một trăm ngàn koṭi vị A-la-hán.

10. Vào lúc bấy giờ, ta là vị Bà-la-môn tên Atideva. Ta đã đi đến gặp đức Phật Revata. Ta đã quy y vị ấy.

11. Sau khi ca tụng giới, định, và đức hạnh tối thắng về tuệ của vị ấy, ta đã dâng lên thượng y phù hợp với khả năng.

12. Đức Phật ấy, đấng Lãnh Đạo Thế Gian Revata, cũng đã chú nguyện cho ta rằng: “Trong vô lượng kiếp tính từ thời điểm này, người này sẽ trở thành vị Phật.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Revatabuddhavaṃso

13. Ahu kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.

14. Ajapālarukkhamūlasmiṃ nisīditvā tathāgato tattha pāyāsamaggayha nerañjaramupehiti.

15. Nerañjarāya tīramhi pāyāsaṃ ādāya so jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlaṃ hi ehiti.

16. Tato padakkhīṇaṃ katvā bodhimaṇḍaṃ anuttaro assattharukkhamūlamhi bujjhissati mahāyaso.

17. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

18. Kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām’upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

19. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā bodhi tassa bhagavato assattho'ti pavuccati.

20. Citto ca hatthālavako aggā hessantupaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassasataṃ tassa gotamassa yasassino.

21. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

22. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭenti hasanti ca katañjali namassanti dasasahassī sadevakā.

23. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

24. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajjhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

25. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Revata

13. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh). 14. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền). 15. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn. 16. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha. 17. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama.

18. Kolita và Upatissa sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng ấy.

19. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là 'Assattha.'

20. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm."

21. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): "Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật."

22. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

23. "Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

24. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

25. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.”

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Revatabuddhavaṃso

26. Tassāpi vacanaṃ sutvā bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ dasapāramipūriyā.

27. Tadāpi maṃ1 buddhadhammaṃ saritvā anubrūhayiṃ āharissāmi taṃ dhammaṃ yaṃ mayhaṃ2 abhipatthitaṃ.

28. Nagaraṃ sudhaññavati3 nāma vipulo nāma khattiyo vipulā nāma janikā revatassa mahesino.

29. Chabbassasahassāni4 agāramajjhaso vasī sudassano ca ratanagghi5 āveḷo6 ca vibhūsito puññakammābhinibbattā tayo pāsādamuttamā.

30. Tettiṃsasahassāni7 nāriyo samalaṅkatā sudassanā nāma devī varuṇo nāma atrajo.

31. Nimitte caturo disvā rathayānena nikkhami anūnasattamāsāni padhānaṃ padahī jino.

32. Brahmunā yācito santo revato lokanāyako vatti cakkaṃ mahāvīro varuṇārāme sirīghare.8

33. Varuṇo brahmadevo ca ahesuṃ aggasāvakā sambhavo nām’upaṭṭhāko revatassa mahesino.

34. Bhaddā c’eva subhaddā ca ahesuṃ aggasāvikā so’pi buddho asamasamo nāgamūle abujjhatha.

35. Padumo kuñjaro c’eva ahesuṃ aggupaṭṭhakā sirimā c’eva yasavatī ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

36. Uccattanena9 so buddho asītihatthamuggato obhāseti disā sabbā indaketūva uggato.

1. taṃ - Machasaṃ.
2. mayaṃ - Manupa.
3. sudhammakaṃ - Sīmu; sudhaññakaṃ - PTS, Syā.
4. cha ca vassasahassāni - Machasaṃ.
5. sudassane, ratanagghi - Machasaṃ.
6. avelo - Sīmu.
7. tettiṃsa ca sahassāni - Machasaṃ.
8. sirīghane - Sīmu; vattacakko mahāvīro varuṇārāme vasī jino - Syā.
9. uccatarena - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Revata

26. Nghe được lời nói của vị ấy, ta đã tăng thêm niềm tín tâm. Ta đã quyết định sự thực hành tối thắng để làm tròn đủ sự toàn hảo về mười pháp.

27. Cũng vào khi ấy, ta đã nhớ lại và làm cho tăng trưởng pháp của chư Phật (nghĩ rằng): "Điều gì ta đã phát nguyện thì ta sẽ đem lại điều ấy."1

28. Thành phố có tên là Sudhañña vatī, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Vipula, người mẹ của vị Đại Ẩn Sĩ Revata tên là Vipulā.

29. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình trong sáu ngàn năm. Ba tòa lâu đài tuyệt vời đã được trang hoàng Sudassana, Ratanagghi, và Āveḷa là đã được phát sanh lên do thiện nghiệp.

30. Có ba mươi ba ngàn phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân (người vợ) tên là Sudassanā. Con trai tên là Varuṇa.

31. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, đấng Chiến Thắng đã ra đi bằng phương tiện xe và đã ra sức nỗ lực bảy tháng không thiếu sót.

32. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, vị Lãnh Đạo Thế Gian, đấng Chiến Thắng, bậc Đại Hùng Revata có oai lực đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) ở tại khu vườn Varuṇa.

33. Varuṇa và Brahmadeva đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc Đại Ẩn Sĩ Maṅgala tên là Sambhava.

34. Bhaddā và luôn cả Subhaddā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Khi ấy, đức Phật ấy, vị tương đương với các bậc không thể sánh bằng, cũng đã giác ngộ ở cội cây Nāga.

35. Paduma và luôn cả Kuñjara đã là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Sirimā và luôn cả Yasavatā đã là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu.

36. Vươn lên đến tám mươi cánh tay (40 mét) về chiều cao, đức Phật ấy tỏa sáng khắp cả các phương như là cây cờ hiệu của thần Inda đã được dựng lên.

1. Ý nói đến quả vị Phật, BvA. 165.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Revatabuddhavaṃso

37. Tassa sarīre nibbattā pabhā mālā anuttarā divā vā yadivā rattiṃ samantā pharati1 yojanaṃ.2

38. Saṭṭhivassasahassāni āyu vijjati tāvade tāvatā tiṭṭhamāno so tāresi janataṃ bahuṃ.

39. Dassayitvā buddhabalaṃ amataṃ loke pakāsayaṃ nibbāyi anupādāno yath'agg'upādānasaṅkhayā.

40. So ca kāyo ratananibho so ca dhammo asādiso sabbaṃ samantarahitaṃ nanu rittā sabbasaṅkhārā.

41. Revato yasadharo buddho nibbuto so mahāmuni3 dhātuvitthārikaṃ āsī tesu tesu padesato'ti.

Revatabuddhavaṃso pañcamo.

--ooOoo--

1. phari - Sīmu. 2. Tassa dehābhinibbattaṃ pahājālamanuttaraṃ divā ceva tadā rattiṃ niccaṃ pharati yojanaṃ. Dhātuyo mama sabbāpi vikirantuti so jino adhiṭṭhāsi mahā vīro sabbasattānukampako. Mahāsāre panuyyāne mahato nagarassa yojane pūjito nara sārehi parinibbāyi revato. - Khua. 3. mahāpure - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Revata

37. Vòm hào quang tối thắng phát xuất từ cơ thể của vị ấy tỏa ra xung quanh một do-tuần dầu là ban ngày hay ban đêm.

38. Tuổi thọ được biết là kéo dài đến sáu mươi ngàn năm. Trong khi tồn tại đến chừng ấy, vị ấy đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua.

39. Sau khi thị hiện Phật lực, Ngài đã giảng giải pháp Bất Tử ở thế gian và đã Niết Bàn không còn chấp thủ tợ như ngọn lửa đã cạn nguồn nhiên liệu.

40. Và thân thể như là châu báu ấy, Giáo Pháp không gì tương đương ấy, tất cả đều hoàn toàn biết mất; phải chăng tất cả các hành là trống không?

41. Đức Phật Revata, bậc có danh tiếng, vị Đại Hiền Triết ấy đã Niết Bàn. Đã có sự phân tán xá-lợi từ xứ sở ấy đến khắp các nơi.

Lịch sử đức Phật Revata là phần thứ năm.

--ooOoo--

6. Sobhitabuddhavaṃso

1. Revatassa aparena sobhito nāma nāyako samāhito santacitto asamo appaṭipuggalo.

2. So jino sakagehamhi mānasaṃ vinīvaṭṭayī1 patvāna kevalaṃ bodhiṃ dhammacakkaṃ pavattavī.2

3. Yāva heṭṭhā avīcito bhavaggā cā'pi uddhato3 etthantare ekaparisā ahosi dhammadesane.

4. Tāya parisāya sambuddho dhammacakkaṃ pavattayī gaṇanāya na vattabbo paṭhamābhisamayo ahu.

5. Tato parampi desente4 marūnaṃ ca5 samāgame navutikoṭisahassānaṃ dutiyābhisamayo ahu.

6. Punāparaṃ rājaputto jayaseno nāma khattiyo ārāmaṃ ropayitvāna buddhe niyādayi tadā.

7. Tassa yāgaṃ pakittento dhammaṃ desesi cakkhumā tadā koṭisahassānaṃ tatiyābhisamayo ahu.

8. Sannipātā tayo āsuṃ sobhitassa mahesino khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ santacittāna tādinaṃ.

9. Uggato nāma so rājā dānaṃ deti naruttame tamhi dāne samāgañchuṃ arahantā satakoṭiyo.

10. Punāparaṃ puragaṇo6 deti dānaṃ naruttame tadā navutikoṭīnaṃ dutiyo āsi samāgamo.

1. vinivattayi - PTS, Machasaṃ, Syā.
2. cakkappavattayi - Sīmu.
3. yāva uddhaṃ avīcito bhavaggā cāpi heṭṭhato - Syā.
4. desento - Mavi.
5. naramarūnaṃ - Sīmu, Syā.
6. pūgagaṇo - Syā.
6. Lịch Sử Đức Phật Sobhita:

1. Sau (đức Phật) Revata, vị Lãnh Đạo tên Sobhita là định tĩnh, có tâm thanh tịnh, không kẻ sánh bằng, không người đối thủ.

2. Ở tại ngôi nhà của mình, đấng Chiến Thắng ấy đã chuyển đổi tâm trí, đã đạt đến sự Giác Ngộ hoàn toàn, và đã chuyển vận bánh xe Chánh Pháp.

3. Từ phía dưới là từ địa ngục Avīci và từ phía trên là từ cõi trời cao nhất, trong cuộc thuyết giảng Giáo Pháp đã có một tập thể (tụ hội) ở khoảng giữa của hai nơi này.

4. Đấng Toàn Giác đã chuyển vận bánh xe Chánh Pháp ở tại hội chúng ấy. Đã có sự lãnh hội lần thứ nhất là không thể nói được bằng cách tính đếm.

5. Về sau vào lúc khác, trong khi thuyết giảng ở cuộc hội tụ của chư thiên, đã có sự lãnh hội lần thứ nhì là của chín chục ngàn koṭi vị.

6. Vào lần khác nữa, có vị vương tử dòng Sát-đế-lỵ tên Jayasena sau khi cho trồng trọt khu vườn đã cống hiến đến đức Phật trong dịp ấy.

7. Trong khi công bố sự hiến dâng của vị ấy, bậc Hữu Nhãn đã thuyết giảng Giáo Pháp. Khi ấy, đã có sự lãnh hội lần thứ ba là của một ngàn koṭi vị.

8. Bậc Đại Ẩn Sĩ Sobhita đã có ba lần tụ hội gồm có các vị Lậu Tận, không còn ô nhiễm, có tâm thanh tịnh như thế ấy.

9. Đức vua tên Uggata ấy dâng cúng vật thí đến đấng Tối Thượng Nhân. Trong lần cúng dường ấy, một trăm koṭi vị A-la-hán đã tụ hội lại.

10. Vào lần khác nữa, có nhóm người thuộc đoàn thể dâng cúng vật thí đến đấng Tối Thượng Nhân. Khi ấy, đã có cuộc hội tụ thứ nhì của chín mươi koṭi vị.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sobhitabuddhavaṃso

11. Devaloke vasitvāna yadā orohatī jino tadā asītikoṭīnaṃ tatiyo āsi samāgamo.

12. Ahaṃ tena samayena sujāto nāma brāhmaṇo tadā sasāvakaṃ buddhaṃ annapānena tappayiṃ.

13. So’pi maṃ buddho vyākāsi1 sobhito lokanāyako aparimeyye ito kappe ayaṃ buddho bhavissati.

14. Ahu kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.

15. Ajapārukkhamūlasmiṃ nisīditvā tathāgato tattha pāyāsamaggayha nerañjaramupehiti.

16. Nerañjarāya tīramhi pāyāsaṃ ādāya so jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlaṃ hi ehiti.

17. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍaṃ anuttaro assattharukkhamūlamhi bujjhissati mahāyaso.

18. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

19. Kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām'upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

20. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā bodhi tassa bhagavato assattho'ti pavuccati.

21. Citto ca hatthāḷavako aggā hessantupaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassa sataṃ tassa gotamassa yasassino.

22. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

1. viyākāsi - Mavi.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Sobhita

11. Vào lúc đấng Chiến Thắng giáng trần sau khi đã cư ngụ ở cõi trời, khi ấy đã có cuộc hội tụ thứ ba của tám mươi koṭi vị.

12. Vào lúc bấy giờ, ta là vị Bà-la-môn tên Sujāta. Khi ấy, ta đã làm hài lòng đức Phật cùng các vị Thinh Văn bằng thức ăn nước uống.

13. Đức Phật ấy, đấng Lãnh Đạo Thế Gian Sobhita, cũng đã chú nguyện cho ta rằng: "Trong vô lượng kiếp tính từ thời điểm này, người này sẽ trở thành vị Phật.

14. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh).

15. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền).

16. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn.

17. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha.

18. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama.

19. Kolita và Upatissa sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng ấy.

20. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là 'Assattha.'

21. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm."

22. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): "Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật."

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sobhitabuddhavaṃso

23. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭenti hasanti ca katañjalī namassanti dasasahassī sadevakā.

24. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

25. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajjhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

26. Evameva mayaṃ sabbe yadimuñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

27. Tassāpi vacanaṃ sutvā haṭṭho saṃviggamānaso tamevatthamanuppattiyā uggaṃ dhitimakāsahaṃ.

28. Sudhammaṃ nāma nagaraṃ sudhammo nāma khattiyo sudhammā nāma janikā sobhitassa mahesino.

29. Navavassasahassāni agāramajjhaso vasī kumudo kalīro1 padumo tayo pāsādamuttamā.

30. Sattati sahassāni2 nāriyo samalaṅkatā Makhilā3 nāma sā nārī sīho nāmā'si atrajo.

31. Nimitte caturo disvā pāsādenābhi nikkhami sattāhaṃ padhānācāraṃ caritvā purisuttamo bujjhamāno ca so buddho nāgamūle abujjhatha.*

32. Brahmunā yācito santo sobhito lokanāyako vatti cakkaṃ4 mahāvīro sudhamamuyyānamuttame.

33. Asamo ca sunetto ca ahesuṃ aggasāvakā anomo5 nām'upaṭṭhāko sobhitassa mahesino nakulā ca sujātā ca ahesuṃ aggasāvikā.

1. nāḷino - Machasaṃ.
2. sattatiṃsa sahassāni - Machasaṃ;

ticattāri sahassāni - Syā;
chasattati sahassāni - Sīmu.
3. maṇīiā - Machasaṃ; makilā - Syā.
* gāthaddho'yaṃ, Machasaṃ, Syāma potthakesu na vijjati.
4. vattacakko - Syā.
5. anumo - Sīmu.
Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Sobhita

23. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

24. "Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

25. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

26. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời."

27. Lắng nghe lời nói của vị ấy, ta trở nên mừng rỡ, có tâm trí phấn chấn. Ta đã thực hiện sự nỗ lực tích cực nhằm theo đuổi chính mục đích ấy.

28. Thành phố có tên là Sudhamma, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Sudhamma, người mẹ của vị Đại Ẩn Sĩ Sobhita tên là Sudhammā.

29. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình chín ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Kumuda, Kalīra, và Paduma.

30. Có bảy mươi ngàn phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Makhilā. Con trai tên là Sīha.

31. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, bậc Tối Thượng Nhân đã ra đi bằng tòa lâu đài1 và đã thực hành sự nỗ lực bảy ngày. Và khi ấy trong lúc giác ngộ, đức Phật ấy đã giác ngộ ở cội cây Nāga.

32. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, vị Lãnh Đạo Thế Gian, đấng Đại Hùng Sobhita đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) ở vườn thượng uyển Sudhamma tuyệt vời.

33. Asama và Sunetta đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc Đại Ẩn Sĩ Sobhita tên là Anoma. Nakulā và Sujātā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu.

1. Tòa lâu đài bay lên không trung đưa vị Bồ Tát đến gần cội cây Bồ Đề để thực hành khổ hạnh và sau đó chứng đắc quả vị Toàn Giác, BvA. 166-7.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sobhitabuddhavaṃso

34. Rammo c'eva sudatto ca ahesuṃ aggupaṭṭhakā nakulā c'eva cittā ca ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

35. Aṭṭhapaññāsa ratanaṃ accuggato mahāmuni obhāseti disā sabbā sataraṃsī'va uggato.

36. Yathā suphullaṃ pavanaṃ nānāgandhehi dhūpitaṃ tath'eva tassa pāvacanaṃ sīlagandhehi dhūpitaṃ.

37. Yathāpi sāgaro nāma dassanena atappiyo tathe'va tassa pāvacanaṃ savaṇena atappiyaṃ.

38. Navutivassasahassāni āyu vijjati tāvade tāvatā tiṭṭhamāno so tāresi janataṃ bahuṃ.

39. Ovādaṃ anusiṭṭhiñca datvāna sesake jane hūtāsanova tāpetvā nibbuto so sa sāvako.

40. So ca buddho asamasamo te ca1 sāvakā balappattā sabbaṃ samantarahitaṃ nanu rittā sabbasaṅkhārā.

41. Sobhito varasambuddho sīhārāmamhi nibbuto dhātu vitthārikaṃ āsi tesu tesu padesato'ti.

Sobhitabuddhavaṃso chaṭṭho.

--ooOoo--

1. tepi ca - Sīmu; tepi - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Sobhita

34. Ramma và luôn cả Sudatta đã là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Nakulā và luôn cả Cittā đã là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. 35. Cao năm mươi tám ratana (14 mét rưỡi), vị Đại Hiền Triết chiếu sáng tất cả các phương như là mặt trời mọc. 36. Giống như khu rừng lớn nở rộ hoa tỏa hương với các hương thơm khác loại, tương tợ y như thế lời tuyên thuyết của vị ấy tỏa hương với các hương thơm của giới. 37. Cũng giống như biển cả không thể được thỏa mãn bởi sự ngắm nhìn, tương tợ y như thế lời tuyên thuyết của vị ấy không thể được thỏa mãn bởi sự lắng nghe. 38. Tuổi thọ được biết là kéo dài đến chín mươi ngàn năm. Trong khi tồn tại đến chừng ấy, vị ấy đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua. 39. Sau khi đã ban lời giáo huấn và nhắc nhở các chúng sanh còn lại,1 vị ấy cùng với các bậc Thinh Văn đã phát cháy giống như ngọn lửa rồi đã Niết Bàn. 40. Đức Phật ấy là vị tương đương với các bậc không thể sánh bằng, và các vị Thinh Văn ấy là đã thành tựu các năng lực, tất cả đều hoàn toàn biết mất; phải chăng tất cả các hành là trống không? 41. Đức Phật Sobhita, đấng Toàn Giác cao quý đã Niết Bàn tại tu viện Sīha. Đã có sự phân tán xá-lợi từ xứ sở ấy đến khắp các nơi.

Lịch sử đức Phật Sobhita là phần thứ sáu.

--ooOoo--

1. Nghĩa là chưa đạt đến sự thấu triệt Chân Lý, BvA. 171.

7. Anomadassibuddhavaṃso

1. Sobhitassa aparena sambuddho dipaduttamo anomadassī amitayaso tejassī1 duratikkamo.

2. So chetvā bandhanaṃ sabbaṃ viddhaṃsetvā tayo bhave anivattigamanaṃ maggaṃ desesi devamānuse.

3. Sāgaro'va asaṅkhobho2 pabbato'va durāsado ākāso'va ananto so sālarājāva phullito.

4. Dassanena'pi taṃ buddhaṃ tositā honti pāṇino byāharantaṃ giraṃ sutvā amataṃ pāpuṇanti te.

5. Dhammābhisamayo tassa iddho phīto tadā ahu koṭisatāni abhisamiṃsu paṭhame dhammadesane.

6. Tato paramhi samaye3 vassante dhammavuṭṭhiyo asītikoṭiyo abhisamiṃsu dutiye dhammadesane.

7. Tato parampi vassante tappayante ca pāṇinaṃ aṭṭhasattatikoṭīnaṃ tatiyābhisamayo ahu.

8. Sannipātā tayo āsuṃ tassāpi ca mahesino abhiññābalappattānaṃ pupphitānaṃ vimuttiyā.

9. Aṭṭhasatasahassānaṃ sannipāto tadā ahu pahīnamadamohānaṃ santacittāna4 tādinaṃ.

10. Sattasatasahassānaṃ dutiyo āsi samāgamo anaṅgaṇānaṃ virajānaṃ upasantāna tādinaṃ.

1. tejasī - Sīmu, Syā.
2. asaṅkhobbho - Mavi.
3. tato paraṃ abhisamaye - Machasaṃ, Syā; tato parampi abhisamaye - Sīmu.
4. santacittānaṃ - Ma.

7. Lịch Sử Đức Phật Anomadassī:

1. Sau (đức Phật) Sobhita, đấng Toàn Giác Anomadassī là đấng Tối Thượng Nhân có danh tiếng vô lường, có oai lực khó mà vượt trội.

2. Sau khi cắt đứt tất cả các sự trói buộc và hủy diệt (nghiệp tái sanh ở) ba cõi, vị ấy đã thuyết giảng cho chư thiên và loài người về Đạo Lộ đưa đến việc không còn luân hồi.

3. Vị ấy không chao động ví như biển cả, khó thể đạt đến như là ngọn núi, không có điểm cuối cùng ví như bầu không gian, và đã nở hoa như là cây Sālā chúa.

4. Chỉ với sự nhìn thấy đức Phật ấy là chúng sanh khởi lên hoan hỷ. Sau khi lắng nghe lời nói đang diễn giải, họ đạt được Bất Tử.

5. Khi ấy, sự lãnh hội về Giáo Pháp của vị ấy là thành công và đạt được số lượng. Hàng trăm koṭi (chúng sanh) đã lãnh hội trong cuộc thuyết giảng Giáo Pháp lần thứ nhất.

6. Về sau vào lúc khác, trong khi đang đổ xuống những cơn mưa Giáo Pháp trong cuộc thuyết giảng Giáo Pháp lần thứ nhì, tám chục koṭi (chúng sanh) đã lãnh hội.

7. Về sau vào lúc khác, khi đang đổ xuống cơn mưa (Giáo Pháp) và ngay trong lúc đang làm hài lòng chúng sanh, đã có sự lãnh hội lần thứ ba là của bảy mươi tám koṭi vị.

8. Và bậc Đại Ẩn Sĩ ấy cũng đã có ba lần tụ hội gồm các vị đã đạt đến năng lực của các thắng trí và đã được đơm hoa trong sự giải thoát.

9. Khi ấy, đã có cuộc tụ hội của tám trăm ngàn vị có sự tham đắm si mê đã được đoạn tận và có tâm thanh tịnh như thế ấy.

10. Lần hội tụ thứ nhì là của bảy trăm ngàn vị không còn ô nhiễm, thoát khỏi bụi trần, có sự an tịnh như thế ấy.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Anomadassibuddhavaṃso

11. Channaṃ satasahassānaṃ tatiyo āsi samāgamo abhiññābalappattānaṃ1 nibbutānaṃ tapassinaṃ.

12. Ahaṃ tena samayena yakkho āsiṃ mahiddhiko nekānaṃ yakkhakoṭīnaṃ vasavattīmahissaro.2

13. Tadāpi taṃ buddhavaraṃ upagantvā mahesinaṃ annapānena tappesiṃ sasaṅghaṃ lokanāyakaṃ.

14. So’pi maṃ tadā vyākāsi3 visuddhanayano muni aparimeyye ito kappe ayaṃ buddho4 bhavissati.

15. Ahu kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.

16. Ajapālarukkhamūlasmiṃ nisīditvā tathāgato tattha pāyāsamaggayha nerañjaramupehiti.

17. Nerañjarāya tīramhi pāyāsaṃ ādāya so jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlaṃ hi ehiti.

18. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍaṃ anuttaro assattharukkhamūlamhi bujjhissati mahāyaso.

19. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

20. Kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām’upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

21. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā bodhi tassa bhagavato assattho’ti pavuccati.

1. balapattānaṃ - Mavi.
2. vasavattimhi - Sīmu, Machasaṃ, Syā.
3. vyākāsi - Sīmu.
4. sambuddho - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Anomadassī

11. Lần hội tụ thứ ba là của sáu trăm ngàn vị đã đạt đến năng lực của các thắng trí, có sự nỗ lực cao, đã chứng Niết Bàn.

12. Vào lúc bấy giờ, ta là loài Dạ-xoa có đại thần lực, là chúa tể cai quản nhiều koṭi dạ-xoa.

13. Khi ấy, ta cũng đã đi đến gặp bậc Đại Ẩn Sĩ, đức Phật cao quý ấy, và đã làm hài lòng đấng Lãnh Đạo Thế Gian cùng hội chúng bằng cơm nước.

14. Khi ấy, bậc Hiền Triết ấy, có nhãn quan thanh tịnh, cũng đã chú nguyện cho ta rằng: "Trong vô lượng kiếp tính từ thời điểm này, người này sẽ trở thành vị Phật.

15. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh).

16. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền).

17. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn.

18. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha.

19. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama.

20. Kolita và Upatissa sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng ấy.

21. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là 'Assattha.'

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Anomadassibuddhavaṃso

22. Citto ca hatthāḷavako aggā hessantupaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassasataṃ tassa gotamassa yasassino.

23. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

24. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭenti hasanti ca katañjalī samassanti dasasahassī sadevakā.

25. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

26. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajjhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

27. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

28. Tassāpi vacanaṃ sutvā haṭṭho saṃviggamānaso uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ dasapāramipūriyā.

29. Nagaraṃ candavatī1 nāma yasavā nāma khattiyo mātā yasodharā nāma anomadassissa satthuno.

30. Dasavassasahassāni agāramajjhaso vasī siri upasiri sirivaḍḍho tayo pāsādamuttamā.

31. Tevīsatisahassāni nāriyo samalaṅkatā sirimā nāma nārī ca upavāno2 nāma atrajo.

32. Nimitte caturo disvā sivikāyābhinikkhami anūnadasamāsāni padhānaṃ padahī jino.

33. Brahmunā yācito santo anomadassī mahāmuni vatti cakkaṃ mahāvīro uyyāne so sudassane.

1. bandhumatī - Dhammapada-aggasāvaka 53. 2. upavāraṇo - Mavi.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Anomadassī

22. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm."

23. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): "Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật."

24. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

25. "Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

26. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

27. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời."

28. Nghe được lời nói của vị ấy, ta trở nên mừng rỡ, có tâm trí phấn chấn, đã quyết định sự thực hành tối thắng để làm tròn đủ sự toàn hảo về mười pháp.

29. Thành phố có tên là Candavatī, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Yasavā, người mẹ của bậc Đạo Sư Anomadassī tên là Yasodharā.

30. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình trong mười ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Siri, Upasiri, và Sirivaḍḍha.

31. Có hai mươi ba ngàn phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Sirimā. Con trai tên là Upavāna.

32. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, đấng Chiến Thắng đã ra đi bằng kiệu khiêng và đã ra sức nỗ lực mười tháng không thiếu sót.

33. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, vị Đại Hiền Triết, đấng Đại Hùng Anomadassī ấy, đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) ở tại công viên Sudassana.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Anomadassibuddhavaṃso

34. Nisabho ca1 anomo2 ca ahesuṃ aggasāvakā varuṇo nām'upaṭṭhāko anomadassissa satthuno.

35. Sundarī3 ca sumanā ca ahesuṃ aggasāvikā bodhi tassa bhagavato ajjuno'ti pavuccati.

36. Nandivaḍḍho sirivaḍḍho ahesuṃ aggupaṭṭhakā uppalā c'eva padumā ca ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

37. Aṭṭhapaññāsa ratanaṃ accuggato mahāmuni pabhā niddhāvati tassa sataraṃsī'va uggato.

38. Vassasatasahassāni āyu vijjati tāvade tāvatā tiṭṭhamāno so tāresi janataṃ bahuṃ.

39. Supupphitaṃ pāvacanaṃ arahantehi tādihi vītarāgehi vimalehi sobhittha jinasāsanaṃ.

40. So ca satthā amitayaso yugāni tāni4 atuliyāni sabbaṃ samantarahitaṃ nanu rittā sabbasaṅkhārā.

41. Anomadassī jino satthā dhammārāmamhi nibbuto tatth'eva tassa jinathūpo ubbedho pañcavīsatī'ti.

Anomadassibuddhavaṃso sattamo.

--ooOoo--

1. nipako - Manupa.
2. asoko - Sīmu.
3. sundarā - Dhammapadaṭṭhakathā 53.
4. tīṇi - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Anomadassī

34. Nisabha và Anoma đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc Đạo Sư Anomadassī tên là Varuṇa. 35. Sundarī và Sumanā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là "Ajjuna." 36. Nandivaḍḍha và Sirivaḍḍha đã là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Uppalā và luôn cả Padumā đã là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. 37. Bậc Đại Hiền Triết cao năm mươi tám ratana (14 mét rưỡi). Hào quang của vị ấy phát ra như là ánh mặt trời mọc. 38. Tuổi thọ được biết là kéo dài đến một trăm ngàn năm. Trong khi tồn tại đến chừng ấy, vị ấy đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua. 39. Giáo Pháp của đấng Chiến Thắng đã được rạng rỡ, lời tuyên thuyết khéo được đơm hoa nhờ vào các vị A-la-hán đã ly tham ái, không còn ô nhiễm như thế

ấy. 40. Bậc Đạo Sư có danh tiếng vô lượng ấy và hai vị (Thinh Văn hàng đầu) vô song ấy, tất cả đều hoàn toàn biết mất; phải chăng tất cả các hành là trống không? 41. Đấng Chiến Thắng, bậc Đạo Sư Anomadassī đã Niết Bàn tại tu viện Dhamma. Ngôi bảo tháp của đấng Chiến Thắng dành cho vị ấy có chiều cao hai mươi lăm (do-tuần) ở ngay tại nơi ấy.

Lịch sử đức Phật Anomadassī là phần thứ bảy.

--ooOoo--

8. Padumabuddhavaṃso

1. Anomadassissa aparena sambuddho dipaduttamo padumo nāma nāmena asamo appaṭipuggalo. 2. Tassāpi asamaṃ sīlaṃ samādhi'pi anantako asaṅkheyyaṃ ñāṇavaraṃ vimutti ca anūpamā. 3. Tassāpi atulatejassa dhammacakkappavattane abhisamayā tayo āsuṃ mahātamapavāhanā. 4. Paṭhamābhisamaye buddho koṭisatamabodhayī dutiyābhisamaye dhīro navutikoṭimabodhayī. 5. Yadā ca padumo buddho ovadī sakama'trajaṃ tadā asītikoṭīnaṃ tatiyābhisamayo ahu. 6. Sannipātā tayo āsuṃ padumassa mahesino koṭisatasahassānaṃ paṭhamo āsi samāgamo. 7. Kaṭhinatthārasamaye uppanne kaṭhina1cīvare dhammasenāpat'atthāya2 bhikkhū sibbiṃsu cīvaraṃ.3 8. Tadā te vimalā bhikkhū chaḷabhiññā mahiddhikā tīṇi satasahassāni samiṃsu aparājitā. 9. Punāparaṃ so narāsabho4 pavane vāsaṃ upāgato5 tadā samāgamo āsi dvinnaṃ satasahassānaṃ.6 10. Ahaṃ tena samayena sīho āsiṃ migādhibhū7 pavivekamanubrūhantaṃ pavane addasaṃ jinaṃ.8 11. Vanditvā sirasā pāde katvāna taṃ padakkhiṇaṃ tikkhattuṃ abhināditvā sattāhaṃ jinamupaṭṭhahiṃ.9 12. Sattāhaṃ varasamāpattiyā uṭṭhahitvā tathāgato manasā cintayitvāna koṭibhikkhū samānayī.

1. kathina - Machasaṃ. 6. satasahassīnaṃ - Machasaṃ. 2. dhammasenāpatitthāya - 7. migāhibhū - Syā. Machasaṃ. 8. vivekamanubrūhanataṃ pavane 3. cīvare - Mavi. vāsaṃ upāgataṃ - Sīmu. 4. narausabho - Syā. 9. jinamupaṭṭhahaṃ - Machasaṃ, 5. upāgami - Machasaṃ, Syā, PTS. Mavi.

8. Lịch Sử Đức Phật Paduma:

1. Sau (đức Phật) Anomadassī, đấng Toàn Giác, bậc Tối Thượng Nhân tên Paduma là không kẻ sánh bằng, không người đối thủ.

2. Giới của vị ấy là không ai sánh bằng, định là không có giới hạn, trí tuệ cao quý là không thể tính đếm, và giải thoát là không có tương đương. 3. Cũng vào lúc chuyển vận bánh xe Chánh Pháp của vị có oai lực vô song ấy, đã có ba cuộc lãnh hội là sự xua đuổi đi bóng đêm mù mịt.

4. Ở sự lãnh hội lần thứ nhất, đức Phật đã giác ngộ một trăm koṭi vị. Ở sự lãnh hội lần thứ nhì, bậc Thông Minh đã giác ngộ chín mươi koṭi vị.

5. Và vào lúc đức Phật Paduma giáo huấn người con trai của mình, khi ấy đã có sự lãnh hội lần thứ ba là của tám chục koṭi vị.

6. Bậc Đại Ẩn Sĩ Paduma đã có ba lần tụ hội. Cuộc hội tụ thứ nhất là của một trăm ngàn koṭi vị.

7. Vào dịp tiến hành lễ Kaṭhina, khi y Kaṭhina được phát sanh, các vị tỳ khưu đã may y để giao cho vị Tướng Quân Chánh Pháp.

8. Khi ấy, ba trăm ngàn vị đã tụ hội lại. Các vị tỳ khưu ấy là không còn ô nhiễm, có sáu thắng trí, có đại thần lực, không bị khuất phục.

9. Cũng vào dịp khác, đấng Nhân Ngưu ấy đã vào mùa (an cư) mưa ở trong rừng. Khi ấy, đã có cuộc hội tụ của hai trăm ngàn vị.

10. Vào lúc bấy giờ, ta là con sư tử chúa tể của các loài thú. Ta đã nhìn thấy đấng Chiến Thắng đang thực hành hạnh độc cư ở trong rừng. 11. Ta đã đê đầu đảnh lễ ở chân (của đức Phật) rồi đã đi nhiễu quanh vị ấy, sau đó đã rống lên ba lần rồi đã phục vụ đấng Chiến Thắng bảy ngày.

12. Sau khi xuất khỏi bảy ngày nhập thiền cao quý, đức Như Lai dụng tâm suy xét rồi đã triệu tập một koṭi (mười triệu) vị tỳ khưu.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Padumabuddhavaṃso

13. Tadāpi so mahāvīro tesaṃ majjhe viyākarī aparimeyye ito kappe ayaṃ buddho bhavissati.

14. Ahu kapilamhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.

15. Ajapālarukkhamūlasmiṃ nisīditvā tathāgato tattha pāyāsamaggayha nerañjaramupehiti.

16. Nerañjarāya tīramhi pāyāsaṃ ādāya so jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlaṃ hi ehiti.

17. Tato padakkhīṇaṃ katvā bodhimaṇḍaṃ anuttaro assattharukkhamūlamhi bujjhissati mahāyaso.

18. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

19. Kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām'upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

20. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā bodhi tassa bhagavato assattho'ti pavuccati.

21. Citto ca hatthālavako aggā hessantupaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassa sataṃ tassa gotamassa yasassino.

22. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

23. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭhenti hasanti ca katañjalī namassanti dasasahassī sadevakā.

24. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

25. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajjhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

26. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Paduma

13. Khi ấy, ở giữa các vị (tỳ khưu) ấy, đấng Đại Hùng ấy cũng đã chú nguyện rằng: "Trong vô lượng kiếp tính từ thời điểm này, người này sẽ trở thành vị Phật. 14. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh). 15. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền). 16. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn. 17. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề tối thắng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha. 18. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama. 19. Kolita và Upatissa sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng ấy. 20. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là 'Assattha.' 21. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm." 22. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): "Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật." 23. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng): 24. "Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời. 25. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới. 26. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời."

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Padumabuddhavaṃso

27. Tassāpi vacanaṃ sutvā bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ dasapāramipūriyā. 28. Campakaṃ nāma nagaraṃ asamo nāma khattiyo asamā nāma janikā padumassa mahesino. 29. Dasavassasahassāni agāramajjhaso vasi uttaravasuyasuttarā1 tayo pāsādamuttamā. 30. Tettiṃsa satasahassāni nāriyo samalaṅkatā uttarā nāma sā nāri rammo nāmā'si atrajo. 31. Nimitte caturo disvā rathayānena nikkhamī anūna-aṭṭhamāsāni2 padhānaṃ padahī jino. 32. Brahmunā yācito santo padumo lokanāyako vatti cakkaṃ mahāvīro dhanañjayuyyānamuttame.

33. Sālo ca upasālo ca ahesuṃ aggasāvakā varuṇo nām'upaṭṭhāko padumassa mahesino. 34. Rādhā c'eva surādhā ca ahesuṃ aggasāvikā bodhi tassa bhagavato mahāsoṇo'ti vuccati. 35. Bhiyyo c'eva asamo ca ahesuṃ aggupaṭṭhakā rucī ca nandarāmā ca ahesuṃ aggupaṭṭhikā. 36. Aṭṭhapaññāsaratanaṃ accuggato mahāmuni pabhā niddhāvati tassa asamā sabbato disā. 37. Candappabhā suriyappabhā ratanaggi-maṇippabhā3 sabbā'pi tā hatā honti patvā jinapabhuttamaṃ. 38. Vassasatasahassāni āyu vijjati tāvade tāvatā tiṭṭhamāno so tāresi janataṃ bahuṃ. 39. Paripakkamānase satte bodhayitvā asesato sesañña4 anusāsitvā nibbuto so sasāvako. 40. Uragova tacaṃ jiṇṇaṃ vaddhaṃ5 pattaṃ'va pādapo jahitvā sabbasaṅkhāre nibbuto so yathā sikhī. 41. Padumo jinavaro satthā dhammārāmamhi nibbuto dhātuvitthārikaṃ āsi tesu tesu padesato. Padumabuddhavaṃso aṭṭhamo. --ooOoo--

1. nandā vasu yasuttarā - Machasaṃ; anūnakaṃaḍḍhamāsaṃ - Sīmu, PTS. nandā ca suyasā uttarā - Sīmu; 3. ratanagghi - Sīmu. nando vasu yasuttaro - Syā. 4. sesake - Sīmu, Machasaṃ. 2. anūnakaṭṭhamāsāni - Machasaṃ; 5. vuḍḍhaṃ - Sīmu, PTS.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Paduma

27. Nghe được lời nói của vị ấy, ta đã tăng thêm niềm tín tâm. Ta đã quyết định sự thực hành tối thắng để làm tròn đủ sự toàn hảo về mười pháp. 28. Thành phố có tên là Campaka, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Asama, người mẹ của vị Đại Ẩn Sĩ Paduma tên là Asamā. 29. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình trong mười ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Uttara, Vasu, và Yasuttara. 30. Và có ba mươi ba ngàn phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Uttarā. Con trai tên là Ramma. 31. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, đấng Chiến Thắng đã ra đi bằng phương tiện xe và đã ra sức nỗ lực tám tháng không thiếu sót. 32. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, vị Lãnh Đạo Thế Gian, đấng Đại Hùng Paduma đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) ở tại công viên Dhanañja tuyệt vời. 33. Sāla và Upasāla đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc Đại Ẩn Sĩ Paduma tên là Varuṇa. 34. Rādhā và luôn cả Surādhā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi là "Soṇa vĩ đại." 35. Bhiyya và luôn cả Asama đã là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Rucī và Nandirāmā đã là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. 36. Vị Đại Hiền Triết ấy cao năm mươi tám ratana (14.5 mét). Hào quang không gì sánh bằng của vị ấy chiếu sáng tất cả các phương. 37. Ánh sánh của mặt trăng, ánh sáng của mặt trời, ánh sáng của châu báu và ngọc ma-ni đắt giá, tất cả các loại ánh sáng ấy đều bị tiêu tan khi sánh cùng hào quang tối thượng của đấng Chiến Thắng. 38. Tuổi thọ được biết là kéo dài đến một trăm ngàn năm. Trong khi tồn tại đến chừng ấy, vị ấy đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua. 39. Sau khi đã giác ngộ những chúng sanh có tâm trí đã được chín muồi không thiếu sót (người nào), sau khi chỉ dạy những người còn lại vị ấy cùng các vị Thinh Văn đã Niết Bàn. 40. Ví như con rắn bỏ đi lớp da già cỗi, ví như cây cối rủ bỏ lá úa tàn, vị ấy sau khi buông bỏ các hành đã Niết Bàn tương tợ như ngọn lửa đã được dập tắt. 41. Bậc Đạo Sư Paduma, đấng Chiến Thắng cao quý đã Niết Bàn tại tu viện Dhamma. Đã có sự phân tán xá-lợi từ xứ sở ấy đến khắp các nơi. Lịch sử đức Phật Paduma là phần thứ tám. --ooOoo--

9. Nāradabuddhavaṃso

1. Padumassa aparena sambuddho dipaduttamo nārado nāma nāmena asamo appaṭipuggalo.

2. So buddho cakkavattissa jeṭṭho dayita-oraso āmuttamālābharaṇo1 uyyānaṃ upasaṅkami.

3. Tatthā'si2 rukkho yasavipulo abhirūpo brahā sucī tamajjhappatvā upanisīdi mahāsoṇassa heṭṭhato

4. Tattha ñāṇavaruppajji anantaṃ vajirūpamaṃ tena vicini saṅkhāre ukkujjamavakujjakaṃ.

5. Tattha sabbakilesāni asesamabhivāhayī pāpuṇi kevalaṃ bodhiṃ buddhañāṇe ca cuddasa. 6. Pāpuṇitvāna sambodhiṃ dhammacakkaṃ pavattayī koṭisatasahassānaṃ paṭhamābhisamayo ahu.

7. Mahādoṇaṃ nāgarājaṃ vinayanto mahāmuni pāṭiheraṃ tadākāsi dassayanto sadevake.

8. Tadā devamanussānaṃ tamhi dhammappakāsane navutikoṭisahassāni tariṃsu sabbasaṃsayaṃ.

9. Yamhi kāle mahāvīro ovadi sakamatrajaṃ asītikoṭisahassānaṃ tatiyābhisamayo ahu.

10. Sannipātā tayo āsuṃ nāradassa mahesino koṭisatasassānaṃ paṭhamo āsi samāgamo.

11. Yadā buddho buddhaguṇaṃ sanidānaṃ pakāsayi navutikoṭisahassāni samiṃsu vimalā tadā.

1. āmuttamālyābharaṇo - Sīmu, PTS; āmuttamaṇyābharaṇo - Syā. 2. tatrāsi - Sīmu; tatthāpi - Manupa.

9. Lịch Sử Đức Phật Nārada:

1. Sau (đức Phật) Paduma, có đấng Toàn Giác, bậc Tối Thượng Nhân tên Nārada là không kẻ sánh bằng, không người đối thủ. 2. Đức Phật ấy, người con trai trưởng yêu quý của vị Chuyển Luân Vương, có sự trang sức với vòng hoa bằng ngọc trai đã đi (bộ) đến công viên. 3. Ở tại nơi ấy có cội cây lẫy lừng danh tiếng, tuyệt đẹp, to lớn, thanh khiết. Sau khi đi đến nơi ấy, vị ấy đã ngồi xuống ở dưới cội cây Soṇa vĩ đại. 4. Ở tại nơi ấy, trí tuệ cao quý, vô biên, (sắc bén) tợ kim cương đã được sanh khởi. Nhờ đó, vị ấy đã khảo sát các hành theo lối ngửa lên và theo lối úp xuống. 5. Ở tại nơi ấy, vị ấy đã xua đi tất cả phiền não không còn dư sót, đã đạt đến quả vị hoàn toàn Giác Ngộ và mười bốn trí tuệ của vị Phật.1

6. Sau khi đạt đến quả vị Toàn Giác, vị ấy đã chuyển vận bánh xe Chánh Pháp. Đã có sự lãnh hội lần thứ nhất là của một trăm ngàn koṭi (một ngàn tỷ, một triệu triệu) vị. 7. Trong lúc huấn luyện Long Vương Mahādoṇa, bậc Đại Hiền Triết đã thể hiện điều kỳ diệu ấy (song thông) cho thế gian luôn cả chư thiên nhìn thấy. 8. Lúc bấy giờ, trong lần

giảng giải Giáo Pháp ấy cho chư thiên và nhân loại, chín chục ngàn koṭi (chín trăm tỷ) vị đã vượt qua tất cả các mối nghi hoặc.

9. Vào thời điểm đấng Đại Hùng giáo giới người con trai của mình, đã có sự lãnh hội lần thứ ba là của tám chục ngàn koṭi (tám trăm tỷ) vị. 10. Bậc Đại Ẩn Sĩ Nārada đã có ba lần tụ hội. Cuộc hội tụ thứ nhất là của một trăm ngàn koṭi vị.

11. Vào lúc đức Phật giảng giải về đức hạnh của chư Phật có cả phần duyên khởi, khi ấy chín chục ngàn koṭi vị không còn ô nhiễm đã tụ hội lại.

1. Xem thêm phần Phụ Chú ở trang 332.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Nāradabuddhavaṃso

12. Yadā Verocano nāgo dānaṃ dadāti satthuno tadā samiṃsu jinaputtā asītisatasahassiyo.1

13. Ahaṃ tena samayena jaṭilo uggatāpano antalikkhacaro āsiṃ pañcābhiññāsu pāragū.

14. Tadā'p'ahaṃ2 asamasamaṃ sasaṅghaṃ saparijjanaṃ annapānena tappetvā candanenābhipūjayiṃ.

15. So'pi maṃ buddho3 vyākāsi nārado lokanāyako aparimeyye ito kappe ayaṃ buddho bhavissati.

16. Ahu kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.

17. Ajapālarukkhamūlasmi nisīditvā tathāgato tattha pāyāsamaggayha nerañjaramupehiti.

18. Nerañjarāya tīramhi pāyāsaṃ ādāya so jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlaṃ hi ehiti.

19. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍaṃ anuttaro assattharukkhamūlamhi bujjhissati mahāyaso.

20. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

21. Kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām'upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

22. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā bodhi tassa bhagavato assattho'ti pavuccati.

23. Citto ca hatthāḷavako aggā hessantupaṭṭhakā uttarānandamātā ca aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassasataṃ tassa gotamassa yasassino.

1. asītisatasahassino - Syā. 2. tadāpāhaṃ - Machasaṃ, Syā, Sīmu, Manupa. 3. sambuddho - Sīmu.

12. Vào lúc con rồng Verocana dâng cúng vật thí đến bậc Đạo Sư, khi ấy tám mươi trăm ngàn (tám triệu) người con trai của đấng Chiến Thắng đã tụ hội lại.

13. Vào lúc bấy giờ, ta là đạo sĩ tóc bện, có khổ hạnh cao tột, đi lại ở trên không trung, toàn hảo về năm thắng trí.

14. Khi ấy, sau khi làm hài lòng vị tương đương với các bậc không thể sánh bằng cùng với hội chúng và đoàn tháp tùng bằng cơm nước, ta đã cúng dường gỗ đàn hương.

15. Đức Phật, đấng Lãnh Đạo Thế Gian Nārada ấy cũng đã chú nguyện cho ta rằng: “Trong vô lượng kiếp tính từ thời điểm này, (người này) sẽ trở thành vị Phật ở thế gian.

16. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh).

17. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền).

18. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn.

19. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha.

20. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama.

21. Kolita và Upatissa sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng ấy.

22. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là ‘Assattha.’

23. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm.”

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Nāradabuddhavaṃso

24. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

25. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭenti hasanti ca katañjalī namassanti dasasahassī sadevakā.

26. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

27. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajjhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

28. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

29. Tassāpi vacanaṃ sutvā bhiyyo hāvetva1 mānasaṃ adhiṭṭhahiṃ vataṃ uggaṃ dasapāramipūriyā.

30. Nagaraṃ dhaññavatī nāma sudevo nāma khattiyo anomā nāma janikā nāradassa mahesino.

31. Navavassasahassāni agāramajjhaso vasī jito vijito vijitābhirāmo2 tayo pāsāda muttamā.

32. Ticattārīsasahassāni nāriyo samalaṅkatā vijitasenā3 nāma nārī nanduttaro nāma atrajo.

33. Nimitte caturo disvā padasā4 gamanena nikkhami sattāhaṃ padhānacariyaṃ5 acari lokanāyako.

1. bhāsetva - Sīmu, Machasaṃ, Syā; bhāsetvā - PTS.
2. jino vijitābhirāmo - Machasaṃ, Syā.
jitā vijitā bhūrimā - Sīmu.
3. jitasenā - Sīmu.
4. pāsāda - Sīmu.
5. padhānacāraṃ - Machasaṃ, Syā.
Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Nārada

24. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): “Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật.”

25. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

26. “Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

27. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

28. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.”

29. Nghe được lời nói của vị ấy, ta đã khiến tâm được mừng rỡ bội phần. Ta đã quyết định sự thực hành tối thắng để làm tròn đủ sự toàn hảo về mười pháp.

30. Thành phố có tên là Dhaññavatī, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Sudeva, người mẹ của vị Đại Ẩn Sĩ Nārada tên là Anomā.

31. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình chín ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Jita, Vijita, và Vijitābhirāma.

32. Có bốn mươi ba ngàn phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Vijitasenā. Con trai tên là Nanduttara.

33. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, vị Lãnh Đạo thế gian đã ra đi bằng sự đi bộ (sự đi bằng bàn chân) và đã thực hành hạnh nỗ lực bảy ngày.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Nāradabuddhavaṃso

34. Brahmunā yācito santo nārado lokanāyako vatti cakkaṃ mahāvīro dhanañjayuyyānamuttame.

35. Bhaddasālo jitamitto ahesuṃ aggasāvakā vāseṭṭho nām'upaṭṭhāko nāradassa mahesino.

36. Uttarā phaggunī c'eva ahesuṃ aggasāvikā bodhi tassa bhagavato mahāsono'ti vuccati.

37. Uggarindo ca vasabho ca ahesuṃ aggupaṭṭhakā indīvarī ca undī ca1 ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

38. Aṭṭhāsīti ratanāni accuggato mahāmuni kañcanagghiyasaṅkāso dasasahassī virocati.2

39. Tassa byāmappabhā kāyā niddhāvati disodisaṃ nirantaraṃ divārattiṃ yojanaṃ pharate tadā.3

40. Na keci tena samayena samantā yojane janā ukkā padīpe ujjālenti4 buddharaṃsena otthaṭā.

41. Navutivassasahassāni āyu vijjati tāvade tāvatā tiṭṭhamāno so tāresi janataṃ bahuṃ.

42. Yathā uḷūhi gaganaṃ vicittaṃ upasobhati tath'eva sāsanaṃ tassa arahantehi sobhati.

43. Saṃsārasotaṃ taraṇāya sesake paṭipannake dhammasetuṃ daḷhaṃ katvā nibbuto so narāsabho.

44. So'pi buddho asamasamo te'pi khīṇāsavā atulatejā sabbaṃ samantarahitaṃ nanu rittā sabbasaṅkhārā.

45. Nārado jinavasabho nibbuto sudassane pure tatth'eva jinathūpavaro catuyojanamuggato'ti.

Nāradabuddhavaṃso navamo.

--ooOoo--

1. indāvarī ca caṇḍī ca - Machasaṃ; indavarī ca gaṇḍī ca - Syā.
2. virocatha - Sīmu.
3. disā - Sīmu; sadā - Syā, Machasaṃ.
4. ujjalenti - PTS.

34. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, vị Lãnh Đạo Thế Gian, đấng Đại Hùng Nārada đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) ở công viên Dhanañjaya tuyệt vời. 35. Bhaddasāla và Jitamitta đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc Đại Ẩn Sĩ Nārada tên là Vāseṭṭha. 36. Uttarā và luôn cả Phaggunī đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi là "Soṇa vĩ đại." 37. Uggarinda và Vasabha sẽ là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Indīvarī và Undī sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. 38. Cao tám mươi tám ratana (22 mét), bậc Đại Hiền Triết ấy chiếu sáng mười ngàn thế giới tương tợ như cột trụ bằng vàng có gắn tràng hoa. 39. Khi ấy, thân thể có ánh sáng hào quang của vị ấy chiếu ra các phương liên tục ngày dêm và tỏa sáng (xung quanh) một do-tuần. 40. Vào lúc bấy giờ, được tràn ngập bởi hào quang của đức Phật, những người ở xung quanh một do-tuần không ai thắp sáng các ngọn đèn đuốc. 41. Tuổi thọ được biết là kéo dài đến chín mươi ngàn năm. Trong khi tồn tại đến chừng ấy, vị ấy đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua. 42. Giống như bầu trời được trang điểm và chói sáng bởi các vì sao, tương tợ như thế ấy Giáo Pháp của vị ấy rạng rỡ nhờ vào các vị A-la- hán. 43. Sau khi đã thiết lập vững chắc cây cầu Chánh Pháp để giúp vượt qua dòng chảy luân hồi đối với số người còn lại đã đạt được (đạo quả Hữu Học), đấng Nhân Ngưu ấy đã Niết Bàn. 44. Đức Phật ấy là vị tương đương với các bậc không thể sánh bằng, và các bậc Lậu Tận ấy là có oai lực vô song, tất cả đều hoàn toàn biết mất; phải chăng tất cả các hành là trống không? 45. Đấng Chiến Thắng hàng đầu Nārada đã Niết Bàn tại thành phố Sudassana. Ngôi bảo tháp cao quý của đấng Chiến Thắng đã được dựng lên cao bốn do-tuần ở ngay tại nơi ấy.

Lịch sử đức Phật Nārada là phần thứ chín.

--ooOoo--

10. Padumuttarabuddhavaṃso

1. Nāradassa aparena sambuddho dipaduttamo1 padumuttaro nāma jino akkhobho2 sāgarūpamo.

2. Maṇḍakappo'va so āsi yamhi buddho3 ajāyatha ussannakusalā janatā tamhi kappe4 ajāyatha.

3. Padumuttarassa bhagavato paṭhame dhammadesane koṭisatasahassānaṃ dhammābhisamayo ahu.

4. Tato parampi vassante tappayante ca pāṇino sattatiṃsatasahassānaṃ dutiyābhisamayo ahu.

5. Yamhi kāle mahāvīro ānandaṃ upasaṅkami pitusantikamupāgantvā ahani5 amatadundubhiṃ.

6. Āhate6 amatabherimhi7 vassante dhammavuṭṭhiyā8 paññāsasatasahassānaṃ tatiyābhisamayo ahu.

7. Ovādako viññāpako tārako sabbapāṇinaṃ desanākusalo buddho tāresi janataṃ bahuṃ.

8. Sannipātā tayo āsuṃ padumuttarassa satthuno koṭisatasahassānaṃ paṭhamo āsi samāgamo.

9. Yadā buddho asamasamo vasī vebhārapabbate navutikoṭisahassānaṃ dutiyo āsi samāgamo.

10. Puna cārikaṃ pakkante gāmanigamaraṭṭhato asītikoṭisahassānaṃ tatiyo āsi samāgamo.

11. Ahaṃ tena samayena jaṭilo nāma raṭṭhiko sambuddhapamukhaṃ saṅghaṃ sabhattaṃ dussamadās'ahaṃ.

1 dvīpaduttamo - Sīmu. 6 ahate - Sīmu.
2 akkhobbho - Mavi, PTS. 7 dhammabherimhi - Sīmu;
3 buddhā - Sīmu. amatadundubhiṃ - PTS.
4 kāle - Sīmu. 8 vuṭṭhiyo - Sīmu.
5 āhani - Machasaṃ.
10. Lịch Sử Đức Phật Padumuttara:

1. Sau (đức Phật) Nārada, có đấng Toàn Giác, bậc Tối Thượng Nhân tên Padumuttara là không bị chao động, tương tợ như biển cả. 2. Và đức Phật đã sanh lên vào kiếp Maṇḍa ấy. 1 Chúng sanh đã sanh lên trong kiếp ấy là vô cùng tốt lành.2 3. Trong khi đức Thế Tôn Padumuttara thuyết giảng Giáo Pháp lần thứ nhất, đã có sự lãnh hội Giáo Pháp của một trăm ngàn koṭi vị. 4. Về sau vào lúc khác nữa, trong lúc đổ xuống cơn mưa (Pháp) khiến cho các hạng chúng sanh được hài lòng, đã có sự lãnh hội lần thứ nhì là của ba mươi bảy trăm ngàn koṭi (ba triệu bảy trăm ngàn) vị. 5. Vào thời điểm đấng Đại Hùng đi đến gặp (người cha là) Ānanda, Ngài đã đi đến trong sự hiện diện của người cha và đã gióng lên tiếng trống Bất Tử. 6. Khi tiếng trống Bất Tử đã được gióng lên và trong khi cơn mưa Pháp Bảo đang rơi xuống, đã có sự lãnh hội lần thứ ba là của năm mươi trăm ngàn koṭi (năm triệu) vị. 7. Đức Phật là vị giáo giới, là vị làm cho hiểu rõ, là vị giúp cho tất cả chúng sanh vượt qua, là vị thiện xảo về thuyết giảng; Ngài đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua. 8. Bậc Đạo Sư Padumuttara đã có ba lần tụ hội. Cuộc hội tụ thứ nhất là của một trăm ngàn koṭi vị. 9. Khi đức Phật, vị tương đương với các bậc không thể sánh bằng, cư ngụ ở tại ngọn núi Vebhāra, đã có cuộc hội tụ thứ nhì của chín mươi ngàn koṭi vị. 10. Hơn nữa, trong khi ra đi du hành từ các làng mạc, thị trấn, và quốc độ, đã có cuộc hội tụ thứ ba của tám mươi ngàn koṭi vị. 11. Vào lúc bấy giờ, ta là vị lãnh chúa tên Jaṭila. Ta đã cúng dường vải cùng với bữa ăn đến hội chúng (tỳ khưu) có bậc Toàn Giác đứng đầu.

1. Đức Phật Padumuttara sanh vào sārakappa (kiếp chỉ có một vị Phật), nhưng có tánh chất như là maṇḍakappa (kiếp có hai vị Phật) vì thành tựu nhiều đức hạnh; đo đó được gọi là maṇḍakappa, BvA. 191. Xem thêm phần Phụ Chú ở trang 332. 2. Chú Giải ghi như sau: ussannakusalāti upacitapuññā = "vô cùng tốt lành" nghĩa là "đã tích lũy được

nhiều phước báu,” BvA. 191.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Padumuttarabuddhavaṃso

12. So’pi maṃ buddho1 vyākāsi saṅghamajjhe nisīdiya satasahasse ito kappe ayaṃ buddho bhavissati.

13. Ahu kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.

14. Ajapālarukkhamūlasmiṃ nisīditvā tathāgato tattha pāyāsamaggayha nerañjaramupehiti.

15. Nerañjarāya tīramhi pāyāsaṃ ādāya so jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlaṃ hi ehiti.

16. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍaṃ anuttaro assattharukkhamūlamhi bujjhissati mahāyaso.

17. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

18. Kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām’upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

19. Khemā uppalavaṇṇā ca aggāhessanti sāvikā bodhi tassa bhagavato assattho’ti pavuccati.

20. Citto ca hatthālavako aggā hessantupaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassasataṃ tassa gotamassa yasassino.

21. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

22. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭenti hasanti ca katañjalī namassanti dasasahassī sadevakā.

1. tadā - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Padumuttara

12. Đức Phật ấy, ngồi giữa hội chúng, cũng đã chú nguyện cho ta rằng: “Trong một trăm ngàn kiếp tính từ thời điểm này, người này sẽ trở thành vị Phật.

13. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh).

14. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền).

15. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn.

16. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha.

17. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama.

18. Kolita và Upatissa sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng ấy.

19. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là 'Assattha.'

20. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm."

21. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): "Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật."

22. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Padumuttarabuddhavaṃso

23. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

24. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajjhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

25. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

26. Tassāpi vacanaṃ sutvā uttariṃ vatamadhiṭṭhahiṃ akāsimuggaṃ daḷhadhitiṃ dasapāramipūriyā.

27. Vyāhatā1 titthiyā sabbe vimanā dummanā tadā na tesaṃ keci paricaranti raṭṭhato nicchubhanti te.

28. Sabbe tattha samāgantvā upagañchuṃ2 buddhasantike tuvaṃ nātho mahāvīra saraṇaṃ hohi cakkhuma.3

29. Anukampako kāruṇiko hitesī sabbapāṇinaṃ sampatte titthiye sabbe pañcasīle patiṭṭhahi.

30. Evaṃ nirākulaṃ āsi suññakaṃ titthiyehi taṃ vicittaṃ arahantehi vasībhūtehi tādihi.

31. Nagaraṃ haṃsavatī nāma4 ānando nāma khattiyo sujātā nāma janikā padumuttarassa mahesino.

32. Dasa5vassasahassāni agāramajjhaso vasī naravāhano yaso vasavatti tayo pāsādamuttamā.

33. Ticattārīsasahassāni nāriyo samalaṅkatā vasudattā nāma nārī uttaro nāma atrajo.

34. Nimitte caturo disvā pāsādenābhinikkhami sattāhaṃ padhānacāraṃ acari purisuttamo.

1. byāhatā - Machasaṃ.
2. upagacchuṃ - Sīmu.
3. cakkhumā - Sīmu.
4. hemavatī - Sīmu.
5. navaṃ - Manupa.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Padumuttara

23. “Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

24. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

25. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.”

26. Nghe được lời nói của vị ấy, ta đã quyết định sự thực hành tối thắng. Ta đã thực hiện sự nỗ lực vô cùng bền bĩ để làm tròn đủ sự toàn hảo về mười pháp.

27. Khi ấy, tất cả các người ngoại đạo bị ruồng bỏ trở nên hốt hoảng, có tâm trí chán nản. Đối với bọn họ, không còn có người nào phục vụ. Mọi người xua đuổi họ ra khỏi quốc độ.

28. Tất cả đã tụ hội lại tại nơi ấy và đã đi đến gặp đức Phật (nói rằng): “Bạch đấng Đại Hùng, ngài là vị lãnh đạo. Hỡi bậc Hữu Nhãn, ngài hãy là chốn nương nhờ.”

29. Bậc có lòng thương xót, đấng Bi Mẫn, vị tầm cầu lợi ích cho tất cả chúng sanh đã an trú vào năm giới cấm cho tất cả những người ngoại đạo đã đi đến (với Ngài).

30. Như thế, Giáo Pháp đã không bị pha trộn, không còn các ngoại đạo, và được tô điểm bởi các vị A-la-hán ở vào trạng thái thu thúc như thế ấy.

31. Thành phố có tên là Haṃsavatī, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Ānanda, người mẹ của vị Đại Ẩn Sĩ Padumuttama tên là Sujātā.

32. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình mười ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Naravāhana, Yasa, và Yasavatti.

33. Có bốn mươi ba ngàn phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Vasuladattā. Con trai tên là Uttara.

34. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, bậc Tối Thượng Nhân đã ra đi bằng tòa lâu đài và đã thực hành hạnh nỗ lực bảy ngày.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Padumuttarabuddhavaṃso

35. Brahmunā yācito santo padumuttaro vināyako1 vatti cakkaṃ mahāvīro mithiluyyānamuttame.

36. Devalo ca sujāto ca ahesuṃ aggasāvakā sumano nām'upaṭṭhāko padumuttarassa satthuno.2

37. Amitā asamā c'eva ahesuṃ aggasāvikā bodhi tassa bhagavato salalo'ti pavuccati.

38. Vitiṇṇo c'eva tisso ca ahesuṃ aggupaṭṭhakā hatthā c'eva vicittā ca ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

39. Aṭṭhapaññāsaratanaṃ3 accuggato mahāmuni kañcanagghiya4 saṅkāso dvattiṃsavaralakkhaṇo.

40. Kuḍḍā kavāṭā bhittī ca rukkhā nagasiluccayā na tassāvaraṇaṃ atthi samantā dvādasayojane.

41. Vassasatasahassāni āyu vijjati tāvade tāvatā tiṭṭhamāno so tāresi janataṃ bahuṃ.

42. Santāretvā bahujanaṃ chinditvā sabbasaṃsayaṃ jalitvā aggikkhandho'va nibbuto so sasāvako.

43. Padumuttaro jino buddho nandārāmamhi nibbuto tatth'eva tassa5 thūpavaro dvādasubbedha yojano'ti.

Padumuttarabuddhavaṃso dasamo.

--ooOoo--

1. padumuttaranāyako - Manupa.
2. mahesino - Mavi, PTS.
3. aṭṭhapaṇṇasaṃ - Machasaṃ.
4. kañcanagghika - Sīmu.
5. tatth'evassa - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Padumuttara

35. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, vị Hướng Đạo, đấng Đại Hùng Padumuttara đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) ở công viên tuyệt vời Mithila. 36. Devala và Sujāta đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc Đạo Sư Padumuttara tên là Sumana. 37. Amitā và luôn cả Asamā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là "Salala." 38. Vitiṇṇa và luôn cả Tissa đã là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Haṭṭhā và luôn cả Vicittā đã là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. 39. Đạt đến năm mươi tám ratana (14 mét rưỡi) về chiều cao, đấng Đại Hiền Triết với ba mươi hai tướng trạng cao quý tương tợ như cột trụ bằng vàng có gắn tràng hoa. 40. Các tường thành, cửa lớn, vách đất, cây cối, mỏm đá ở xung quanh mười hai do-tuần không có che khuất vị ấy. 41. Tuổi thọ được biết là kéo dài đến một trăm ngàn năm. Trong khi tồn tại đến chừng ấy, vị ấy đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua. 42. Sau khi đã giúp cho nhiều người vượt qua, sau khi đã cắt đứt tất cả các điều nghi hoặc, vị ấy đã rực

cháy như là khối lửa rồi đã Niết Bàn cùng với các vị Thinh Văn. 43. Đức Phật, đấng Chiến Thắng Padumuttara đã Niết Bàn tại tu viện Nandā. Ngôi bảo tháp cao quý dành cho vị ấy có chiều cao mười hai do-tuần ở ngay tại nơi ấy.

Lịch sử đức Phật Padumuttara là phần thứ mười.

--ooOoo--

11. Sumedhabuddhavaṃso

1. Padumuttarassa aparena sumedho nāma nāyako durāsado uggatejo sabbalokuttamo1 muni.

2. Pasannanetto sumukho brahā uju patāpavā hitesī sabbasattānaṃ bahū mocesi bandhanā.

3. Yadā buddho pāpuṇitvā kevalaṃ bodhimuttamaṃ sudassanamhi nagare dhammacakkaṃ pavattayi.

4. Tassābhisamayā tīṇi ahesuṃ dhammadesane koṭisatasahassānaṃ paṭhamābhisamayo ahu.

5. Punāparaṃ kumbhakaṇṇaṃ yakkhaṃ so damayī jino navuti koṭisahassānaṃ dutiyābhi samayo ahu.

6. Punāparaṃ amitayaso catusaccaṃ pakāsayi asīti koṭisahassānaṃ tatiyābhisamayo ahu.

7. Sannipātā tayo āsuṃ sumedhassa mahesino khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ santacittāna tādinaṃ.2

8. Sudassanaṃ nagaravaraṃ upagañchi jino yadā tadā khīṇāsavā bhikkhū samiṃsu satakoṭiyo.

9. Punāparaṃ devakūṭe bhikkhūnaṃ kaṭhinatthate tadā navutikoṭīnaṃ dutiyo āsi samāgamo.

10. Punāparaṃ dasabalo yadā carati cārikaṃ tadā asītikoṭīnaṃ tatiyo āsi samāgamo.

11. Ahaṃ tena samayena uttaro nāma māṇavo asītikoṭiyo mayhaṃ ghare sannicitaṃ dhanaṃ.

1. lokuttaro - Sīmu. 2. cittānatādinaṃ - Manupa.

11. Lịch Sử Đức Phật Sumedha:

1. Sau (đức Phật) Padumuttara, có bậc Lãnh Đạo tên Sumedha là đấng Hiền Triết tối thượng của toàn thể thế giới, có oai lực nỗi bật, khó thể đạt đến.

2. Có cặp mắt an tịnh, khuôn mặt đầy đặn, (thân hình) cao lớn, ngay thẳng, hùng dũng, là người tầm cầu lợi ích cho tất cả chúng sanh, (vị ấy) đã giúp cho nhiều người thoát khỏi sự trói buộc.

3. Khi đã thành tựu toàn vẹn quả vị Giác Ngộ tối thượng, đức Phật đã chuyển vận bánh xe Chánh Pháp ở tại thành phố Sudassana.

4. Trong việc thuyết giảng Giáo Pháp của vị ấy, đã có ba sự lãnh hội. Sự lãnh hội lần thứ nhất là của một trăm ngàn koṭi vị.

5. Hơn nữa vào lần khác, đấng Chiến Thắng ấy đã thuần phục Dạ- xoa Kumbhakaṇṇa. Đã có sự lãnh hội lần thứ nhì là của chín chục ngàn koṭi (chín trăm tỷ) vị.

6. Hơn nữa vào lần khác, bậc có danh tiếng vô hạn đã giảng giải về bốn Chân Lý. Đã có sự lãnh hội lần thứ ba là của tám chục ngàn koṭi (tám trăm tỷ) vị.

7. Bậc Đại Ẩn Sĩ Sumedha đã có ba lần tụ hội gồm các vị Lậu Tận không còn ô nhiễm có tâm thanh tịnh như thế ấy.

8. Vào lúc đấng Chiến Thắng ngự đến thành phố Sudassana, khi ấy một trăm koṭi (một tỷ) vị tỳ khưu là các bậc Lậu Tận đã tụ hội lại.

9. Hơn nữa vào lần khác, lúc tiến hành lễ (dâng y) Kaṭhina cho các vị tỳ khưu ở tại Devakūṭa, khi ấy đã có cuộc hội tụ thứ nhì của chín chục koṭi vị.

10. Hơn nữa vào lần khác, lúc đấng Thập Lực đi du hành, khi ấy đã có cuộc hội tụ thứ ba của tám chục koṭi vị.

11. Vào lúc bấy giờ, ta là người thanh niên Bà-la-môn tên Uttara. Tài sản đã được tích lũy trong nhà của ta là tám mươi koṭi (tám trăm triệu).

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumedhabuddhavaṃso

12. Kevalaṃ sabbaṃ datvāna sasaṅghe lokanāyake1 saraṇaṃ tass'upāgañchiṃ pabbajjañcābhirocayi.2

13. So'pi maṃ buddho3 vyākāsi karonto anumodanaṃ tiṃsakappasahassamhi ayaṃ buddho bhavissati.

14. Ahu kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.

15. Ajapālarukkhamūlasmiṃ nisīditvā tathāgato tattha pāyāsamaggayha nerañjaramupehiti.

16. Nerañjarāya tīramhi pāyāsaṃ ādāya so jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlaṃ hi ehiti.

17. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍaṃ anuttaro assattharukkhamūlamhi bujjhissati mahāyaso.

18. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

19. Kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām'upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

20. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvakā bodhi tassa bhagavato assattho'ti pavuccati.

21. Citto ca hatthālavako aggā hessantupaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassasataṃ tassa gotamassa yasassino.

22. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

23. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭenti hasantī ca katañjalī namassanti dasasahassī sadevakā.

1. sasaṅghaṃ lokanāyakaṃ - PTS. 2. abhirocayiṃ - PTS. 3. tadā - Mavi.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Sumedha

12. Sau khi đã cúng dường toàn bộ tất cả đến đấng Lãnh Đạo Thế Gian cùng với hội chúng (tỳ khưu), ta đã đi đến nương nhờ vị ấy và đã hứng thú với việc xuất gia.

13. Trong khi thể hiện sự tùy hỷ (phước báu), đức Phật ấy cũng đã chú nguyện cho ta rằng: "Trong ba chục ngàn kiếp, người này sẽ trở thành vị Phật.

14. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh).

15. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền).

16. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn.

17. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha.

18. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama.

19. Kolita và Upatissa sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng ấy.

20. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là 'Assattha.'

21. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm."

22. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): "Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật."

23. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumedhabuddhavaṃso

24. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

25. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajjhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

26. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

27. Tassāpi vacanaṃ sutvā bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ dasapāramipūriyā.

28. Suttantaṃ vinayañcāpi navaṅgaṃ satthusāsanaṃ sabbaṃ pariyāpuṇitvāna sobhayiṃ jinasāsanaṃ.

29. Tatthappamatto viharanto nisajjaṭṭhānacaṅkame abhiññāsu pāramiṃ gantvā brahmalokamagañchahaṃ.1

30. Sudassanaṃ nāma nagaraṃ sudatto nāma khattiyo sudattā nāma janikā sumedhassa mahesino.

31. Navavassasahassāni agāramajjhaso vasī sucandanaka koñca sirivaḍḍhā2 tayo pāsāda muttamā.

32. Tisoḷasasahassāni nāriyo samalaṅkatā sumanā nāma sā nārī punabbasumitto3 nāma atrajo.

33. Nimitte caturo disvā hatthiyānena nikkhami anūnakaṃ aṭṭhamāsaṃ4 padhānaṃ padahī jino.

34. Brahmunā yācito santo sumedho lokanāyako vatti cakkaṃ mahāvīro sudassanuyyānamuttame.

35. Saraṇo sabbakāmo ca ahesuṃ aggasāvakā sāgaro nām'upaṭṭhāko sumedhassa mahesino.

1. brahmalokamagacchahaṃ - Sīmu.
2. sucanda kañcana sirivaḍḍhā - Machasaṃ;
sucando kañcano sirivaḍḍho - Syā.
3. punabbasu - Machasaṃ;
punabbo - Syā.
4. aḍḍhamāsaṃ - Machasaṃ, Manupa.
Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Sumedha

24. "Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

25. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

26. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.”

27. Nghe được lời nói của vị ấy, ta đã tăng thêm niềm tín tâm. Ta đã quyết định sự thực hành tối thắng để làm tròn đủ sự toàn hảo về mười pháp.

28. Sau khi học tập toàn bộ Kinh và luôn cả Luật tức là Giáo Pháp của bậc Đạo Sư gồm chín thể loại, ta đã làm rạng rỡ Giáo Pháp của đấng Chiến Thắng.

29. Trong khi sống không xao lãng trong Giáo Pháp ấy vào lúc ngồi, đứng, đi kinh hành, sau khi làm toàn hảo các thắng trí, ta đã đi đến thế giới của Phạm Thiên.

30. Thành phố có tên là Sudassana, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Sudatta, người mẹ của bậc Đại Ẩn Sĩ Sumedha tên là Sudattā.

31. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình trong chín ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Sucandanaka, Koñca, và Sirivaḍḍha.

32. Có ba lần mười sáu ngàn (bốn mươi tám ngàn) phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Sumanā. Con trai tên là Punabbasumitta.

33. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, đấng Chiến Thắng đã ra đi bằng phương tiện voi và đã ra sức nỗ lực tám tháng không thiếu sót.

34. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, vị Lãnh Đạo Thế Gian, đấng Đại Hùng Sumedha, đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) ở tại công viên Sudassana tuyệt vời.

35. Saraṇa và Sabbakāma đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc Đại Ẩn Sĩ Sumedha tên là Sāgara.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sumedhabuddhavaṃso

36. Rāmā c’eva surāmā ca ahesuṃ aggasāvikā bodhi tassa bhagavato mahānīpoti1 vuccati.

37. Uruvelo ca yasavo ca ahesuṃ aggupaṭṭhakā yasodharā sirimā ca ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

38. Aṭṭhāsīti ratanāni accuggato mahāmuni obhāsesi2 disā sabbā cando tārāgaṇe3 yathā.

39. Cakkavattimaṇi nāma yathā tapati yojanaṃ tathe’va tassa ratanaṃ samantā pharati yojanaṃ.

40. Navutivassasahassāni āyu vijjati tāvade tāvatā tiṭṭhamāno so tāresi janataṃ bahuṃ.

41. Tevijjachaḷabhiññehi balappattehi tādihi samākulamidaṃ āsi arahantehi sādhuhi.4

42. Te’pi sabbe amitayasā vippamuttā nirūpadhī ñāṇālokaṃ dassayitvā nibbutā te mahāyasā.

43. Sumedho jinavaro buddho medhārāmamhi nibbuto dhātuvitthārikaṃ āsi tesu tesu padesato'ti.

Sumedhabuddhavaṃso.

--ooOoo--

1. nimboti - Sīmu; nimbarukkhoti - Syā.
2. pahāseti - Mavi; obhāseti - Syā.
3. tāragaṇe - Mavi.
4. tādihi - PTS; sāsanaṃ - Syā.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Sumedha

36. Rāmā và luôn cả Surāmā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là "Cây Nīpa vĩ đại." 37. Uruvela và luôn cả Yasava đã là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Yasodharā và Sirimā đã là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. 38. Cao tám mươi tám ratana (22 mét), bậc Đại Hiền Triết chiếu sáng tất cả các phương tợ như mặt trăng ở giữa tập thể các vì sao. 39. Giống như viên ngọc ma-ni của vị Chuyển Luân Vương chiếu sáng một do tuần, tương tợ y như thế, ngọc quý của vị ấy tỏa sáng một do-tuần ở xung quanh.1 40. Tuổi thọ được biết là kéo dài đến chín chục ngàn năm. Trong khi tồn tại đến chừng ấy, vị ấy đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua. 41. (Giáo Pháp) này đã được hưng thịnh nhờ vào các vị A-la-hán tốt lành, đã thành tựu tam minh, sáu thắng trí, và năng lực như thế ấy. 42. Tất cả các vị ấy đều có danh tiếng vô hạn, đã được giải thoát, không còn tái sanh. Sau khi thị hiện ánh sáng của trí tuệ, tất cả các vị có danh tiếng lớn lao ấy đã Niết Bàn. 43. Đức Phật, đấng Chiến Thắng cao quý Sumedha đã Niết Bàn tại tu viện Medha. Đã có sự phân tán xá-lợi từ xứ sở ấy đến khắp các nơi.

Lịch sử đức Phật Sumedha là phần thứ mười một.

--ooOoo--

1. Nghĩa là hào quang từ cơ thể của vị ấy tỏa sáng khoảng không gian có bán kính là một do-tuần ở chung quanh, BvA. 201-2.

12. Sujātabuddhavaṃso

1. Tatth'eva maṇḍakappamhi sujāto nāma nāyako sīhahanūsabhakkhandho appameyyā durāsado.

2. Cando'va vimalo suddho sataraṃsī'va patāpavā1 evaṃ sobhati sambuddho jalanto siriyā sadā.2

3. Pāpuṇitvāna sambuddho kevalaṃ bodhimuttamaṃ sumaṅgalamhi nagare dhammacakkaṃ pavattayī.

4. Desente pavaraṃ dhammaṃ sujāte lokanāyake asītikoṭi abhisamiṃsu paṭhame dhammadesane.

5. Yadā sujāto amitayaso deve vassaṃ upāgamī sattatiṃsasahassānaṃ dutiyābhisamayo ahu.

6. Yadā sujāto asamasamo upagañchi3 pitusantikaṃ saṭṭhisatasahassānaṃ tatiyābhisamayo ahu.

7. Sannipātā tayo āsuṃ sujātassa mahesino khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ santacittāna tādinaṃ.

8. Abhiññābalattānaṃ appattānaṃ4 bhavābhave saṭṭhisatasahassāni5 paṭhamaṃ sannipatiṃsu te.

9. Punāparaṃ sannipāte tidīvorohane jine paññāsasatasahassānaṃ dutiyo āsi samāgamo.

10. Upasaṅkamanto naravasabhaṃ6 tassa yo aggasāvako catūhi satasahassehi sambuddhaṃ upasaṅkami.

1. tāpavā - Sīmu.
2. pabhā - Sīmu.
3. upagacchi - Sīmu, Manupa.
4. appamattānaṃ - Sīmu;
appavattā, - Pu.
5. saṭṭhisata sahassānaṃ - Sīmu.
6. narāsabhaṃ - Machasaṃ; naravusabhaṃ - Syā.
12. Lịch Sử Đức Phật Sujāta:

1. Cũng chính trong kiếp Maṇḍa ấy,1 có vị Lãnh Đạo tên Sujāta là có hàm sư tử, vai rộng, không thể đo lường, khó thể đạt đến. 2. Không bợn nhơ và tinh khiết như mặt trăng, huy hoàng như mặt trời, luôn chói sáng với sự vinh quang, đấng Toàn Giác rạng rỡ như thế ấy. 3. Sau khi thành tựu toàn vẹn quả vị Giác Ngộ tối thượng, đấng Toàn Giác đã chuyển vận bánh xe Chánh Pháp ở tại thành phố Sumaṅgala. 4. Trong khi đấng Lãnh Đạo Thế Gian Sujāta thuyết giảng Giáo Pháp cao quý vào dịp thuyết giảng Giáo Pháp lần thứ nhất, tám mươi koṭi (tám trăm triệu) vị đã lãnh hội.

5. Khi vị có danh tiếng vô lượng Sujāta vào mùa (an cư) mưa ở cõi trời, đã có sự lãnh hội lần thứ nhì là của ba mươi bảy trăm ngàn (ba triệu bảy trăm ngàn).

6. Vào lúc (đức Phật) Sujāta, vị tương đương với các bậc không thể sánh bằng, đi đến gặp người cha, đã có sự lãnh hội lần thứ ba là của sáu mươi trăm ngàn (sáu triệu).

7. Bậc Đại Ẩn Sĩ Sujāta đã có ba lần tụ hội gồm các vị Lậu Tận không còn ô nhiễm, có tâm thanh tịnh như thế ấy.

8. Trong số các vị đã đạt đến năng lực của các thắng trí, không còn tái sanh vào cõi này cõi khác, các vị ấy (với số lượng) sáu trăm ngàn đã tụ hội lại là lần thứ nhất.

9. Vào lần khác nữa, trong cuộc tụ hội vào dịp đấng Chiến Thắng từ cõi trời hạ thế, đã có cuộc hội tụ lần thứ nhì của năm chục trăm ngàn (năm triệu) vị.

10. Vị Thinh Văn hàng đầu của vị ấy, khi đi đến gặp đấng Nhân Ngưu bậc Toàn Giác, đã đi đến với bốn trăm ngàn vị (là lần thứ ba).

1. Kiếp Maṇḍa (maṇḍakappa) là kiếp có hai vị Phật xuất hiện. Trường hợp này là đức Phật Sumedha và đức Phật Sujāta, BvA. 202.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sujātabuddhavaṃso

11. Ahaṃ tena samayena catudīpamhi issaro antalikkhacaro āsiṃ cakkavatti mahabbalo.

12. Loke acchariyaṃ disvā abbhutaṃ lomahaṃsanaṃ upagantvāna vandiṃ so sujātaṃ lokanāyakaṃ.

13. Catudīpe mahārajjaṃ ratane satta uttame buddhe niyyādayitvāna pabbajiṃ tassa santike.

14. Arāmikā jānapadā1 uṭṭhānaṃ paṭipiṇḍiya2 upanenti bhikkhusaṅghassa paccayaṃ sayanāsanaṃ.

15. So’pi maṃ buddho3 vyākāsi dasasahassimhi issaro tiṃsakappasahassamhi ayaṃ buddho bhavissati.

16. Ahu kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.

17. Ajapālarukkhamūlasmiṃ nisīditvā tathāgato. tattha pāyāsamaggayha nerañjamupehiti.

18. Nerañjarāya tīramhi pāyāsaṃ ādāya so jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlaṃ hi ehiti.

19. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍaṃ anuttaro assattharukkhamūlamhi bujjhissati mahāyaso.

20. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

21. Kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām’upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

22. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā bodhi tassa bhagavato assattho’ti pavuccati.

23. Citto ca hatthālavako aggā hessantupaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassasataṃ tassa gotamassa yasassino.

1. janapade - Sīmu, Syā. 2. paṭipiṇḍiyaṃ - PTS. 3. tadā - Mavi.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Sujāta

11. Vào lúc bấy giờ, ta là vị lãnh chúa ở bốn hòn đảo, là vị Chuyển Luân Vương có năng lực lớn lao, di chuyển ở trên không trung. 12. Sau khi chứng kiến điều kỳ diệu ở thế

gian, (là việc) phi thường, khiến lông dựng đứng, ta đã đi đến và đảnh lễ đấng Lãnh Đạo Thế Gian Sujāta ấy. 13. Sau khi đã dâng lên vương quốc rộng lớn gồm bốn hòn đảo và bảy vật báu tối thắng đến đức Phật, ta đã xuất gia trong sự chứng minh của vị ấy. 14. Những người hộ tự ở trong xứ sở, sau khi gom góp phẩm vật đã đem lại đồ dùng thiết yếu, vật trải nằm lót ngồi, dâng lên hội chúng tỳ khưu. 15. Khi ấy, vị Chúa Tể trong mười ngàn thế giới cũng đã chú nguyện cho ta rằng: "Trong ba mươi ngàn kiếp, người này sẽ trở thành vị Phật. 16. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh). 17. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền). 18. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn. 19. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha. 20. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama.

21. Kolita và Upatissa sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng ấy.

22. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là 'Assattha.'

23. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm."

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sujātabuddhavaṃso

24. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

25. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭenti hasanti ca katañjalī namassanti dasasahassī sadevakā.

26. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

27. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajjhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

28. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

29. Tassāpi vacanaṃ sutvā bhiyyo hāsaṃ* janes'ahaṃ adhiṭṭhahiṃ vataṃ uggaṃ dasapāramipūriyā.

30. Suttantaṃ vinayañcāpi navaṅgaṃ satthusāsanaṃ sabbaṃ pariyāpuṇitvāna sobhayiṃ jinasāsanaṃ.

31. Tatth'appamatto viharanto brahmaṃ bhāvetva bhāvanaṃ abhiññāpāramiṃ gantvā brahmalokamagacch'ahaṃ.

32. Sumaṅgalaṃ nāma nagaraṃ uggato nāma khattiyo mātā pabhāvatī nāma sujātassa mahesino.

33. Navavassasahassāni agāramajjhaso vasī sirī upasirī nandā tayo pāsādamuttamā.

34. Tevisatisahassāni nāriyo samalaṅkatā sirinandā nāma nārī upaseno nāma atrajo.

35. Nimitte caturo disvā assayānena nikkhami anūnanavamāsāni padhānaṃ padahī jino.

* bhiyyohāvetva mānasaṃ. 9 Buddhavaṃso 26 gā.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Sujāta

24. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): “Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật.”

25. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

26. “Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

27. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

28. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.”

29. Nghe được lời nói của vị ấy, ta đã sanh khởi niềm hoan hỷ bội phần. Ta đã quyết định sự thực hành tột bực để làm tròn đủ sự toàn hảo về mười pháp.

30. Sau khi học tập toàn bộ Kinh và luôn cả Luật tức là Giáo Pháp của bậc Đạo Sư gồm chín thể loại, ta đã làm rạng rỡ Giáo Pháp của đấng Chiến Thắng.

31. Trong khi sống không xao lãng trong Giáo Pháp ấy, sau khi tu tập thiền Phạm Thiên và đạt đến sự toàn hảo trong các thắng trí, ta đã đi đến thế giới của Phạm Thiên.

32. Thành phố có tên là Sumaṅgala, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Uggata, người mẹ của vị Đại Ẩn Sĩ Sujāta tên là Pabhāvatī.

33. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình chín ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Sirī, Upasirī, và Nandā.

34. Có hai mươi ba ngàn phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Sirinandā. Con trai tên là Upasena.

35. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, đấng Chiến Thắng đã ra đi bằng phương tiện ngựa và đã ra sức nỗ lực chín tháng không thiếu sót.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sujātabuddhavaṃso

36. Brahmunā yācito santo sujāto lokanāyako vatti cakkaṃ mahāvīro sumaṅgal’uyyānamuttame. 37. Sudassano ca devo1 ca ahesuṃ aggasāvakā nārado

nām'upaṭṭhāko sujātassa mahesino. 38. Nāgā ca nāgasamālā ca ahesuṃ aggasāvikā bodhi tassa bhagavato mahāvelū'ti vuccati. 39. So ca rukkho jātaruciro2 acchiddo hoti pattako3 ujuvaṃso brahā hoti dassanīyo manoramo. 40. Ekakkhandho pavaṭṭhitvā4 tato sākhā pabhijjatha5 yathā subaddho morahattho evaṃ sobhati so dumo. 41. Na tassa kaṇṭakā6 honti nāpi chiddaṃ mahā ahu vitthiṇṇasākho aviralo sandacchāyo manoramo. 42. Sudatto c'eva citto ca ahesuṃ aggupaṭṭhakā subhaddā c'eva padumā ca ahesuṃ aggupaṭṭhikā. 43. Paññāsa ratano āsi uccattanena7 so jino sabbākāravarūpeto sabbaguṇamupāgato. 44. Tassappabhā asamasamā niddhāvati samantato appamāṇo atuliyo ca opammehi anūpamo. 45. Navutivassasahassāni āyu vijjati tāvade tāvatā tiṭṭhamāno so tāresi janataṃ bahuṃ. 46. Yathāpi sāgare ūmi gagane tārakā yathā evaṃ tadā pāvacanaṃ arahantehi cittitaṃ.8 47. So ca buddho asamasamo guṇāni ca tāni atuliyāni sabbaṃ samantarahitaṃ nanu rittā sabbasaṅkhārā. 48. Sujāto jinavaro buddho sīlārāmamhi nibbuto tatth'eva tassa cetiyo tīṇi gāvutamuggato'ti.

Sujātabuddhavaṃso dvādasamo.

--ooOoo--

1. sudevo - Sīmu. 4. pavaḍḍhetvā - Sīmu, PTS. 2. ghanaruciro - Sīmu, PTS; 5. pabhijjati - Mavi; abhijjati - Sīmu. ghanakkhandho - Syā, Machasaṃ. 6. kaṇḍakā - Sīmu. 3. chaddaṃ hoti parittakaṃ - Pu; 7. uccatarena - Sīmu. acchaddo hoti pattiko - Machasaṃ. 8. vicittitaṃ - PTS.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Sujāta

36. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, vị Lãnh Đạo Thế Gian, đấng Đại Hùng Sujāta đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) ở công viên tuyệt vời Sumaṅgala. 37. Sudassana và Sudeva đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc Đại Ẩn Sĩ Sujāta tên là Nārada. 38. Nāgā và Nāgasamālā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi là Mahāvelu (cây tre vĩ đại). 39. Và cây tre ấy có thân đặc, không có bọng, rậm lá, là loại cây thẳng đuột, to lớn, đáng nhìn, xinh xắn. 40. Giống cây ấy có một thân, khi đã phát triển thì được phân thành các nhánh từ thân ấy như là chùm lông đuôi của chim công được buộc chặt lại; giống cây ấy xinh đẹp như thế. 41. Không có các gai ở cây ấy và cũng không có lỗ bọng lớn, cành cây xòe rộng, không thưa thớt, bóng râm dày đặc, xinh xắn. 42. Sudatta và luôn cả Citta đã là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Subhaddā và luôn cả Padumā đã là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. 43. Với chiều cao năm mươi ratana (12.5 m), đấng Chiến Thắng ấy đạt đến sự cao quý về mọi mặt và thành tựu tất cả các đức hạnh. 44. Tương đương với các loại hào quang không thể sánh bằng, hào quang của vị ấy tỏa sáng xung quanh. Vị ấy là vô lượng, vô song, với các sự so sánh đối chiếu không có người tương tợ. 45. Tuổi thọ được biết là kéo dài đến chín mươi ngàn năm. Trong khi tồn tại đến chừng ấy, vị ấy đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua. 46. Cũng giống như các làn sóng ở biển cả, giống như các vì sao ở bầu trời, tương tợ như thế, lúc bấy giờ lời tuyên thuyết (của đức Phật ấy) được tô điểm nhờ vào các vị A-la-hán. 47. Đức Phật ấy, vị tương đương với các bậc không thể sánh bằng, và các đức hạnh vô song ấy, tất cả đều hoàn toàn biết mất; phải chăng tất cả các hành

là trống không? 48. Đức Phật, đấng Chiến Thắng cao quý Sujāta đã Niết Bàn tại tu viện Sīla. Ngôi bảo tháp được dựng lên cao ba gāvuta (tương đương 12 km) dành cho bậc Đạo Sư ở ngay tại nơi ấy.

Lịch sử đức Phật Sujāta là phần thứ mười hai.

--ooOoo--

13. Piyadassibuddhavaṃso

1. Sujātassa aparena sayambhū1 lokanāyako durāsado asamasamo piyadassī mahāyaso. 2. So'pi buddho amitayaso ādicco'va virocati nihantvāna tamaṃ sabbaṃ2 dhammacakkaṃ pavattayī. 3. Tassāpi atulatejassa ahesuṃ abhisamayā tayo koṭisatasahassānaṃ paṭhamābhisamayo ahu. 4. Sudassano devarājā micchādiṭṭhimarocayī tassa diṭṭhiṃ vinodento satthā dhammamadesayī. 5. Janasannipāto atulo mahāsannipatī tadā navutikoṭisahassānaṃ dutiyābhisamayo ahu. 6. Yadā doṇamukhaṃ hatthiṃ vinesi narasārathi asītikoṭisahassānaṃ tatiyābhisamayo ahu. 7. Sannipātā tayo āsuṃ tassāpi piyadassino koṭisatasahassānaṃ paṭhamo āsi samāgamo.

8. Tato paraṃ navutikoṭī samiṃsu ekato munī tatiye sannipātamhi asītikoṭiyo ahu.

9. Ahaṃ tena samayena kassapo nāma brāhmaṇo ajjhāyako mantadharo tiṇṇaṃ vedānapāragū.

10. Tassa dhammaṃ suṇitvāna pasādaṃ janayiṃ ahaṃ koṭisatasahassehi saṅghārāmaṃ amāpayiṃ.

11. Tassa datvāna ārāmaṃ haṭṭho saṃviggamānaso sareṇa pañcasīle ca3 daḷhaṃ katvā samādiyiṃ.4

12. So'pi maṃ buddho vyākāsi saṅghamajjhe nisīdiya aṭṭhārase kappasate ayaṃ buddho bhavissati.

1. sambuddho - Sīmu.
2. sabbaṃ tamaṃ nihantvāna - Machasaṃ.
3. saraṇaṃ pañcasīlañca - Sīmu.
4. samādayi - Manupa.
13. Lịch Sử Đức Phật Piyadassī:

1. Sau (đức Phật) Sujāta, đấng Lãnh Đạo Thế Gian Piyadassī là vị tự mình chứng ngộ, khó thể đạt đến, tương đương với các vị không thể sánh bằng, có danh tiếng vĩ đại. 2. Có danh tiếng vô hạn, đức Phật ấy cũng chiếu sáng tợ như mặt trời. Sau khi hủy diệt tất cả bóng tối, Ngài đã chuyển vận bánh xe Chánh Pháp. 3. Đối với vị có oai lực vô song ấy, cũng đã có ba sự lãnh hội. Sự lãnh hội lần thứ nhất là của một trăm ngàn koṭi vị. 4. Thiên Vương Sudassana đã thuận theo tà kiến. Trong khi xua tan tà kiến của vị ấy, bậc Đạo Sư đã thuyết giảng Chánh Pháp. 5. Cuộc tụ hội của các hạng chúng sanh là vô song. Khi ấy, đám đông đã tụ hội lại. Đã có sự lãnh hội lần thứ nhì là của chín mươi ngàn koṭi vị. 6. Vào lúc bậc Điều Khiển nhân loại huấn luyện con voi Doṇamukha, đã có sự lãnh

hội lần thứ ba là của tám mươi ngàn koṭi vị. 7. Vị Piyadassī ấy cũng đã có ba lần tụ hội. Cuộc hội tụ thứ nhất là của một trăm ngàn koṭi vị. 8. Sau đó vào lúc khác, chín mươi koṭi vị hiền triết đã hội họp chung lại với nhau. Ở cuộc hội tụ thứ ba, đã có tám mươi koṭi vị. 9. Vào lúc bấy giờ, ta là người thanh niên Bà-la-môn tên Kassapa, là vị trì tụng, nắm vững chú thuật, thành thạo ba bộ Vệ Đà.

10. Sau khi lắng nghe Giáo Pháp của vị (Phật) ấy, ta đã sanh khởi niềm tin. Với một trăm ngàn koṭi (đồng tiền) ta đã tạo lập tu viện cho hội chúng.

11. Sau khi dâng cúng tu viện đến vị ấy, ta trở nên mừng rỡ, có tâm trí phấn chấn, đã tạo lập sự vững chãi trong việc nương nhờ và đã thọ trì năm giới.

12. Đức Phật ấy, ngồi giữa hội chúng, cũng đã chú nguyện cho ta rằng: “Trong mười tám trăm (một ngàn tám trăm) kiếp, người này sẽ trở thành vị Phật.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Piyadassibuddhavaṃso

13. Ahu kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.

14. Ajapālarukkhamūlasmiṃ nisīditvā tathāgato tattha pāyāsamaggayha nerañjaramupehiti.

15. Nerañjarāya tīramhi pāyāsaṃ ādāya so jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlaṃ hi ehiti.

16. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍaṃ anuttaro assattharukkhamūlamhi bujjhissati mahāyaso.

17. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

18. Kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām’upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

19. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā bodhi tassa bhagavato assattho’ti pavuccati.

20. Citto ca hatthālavako aggā hessantupaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassasataṃ tassa gotamassa yasassīno.

21. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

22. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭenti hasanti ca katañjalī namassanti dasasahassī sadevakā.

23. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

24. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajjhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

25. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Piyadassī

13. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh). 14. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền). 15. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn.

16. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha.

17. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama.

18. Kolita và Upatissa sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng ấy.

19. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là 'Assattha.'

20. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm."

21. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): "Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật."

22. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

23. "Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

24. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

25. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời."

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Piyadassibuddhavaṃso

26. Tassāpi vacanaṃ sutvā bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ uttariṃ vatamadhiṭṭhāsi dasapāramipūriyā. 27. Sudhaññaṃ nāma nagaraṃ sudatto nāma khattiyo sucandā nāma1 janikā piyadassissa satthuno. 28. Navavassasahassāni agāramajjhaso vasī sunimmalavimalagiribrahā2 tayo pāsādamuttamā. 29. Tettiṃsatisahassāni nāriyo samalaṅkatā vimalā nāma nārī ca kañcanāvelo3 nāma atrajo. 30. Nimitte caturo disvā rathayānena nikkhami chamāsaṃ padhānacāraṃ acari purisuttamo. 31. Brahmunā yācito santo piyadassī mahāmuni vatti cakkaṃ mahāvīro usabhuyyāne manorame. 32.

Pālito sabbadassī4 ca ahesuṃ aggasāvakā sobhito nām'upaṭṭhāko piyadassissa satthuno. 33. Sujātā dhammadinnā ca ahesuṃ aggasāvikā bodhi tassa bhagavato kakudho'ti pavuccati. 34. Sandhako5 dhammako6 c'eva ahesuṃ aggupaṭṭhakā visākhā7 dhammadinnā ca ahesuṃ aggupaṭṭhikā. 35. So'pi buddho amitayaso dvattiṃsavaralakkhaṇo asītihatthamubbedho sālarājā'va dissati. 36. Aggī candasuriyānaṃ natthi tādisikā pabhā yathā ahu8 pabhā tassa asamassa mahesino. 37. Tassāpi devadevassa āyu tāvatakaṃ ahu navutivassasahassāni loke aṭṭhāsi cakkhumā. 38. So'pi buddho asamasamo yugāni'pi tāni atuliyāni sabbaṃ samantarahitaṃ nanu rittā sabbasaṅkhārā. 39. So piyadassī munivaro assatthārāmamhi nibbuto tatth'eva tassa jinathūpo tīṇi yojanamuggato'ti. Piyadassibuddhavaṃso terasamo. --ooOoo-- 1. candānamāsi - Machasaṃ. 5. santako - Sīmu; sandako - Syā. 2. giriguhā - Machasaṃ. 6. dhammiko - Sīmu. 3. kañcanacelo - Sīmu. 7. visikho - Sīmu. 4. piyadassi - Sīmu, Manupa. 8. āsuṃ - Mavi.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Piyadassī

26. Nghe được lời nói của vị ấy, ta đã tăng thêm niềm tín tâm. Ta đã quyết định sự thực hành tối thắng để làm tròn đủ sự toàn hảo về mười pháp. 27. Thành phố có tên là Sudhañña, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Sudatta, người mẹ của đấng Đạo Sư Piyadassī tên là Sucandā. 28. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình trong chín ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Sunimmala, Vimala, và Giribrahā. 29. Có ba mươi ba ngàn phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Vimalā. Con trai là Kañcanāvela. 30. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, bậc Tối Thượng Nhân đã ra đi bằng phương tiện xe và đã thực hành sự nỗ lực sáu tháng. 31. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, bậc Đại Hiền Triết, đấng Đại Hùng Piyadassī đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) tại công viên Usabha xinh đẹp. 32. Pālita và Sabbadassī đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của đấng Đạo Sư Piyadassī tên là Sobhita. 33. Sujātā và Dhammadinnā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là "Kakudha." 34. Sandhaka và Dhammaka đã là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Visākhā và Dhammadinnā đã là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. 35. Có danh tiếng vô hạn, với ba mươi hai tướng trạng cao quý, và chiều cao tám mươi cánh tay (80 x 0.5 = 40 m), đức Phật ấy được nhìn thấy như là cây Sālā chúa. 36. Không có ánh sáng của ngọn lửa, của mặt trăng hay mặt trời, tương tợ như hào quang của bậc Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng ấy. 37. Tuổi thọ của vị ấy cũng dài như là (tuổi thọ) của các hàng thiên nhân. Bậc Hữu Nhãn đã tồn tại ở thế gian chín mươi ngàn năm. 38. Đức Phật ấy, vị tương đương với các bậc không thể sánh bằng, luôn cả các đức hạnh vô song ấy, tất cả đều hoàn toàn biết mất; phải chăng tất cả các hành là trống không? 39. Đấng Hiền Triết cao quý Piyadassī ấy đã Niết Bàn tại tu viện Assattha. Ngôi bảo tháp của đấng Chiến Thắng dành cho vị ấy đã được dựng lên cao ba do-tuần ở ngay tại nơi ấy. Lịch sử đức Phật Piyadassī là phần thứ mười ba. --ooOoo--

14. Atthadassibuddhavaṃso

1. Tatth'eva maṇḍakappamhi atthadassī narāsabho1 mahā tamaṃ nihantvāna patto sambodhimuttamaṃ.

2. Brahmunā yācito santo dhammacakkaṃ pavattayī amatena tappayī lokaṃ dasasahassī sadevakaṃ.

3. Tassāpi lokanāthassa ahesuṃ abhisamayā tayo koṭisatasahassānaṃ paṭhamābhisamayo ahu.

4. Yadā buddho atthadassī carati devacārikaṃ koṭisatasahassānaṃ dutiyābhisamayo ahu.

5. Punāparaṃ yadā buddho desesi pitusantike koṭisatasahassānaṃ tatiyābhisamayo ahu.

6. Sannipātā tayo āsuṃ tassāpi ca mahesino khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ santacittāna tādinaṃ.

7. Aṭṭhanavutisahassānaṃ paṭhamo āsi samāgamo aṭṭhāsītisahassānaṃ dutiyo āsi samāgamo.

8. Aṭṭhasattatisahassānaṃ tatiyo āsi samāgamo anupādāvimuttānaṃ vimalānaṃ mahesinaṃ.

9. Ahaṃ tena samayena jaṭilo uggatāpano susimo2 nāma nāmena mahiyā seṭṭhasammato.

10. Dibbaṃ mandāravaṃ pupphaṃ padumaṃ pāricchattakaṃ devalokā haritvāna3 sambuddhaṃ abhipūjayiṃ.

11. Sopi maṃ buddho4 vyākāsi atthadassī mahāmuni aṭṭhārase kappasate ayaṃ buddho bhavissati.

1. mahāyaso - Mavi.

2. supino - Manupa; susimo - PTS.

3. devalokato āharitvā.

4. tadā - Bu.A

14. Lịch Sử Đức Phật Atthadassī:

1. Cũng chính trong kiếp Maṇḍa ấy,1 bậc Nhân Ngưu Atthadassī sau khi hủy diệt bóng đêm mịt mù đã đạt đến quả vị Toàn Giác tối thượng. 2. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, vị ấy đã chuyển vận bánh xe Chánh Pháp và đã làm hài lòng thế gian mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên bằng sự Bất Tử. 3. Đối với đấng Lãnh Đạo Thế Gian ấy, cũng đã có ba sự lãnh hội. Sự lãnh hội lần thứ nhất là của một trăm ngàn koṭi vị. 4. Vào lúc đức Phật Atthadassī đi du hành ở cõi trời, đã có sự lãnh hội lần thứ nhì là của một trăm ngàn koṭi vị. 5. Vào dịp khác nữa, khi đức Phật thuyết giảng trong sự hiện diện của người cha, đã có sự lãnh hội lần thứ ba là của một trăm ngàn koṭi vị. 6. Và bậc Đại Ẩn Sĩ ấy đã có ba lần tụ hội gồm các vị Lậu Tận không còn ô nhiễm, có tâm thanh tịnh như thế ấy. 7. Cuộc hội tụ thứ nhất là của chín mươi tám ngàn koṭi vị. Cuộc hội tụ thứ nhì là của tám mươi tám ngàn koṭi vị. 8. Cuộc hội tụ thứ ba là của bảy mươi tám ngàn koṭi (bảy trăm tám mươi tỷ) vị đại ẩn sĩ đã hoàn toàn giải thoát khỏi chấp thủ, không còn ô nhiễm. 9. Vào lúc bấy giờ, ta là vị đạo sĩ tóc bện có sự khổ hạnh cao tột tên là Susima,

được xem là hạng nhất ở trên trái đất. 10. Sau khi mang từ thế giới chư thiên bông hoa Mạn-đà-la, hoa sen, hoa san hô của cõi trời, ta đã cúng dường đến đấng Toàn Giác. 11. Đức Phật ấy, bậc đại hiền triết Atthadassī, cũng đã chú nguyện cho ta rằng: “Trong mười tám trăm (một ngàn tám trăm) kiếp, người này sẽ trở thành vị Phật.

1. Maṇḍakappa là kiếp có hai vị Phật xuất hiện. Kiếp này có đến ba vị Phật xuất hiện là Piyadassī, Atthadassī, và Dhammadassī lẽ ra phải gọi là varakappa; điều này đã được đề cập ở phần Chú Giải Lịch Sử Đức Phật Padumuttara, BvA. 216.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Atthadassibuddhavaṃso

12. Ahu kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.

13. Ajapālarukkhamulasmiṃ nisīditvā tathāgato tattha pāyāsamaggayha nerañjaramupehiti.

14. Nerañjarāya tīramhi pāyāsaṃ ādāya so jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlaṃ hi ehiti.

15. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍaṃ anuttaro assattharukkhamūlamhi bujjhissati mahāyaso.

16. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

17. Kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām’upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

18. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā bodhi tassa bhagavato assattho’ti pavuccati.

19. Citto ca hatthālavako aggā hessantupaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassa sataṃ tassa gotamassa yasassino.

20. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

21. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭenti hasanti ca katañjalī namassanti dasasahassī sadevakā.

22. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

23. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajjhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

24. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Atthadassī

12. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh). 13. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền). 14. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn. 15. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha. 16. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama.

17. Kolita và Upatissa sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng ấy.

18. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là 'Assattha.'

19. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm."

20. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): "Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật."

21. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

22. "Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

23. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

24. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời."

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Atthadassibuddhavaṃso

25. Tassāpi vacanaṃ sutvā haṭṭho saṃviggamānaso uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ dasapāramipūriyā. 26. Sobhanaṃ nāma nagaraṃ sāgaro nāma khattiyo sudassanā nāma janitā atthadassissa satthuno. 27. Dasavassasahassāni agāramajjhaso vasī amaragirisuragirigirivāhanā1 tayo pāsādamuttamā. 28. Tettiṃsatisahassāni2 nāriyo samalaṅkatā visākhā nāma sā nārī selo3 nāmāsi atrajo. 29. Nimitte caturo disvā assayānena nikkhamī anūna-aṭṭhamāsāni padhānaṃ padahī jino. 30. Brahmunā yācito santo atthadassī mahāyaso vatti cakkaṃ mahāvīro anomuyyāne narāsabho. 31. Santo ca upasanto ca ahesuṃ aggasāvakā abhayo nām'upaṭṭhāko atthadassissa satthuno. 32. Dhammā c'eva sudhammā ca ahesuṃ aggasāvikā bodhi tassa bhagavato campako'ti pavuccati. 33. Nakulo ca nisabho ca ahesuṃ aggupaṭṭhakā makilā ca sunandā ca ahesuṃ aggupaṭṭhikā. 34. So'pi buddho asamasamo asīti ratanuggato4 sobhati sālarājā'va uḷurājā'va pūrito. 35. Tassa pākatikā raṃsi5 anekasatakoṭiyo uddhaṃ adho

dasadisā pharanti yojanaṃ tadā.6 36. So'pi buddho narāsabho sabbasatt'uttamo muni vassasatasahassāni loke aṭṭhāsi cakkhumā. 37. Atulaṃ dassetvā obhāsaṃ virocetvā sadevake so'pi aniccataṃ patto yath'agg'upādānasaṅkhayā. 38. Atthadassī jinavaro anomārāmamhi nibbuto dhātuvitthārikaṃ āsi tesu tesu padesato'ti.

Atthadassibuddhavaṃso cuddasamo. --ooOoo--

1 aparagirisugirivāhano - Machasaṃ. 4 Buddhavaṃse 26 gā. 2 tettiṃsaṃca - Sīmu. 5 rasmi - Sīmu. 3 sono - Sīmu; seno - PTS. 6 sadā - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Atthadassī

25. Nghe được lời nói của vị ấy, ta trở nên mừng rỡ, có tâm trí phấn chấn, đã quyết định sự thực hành tối thắng để làm tròn đủ sự toàn hảo về mười pháp. 26. Thành phố có tên là Sobhaṇa, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Sāgara, người mẹ của bậc Đạo Sư Atthadassī tên là Sudassanā. 27. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình mười ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Amaragiri, Suragiri, và Girivāhana. 28. Có ba mươi ba ngàn phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Visākhā. Con trai tên là Sela. 29. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, đấng Chiến Thắng đã ra đi bằng phương tiện ngựa và đã ra sức nỗ lực trong tám tháng không thiếu sót. 30. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, vị có danh tiếng lớn lao, đấng Đại Hùng, bậc Nhân Ngưu Atthadassī đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) ở công viên Anoma. 31. Santa và Upasanta đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc Đạo Sư Atthadassī tên là Abhaya. 32. Dhammā và luôn cả Sudhammā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là "Campaka." 33. Nakula và luôn cả Nisabha đã là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Makilā và Sunandā đã là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. 34. Cao tám mươi ratana (20 mét), được vẹn toàn như là mặt trăng (chúa của các vì sao), đức Phật ấy, vị tương đương với các bậc không thể sánh bằng, sáng chói như là cây Sālā chúa. 35. Hàng trăm koṭi hào quang tự nhiên của vị ấy luôn luôn tỏa rộng một do-tuần ở khắp mười phương, bên trên và bên dưới. 36. Đức Phật ấy, bậc Nhân Ngưu, đấng Hiền Triết tối thượng của tất cả chúng sanh, bậc Hữu Nhãn cũng đã tồn tại ở thế gian một trăm ngàn năm. 37. Sau khi thị hiện hào quang vô song và đã chiếu sáng thế gian luôn cả chư thiên, vị ấy cũng đạt đến hiện trạng vô thường tương tợ như ngọn lửa cạn nguồn nhiên liệu. 38. Đấng Chiến Thắng cao quý Atthadassī đã Niết Bàn tại tu viện Anoma. Đã có sự phân tán xá-lợi từ xứ sở ấy đến khắp các nơi. Lịch sử đức Phật Atthadassī là phần thứ mười bốn. --ooOoo--

15. Dhammadassibuddhavaṃso

1. Tatth'eva maṇḍakappamhi dhammadassī mahāyaso tama'ndhakāraṃ vidhametvā atirocati sadevake.

2. Tassāpi atulatejassa dhammacakkappavattane koṭisatasahassānaṃ paṭhamābhisamayo ahu.

3. Yadā buddho dhammadassī vinesi sañjayaṃ isiṃ tadā navutikoṭīnaṃ dutiyābhisamayo ahu.

4. Yadā sakko upagañji sahapariso1 vināyakaṃ tadā asītikoṭīnaṃ tatiyābhisamayo ahu.

5. Tassāpi devadevassa sannipātā tayo ahū2 khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ santacittāna tādinaṃ.

6. Yadā buddho dhammadassī saraṇe vassaṃ upāgamī tadā koṭisahassānaṃ3 paṭhamo āsi samāgamo.

7. Punāparaṃ yadā buddho devato eti mānusaṃ4 tadāpi satakoṭīnaṃ dutiyo āsi samāgamo.

8. Punāparaṃ yadā buddho pakāsesi dhute guṇe tadā asītikoṭīnaṃ tatiyo āsi samāgamo.

9. Ahaṃ tena samayena sakko āsiṃ purindado dibbena gandhamālena5 turiyena abhipūjayiṃ.

10. So'pi maṃ buddho vyākāsi devamajjhe nisīdiya aṭṭhārase kappasate ayaṃ buddho bhavissati.

11. Ahu kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkakārikaṃ.

12. Ajapālarukkhamūlasmiṃ nisīditvā tathāgato tattha pāyāsamaggayha nerañjaramupehiti.

1 sapariso - Sīmu, Machasaṃ. 4 mānuse - Sīmu. 2 āsuṃ - Mavi, ahuṃ - Machasaṃ. 5 dibbagandhenamālena - Manupa. 3 koṭisatasahassānaṃ - Sīmu, Machasaṃ.

15. Lịch Sử Đức Phật Dhammadassī:

1. Cũng chính trong kiếp Maṇḍa ấy, vị có danh tiếng lớn lao Dhammadassī đã xua tan bóng đêm tăm tối và chiếu sáng thế gian luôn cả các cõi trời. 2. Cũng trong việc chuyển vận bánh xe Chánh Pháp của vị có oai lực vô song ấy, đã có sự lãnh hội lần thứ nhất là của một trăm ngàn koṭi vị. 3. Vào lúc đức Phật Dhammadassī hướng dẫn vị ẩn sĩ Sañjaya, khi ấy đã có sự lãnh hội lần thứ nhì là của chín chục koṭi vị. 4. Vào lúc (Chúa Trời) Sakka cùng với tùy tùng đi đến gặp bậc Hướng Đạo, khi ấy đã có sự lãnh hội lần thứ ba là của tám chục koṭi vị. 5. Đấng Thiên Nhân của chư thiên ấy cũng đã có ba lần tụ hội gồm các vị Lậu Tận không còn ô nhiễm, có tâm thanh tịnh như thế ấy.

6. Lúc đức Phật Dhammadassī vào mùa (an cư) mưa ở Saraṇa, khi ấy đã có cuộc hội tụ thứ nhất của một ngàn koṭi vị. 7. Vào lần khác nữa, lúc đức Phật từ cõi trời đi đến cõi nhân loại, khi ấy cũng đã có cuộc hội tụ thứ nhì của một trăm koṭi vị. 8. Vào lần khác nữa, lúc đức Phật giảng giải về các đức hạnh là các pháp đầu-đà, khi ấy đã có cuộc hội tụ thứ ba của tám mươi koṭi vị. 9. Vào lúc bấy giờ, ta là (Chúa Trời) Sakka, (có danh hiệu là) Purindada. Ta đã cúng dường hương thơm của cõi trời, tràng hoa, nhạc cụ (đến đức Phật). 10. Lúc bấy giờ, đức Phật ấy ngồi ở giữa chư thiên cũng đã chú nguyện cho ta rằng: "Trong mười tám trăm (một ngàn tám trăm) kiếp, người này sẽ trở thành vị Phật. 11. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực

và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh). 12. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền).

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Dhammadassibuddhavaṃso

13. Nerañjarāya tīramhi pāyāsaṃ ādāya so jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlaṃ hi ehiti.

14. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍaṃ anuttaro assattharukkhamūlamhi bujjhissati mahāyaso.

15. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

16. Kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām'upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

17. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā bodhi tassa bhagavato assattho'ti pavuccati.

18. Citto ca hatthāḷavako aggā hessantupaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassasataṃ tassa gotamassa yasassino.

19. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

20. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭenti hasanti ca katañjalī namassanti dasasahassī sadevakā.

21. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

22. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

23. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

24. Tassāpi vacanaṃ sutvā bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ dasapāramipūriyā.

25. Saraṇaṃ nāma nagaraṃ saraṇo nāma khattiyo sunandā nāma janikā dhammadassissa satthuno.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Dhammadassī

13. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn.

14. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha.

15. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama.

16. Kolita và Upatissa sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng ấy.

17. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là 'Assattha.'

18. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm."

19. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): "Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật."

20. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

21. "Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

22. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

23. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời."

24. Nghe được lời nói của vị ấy, ta đã tăng thêm niềm tín tâm. Ta đã thực hiện sự nỗ lực tối thắng để làm tròn đủ sự toàn hảo về mười pháp.

25. Thành phố có tên là Saraṇa, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Saraṇa, người mẹ của bậc Đạo Sư Dhammadassī tên là Sunandā.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Dhammadassibuddhavaṃso

26. Aṭṭhavassasahassāni agāramajjhaso vasī arajo virajo sudassano tayo pāsādamuttamā. 27. Ticattārīsasahassāni nāriyo samalaṅkatā vicitolī nāma nārī atrajo puññavaḍḍhano. 28. Nimitte caturo disvā pāsādenābhinikkhami sattāhaṃ padhānacāraṃ acari purisuttamo. 29. Brahmunā yācito santo dhammadassī narāsabho vatti cakkaṃ mahāvīro migadāye naruttame. 30. Padumo phussadevo ca ahesuṃ aggasāvakā sunetto nām'upaṭṭhāko dhammadassissa satthuno. 31. Khemā ca saccanāmā ca ahesuṃ aggasāvikā bodhi tassa bhagavato bimbijālo1 ti vuccati. 32. Subhaddo kaṭisaho c'eva ahesuṃ aggupaṭṭhakā sāliyā ca valiyā ca ahesuṃ aggupaṭṭhikā. 33. So'pi buddho asamasamo asītihatthamuggato atirocati tejena dasasahassimhi dhātuyā. 34. Suphullo sālarājā'va vijjū'va gagane yathā majjhantike'va suriyo evaṃ so upasobhatha.2 35. Tassāpi atulatejassa samakaṃ āsi jīvitaṃ vassasatasahassāni loke aṭṭhāsi cakkhumā. 36. Obhāsaṃ dassayitvāna vimalaṃ katvāna sāsanaṃ ravicando'va gagane nibbuto so sasāvako'ti. 37. Dhammadassī mahāvīro kesārāmamhi3 nibbuto tatth'ev'assa4 thūpavaro tiyojana samuggatoti.

Dhammadassibuddhavaṃso paṇṇarasamo.

--ooOoo--

1. bimbajālo - Sīmu.
2. upasobhittha - PTS.
3. sālārāmamhi - Machasaṃ.
4. so - Sīmu, PTS.
Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Dhammadassī

26. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình tám ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Araja, Viraja, và Sudassana. 27. Có bốn mươi ba ngàn phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Vicitolī. Con trai tên là Puññavaḍḍhana. 28. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, bậc Tối Thượng Nhân đã ra đi bằng tòa lâu đài và đã thực hành hạnh nỗ lực bảy ngày. 29. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, bậc Nhân Ngưu, đấng Đại Hùng, vị Tối Thượng Nhân Dhammadassī đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) ở Migadāya (vườn nai). 30. Paduma và Phussadeva đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc Đạo Sư Dhammadassī tên là Sunetta. 31. Khemā và Saccanāmā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi là “Bimbijāla.” 32. Subhadda và luôn cả Kaṭissaha sẽ là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Sāliyā và Valiyā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. 33. Cao tám mươi cánh tay (40 mét), đức Phật ấy, vị tương đương với các bậc không thể sánh bằng, nổi bật trong mười ngàn thế giới nhờ vào oai lực. 34. Tợ như cây Sālā chúa nở rộ bông, giống như tia sét ở trên bầu trời, như là mặt trời lúc chính ngọ, khi ấy vị ấy đã chiếu sáng như thế. 35. Mạng sống (tuổi thọ) của vị có oai lực vô song ấy cũng tương tợ (như loài người), bậc Hữu Nhãn đã tồn tại ở thế gian một trăm ngàn năm. 36. Sau khi đã thị hiện hào quang và làm cho Giáo Pháp không còn ô nhiễm, vị ấy cùng với các Thinh Văn đã Niết Bàn tương tợ như mặt trăng đã lặn ở trên bầu trời. 37. Đấng Đại Hùng Dhammadassī đã Niết Bàn tại tu viện Kesa. Ngôi bảo tháp cao quý được dựng lên cao ba do-tuần dành cho chính vị ấy ở ngay tại nơi ấy.

Lịch sử đức Phật Dhammadassī là phần thứ mười lăm. --ooOoo--

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Siddhatthabuddhavaṃso

16. Siddhatthabuddhavaṃso

1. Dhammadassissa aparena siddhattho lokanāyako1 nihanitvā tamaṃ sabbaṃ suriyo abbhuggato yathā.2

2. So’pi patvāna sambodhiṃ3 santārento4 sadevakaṃ abhivassi dhammameghena nibbāpento sadevakaṃ.

3. Tassāpi atulatejassa ahesuṃ abhisamayā tayo koṭisatasahassānaṃ paṭhamābhisamayo ahu.

4. Punāparaṃ bhīmarathe5 yadā ahani dundubhiṃ6 tadā navutikoṭīnaṃ dutiyābhisamayo ahu.

5. Yadā buddho dhammaṃ desesi vebhāre so puruttame tadā navutikoṭīnaṃ tatiyābhisamayo ahu.

6. Sannipātā tayo āsuṃ tasmimpi dipaduttame khīṇāsavānaṃ vamalānaṃ santacittāna tādinaṃ.

7. Koṭisatānaṃ navutīnaṃ asītiyā ca koṭīnaṃ ete āsuṃ tayo ṭhānā vimalānaṃ samāgame.

8. Ahaṃ tena samayena maṅgalo nāma tāpaso uggatejo duppasaho abhiññābalasamāhito.

9. Jambuto phalamānetvā7 siddhatthassa adās'ahaṃ paṭiggahetvā sambuddho idaṃ vacanamabruvi.

10. Passatha imaṃ tāpasaṃ jaṭilaṃ uggatāpanaṃ catunavute ito kappe ayaṃ buddho bhavissati.

11. Ahu kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.

12. Ajapālarukkhamūlamhi nisīditvā tathāgato tattha pāyāsamaggayha nerañjaramupehiti.

1 nāmanāyako - Sīmu. 5 bhīmaraṭṭho - Sīmu, PTS, Syā. 2 suriyovabbhuggato tadā - Mavi. 6 yadi-āhanidundubhiṃ - PTS. 3 sambuddhaṃ - Sīmu. 7 phalamāhatvā - Sīmu, PTS. 4 santāretvā - Mavi.

16. Lịch Sử Đức Phật Siddhattha:

1. Sau (đức Phật) Dhammadassī, bậc Lãnh Đạo Thế Gian Siddhattha đã tiêu diệt tất cả tăm tối như là mặt trời đã mọc lên ở không trung. 2. Sau khi đạt được quả vị Toàn Giác, vị ấy cũng đã làm cơn mưa với đám mây Chánh Pháp giúp cho thế gian luôn cả chư thiên vượt qua, và tế độ thế gian luôn cả chư thiên chứng ngộ Niết Bàn. 3. Đối với vị có oai lực vô song ấy, cũng đã có ba sự lãnh hội. Sự lãnh hội lần thứ nhất là của một trăm ngàn koṭi vị. 4. Cũng vào dịp khác nữa, vào lúc Ngài gióng lên tiếng trống ở Bhīmaratha (quốc độ của sự kinh hoàng), khi ấy đã có sự lãnh hội lần thứ nhì là của chín mươi koṭi vị. 5. Vào lúc đức Phật, bậc Tối Thượng Nhân ấy, thuyết giảng Giáo Pháp ở Vebhāra, khi ấy đã có sự lãnh hội lần thứ ba là của chín mươi koṭi vị. 6. Và bậc Tối Thượng của loài người ấy cũng đã có ba lần tụ hội gồm các vị Lậu Tận không còn ô nhiễm, có tâm thanh tịnh như thế ấy: 7. Đây là ba số liệu về việc hội tụ của các vị không còn ô nhiễm: của một trăm koṭi vị, của chín mươi (koṭi) vị, và của tám mươi koṭi vị. 8. Vào lúc bấy giờ, ta là vị đạo sĩ khổ hạnh tên Maṅgala có oai lực cao tột, khó có ai vượt trội, đã thành tựu thiền định và năng lực của các thắng trí. 9. Sau khi mang lại trái cây từ cây Jambu,1 ta đã dâng đến (đức Phật) Siddhattha. Sau khi nhận lãnh, bậc Toàn Giác đã nói lên lời này: 10. "Các ngươi hãy nhìn vị đạo sĩ khổ hạnh tóc bện có khổ hạnh cao tột này. Trong chín mươi bốn kiếp tính từ thời điểm này, người này sẽ trở thành vị Phật 11. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện

hành động khó thực hành được (khổ hạnh). 12. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền).

1. Trái Jambu là trái mận đỏ, đào đỏ (ND)

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Siddhatthabuddhavaṃso

13. Nerañjarāya tīramhi pāyāsaṃ ādāya so jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlaṃ hi ehiti.

14. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍaṃ anuttaro assattharukkhamūlamhi bujjhissati mahāyaso.

15. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

16. Kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām'upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

17. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā bodhi tassa bhagavato assattho'ti pavuccati.

18. Citto ca hatthāḷavako aggā hessantupaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassasataṃ tassa gotamassa yasassino.

19. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

20. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭenti hasanti ca katañjalī namassanti dasasahassī sadevakā.

21. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

22. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

23. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

24. Tassāpi vacanaṃ sutvā bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ dasapāramipūriyā.

25. Vebhāraṃ nāma nagaraṃ udeno nāma khattiyo suphassā nāma janikā siddhatthassa mahesino.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Siddhattha

13. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn.

14. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha.

15. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama.

16. Kolita và Upatissa sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng ấy.

17. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là 'Assattha.'

18. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm."

19. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): "Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật."

20. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

21. "Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

22. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

23. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời."

24. Nghe được lời nói của vị ấy, ta đã tăng thêm niềm tín tâm. Ta đã quyết định sự thực hành tối thắng để làm tròn đủ sự toàn hảo về mười pháp.

25. Thành phố có tên là Vebhāra, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Udena, người mẹ của bậc Đại Ẩn Sĩ Siddhattha tên là Suphassā.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Siddhatthabuddhavaṃso

26. Dasavassasahassāni agāramajjhaso vasī kokāsuppalakokanadā tayo pāsādamuttamā.

27. Tisoḷasasahassāni nāriyo samalaṅkatā sumanā nāma sā nārī anupamo nāma atrajo.

28. Nimitte caturo disvā sivikāyānena nikkhami anūnadasamāsāni padhānaṃ padahī jino.

29. Brahmunā yācito santo siddhattho lokanāyako vatti cakkaṃ mahāvīro migadāye naruttamo.1

30. Sambalo ca sumitto ca ahesuṃ aggasāvakā revato nām'upaṭṭhāko siddhatthassa mahesino.

31. Sīvalā ca surāmā ca ahesuṃ aggasāvikā bodhi tassa bhagavato kaṇikāroti vuccati.

32. Suppiyo ca samuddo ca ahesuṃ aggupaṭṭhakā rammā c'eva surammā ca ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

33. So buddho saṭṭhī ratanaṃ ahosi nabhamuggato kañcanagghiya2saṅkāso dasasahassī virocati.

34. So'pi buddho asamasamo atulo appaṭipuggalo vassasatasahassāni loke aṭṭhāsi cakkhumā.

35. Vipulaṃ3 pabhaṃ dassayitvā pupphāpetvāna sāvake vilāsetvā ca samāpatyā4 nibbuto so sāsavako.

36. Siddhattho munivaro buddho anomārāmamhi nibbuto tatth'ev'assa thūpavaro catuyojanamuggato'ti.

Siddhatthabuddhavaṃso soḷasamo.

--ooOoo--

1. puruttame - Sīmu.
2. kañcanagghika - Sīmu.
3. vimalaṃ - Sīmu.
4. samāpattiyā - Sīmu, PTS.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Siddhattha

26. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình trong mười ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Kokā, Suppalā, và Kokanadā. 27. Có ba lần mười sáu ngàn (bốn mươi tám ngàn) phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Sumanā. Con trai tên là Anupama. 28. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, đấng Chiến Thắng đã ra đi bằng phương tiện kiệu khiêng và đã ra sức nỗ lực mười tháng không thiếu sót. 29. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, vị Lãnh Đạo Thế Gian, đấng Đại Hùng, bậc Tối Thượng Nhân Siddhattha đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) ở tại Migadāya (vườn nai). 30. Sambala và Sumitta đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc Đại Ẩn Sĩ Siddhattha tên là Revata. 31. Sīvalā và Surāmā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi là "Kaṇikāra." 32. Suppiya và Samudda đã là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Rammā và luôn cả Surammā đã là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. 33. Vươn lên bầu trời (chiều cao) sáu mươi ratana (15 mét), đức Phật ấy chiếu sáng mười ngàn thế giới tương tợ như cột trụ bằng vàng có gắn tràng hoa. 34. Đức Phật ấy, vị tương đương với các bậc không thể sánh bằng, là bậc vô song, không người đối địch. Bậc Hữu Nhãn cũng đã tồn tại ở thế gian một trăm ngàn năm. 35. Sau khi thị hiện hào quang tuyệt vời và giúp cho các môn đồ đơm hoa kết trái. Sau khi đã được rạng rỡ với sự chứng ngộ, vị ấy cùng với các Thinh Văn đã Niết Bàn. 36. Đức Phật Siddhattha, đấng Hiền Triết cao quý đã Niết Bàn tại tu viện Anoma. Ngôi bảo tháp cao quý dành cho vị ấy đã được dựng

lên cao bốn do-tuần ở ngay tại nơi ấy.

Lịch sử đức Phật Siddhattha là phần thứ mười sáu. --ooOoo--

17. Tissabuddhavaṃso

1. Siddhattha aparena assamo appaṭipuggalo anantatejo1 amitayaso tisso lokagganāyako.

2. Tamandhakāraṃ vidhametvā obhāsetvā sadevakaṃ2 anukampako mahāvīro loke uppajji cakkhumā.

3. Tassāpi atulā iddhi atulaṃ sīlaṃ samādhi ca sabbattha pāramiṃ gantvā dhammacakkaṃ pavattayī.

4. So buddho dasasahassimhi viññāpesi giraṃ suciṃ koṭisatāni abhisamiṃsu paṭhame dhammadesane.

5. Dutiyo navutikoṭīnaṃ3 tatiyo saṭṭhikoṭiyo4 bandhanāto5 pamocesi6 sampatte naramarū tadā.

6. Sannipātā tayo āsuṃ tisse lokagganāyake khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ santacittāna tādinaṃ.

7. Khīṇāsavasatasahassānaṃ7 paṭhamo āsi samāgamo navutisatasahassānaṃ dutiyo āsi samāgamo.

8. Asītisatasahassānaṃ tatiyo āsi samāgamo khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ pupphitānaṃ vimuttiyā.

9. Ahaṃ tena samayena sujāto nāma khattiyo mahābhogaṃ chaḍḍhayitvā pabbajiṃ isipabbajaṃ.

10. Mayi pabbajite sante uppajji lokanāyako buddho’ti saddaṃ sutvāna pīti me upapajjatha.

11. Dibbaṃ mandāravaṃ pupphaṃ padumaṃ pāricchattakaṃ ubho hatthehi paggayha dhunamāno upāgamiṃ.

1. anantasīlo - Mavi, PTS. 5. bandhanāso - Sīmu. 2. sadevake - Mavi. 6. vimocesi - PTS. 3. dutiye navutikoṭiyo - Sīmu. 7. khīṇāsava sahassānaṃ - Sīmu. 4. tatiyo sattakoṭiyo - Sīmu.

17. Lịch Sử Đức Phật Tissa:

1. Sau (đức Phật) Siddhattha, bậc Lãnh Đạo hàng đầu của thế gian Tissa là không ai sánh bằng, không người đối địch, có oai lực vô biên, có danh vọng vô lường.

2. Sau khi đã xua tan bóng đen tăm tối và chiếu sáng thế gian luôn cả các cõi trời, vị có lòng thương xót, đấng Đại Hùng, bậc Hữu Nhãn đã hiện khởi ở thế gian.

3. Cũng có thần thông vô song, giới và định vô song, sau khi đạt đến sự toàn hảo về mọi phương diện, vị ấy đã chuyển vận bánh xe Chánh Pháp. 4. Đức Phật ấy đã công bố lời

diễn thuyết thanh tịnh ở trong mười ngàn thế giới. Hàng trăm koṭi vị đã lãnh hội trong cuộc thuyết giảng Giáo Pháp lần thứ nhất.

5. Lần thứ nhì là của chín mươi ngàn koṭi vị. Lần thứ ba là của sáu mươi ngàn koṭi vị. Khi ấy, Ngài đã giúp cho nhân loại và chư thiên đã tề tựu lại được giải thoát khỏi các sự trói buộc.

6. Bậc Lãnh Đạo hàng đầu của thế gian Tissa cũng đã có ba lần tụ hội gồm các vị Lậu Tận không còn ô nhiễm, có tâm thanh tịnh như thế ấy. 7. Đã có cuộc hội tụ thứ nhất của một trăm ngàn bậc Lậu Tận. Đã có cuộc hội tụ thứ nhì của chín chục trăm ngàn (chín triệu) vị.

8. Đã có cuộc hội tụ thứ ba của tám chục trăm ngàn (tám triệu) bậc Lậu Tận, không còn ô nhiễm, đã nở hoa trong sự giải thoát.

9. Vào lúc bấy giờ, ta là vị Sát-đế-lỵ tên Sujāta. Sau khi buông bỏ tài sản lớn lao, ta đã xuất gia làm ẩn sĩ.

10. Khi ta đã xuất gia, đấng Lãnh Đạo Thế Gian đã xuất hiện. Sau khi nghe được tiếng nói rằng: “Đức Phật!” khi ấy phỉ lạc đã phát khởi ở ta. 11. Sau khi nắm lấy hoa Mạn-đà-la, hoa sen, hoa san hô của cõi trời bằng cả hai tay, ta đã vội vã đi đến.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Tissabuddhavaṃso

12. Cātuvaṇṇaparivutaṃ tissaṃ lokagganāyakaṃ tamahaṃ pupphaṃ gahetvāna matthake dhārayiṃ jinaṃ.

13. So’pi buddho1 vyākāsi janamajjhe nisīdiya dvenavute ito kappe ayaṃ buddho bhavissati.

14. Ahu kapilavhayā rammaṃ nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.

15. Ajapālarukkhamūlamhi nisīditvā tathāgato tatthapāyāsamaggayha nerañjaramupehitī.

16. Nerañjarāya tīramhi pāyāsaṃ ādāya so jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlaṃ hi ehiti.

17. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍaṃ anuttaro assattharukkhamūlamhi bujjhissati mahāyaso.

18. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

19. Kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām’upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

20. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā bodhi tassa bhagavato assattho’ti pavuccati.

21. Citto ca hatthāḷavako aggā hessantupaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassasataṃ tassa gotamassa yasassino.

22. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

23. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭenti hasanti ca katañjalī namassanti dasasahassī sadevakā.

1. tadā - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Tissa

12. Ta đã cầm lấy bông hoa ấy và đặt lên đỉnh đầu của đấng Chiến Thắng, bậc Lãnh Đạo hàng đầu của thế gian Tissa đang được vây quanh bởi bốn thành phần.1

13. Khi ấy, ngồi giữa mọi người đức Phật ấy cũng đã chú nguyện cho ta rằng: “Trong chín mươi hai kiếp tính từ thời điểm này, người này sẽ trở thành vị Phật.

14. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh).

15. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền).

16. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn.

17. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha.

18. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama.

19. Kolita và Upatissa sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng ấy.

20. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là ‘Assattha.’

21. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm.”

22. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): “Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật.”

23. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

1. Bốn thành phần là Sát-đế-ly, Bà-la-môn, gia chủ, và Sa-môn, BvA. 236.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Tissabuddhavaṃso

24. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

25. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

26. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

27. Tassāpi vacanaṃ sutvā bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ dasapāramipūriyā.

28. Khemakaṃ nāma nagaraṃ janasandho nāma khattiyo padumā nāma janikā tissassa ca mahesino.

29. Sattavassasahassāni agāramajjhaso vasī guhā selanāri nisabhā tayo pāsādamuttamā.

30. Samatiṃsasahassāni nāriyo samalaṅkatā subhaddā nāma sā nāri ānando nāma atrajo.

31. Nimitte caturo disvā assayānena nikkhami anūnakaṃ aṭṭhamānaṃ padhānaṃ padahī jino.

32. Brahmunā yācito santo tisso lokagganāyako vatti cakkaṃ mahāvīro yasavatīdāyamuttame.

33. Brahmadevo ca udayo ca ahesuṃ aggasāvakā samaṅgo1 nām'upaṭṭhāko tissassa ca mahesino.

34. Phussā c'eva ca sudattā ca ahesuṃ aggasāvikā bodhi tassa bhagavato asano'ti pavuccati.

35. Sambalo ca sirī c'eva ahesuṃ aggupaṭṭhakā kisāgotamī upasenā ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

1. samāho - Mavi; samago - Syā; sumaṅgalo - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Tissa

24. "Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

25. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

26. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời."

27. Nghe được lời nói của vị ấy, ta đã tăng thêm niềm tín tâm. Ta đã quyết định sự thực hành tối thắng để làm tròn đủ sự toàn hảo về mười pháp.

28. Thành phố có tên là Khemaka, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Janasandha, người mẹ của bậc Đại Ẩn Sĩ Tissa tên là Padumā.

29. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình bảy ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Guhā, Selanāri, Nisabhā.

30. Có đầy đủ ba mươi ngàn phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Subhaddā. Con trai tên là Ānanda.

31. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, đấng Chiến Thắng đã ra đi bằng phương tiện ngựa và đã ra sức nỗ lực tám tháng không thiếu sót.

32. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, bậc Lãnh Đạo hàng đầu của thế gian Tissa, đấng Đại Hùng đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) ở khu rừng tuyệt vời Yasavatī.

33. Brahmadeva và Udaya đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc Đại Ẩn Sĩ Tissa tên là Samaṅga.

34. Phussā và luôn cả Sudattā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là “Asana.”

35. Sambala và luôn cả Sirīsẽ là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Kīsāgotamī và Upasenā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Tissabuddhavaṃso

36. So’pi buddho saṭṭhiratano ahu uccattane1 jino anupamo asadiso himavā viya dissati.

37. Tassāpi atulatejassa āyu āsi anuttaro vassasatasahassāni loke aṭṭhāsi cakkhumā.

38. Uttamaṃ pavaraṃ seṭṭhaṃ anubhotvā mahāyasaṃ jalitvā aggikkhandho’va nibbuto so sasāvako.

39. Valāhakova anilena suriyena viya ussāvo andhakāro’va dīpena nibbuto so sasāvako.

40. Tisso jinavaro buddho nandārāmamhi nibbuto tatth’eva tassa jinathūpo tīṇi yojanamussito’ti.

Tissabuddhavaṃso sattarasamo.

--ooOoo--

1. uccatarena - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Tissa

36. Cao sáu mươi ratana (15 mét), đức Phật, đấng Chiến Thắng ấy, không có vị tương đương, không có ai sánh bằng, được nhìn thấy như là núi Hy-mã-lạp. 37. Tuổi thọ của vị có oai lực vô song ấy là tối thắng.1 Bậc Hữu Nhãn đã tồn tại ở thế gian một trăm ngàn năm. 38. Sau khi đã thọ hưởng danh vọng lớn lao, tối thượng, cao quý, nhất hạng, vị ấy đã rực cháy như là khối lửa rồi đã Niết Bàn cùng với các vị Thinh Văn. 39. Tương

tợ như đám mây (biến mất) bởi làn gió, như là làn sương (biến mất) bởi mặt trời, như là bóng tối (biến mất) bởi ngọn đèn, vị ấy cùng với các Thinh Văn đã Niết Bàn. 40. Đức Phật, đấng Chiến Thắng cao quý Tissa đã Niết Bàn tại tu viện Nanda. Ngôi bảo tháp của đấng Chiến Thắng dành cho vị ấy đã được dựng lên cao ba do-tuần ở ngay tại nơi ấy.

Lịch sử đức Phật Tissa là phần thứ mười bảy.

--ooOoo--

1. Tuổi thọ là một trăm ngàn năm, không quá dài và không quá ngắn, BvA. 231.

18. Phussabuddhavaṃso

1. Tatth'eva maṇḍakappamhi ahu satthā anuttaro anupamo asadiso1 phusso lokagganāyako.

2. So'pi sabbaṃ tamaṃ hantvā vijaṭetvā mahājaṭaṃ sadevakaṃ tappayanto abhivassī amatambunā.

3. Dhammacakkaṃ pavattente phusse nakkhattamaṅgale koṭisatasahassānaṃ paṭhamābhisamayo ahu.

4. Navutisatasahassānaṃ dutiyābhisamayo ahu asītisatasahassānaṃ tatiyābhisamayo ahu.

5. Sannipātā tayo āsuṃ phussassa'pi mahesino khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ santacittāna tādinaṃ.

6. Saṭṭhisatasahassānaṃ paṭhamo āsi samāgamo paññāsasatasahassānaṃ dutiyo āsi samāgamo.

7. Cattārīsasatasahassānaṃ tatiyo āsi samāgamo anupādā vimuttānāṃ vocchinnapaṭisandhinaṃ.

8. Ahaṃ tena samayena vijitāvi nāma khattiyo chaḍḍayitvā2 mahārajjaṃ pabbajiṃ tassa santike.

9. So'pi maṃ buddho vyākāsi phusso lokagganāyako ito dvenavuti3 kappe ayaṃ buddho bhavissati.

10. Ahu kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.

11. Ajapālarukkhamūlamhi nisīditvā tathāgato tattha pāyāsamaggayha nerañjaramupehiti.

1. asamasamo - Sīmu. 2. chāḍḍayitvāna - Sīmu. 3. dvānavute - Mavi; dvenavute - Sīmu.

18. Lịch Sử Đức Phật Phussa:

1. Cũng chính trong kiếp Maṇḍa ấy, đã có bậc Đạo Sư Phussa, là đấng Vô Thượng, không có vị tương tợ, không có ai sánh bằng, là bậc Lãnh Đạo hàng đầu của thế gian.

2. Sau khi đã hủy diệt tất cả bóng tối và tháo gỡ mạng lưới khổng lồ, trong lúc làm hài lòng thế gian luôn cả chư thiên, vị ấy cũng đã đổ cơn mưa bằng nước Bất Tử.

3. Trong khi (đức Phật) Phussa đang chuyển vận bánh xe Chánh Pháp ở lễ hội tinh tú, đã có sự lãnh hội lần thứ nhất là của một trăm ngàn koṭi vị. 4. Đã có sự lãnh hội lần thứ nhì là của chín chục trăm ngàn koṭi (chín triệu) vị. Đã có sự lãnh hội lần thứ ba là của tám chục trăm ngàn (tám triệu) vị. 5. Và bậc Đại Ẩn Sĩ Phussa cũng đã có ba lần tụ hội gồm các bậc Lậu Tận không còn ô nhiễm có tâm thanh tịnh như thế ấy.

6. Đã có cuộc hội tụ thứ nhất của sáu chục trăm ngàn (sáu triệu). Đã có cuộc hội tụ thứ nhì của năm chục trăm ngàn (năm triệu).

7. Đã có cuộc hội tụ thứ ba của bốn chục trăm ngàn (bốn triệu) vị đã được giải thoát, không còn chấp thủ, có sự tái sanh đã được đoạn tận. 8. Vào lúc bấy giờ, ta là vị Sát-đế-lỵ tên Vijitāvi. Sau khi buông bỏ vương quốc rộng lớn, ta đã xuất gia trong sự chứng minh của vị ấy.

9. Bậc Lãnh Đạo hàng đầu của thế gian Phussa ấy cũng đã chú nguyện cho ta rằng: “Trong chín mươi hai kiếp tính từ thời điểm này, người này sẽ trở thành vị Phật.

10. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh).

11. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền).

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Phussabuddhavaṃso

12. Nerañjarāya tīramhi pāyāsaṃ ādāya so jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlaṃ hi ehiti.

13. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍaṃ anuttaro assattharukkhamūlamhi bujjhissati mahāyaso.

14. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

15. Kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām’upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

16. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā bodhi tassa bhagavato assattho’ti pavuccati.

17. Citto ca hatthāḷavako aggā hessantupaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassasataṃ tassa gotamassa yasassino.

18. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

19. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭenti hasanti ca katañjalī namassanti dasasahassī sadevakā.

20. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

21. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajhiya heṭṭhā titthe1 gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

22. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

23. Tassāpi vacanaṃ sutvā bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ dasapāramipūriyā.

24. Suttantaṃ vinayañcāpi navaṅgaṃ satthusāsanaṃ sabbaṃ pariyāpuṇitvāna sobhayiṃ jinasāsanaṃ.

1. titthaṃ - Mu-A.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Phussa

12. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn. 13. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha.

14. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama.

15. Kolita và Upatissa sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng ấy.

16. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là 'Assattha.'

17. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm."

18. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): "Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật."

19. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

20. "Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

21. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

22. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời."

23. Nghe được lời nói của vị ấy, ta đã tăng thêm niềm tín tâm. Ta đã quyết định sự thực hành tối thắng để làm tròn đủ sự toàn hảo về mười pháp. 24. Sau khi học tập toàn bộ Kinh và luôn cả Luật tức là Giáo Pháp của bậc Đạo Sư gồm chín thể loại, ta đã làm rạng rỡ Giáo Pháp của đấng Chiến Thắng.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Phussabuddhavaṃso

25. Tatth'appamatto viharanto brahmaṃ bhāvetva1 bhāvanaṃ abhiññāsu pāramiṃ gantvā brahmalokamagacch'ahaṃ. 26. Kāsikaṃ nāma nagaraṃ jayaseno nāma khattiyo sirimā nāma janikā phussassāpi mahesino. 27. Navavassasahassāni agāramajjhaso vasī garuḷapakkhahaṃsasuvaṇṇabhārā2 tayo pāsādamuttamā. 28. Tīṇidasasahassāni3 nāriyo samalaṅkatā kisāgotamī nāma nāri anupamo4 nāma atrajo. 29. Nimitte caturo disvā hatthiyānena nikkhami chamāsaṃ padhānacāraṃ acari purisuttamo. 30. Brahmunā yācito santo phusso lokagganāyako vatti cakkaṃ mahāvīro migadāye naruttamo. 31. Surakkhito5 dhammaseno ca ahesuṃ aggasāvakā sabhiyo nām'upaṭṭhāko phussassa ca mahesino. 32. Cālā ca upacālā ca ahesuṃ aggasāvikā bodhi tassa bhagavato āmaṇḍo'ti pavuccati. 33. Dhanañjayo visākho ca ahesuṃ aggupaṭṭhakā padumā c'eva nāgā ca ahesuṃ aggupaṭṭhikā. 34. Aṭṭhapaññāsaratanaṃ so'pi accuggato muni sobhati sataraṃsīva ulurājāva pūrito.6 35. Navutivassasahassāni āyu vijjati tāvade tāvatā tiṭṭhamāno so tāresi janataṃ bahuṃ. 36. Ovaditvā bahū satte santāretvā mahājane so'pi satthā atulayaso nibbuto so sasāvako.7 37. Phusso jinavaro satthā senārāmamhi8 nibbuto dhātuvitthārikaṃ āsī tesu tesu padesato'ti.

Phussabuddhavaṃso aṭṭhārasamo. --ooOoo--

1. bhāvetvā - PTS. 5. sukhito - Sīmu. 2. garuḷapakkhahaṃsasuvaṇṇa- 6. uḷurajāva pūjito - Mavi. bhārā - Machasaṃ; 7. nibbutovasasāko - Mavi. garuḷa haṃsa suvaṇṇatārā - Syā. 8. sotārāmamhi - Sīmu; 3. tevīsatisahassāni - Sīmu. senāramamhi - Syā, Machasaṃ. 4. ānando - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Phussa

25. Trong khi sống không xao lãng trong Giáo Pháp ấy, sau khi tu tập thiền Phạm Thiên và làm toàn hảo các thắng trí, ta đã đi đến thế giới của Phạm Thiên. 26. Thành phố có tên là Kāsika, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Jayasena, và người mẹ của vị Đại Ẩn Sĩ Phussa tên là Sirimā. 27. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình chín ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Garuḷapakkha, Haṃsa, và Suvaṇṇabhārā. 28. Có ba mươi ngàn phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Kisāgotamī. Con trai tên là Anupama. 29. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, bậc Tối Thượng Nhân đã ra đi bằng phương tiện voi và đã thực hành hạnh nỗ lực sáu tháng. 30. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, bậc Lãnh Đạo hàng đầu của thế gian Phussa, đấng Đại Hùng, bậc Tối Thượng Nhân đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) ở Migadāya (vườn nai). 31. Surakkhita và Dhammasena đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc Đại Ẩn Sĩ Phussa tên là Sabhiya. 32. Cālā và Upacālā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi là "Āmaṇḍa." 33. Dhanañcaya và Visākha đã là (hai) thí chủ

hộ độ hàng đầu. Padumā và luôn cả Nāgā đã là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. 34. Đạt đến chiều cao năm mươi tám ratana (14.5 m), được vẹn toàn như là mặt trăng (chúa của các vì sao), bậc Hiền Triết ấy cũng chiếu sáng tương tợ mặt trời. 35. Tuổi thọ được biết là kéo dài đến chín mươi ngàn năm. Trong khi tồn tại đến chừng ấy, vị ấy đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua. 36. Sau khi đã giáo giới nhiều chúng sanh và đã giúp cho nhiều người vượt qua, bậc Đạo Sư có danh tiếng vô song ấy cùng với các vị Thinh Văn đã Niết Bàn. 37. Đấng Chiến Thắng cao quý, bậc Đạo Sư Phussa đã Niết Bàn tại tu viện Sena. Đã có sự phân tán xá-lợi từ xứ sở ấy đến khắp các nơi.

Lịch sử đức Phật Phussa là phần thứ mười tám. --ooOoo--

19. Vipassibuddhavaṃso

1. Phussassa ca aparena sambuddho dipaduttamo vipassī nāma nāmena loke uppajji cakkhumā.1

2. Avijjaṃ sabbaṃ padāletvā patto sambodhimuttamaṃ dhammacakkaṃ pavattetuṃ pakkāmi bandhumatiṃ puraṃ.

3. Dhammacakkaṃ pavattetvā ubho bodhesi nāyako gaṇanāya na vattabbo paṭhamābhisamayo ahu.

4. Punāparaṃ amitayaso tattha saccaṃ pakāsayi caturāsītisahassānaṃ dutiyābhisamayo ahu.

5. Caturāsītisahassāni sambuddhaṃ anupabbajuṃ tesamārāmapattānaṃ dhammaṃ desesi cakkhumā.

6. Sabbākārena bhāsato sutvā upanisādino2 te’pi dhammaṃ varaṃ gantvā tatiyābhisamayo ahu.

7. Sannipātā tayo āsuṃ vipassissa mahesino khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ santacittāna tādinaṃ.

8. Aṭṭhasaṭṭhisatasahassānaṃ3 paṭhamo āsi samāgamo bhikkhusatasahassānaṃ dutiyo āsi samāgamo.

9. Asītibhikkhusahassānaṃ tatiyo āsi samāgamo tattha bhikkhugaṇamajjhe sambuddho atirocati.

10. Ahaṃ tena samayena nāgarājā mahiddhiko atulo nāma nāmena puññavanto jutindharo.

11. Nekānaṃ nāgakoṭīnaṃ parivāretvān’ahaṃ tadā vajjento dibbaturiyehi lokajeṭṭhaṃ upāgamiṃ.

1. nāyako - Sīmu. 2. bhāsate sutvā upanissa jine - Sīmu. 3. aṭṭhasaṭṭhisahassānaṃ - Sīmu.

19. Lịch Sử Đức Phật Vipassī:

1. Sau (đức Phật) Phussa, bậc Toàn Giác, đấng Tối Thượng Nhân, vị Hữu Nhãn tên Vipassī đã sanh lên ở thế gian. 2. Sau khi làm vỡ tung toàn bộ vô minh và đạt đến quả vị Toàn Giác tối thượng, Ngài đã đi đến thành phố Bandhumatī để chuyển vận bánh xe Chánh Pháp. 3. Bậc Lãnh Đạo đã chuyển vận bánh xe Chánh Pháp và đã giác ngộ cả hai người.1 Đã có sự lãnh hội lần thứ nhất là không thể nói được bằng cách tính đếm. 4. Vào lần khác nữa, bậc có danh tiếng vô hạn đã giảng giải về Chân Lý ở tại nơi ấy. Đã có sự lãnh hội lần thứ nhì là của tám mươi bốn ngàn vị. 5. Tám mươi bốn ngàn người đã xuất gia theo đấng Toàn Giác. Khi những người ấy đi đến tu viện, bậc Hữu Nhãn đã thuyết giảng Giáo Pháp đến họ. 6. Sau khi lắng nghe và an trú vào (đức Phật) đang thuyết giảng theo nhiều phương thức, các vị ấy cũng đã đạt đến Giáo Pháp cao quý; (đây) là sự lãnh hội lần thứ ba. 7. Bậc Đại Ẩn Sĩ Vipassī đã có ba lần tụ hội gồm các vị Lậu Tận không còn ô nhiễm, có tâm thanh tịnh như thế ấy. 8. Cuộc hội tụ thứ nhất là của sáu mươi tám trăm ngàn (sáu triệu tám trăm ngàn) vị. Cuộc hội tụ thứ nhì là của một trăm ngàn vị tỳ khưu. 9. Cuộc hội tụ thứ ba là của tám mươi ngàn vị tỳ khưu. Tại nơi ấy, ở giữa tập thể tỳ khưu, đấng Toàn Giác đã chói sáng. 10. Vào lúc bấy giờ, ta là vị Long Vương tên Atula có đại thần lực, có phước báu, có luồng hào quang. 11. Khi ấy, trong lúc đang vây quanh (đức Phật) với vô số koṭi con rồng và đang trình tấu bằng các nhạc cụ của cõi trời, ta đã đi đến gặp đấng Tối Cao của thế gian.

1. Là hoàng tử Khaṇḍa người em trai cùng cha khác mẹ và Tissa con trai của viên quan tế tự. Hai người này đã trở thành hai vị Thinh Văn hàng đầu của vị Phật này, BvA. 237.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Vipassibuddhavaṃso

12. Upasaṅkamitvā sambuddhaṃ vipassiṃ lokanāyakaṃ maṇimuttaratanakhacitaṃ sabbābharaṇabhūsitaṃ nimantetvā dhammarājassa suvaṇṇapīṭhamadās’ahaṃ.

13. So’pi maṃ buddho vyākāsi saṅghamajjhe nisīdiya ekanavute ito kappe ayaṃ buddho bhavissati.

14. Ahu kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.

15. Ajapālarukkhamūlamhi nisīditvā tathāgato tattha pāyāsamaggayha nerañjaramupehiti.

16. Nerañjarānadītīre pāyāsaṃ asati jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlamupehiti.

17. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍamanuttaraṃ assatthamūle sambodhiṃ bujjhissati mahāyaso.

18. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

19. Anāsavā vītarāgā1 santacittā samāhitā kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānandonām’upaṭṭhāko2 upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

20. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā bodhi tassa bhagavato assatthoti pavuccati.

21. Citto ca hatthāḷavako aggā hessantupaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassasataṃ tassa gotamassa yasassino.

22. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

1. vītamalā - Sīmu. 2. ānando nāma nāmena - Mavi.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Vipassī

12. Sau khi đi đến gặp đấng Toàn Giác, bậc Lãnh Đạo Thế Gian Vipassī, ta đã thỉnh cầu rồi đã dâng lên đấng Pháp Vương chiếc ghế bằng vàng được cẩn ngọc ma-ni, ngọc trai, châu báu, và được trang điểm với tất cả các đồ trang sức.

13. Đức Phật ấy, ngồi giữa hội chúng, cũng đã chú nguyện cho ta rằng: “Trong chín mươi mốt kiếp tính từ thời điểm này, người này sẽ trở thành vị Phật.

14. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh).

15. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền).

16. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn.

17. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha.

18. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama.

19. Kolita và Upatissa không còn lậu hoặc, tham ái đã lìa, có tâm an tịnh và định tĩnh sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng này.

20. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là ‘Assattha.’

21. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm.”

22. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): “Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật.”

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Vipassibuddhavaṃso

23. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭhenti hasanti ca katañjalī namassanti dasasahassī sadevakā.

24. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

25. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajjhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

26. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

27. Tassāhaṃ vacanaṃ sutvā bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ dasa pāramipūriyā.

28. Nagaraṃ bandhumatī nāma bandhumā nāma khattiyo mātā bandhumatī nāma vipassissa mahesino.

29. Aṭṭhavassasahassāni agāramajjhaso vasī nando sunando sirimā tayo pāsādamuttamā.

30. Ticattārīsasahassāni nāriyo samalaṅkatā sutanā nāma sā nārī samavattakkhandho nāma atrajo.

31. Nimitte caturo disvā rathayānena nikkhami anūna-aṭṭhamāsāni padhānaṃ padahī jino.

32. Brahmunā yācito santo vipassī lokanāyako vatti cakkaṃ mahāvīro migadāye naruttamo.

33. Khaṇḍo1 ca tissanāmo ca ahesuṃ aggasāvakā asoko nām'upaṭṭhāko vipassissa mahesino.

34. Candā ca candamittā ca ahesuṃ aggasāvikā bodhi tassa bhagavato pāṭalī'ti pavuccati.

1. khandho - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Vipassī

23. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

24. "Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

25. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

26. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời."

27. Sau khi nghe được lời nói của vị ấy, ta đã tăng thêm niềm tín tâm. Ta đã quyết định sự thực hành tối thắng để làm tròn đủ sự toàn hảo về mười pháp.

28. Thành phố có tên là Bandhumatī, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Bandhumā, người mẹ của vị Đại Ẩn Sĩ Vipassī tên là Bandhumatī.

29. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình trong tám ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Nanda, Sunanda, và Sirimā.

30.Có bốn mươi ba ngàn phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Sutanā. Con trai là Samavattakkhandha.

31. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, đấng Chiến Thắng đã ra đi bằng phương tiện xe. Bậc Tối Thượng Nhân đã ra sức nỗ lực tám tháng không thiếu sót.

32. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, vị Lãnh Đạo Thế Gian, đấng Đại Hùng, bậc Tối Thượng Nhân Vipassī đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) ở Migadāya (vườn nai).

33. Khaṇḍa và vị tên Tissa đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc Đại Ẩn Sĩ Vipassī tên là Asoka.

34. Candā và Candamittā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là Pāṭalī.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Vipassibuddhavaṃso

35. Punabbasumitto nāgo ca ahesuṃ aggupaṭṭhakā sirimā uttarā c’eva ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

36. Asītihatthamubbedho1 vipassī lokanāyako pabhā niddhāvati tassa samantā sattayojane.

37. Asītivassasahassāni āyu buddhassa tāvade tāvatā tiṭṭhamāno so tāresi janataṃ bahuṃ.

38. Bahū deve manusse ca bandhanā parimocayī maggāmaggañca ācikkhi avasesaputhujjane.

39. Ālokaṃ dassayitvāna desetvā2 amataṃ padaṃ jalitvā aggikkhandho’va nibbuto so sasāvako.

40. Iddhivaraṃ puññavaraṃ lakkhaṇaṃ ca kusumitaṃ sabbaṃ samantarahitaṃ nanu rittā sabbasaṅkhārā.

41. Vipassījinavaro buddho3 sumittārāmamhi nibbuto tatth’eva tassa thūpavaro sattayojanamussito’ti.

Vipassibuddhavaṃso ekūnavīsatimo.

--ooOoo--

1. asītihatthubbedho - Mavi. 2. desitvā - Sīmu. 3. dhīro - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Vipassī

35. Punabbasumitta và Nāga đã là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Sirimā và luôn cả Uttarā đã là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. 36. Đấng Lãnh Đạo Thế Gian Vipassī có

chiều cao tám mươi cánh tay (40 mét). Hào quang của vị ấy tỏa sáng bảy do-tuần ở xung quanh. 37. Tuổi thọ được biết là kéo dài đến tám mươi ngàn năm. Trong khi tồn tại đến chừng ấy, vị ấy đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua. 38. Vị ấy đã giải thoát sự trói buộc cho nhiều chư thiên và nhân loại. Ngài đã chỉ ra đạo lộ và không phải đạo lộ cho các phàm nhân còn lại. 39. Sau khi đã thị hiện ánh sáng và giảng giải về trạng thái Bất Tử, vị ấy đã rực cháy như là khối lửa rồi đã Niết Bàn cùng với các vị Thinh Văn. 40. Thần thông cao quý, phước báu cao quý, và (các) tướng trạng đã được đơm hoa, tất cả đều hoàn toàn biết mất; phải chăng tất cả các hành là trống không? 41. Đức Phật, bậc Chiến Thắng cao quý Vipassī đã Niết Bàn tại tu viện Sumitta. Ngôi bảo tháp cao quý dành cho vị ấy đã được dựng lên cao bảy do-tuần ở ngay tại nơi ấy.

Lịch sử đức Phật Vipassī là phần thứ mười chín.

--ooOoo--

20. Sikhībuddhavaṃso

1. Vipassissa aparena sambuddho dipaduttamo sikhīvhayo1 āsi jino asamo appaṭipuggalo.

2. Mārasenaṃ pamadditvā2 patto sambodhimuttamaṃ dhammacakkaṃ pavattesi anukampāya pāṇinaṃ.

3. Dhammacakkaṃ pavattente sikhimhi munipuṅgave3 koṭisatasahassānaṃ paṭhamābhisamayo ahu.

4. Aparampi dhammaṃ desento gaṇaseṭṭhe naruttame navutikoṭisahassānaṃ dutiyābhisamayo ahu.

5. Yamakaṃ pāṭihīrañca dassayante sadevake asītikoṭisahassānaṃ tatiyābhisamayo ahu.

6. Sannipātā tayo āsuṃ sikhissa'pi mahesino khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ santacittāna tādinaṃ.

7. Bhikkhusatasahassānaṃ paṭhamo āsi samāgamo asīti bhikkhusahassānaṃ dutiyo āsi samāgamo.

8. Sattatibhikkhusahassānaṃ tatiyo āsi samāgamo anupalitto padūmaṃ'va toyamhi sampavaḍḍhitaṃ.

9. Ahaṃ tena samayena arindamo nāma khattiyo sambuddhapamukhaṃ saṅghaṃ annapānena tappayiṃ.

10. Bahudussavaraṃ datvā dussakoṭiṃ anappakaṃ alaṅkataṃ hatthiyānaṃ sambuddhassa adās'ahaṃ.

11. Hatthiyānaṃ nimminitvā kappiyaṃ upanāmayiṃ pūrayiṃ mānasaṃ mayhaṃ niccaṃ daḷhamupaṭṭhitaṃ.

1. sikhīsavhayo nāma - Sīmu. 2. pahinditvā - Mavi. 3. jinapuṅgave - Mavi, Machasaṃ, Syā.

20. Lịch Sử Đức Phật Sikhī:

1. Sau (đức Phật) Vipassī, có bậc Toàn Giác, vị Tối Thượng Nhân, đấng Chiến Thắng tên gọi Sikhī là bậc không ai sánh bằng, không người đối thủ.

2. Sau khi trừ diệt binh đội của Ma Vương và đạt đến quả vị Toàn Giác tối thượng, vị ấy đã chuyển vận bánh xe Chánh Pháp vì lòng thương xót chúng sanh.

3. Trong khi bậc Hiền Triết hàng đầu Sikhī đang chuyển vận bánh xe Chánh Pháp, đã có sự lãnh hội lần thứ nhất là của một trăm ngàn koṭi vị.

4. Cũng vào lúc khác, trong khi đấng Tối Thượng Nhân, bậc đứng đầu hội chúng, đang thuyết giảng Giáo Pháp, đã có sự lãnh hội lần thứ nhì là của chín mươi ngàn koṭi vị.

5. Trong khi thị hiện song thông đến loài người luôn cả chư thiên, đã có sự lãnh hội lần thứ ba là của tám mươi ngàn koṭi vị.

6. Bậc Đại Ẩn Sĩ Sikhī đã có ba lần tụ hội gồm các vị Lậu Tận không còn ô nhiễm có tâm thanh tịnh như thế ấy.

7. Cuộc hội tụ thứ nhất là của một trăm ngàn vị tỳ khưu. Cuộc hội tụ thứ nhì là của tám chục ngàn vị tỳ khưu.

8. Cuộc hội tụ thứ ba của bảy chục ngàn vị tỳ khưu là không bị lấm nhơ, tương tợ như đóa hoa sen không bị vấy bùn dầu sanh trưởng ở trong nước.

9. Vào lúc bấy giờ, ta là vị Sát-đế-lỵ tên Arindama. Ta đã thỏa mãn hội chúng (tỳ khưu) có đấng Toàn Giác đứng đầu với cơm ăn, nước uống.

10. Sau khi cúng dường nhiều vải vóc quý giá không dưới mười triệu tấm vải, ta đã dâng đến đấng Toàn Giác con voi đã được trang hoàng làm phương tiện di chuyển.

11. Ta đã tạo lập ra phương tiện di chuyển là voi và đã được biết rằng là điều được phép. Ta đã làm tròn đủ tâm ý đã được phát nguyện trường kỳ và bền vững của ta.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sikhībuddhavaṃso

12. So'pi maṃ buddho vyākāsi sikhī lokagganāyako ekatiṃse ito kappe ayaṃ buddho bhavissati.

13. Ahu kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.

14. Ajapālarukkhamūlamhi nisīditvā tathāgato tattha pāyāsamaggayha nerañjara'mupehiti.

15. Nerañjarānadītīre pāyāsaṃ asati jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlamupehiti.

16. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍamanuttaraṃ assatthamūle sambodhiṃ bujjhissati mahāyaso.

17. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

18. Anāsavā vītarāgā santacittā samāhitā kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām'upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

19. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā bodhi tassa bhagavato assatthoti pavuccati.

20. Citto ca hatthāḷavako aggā hessantupaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassasataṃ tassa gotamassa yasassino.

21. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

22. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭhenti hasanti ca katañjalī namassanti dasasahassī sadevakā.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Sikhī

12. Đức Phật ấy, đấng Lãnh Đạo cao quý của thế gian, cũng đã chú nguyện cho ta rằng: "Trong ba mươi mốt kiếp tính từ thời điểm này, người này sẽ trở thành vị Phật.

13. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh).

14. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền).

15. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn.

16. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha.

17. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama.

18. Kolita và Upatissa không còn lậu hoặc, tham ái đã lìa, có tâm an tịnh và định tĩnh sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng này.

19. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là 'Assattha.'

20. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm."

21. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): "Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật."

22. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sikhībuddhavaṃso

23. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

24. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajjhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

25. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

26. Tassāhaṃ vacanaṃ sutvā bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ uttariṃ vata madhiṭṭhāsiṃ dasa pāramī puriyā.

27. Nagaraṃ aruṇavatī nāma aruṇavā nāma1 khattiyo pabhāvati nāma janikā sikhissa ca mahesino.

28. Sattavassasahassāni agāramajjhaso vasī sucando girivasabho tayo pāsādamuttamaṃ.

29. Catuvīsatisahassāni nāriyo samalaṅkatā sabbakāmā nāma nārī atulo nāma atrajo.

30. Nimitte caturo disvā hatthiyānena nikkhami aṭṭhamāsaṃ padhānavāraṃ acari purisuttamo.

31. Brahmunā yācito santo sikhī lokagganāyako vatti cakkaṃ mahāvīro migācire2 naruttamo.

32. Abhibhū sambhavo nāma ahesuṃ aggasāvakā khemaṅkaro nām'upaṭṭhāko sikhissa'pi mahesino.

33. Makhilā3 ca padumā ceti ahesuṃ aggasāvikā bodhi tassa bhagavato puṇḍarīkoti vuccati.

34. Sirivaḍḍho ca nando4 ca ahesuṃ aggupaṭṭhakā cittā c'eva suguttā ca ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

1. aruṇo nāma - Sīmu, Machasaṃ, Syā.
2. migadāye - Sīmu.
3. akhilā - Sīmu.
4. cando - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Sikhī

23. "Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

24. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

25. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.”

26. Sau khi nghe được lời nói của vị ấy, ta đã tăng thêm niềm tín tâm. Ta đã quyết định sự thực hành tối thắng để làm tròn đủ sự toàn hảo về mười pháp.

27. Thành phố có tên là Aruṇavatī, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Aruṇavā, người mẹ của bậc Đại Ẩn Sĩ Sikhī tên là Pabhāvatī.

28. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình trong bảy ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Sucanda, Giri, và Vasabha.

29. Có hai mươi bốn ngàn phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Sabbakāmā. Con trai tên là Atula.

30. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, bậc Tối Thượng Nhân đã ra đi bằng phương tiện voi và đã thực hành hạnh nỗ lực tám tháng.

31. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, vị Lãnh Đạo cao quý của thế gian, đấng Đại Hùng, bậc Tối Thượng Nhân Sikhī đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) ở tại Migācire (vườn nai).

32. Abhibhū và Sambhava đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc Đại Ẩn Sĩ Sikhī tên là Khemaṅkara.

33. Makhilā và Padumā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi là “Puṇḍarīka.”1

34. Sirivaḍḍha và Nanda đã là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Cittā và luôn cả Suguttā đã là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu.

1. puṇḍarīka là cây xoài trắng (setambarukkha), BvA. 247.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Sikhībuddhavaṃso

35. Uccattanena so buddho sattatihatthamuggato kañcanagghiya1saṅkāso dvattiṃsavaralakkhaṇo.

36. Tassa2 byāmappabhā kāyā divārattiṃ nirantaraṃ disodisaṃ niccharanti tīṇiyojanaso pabhā.

37. Sattativassasahassāni āyu tassa mahesino tāvatā tiṭṭhamāno so tāresi janataṃ bahuṃ.

38. Dhammameghaṃ pavassetvā temayitvā sadevake khemantaṃ3 pāpayitvāna nibbuto so sasāvako.

39. Anuvyañjanasampannaṃ dvattiṃsavaralakkhaṇaṃ sabbaṃ samantarahitaṃ nanu rittā sabbasaṅkhārā.

40. Sikhī munivaro buddho dussārāmamhi nibbuto tatth’eva tassa thūpavaro tīṇiyojanamuggato.

Sikhībuddhavaṃso vīsatimo.

--ooOoo--

1. kañcanagghika - Sīmu. 2. tassāpi - Machasaṃ, Sīmu, Syā. 3. khemattaṃ - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Sikhī

35. Đức Phật ấy có chiều cao bảy mươi cánh tay (35 mét), với ba mươi hai tướng trạng cao quý tương tợ như cột trụ bằng vàng có gắn tràng hoa. 36. Ánh sáng hào quang từ cơ thể của vị ấy phát ra khắp các phương ngày và đêm không gián đoạn. Hào quang ấy (có độ dài) là ba do- tuần. 37. Tuổi thọ của bậc Đại Ẩn Sĩ ấy là bảy chục ngàn năm. Trong khi tồn tại đến chừng ấy, vị ấy đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua. 38. Sau khi đổ cơn mưa đám mây Chánh Pháp và làm cho chúng sanh luôn cả chư thiên được thấm nhuần, vị ấy sau khi đạt đến bản thể an tịnh đã Niết Bàn cùng với các vị Thinh Văn. 39. Ba mươi hai tướng trạng cao quý đã đạt được cùng với các tướng phụ, tất cả đều hoàn toàn biết mất; phải chăng tất cả các hành là trống không? 40. Đức Phật Sikhī, đấng Hiền Triết cao quý, đã Niết Bàn tại tu viện Dussa. Ngôi bảo tháp cao quý dành cho vị ấy đã được dựng lên cao ba do-tuần ở ngay tại nơi ấy.

Lịch sử đức Phật Sikhī là phần thứ hai mươi.

--ooOoo--

21. Vessabhūbuddhavaṃso

1. Tatth’eva maṇḍakappamhi asamo appaṭipuggalo vessabhū nāma nāmena loke uppajji nāyako.

2. Ādittanti ca1 rāgaggi taṇhānaṃ vijitaṃ tadā nāgo’va bandhanaṃ chetvā patto sambodhimuttamaṃ.

3. Dhammacakkaṃ pavattente2 vessabhū lokanāyake asītikoṭisahassānaṃ paṭhamābhisamayo ahu.

4. Pakkante cārikaṃ raṭṭhe lokajeṭṭhe3 narāsabhe sattatikoṭisahassānaṃ dutiyābhisamayo ahu.

5. Mahādiṭṭhiṃ vinodento pāṭihīraṃ karoti so samāgatā naramarū dasasahassī sadevake.

6. Mahā acchariyaṃ disvā abbhutaṃ lomahaṃsanaṃ devā c’eva manussā ca bujjhare saṭṭhikoṭiyo.

7. Sannipātā tayo āsuṃ vessabhussa mahesino khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ santacittāna tādinaṃ.

8. Asītibhikkhusahassānaṃ paṭhamo āsi samāgamo sattatibhikkhusahassānaṃ dutiyo āsi samāgamo.

9. Saṭṭhi bhikkhusahassānaṃ tatiyo āsi samāgamo jarādibhayātītānaṃ4 orasānaṃ mahesino.

10. Ahaṃ tena samayena sudassano nāma khattiyo nimantetvā mahāvīraṃ dānaṃ datvā mahārahaṃ annapānena vatthena sasaṅghaṃ jinamapūjayiṃ.

1. ādittaṃ vata - Machasaṃ; asittamva - Sīmu; ādittaṃ ida - Syā.

2. dhammacakkappavattane - Sīmu.

3. lokaseṭṭhe - Mavi.

4. jarādibhayabhītānaṃ - Sīmu, Machasaṃ.

21. Lịch Sử Đức Phật Vessabhū:

1. Cũng chính trong kiếp Maṇḍa ấy, đấng Lãnh Đạo tên Vessabhū ấy, bậc không ai sánh bằng, không người đối thủ, đã hiện khởi ở thế gian.

2. Khi ấy, biết rằng ngọn lửa ái dục đang thiêu đốt thế gian này là căn cứ địa của các ái, vị ấy sau khi cắt đứt sự trói buộc đã đạt đến quả vị Toàn Giác tối thượng, ví như con long tượng (được tự do) sau khi đã giật đứt xích xiềng.1

3. Trong khi đấng Lãnh Đạo Thế Gian Vessabhū đang chuyển vận bánh xe Chánh Pháp; đã có sự lãnh hội lần thứ nhất là của tám mươi ngàn koṭi (tám trăm tỷ) vị.

4. Trong khi đấng Hàng Đầu Thế Gian, bậc Nhân Ngưu, ra đi du hành trong xứ sở, đã có sự lãnh hội lần thứ nhì là của bảy mươi ngàn koṭi (bảy trăm tỷ) vị.

5. Trong khi xua tan tà kiến nghiêm trọng, vị ấy thể hiện thần thông. Nhân loại và chư thiên trong mười ngàn thế giới tính luôn các cõi trời đã hội tụ lại.

6. Sau khi nhìn thấy điều kỳ diệu vĩ đại, phi thường, khiến lông dựng đứng, sáu mươi koṭi (sáu trăm triệu) chư thiên và luôn cả loài người đã được giác ngộ.

7. Bậc Đại Ẩn Sĩ Vessabhū đã có ba lần tụ hội gồm các vị Lậu Tận không còn ô nhiễm, có tâm thanh tịnh như thế ấy.

8. Đã có cuộc hội tụ thứ nhất của tám mươi ngàn koṭi vị tỳ khưu. Đã có cuộc hội tụ thứ nhì của bảy chục ngàn vị tỳ khưu.

9. Đã có cuộc hội tụ thứ ba của sáu chục ngàn vị tỳ khưu chính thức của bậc Đại Ẩn Sĩ là các vị đã qua khỏi các sự hãi sợ như sự già, v.v...

10. Vào lúc bấy giờ, ta là vị Sát-đế-lỵ tên Sudassana. Sau khi thỉnh mời bậc Đại Hùng và đã dâng cúng vật thí vô cùng xứng đáng, ta đã cúng dường đấng Chiến Thắng cùng với hội chúng (tỳ khưu) cơm nước và y phục.

1. Dịch theo lời giải thích của Chú Giải, BvA. 249.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Vessabhūbuddhavaṃso

11. Tassa buddhassa asamassa cakkaṃ vattitamuttamaṃ sutvāna paṇītaṃ dhammaṃ pabbajjamahirocayiṃ.

12. Mahādānaṃ pavattetvā rattiṃ divamatandito pabbajjaṃ guṇasampannaṃ pabbajiṃ jinasantike.

13. Ācāraguṇasampanno vattasīlasamāhito sabbaññutaṃ gavesanto ramām jinasāsane

14. Saddhāpītimupāgantvā pāde vandāmi satthari1 pīti uppajjatī mayhaṃ bodhiyāye'va kāraṇā.

15. Anivattimānasaṃ2 ñatvā sambuddho etad'abravi ekatiṃse ito kappe ayaṃ buddho bhavissati.

16. Ahu kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.

17. Ajapālarukkhamūlamhi nisīditvā tathāgato tattha pāyāsaṃ paggayha neraṃjaramupehiti.

18. Nerañjarāya tīramhi pāyāsaṃ ādāya so jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlamupehiti.

19. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍaṃ anuttaro assattharukkhamūlamhi bujjhissati mahāyaso.

20. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

21. Anāsavā vītarāgā santacittā samāhitā kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām'upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ

1. saddhāpītiṃ upagantvā buddhaṃ vandāmi satthāraṃ - Machasaṃ; saddhāpītiṃ upāgantvā buddhaṃ vandāmi satthāraṃ - Sīmu; saddhāpītiṃ uppādetvā buddhaṃ vandāmi satthāraṃ - Syā. 2. anivattamānasaṃ - Sīmu, Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Vessabhū

11. Bánh xe tối thắng của đức Phật không gì sánh bằng ấy đã được chuyển vận. Sau khi lắng nghe Giáo Pháp tuyệt vời, ta đã thích thú sự xuất gia.

12. Sau khi đã tiến hành cuộc đại thí không ngơi nghỉ đêm ngày, ta đã tiến hành sự xuất gia hội đủ các ưu điểm trong sự chứng minh của đấng Chiến Thắng.

13. Được thành tựu sở hành và đức hạnh, nghiêm túc trong các phận sự và giới hạnh, trong lúc tầm cầu quả vị Toàn Tri, ta được thỏa thích trong Giáo Pháp của đấng Chiến Thắng.

14. Sau khi đã đạt được niềm tin và sự hoan hỷ, ta đảnh lễ đức Phật, bậc Đạo Sư. Niềm hoan hỷ được sanh lên đến ta có nguyên nhân chính là quả vị giác ngộ.

15. Biết được tâm ý (của ta) không còn thối chuyển, đấng Toàn Giác đã nói lên điều này: "Trong ba mươi mốt kiếp tính từ thời điểm này, người này sẽ trở thành vị Phật.

16. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh).

17. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền).

18. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn.

19. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha.

20. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama.

21. Kolita và Upatissa không còn lậu hoặc, tham ái đã lìa, có tâm an tịnh và định tĩnh sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng này.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Vessabhūbuddhavaṃso

22. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā bodhi tassa bhagavato assattho’ti pavuccati.

23. Citto ca hatthāḷavako aggā hessantupaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessantu paṭṭhikā āyu vassasataṃ tassa gotamassa yasassino.

24. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

25. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭenti hasanti ca katañjalī namassanti dasasahassī sadevakā.

26. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

27. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajjhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

28. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmi maṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

29. Tassāhaṃ vacanaṃ sutvā bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ dasapāramipūriyā.

30. Anupamaṃ1 nāma nagaraṃ suppatito nāma khattiyo mātā yasavatī nāma vessabhussa mahesino.

31. Chabbassasahassāni agāramajjhaso vasī rucisuruciravaḍḍhano2 tayo pāsādamuttamā.

32. Anūnatiṃsasahassāni nāriyo samalaṅkatā sucittā nāma sā nārī suppabuddho nāma atrajo.

1. anomaṃ - Sīmu, Machasaṃ. 2. rucisurucivaḍḍhamānā - Sīmu; rucisurucivaḍḍhakā - Syā.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Vessabhū

22. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là 'Assattha.'

23. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm."

24. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): "Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật."

25. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

26. "Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

27. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

28. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời."

29. Sau khi nghe được lời nói của vị ấy, ta đã tăng thêm niềm tín tâm. Ta đã quyết định sự thực hành tối thắng để làm tròn đủ sự toàn hảo về mười pháp.

30. Thành phố có tên là Anupama, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Suppatita, người mẹ của bậc Đại Ẩn Sĩ Vessabhū tên là Yasavatī

31. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình trong sáu ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Ruci, Suruci, và Rativaḍḍhana.

32. Có không dưới ba mươi ngàn phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Sucittā. Con trai tên là Suppabuddha.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Vessabhūbuddhavaṃso

33. Nimitte caturo disvā sivikāyābhinikkhamī chamāsaṃ padhānacāraṃ acari purisuttamo.

34. Brahmunā yācito santo vessabhulokanāyako vatti cakkaṃ mahāvīro aruṇārāme naruttamo.

35. Soṇo ca uttaro c'eva ahesuṃ aggasāvakā upasanto nām'upaṭṭhāko vessabhussa mahesino.

36. Dāmā1 c'eva samālā ca ahesuṃ aggasāvikā bodhi tassa bhagavato sālo iti pavuccati.2

37. Sotthiko c’eva rammo ca ahesuṃ aggupaṭṭhakā gotamī ca sirimā ca3 ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

38. Saṭṭhiratanamubbedho hemayūpasamūpamo kāyā niccharatī raṃsi4 rattiṃ sikhī’va pabbate.

39. Saṭṭhivassasahassāni āyu vijjati tāvade5 tāvatā tiṭṭhamāno so tāresi janataṃ bahuṃ.

40. Dhammaṃ vitthārikaṃ katvā vibhajitvā mahājanaṃ dhammanāvaṃ ṭhapetvāna nibbuto so sasāvako.

41. Dassanīyaṃ sabbajanaṃ vihārañciriyāpathaṃ sabbaṃ samantarahitaṃ nanu rittā sabbasaṅkhārā

42. Vessabhū jinavaro satthā khemārāmamhi6 nibbuto dhātuvitthārikaṃ āsī tesu tesu padesatoti.

Vessabhūbuddhavaṃso ekavīsatimo.

--ooOoo--

1. rāmā - Machasaṃ.
2. mahā sāloti vuccati - Sīmu, Machasaṃ.
3. kāligotamī - Mavi; gotami sirimāceva - Machasaṃ.
4. rasmi- Machasaṃ.
5. āyu tassa mahesino - Mavi.
6. kheme migadāye - Mavi.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Vessabhū

33. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, bậc Tối Thượng Nhân đã ra đi bằng kiệu khiêng và đã thực hành hạnh nỗ lực sáu tháng. 34. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, vị Lãnh Đạo Thế Gian, đấng Đại Hùng, bậc Tối Thượng Nhân Vessabhū đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) cũng ở tại Aruṇa. 35. Soṇa và luôn cả Uttara đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc Đại Ẩn Sĩ Vessabhū tên là Upasanta. 36. Dāmā và luôn cả Samālā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi là “Sālā.” 37. Sotthika và luôn cả Ramma đã là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Gotamī và Sirimā đã là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. 38. Có chiều cao sáu mươi ratana tương đương với cây cột bằng vàng. Hào quang phát ra từ cơ thể giống như là ngọn lửa ở trên ngọn núi vào ban đêm. 39. Tuổi thọ của vị ấy được biết là đến sáu chục ngàn năm. Trong khi tồn tại đến chừng ấy, vị ấy đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua. 40. Sau khi đã hoằng khai Giáo Pháp, đã phân hạng dân chúng, và đã thiết lập con thuyền Chánh Pháp, vị ấy cùng với các Thinh Văn đã Niết Bàn. 41. Tất cả những người (đức Phật và các vị Thinh Văn), cách sinh hoạt, lề lối oai nghi đáng được chiêm ngưỡng, tất cả đều hoàn toàn biết mất; phải chăng tất cả các hành là trống không? 42. Đấng Chiến Thắng cao quý, bậc Đạo Sư Vessabhū đã Niết Bàn tại tu viện Khema. Đã có sự phân tán xá-lợi từ xứ sở ấy đến khắp các nơi.

Lịch sử đức Phật Vessabhū là phần thứ hai mươi mốt.

--ooOoo--

22. Kakusandhabuddhavaṃso

1. Vessabhussa aparena sambuddho dipaduttamo kakusandho1 nāma nāmena appameyyo durāsado.

2. Ugghāṭetvā sabbabhavaṃ cariyāpāramiṃ gato sīho'va pañjaraṃ bhetvā patto sambodhimuttamaṃ.

3. Dhammacakkaṃ pavattante kakusandhe lokanāyake cattāḷīsa2koṭisahassānaṃ paṭhamābhisamayo ahu.

4. Antalikkhamhi ākāse yamakaṃ katvā vikubbanaṃ tiṃsakoṭisahassānaṃ bodhesi devamānuse.

5. Naradevassa yakkhassa catusaccappakāsane dhammābhisamayo tassa gaṇanāto asaṅkhiyo.

6. Kakusandhassa3 bhagavato eko āsi samāgamo khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ santacittāna tādinaṃ.

7. Cattāḷīsasahassānaṃ tadā4 āsi samāgamo dantabhūmimanuppattānaṃ āsavārigaṇakkhayā.5

8. Ahaṃ tena samayena khemo nāmāsiṃ khattiyo6 tathāgate jinaputte ca dānaṃ datvā anappakaṃ.

9. Pattañca cīvaraṃ datvā añjanaṃ madhulaṭṭhikaṃ imetaṃ patthitaṃ sabbaṃ paṭiyādemi7 varaṃ varaṃ.

10. So'pi maṃ muni vyākāsi kakusandho lokanāyako8 imamhi bhaddake kappe9 ayaṃ buddho bhavissati.

1. kukkusandho - Syā. 6. khemo nāma khattiyā - Mavi. 2. cattārisaṃ - Sīmu. 7. paṭiyādetvā - Sīmu. 3. kukkusandhassa - Syā. 8. vināyako - Sīmu. 4. dutiyo - Sīmu. 9. imamhi bhaddakappamhi - Mavi. 5. āsavādigaṇakkhayā - Sīmu, PTS.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Kakusandha

22. Lịch Sử Đức Phật Kakusandha:

1. Sau (đức Phật) Vessabhū, có bậc Toàn Giác, đấng Tối Thượng Nhân tên Kakusandha là vị không thể đo lường, khó thể đạt đến. 2. Sau khi làm tiêu hoại tất cả các sự tái sanh, vị ấy đã đạt đến sự toàn hảo trong các hạnh, đã đạt đến quả vị Toàn Giác tối thượng, tương tợ như con sư tử (đã được tự do) sau khi bẻ gãy chiếc lồng giam giữ. 3. Trong khi đấng Lãnh Đạo Thế Gian Kakusandha đang chuyển vận bánh xe Chánh Pháp, đã có sự lãnh hội lần thứ nhất là của bốn mươi ngàn koṭi (bốn trăm tỷ) vị. 4. Sau khi đã hóa hiện song thông ở không trung trên bầu trời, vị ấy đã giác ngộ ba mươi ngàn koṭi (ba trăm tỷ) chư thiên và nhân loại. 5. Sự lãnh hội Giáo Pháp của vị ấy trong lần giảng giải về

bốn Chân Lý cho dạ-xoa Naradeva là không thể đếm được theo cách thức tính toán. 6. Đức Thế Tôn Kakusandha đã có một lần tụ hội gồm các bậc Lậu Tận không còn ô nhiễm, có tâm thanh tịnh như thế ấy. 7. Khi ấy, đã có cuộc hội tụ của bốn mươi ngàn vị đã đạt đến nền tảng của việc huấn luyện nhờ vào sự diệt tận các nhóm kẻ thù là lậu hoặc. 8. Vào lúc bấy giờ, ta là vị Sát-đế-lỵ tên Khema. Ta đã dâng lên vật thí không nhỏ đến đức Như Lai và những người con trai của đấng Chiến Thắng. 9. Sau khi cúng dường bình bát, y phục, thuốc bôi, mật mía, ta đã chuẩn bị tất cả mọi thứ này nọ vô cùng quý giá đã được mong mỏi. 10. Đấng Hiền Triết, bậc Lãnh Đạo thế gian Kakusandha ấy, cũng đã chú nguyện cho ta rằng: “Trong kiếp Bhadda này,1 người này sẽ trở thành vị Phật.”

1. Kiếp Bhadda (bhaddakappa) có năm vị Phật sanh lên. Chúng ta đang ở vào kiếp Bhadda gồm có bốn vị Phật đã sanh lên là Kakusandha, Koṇāgamana, Kassapa, Gotama (Phật Thích Ca). Vị Phật sẽ sanh lên trong thời vị lai là Metteyya, BvA. 252.

11. Ahu kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.

12. Ajapālarukkhamūlamhi nisīditvā tathāgato tattha pāyāsamaggayha nerañjaramupehiti.

13. Nerañjarānadītīre pāyāsaṃ asati jino paṭiyattavaramaggena bodhimūlamupehiti.

14. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍamanuttaraṃ assatthamūle sambodhiṃ bujjhissati mahāyaso.

15. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

16. Anāsavā vītarāgā santacittā samāhitā kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām’upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

17. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā bodhi tassa bhagavato assatthoti pavuccati.

18. Citto ca hatthāḷavako aggā hessantupaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassasataṃ tassa gotamassa yasassino.

19. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

20. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭhenti hasanti ca katañjalī namassanti dasasahassī sadevakā.

21. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

22. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajjhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Kakusandha

11. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh).

12. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền).

13. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn.

14. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha.

15. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama.

16. Kolita và Upatissa không còn lậu hoặc, tham ái đã lìa, có tâm an tịnh và định tĩnh sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng này.

17. Khemā và Uppalavaṇṇā sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là 'Assattha.'

18. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm."

19. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): "Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật."

20. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

21. "Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

22. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

23. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

24. Tassāhaṃ vacanaṃ sutvā bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ dasa pāramipūriyā.

25. Nagaraṃ khemavatī nāma khemo nāmās'ahaṃ tadā sabbaññutaṃ gavesanto pabbajiṃ tassa santike.

26. Brāhmaṇo aggidatto ca āsi buddhassa so pitā visākhā nāma janikā kukusandhassa mahesino.

27. Vasati1 tattha khemapure sambuddhassa mahākulaṃ narānaṃ pavaraṃ seṭṭhaṃ jātimantaṃ mahāyasaṃ.

28. Catuvassasahassāni agāramajjhaso vasī ruci suruci rativaddhano tayo pāsāda muttamā.

29. Samatiṃsasahassāni nāriyo samalaṅkatā virocamānā nāma nārī uttaro nāma atrajo.

30. Nimitte caturo disvā rathayānena nikkhamī anūnakaṃ aṭṭhamāsaṃ padhānaṃ padahī jino.

31. Brahmunā yācito santo kakusandho lokanāyako vatti cakkaṃ mahāvīro migadāye naruttamo.

32. Vidhuro sañjīvanāmo ca ahesuṃ aggasāvakā buddhijo2 nām'upaṭṭhāko kakusandhassa satthuno.

33. Sāmā ca campā nāmā ca3 ahesuṃ aggasāvikā bodhi tassa bhagavato siraso'ti pavuccati.

34. Accuto ca sumano ca ahesuṃ aggupaṭṭhakā nandā c'eva sunandā ca ahesuṃ aggupaṭṭhakā.

1. vasī - Sīmu. 2. bhaddijo - Sīmu. 3. sāmā ca campanāmāca - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Kakusandha

23. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời."

24. Sau khi nghe được lời nói của vị ấy, ta đã tăng thêm niềm tín tâm. Ta đã quyết định sự thực hành tối thắng để làm tròn đủ sự toàn hảo về mười pháp.

25. Thành phố có tên là Khemavatī. Khi ấy, ta có tên là Khema. Trong khi tầm cầu quả vị Toàn Tri, ta đã xuất gia trong sự chứng minh của vị ấy.

26. Và vị Bà-la-môn Aggidatta ấy đã là người cha của đức Phật. Người mẹ của bậc Đại Ẩn Sĩ Kakusandha tên là Visākhā.

27. Cư trú tại nơi ấy ở trong thành Khemā, gia tộc vĩ đại của đấng Toàn Giác là dòng dõi cao quý hạng nhất trong loài người, có danh tiếng vĩ đại.

28. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình trong bốn ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Ruci, Suruci, và Rativaddhana.

29. Có đầy đủ ba mươi ngàn phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Virocamānā. Con trai tên là Uttara.

30. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, đấng Chiến Thắng đã ra đi bằng phương tiện xe và đã ra sức nỗ lực tám tháng không thiếu sót.

31. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, vị Lãnh Đạo Thế Gian, đấng Đại Hùng, bậc Tối Thượng Nhân Kakusandha đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) ở tại Migadāya (vườn nai).

32. Vidhura và Sañjīva đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc Đại Ẩn Sĩ Kakusandha tên là Buddhija.

33. Sāmā và Campā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là "Sirasa."

34. Accuta và Sumana đã là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Nandā và luôn cả Sunandā đã là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu.

35. Cattāḷīsa ratanāni accuggato mahāmuni kanakappabhā niccharati1 samantā dasayojanaṃ.2

36. Cattālīsavassasahassāni āyu tassa mahesino tāvatā tiṭṭhamāno so tāresi janataṃ bahuṃ.

37. Dhammāpaṇaṃ pasāretvā3 naranārīnaṃ sadevake naditvā sīhanādaṃ'va4 nibbuto so sasāvako.

38. Aṭṭhaṅgavacanasampanno acchiddāni nirantaraṃ sabbaṃ samattarahitaṃ nanu rittā sabbasaṅkhārā.

39. Kakusandho jinavaro khemārāmamhi nibbuto tatth'eva tassa thūpavaro gāvutanabhamuggato.

Kakusandhabuddhavaṃso dvāvīsatimo.

--ooOoo--

1. niccharanti - Sī.
2. dvādasayojanaṃ - Sīmu.
3. pasāritvā - Mavi.
4. sīhanādaṃca - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Kakusandha

35. Bậc Đại Hiền Triết cao bốn mươi ratana (10 mét). Hào quang màu hoàng kim phát ra mười do-tuần ở chung quanh.

36. Tuổi thọ của bậc Đại Ẩn Sĩ ấy là bốn chục ngàn năm. Trong khi tồn tại đến chừng ấy, vị ấy đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua.

37. Sau khi đã phô bày gian hàng Giáo Pháp đến những người nam nữ luôn cả chư thiên, sau khi rống lên như là tiếng rống của loài sư tử, vị ấy đã Niết Bàn cùng với các Thinh Văn.

38. (Đức Phật) đã thành tựu tám chi phần về lời nói,1 những phẩm chất không bao giờ khiếm khuyết, tất cả đều hoàn toàn biết mất; phải chăng tất cả các hành là trống không?

39. Đấng Chiến Thắng cao quý Kakusandha đã Niết Bàn tại tu viện Khemā. Ngôi bảo tháp cao quý dành cho vị ấy đã vươn lên bầu trời một gāvuta ở ngay tại nơi ấy.

Lịch sử đức Phật Kakusandha là phần thứ hai mươi hai.

--ooOoo--

1. Tám chi phần về lời nói là: lưu loát, dễ hiểu, dịu ngọt, nghe rõ ràng, sung mãn, phân minh, thâm sâu và vang động (Kinh Xa-ni-sa, Trường Bộ Kinh II, lời Việt của HT. Minh Châu).

23. Koṇāgamanabuddhavaṃso

1. Kakusandhassa aparena sambuddho dipaduttamo koṇāgamano nāma jino lokajeṭṭho narāsabho.

2. Dasadhamme pūrayitvāna1 kantāraṃ samatikkami pavāhiya malaṃ sabbaṃ patto sambodhimuttamaṃ.

3. Dhammacakkaṃ pavattente koṇāgamananāyake2 tiṃsakoṭisahassānaṃ paṭhamābhisamayo ahu.

4. Pāṭihīraṃ karonte ca paravādappamaddane vīsatikoṭisahassānaṃ dutiyābhisamayo ahu.

5. Tato vikubbanaṃ katvā jino devapuraṃ gato vasati tattha sambuddho sīlāyaṃ paṇḍukambale.

6. Pakaraṇe satta desento vassaṃ vasati so muni dasakoṭisahassānaṃ tatiyābhisamayo ahu.

7. Tassāpi devadevassa eko āsi samāgamo khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ santacittāna tādinaṃ.

8. Tiṃsabhikkhusahassānaṃ tadā āsi samāgamo oghānamatikkantānaṃ3 bhijjitānañca4 maccunaṃ.

9. Ahaṃ tena samayena pabbato nāma khattiyo mittāmaccehi sampanno balavāhanamanappakaṃ.5

10. Sambuddhadassanaṃ gantvā sutvā dhammamanuttaraṃ nimantetvā sajinaṃ saṅghaṃ dānaṃ datvā yadicchakaṃ.6

11. Pattuṇṇaṃ cīnapaṭṭañca koseyyaṃ kambalampi ca sovaṇṇapādukañc'eva adāsiṃ satthusāvake.

1 pūrayitvā - Mavi. 4 bhañjitānaṃ - Machasaṃ. 2 koṇāgamanenāma nāyake - Sīmu. 5 anantabalavāhano - Sīmu. 3 atikkantacaturoghanaṃ - PTS. 6 yaticchakaṃ - Sīmu.

23. Lịch Sử Đức Phật Koṇāgamana:

1. Sau (đức Phật) Kakusandha, có đấng Toàn Giác, bậc Tối Thượng Nhân, đấng Chiến Thắng, vị đứng đầu thế gian, bậc Nhân Ngưu tên là Koṇāgamana. 2. Sau khi làm tròn đủ mười pháp, vị ấy đã vượt qua bãi sa mạc (luân hồi). Sau khi tẩy rửa mọi điều nhơ bẩn, vị ấy đã đạt đến quả vị Toàn Giác tối thượng. 3. Trong khi vị Lãnh Đạo Koṇāgamana đang chuyển vận bánh xe Chánh Pháp, đã có sự lãnh hội lần thứ nhất là của ba mươi ngàn koṭi (ba trăm tỷ) vị. 4. Và trong khi thể hiện thần thông trừ diệt các

học thuyết khác, đã có sự lãnh hội lần thứ nhì là của hai mươi ngàn koṭi (hai trăm tỷ) vị.

5. Kế đến, sau khi thể hiện sự biến hóa (thần thông), đấng Chiến Thắng đã đi đến thành phố của chư thiên. Tại nơi ấy, bậc Toàn Giác đã ngự trên tảng đá là ngai vàng của vị Chúa Trời Sakka.

6. Bậc Hiền Triết ấy an cư mùa mưa (ở cõi trời), trong khi thuyết giảng bảy bộ sách (Vi Diệu Pháp), đã có sự lãnh hội lần thứ ba là của mười ngàn koṭi (một trăm tỷ) vị.

7. Vị Thiên Nhân ấy của chư thiên đã có chỉ một lần hội tụ gồm các bậc Lậu Tận không còn ô nhiễm, có tâm thanh tịnh như thế ấy.

8. Khi ấy, đã có cuộc hội tụ của ba mươi ngàn vị tỳ khưu đã vượt qua khỏi giòng nước lũ và đã làm tiêu tán sự tử vong.

9. Vào lúc bấy giờ, ta là vị Sát-đế-lỵ tên Pabbata hội đủ các thân hữu và quan viên, có binh lực và xe cộ không phải là ít.

10. Sau khi đã đi đến diện kiến đấng Toàn Giác và lắng nghe Giáo Pháp tối thượng, ta đã thỉnh mời hội chúng cùng với đấng Chiến Thắng và đã dâng cúng vật thí theo như ước muốn.

11. Ta đã cúng dường bậc Đạo Sư và các vị Thinh Văn vải xứ Pattuṇṇa, vải Trung Quốc, tơ lụa xứ Kāsī, cùng với mền len, và luôn cả đôi dép bằng vàng nữa.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Koṇāgamanabuddhavaṃso

12. So’pi maṃ muni vyākāsi saṅghamajjhe nisīdiya imamhi bhaddake kappe ayaṃ buddho bhavissati.

13. Ahu kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.1

14. Ajapālarukkhamūlamhi nisīditvā tathāgato tattha pāyāsamaggayha nerañjaramupehiti.

15. Nerañjarāya tīramhi pāyāsaṃ2 ādāya so jino paṭiyattavaramaggena bodhimūla’mupehiti.

16. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍaṃ anuttaro3 assatthamūle sambodhiṃ bujjhissati mahāyaso.

17. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

18. Anāsavā vītarāgā santacittā samāhitā kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām’upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

19. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā anāsavā vītarāgā4 santacittā samāhitā bodhi tassa bhagavato assattho’ti pavuccati.

20. Citto ca hatthāḷavako aggā hessantupaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassasataṃ tassa gotamassa yasassino.

21. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

22. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭhenti hasanti ca katañjalī namassanti dasasahassī sadevakā.

1. kāriyaṃ - Sīmu. 3. anuttaraṃ - Sīmu. 2. pāyasaṃ - Sīmu. 4. vītamalā - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Koṇāgamana

12. Bậc Hiền Triết ấy, ngồi giữa hội chúng, cũng đã chú nguyện cho ta rằng: “Trong kiếp Bhadda này, người này sẽ trở thành vị Phật.

13. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh).

14. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê, đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền).

15. Ở tại bờ sông Nerañjarā, đấng Chiến Thắng ấy thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn.

16. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng, vị có danh tiếng vĩ đại sẽ được giác ngộ ở tại cội cây Assattha.

17. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama.

18. Kolita và Upatissa không còn lậu hoặc, tham ái đã lìa, có tâm an tịnh và định tĩnh sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng này.

19. Khemā và Uppalavaṇṇā không còn lậu hoặc, tham ái đã lìa, có tâm an tịnh và định tĩnh sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là ‘Assattha.’

20. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm.”

21. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): “Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật.”

22. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Koṇāgamanabuddhavaṃso

23. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

24. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajjhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

25. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

26. Tassāhaṃ vacanaṃ sutvā bhiyyo cittaṃ pasādayiṃ uttariṃ vatamadhiṭṭhāsiṃ dasapāramipūriyā.

27. Sabbaññutaṃ gavesanto dānaṃ datvā naruttame ohāyāhaṃ1 mahārajjaṃ pabbajiṃ tassa santike.

28. Nagaraṃ sobhavatī nāma sobho nāmāsi khattiyo vasati tattha nagare sambuddhassa mahākulaṃ.

29. Brāhmaṇo yaññadatto ca āsi buddhassa so pitā uttarā nāma janikā koṇāgamanassa satthuno.

30. Tīṇi vassasahassāni agāramajjhaso vasī tusitasantusitasantuṭṭhā tayo pāsādamuttamā.

31. Anūnasoḷasasahassāni nāriyo samalaṅkatā rucigattā nāma nāri satthavāho2 nāma atrajo.

32. Nimitte caturo disvā hatthiyānena nikkhami chamāsaṃ padhānavāraṃ acari purisuttamo.

33. Brahmunā yācito santo koṇāgamano nāma nāyako vatti cakkaṃ mahāvīro migadāye naruttamo.

34. Bhiyyaso3 uttaro nāma ahesuṃ aggasāvakā sotthijo4 nām'upaṭṭhāko koṇāgamanassa satthuno.

35. Samuddā ca uttarā ceti5 ahesuṃ aggasāvikā bodhi tassa bhagavato udumbaro'ti pavuccati.

1. ohāyimaṃ - Sīmu. 4. soṭṭhajo - Sīmu, PTS. 2. santadhāvo - Manupa. 5. uttarāceva - Sīmu. 3. bhiyyoso - Manupa.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Koṇāgamana

23. "Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

24. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

25. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời."

26. Sau khi nghe được lời nói của vị ấy, ta đã tăng thêm niềm tín tâm. Ta đã quyết định sự thực hành tối thắng để làm tròn đủ sự toàn hảo về mười pháp.

27. Trong khi tầm cầu quả vị Toàn Tri, ta đã cúng dường vật thí đến đấng Tối Thượng Nhân. Sau khi từ bỏ vương quốc rộng lớn, ta đã xuất gia trong sự chứng minh của vị ấy.

28. Thành phố có tên là Sobhavatī, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Sobha. Tại nơi ấy, gia tộc vĩ đại của đấng Toàn Giác cư ngụ ở trong thành phố.

29. Và vị Bà-la-môn Yaññadatta ấy đã là người cha của đức Phật. Người mẹ của bậc Đạo Sư Koṇāgamana tên là Uttarā.

30. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình trong ba ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Tusita, Santusita, và Santuṭṭha.

31. Có không dưới mười sáu ngàn phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Rucigattā. Con trai tên là Satthavāha.

32. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, bậc Tối Thượng Nhân đã ra đi bằng phương tiện voi và đã thực hành hạnh nỗ lực sáu tháng.

33. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, vị Lãnh Đạo, đấng Đại Hùng, bậc Tối Thượng Nhân tên Koṇāgamana đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) ở tại Migadāya (vườn nai).

34. Bhiyyasa và Uttara đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc có danh tiếng Koṇāgamana tên là Sotthija.

35. Samuddā và Uttarā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi là “Udumbara.”

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Koṇāgamanabuddhavaṃso

36. Uggo ca somadevo ca ahesuṃ aggupaṭṭhakā sīvalā c’eva sāmā ca ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

37. Uccattanena so buddho tiṃsahatthasamuggato ukkāmukhe yathā kambu evaṃ raṃsīhi maṇḍito.

38. Tiṃsavassasahassāni āyu vijjati1 tāvade tāvatā tiṭṭhamāno so tāresi janataṃ bahuṃ.

39. Dhammacetiṃ samussitvā2 dhammadussavibhūsitaṃ dhammapupphagulaṃ katvā nibbuto so sasāvako.

40. Mahāvilāso tassa jano siridhammappakāsano sabbaṃ samantarahitaṃ nanu rittā sabbasaṅkhārā.

41. Koṇāgamano sambuddho pabbatārāmhi nibbuto dhātuvitthārikaṃ āsi tesu tesu padesato’ti.

Koṇāgamanabuddhavaṃso tevīsatimo.

--ooOoo--

1. buddhassa - Sīmu. 2. samussetvā - Mavi.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Koṇāgamana

36. Ugga và Somadeva đã là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Sīvalā và luôn cả Sāmā đã là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu.

37. Đức Phật ấy đạt đến chiều cao ba mươi cánh tay (15 mét). Tương tợ như chiếc vòng vàng ở trong lò lửa của thợ rèn, vị ấy đã rực rỡ với các hào quang như thế ấy.

38. Tuổi thọ được biết là đến ba chục ngàn năm. Trong khi tồn tại đến chừng ấy, vị ấy đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua.

39. Sau khi giương cao ngôi bảo tháp Chánh Pháp được tô điểm với những biểu ngữ về Chánh Pháp, vị ấy đã kết thành chùm hoa Chánh Pháp rồi đã Niết Bàn cùng với các Thinh Văn.

40. Môn đồ của vị ấy có thần lực vĩ đại, có sự giảng giải Giáo Pháp huy hoàng, tất cả đều hoàn toàn biết mất; phải chăng tất cả các hành là trống không?

41. Đấng Toàn Giác Koṇāgamana đã Niết Bàn tại tu viện Pabbata. Đã có sự phân tán xá-lợi từ xứ sở ấy đến khắp các nơi.

Lịch sử đức Phật Koṇāgamana là phần thứ hai mươi ba.

--ooOoo--

24. Kassapabuddhavaṃso

1. Koṇāgamanassa aparena sambuddho dipaduttamo kassapo nāma nāmena dhammarājā pabhaṅkaro.

2. Sañchaḍḍhitaṃ1 kulamūlaṃ bahuṃ ca pānabhojanaṃ2 datvāna yācake dānaṃ pūrayitvāna mānasaṃ usabho'va ālakaṃ bhetvā patto sambodhimuttamaṃ.

3. Dhammacakkaṃ pavattente kassape lokanāyake vīsatikoṭisahassānaṃ paṭhamābhisamayo ahu.

4. Catumāsaṃ yadā buddho loke carati cārikaṃ dasakoṭisahassānaṃ dutiyābhisamayo ahu.

5. Yamakaṃ vikubbanaṃ katvā ñāṇadhātuṃ pakittayi3 pañcakoṭisahassānaṃ tatiyābhi samayo ahu.

6. Sudhammadevapure ramme tattha dhammaṃ pakāsayi tīṇi koṭisahassāni4 devānaṃ bodhayī jino.

7. Naradevassa yakkhassa apare dhammadesane etesānaṃ abhisamayo5 gaṇanāto asaṅkhiyo.6

8. Tassāpi devadevassa eko āsi samāgamo khīṇāsavānaṃ vimalānaṃ santacittāna tādinaṃ.

9. Vīsatibhikkhusahassānaṃ tadā āsi samāgamo atikkantarāgavantānaṃ7 hirisīlena tādinaṃ.

10. Ahaṃ tadā māṇavako8 jotipāleti vissuto ajjhāyako mantadharo tiṇṇaṃ vedāna pāragū.

1. saṃjinditaṃ - Manupa. 5. abhisamayā - Sīmu, Mavi. 2. bahunnapāna bhojanaṃ - 6. asaṅkhiyā - Sīmu, Mavi. Machasaṃ; 7. itikkanta bhavantānaṃ - Syā, bavihanna pāna bhojanaṃ - Mavi; Machasaṃ; bahūnaṃ pānabhojanaṃ - PTS. atikkanta bhavakaṃtānaṃ - Sīmu; 3. pakāsayī - Mavi. atikkanta bhagavantānaṃ - PTS. 4. sahassānaṃ - Sīmu, Machasaṃ. 8. ahaṃ tena samayena - Mavi.

24. Lịch Sử Đức Phật Kassapa:

1. Sau (đức Phật) Koṇāgamana, có bậc Toàn Giác, đấng Tối Thượng Nhân tên Kassapa là vị Pháp Vương tỏa sáng hào quang.

2. Vị ấy sau khi biếu tặng vật thí là tài sản gia đình đã được xả bỏ và nhiều cơm ăn nước uống đến những người ăn xin và làm tròn đủ tâm ý, vị ấy đã đạt đến quả vị Toàn Giác tối thượng, ví như con bò mộng đã (được tự do sau khi) phá vỡ chuồng trại.

3. Trong khi đấng Lãnh Đạo Thế Gian Kassapa đang chuyển vận bánh xe Chánh Pháp, đã có sự lãnh hội lần thứ nhất là của hai mươi ngàn koṭi (hai trăm tỷ) vị.

4. Vào lúc đức Phật đi du hành ở thế gian trong bốn tháng, đã có sự lãnh hội lần thứ nhì là của mười ngàn koṭi (một trăm tỷ) vị.

5. Sau khi đã thể hiện sự biến hóa song thông, vị ấy đã giảng giải về bản thể của trí tuệ; đã có sự lãnh hội lần thứ ba là của năm ngàn koṭi (năm mươi tỷ) vị.

6. Ở tại thành phố của chư thiên Sudhammā xinh xắn, đấng Chiến Thắng đã giảng giải Giáo Pháp ở tại nơi ấy và đã giác ngộ ba ngàn koṭi (ba mươi tỷ) chư thiên.

7. Trong lần thuyết giảng Giáo Pháp khác cho dạ-xoa Naradeva, sự lãnh hội của những người ấy là không thể đếm được theo cách thức tính toán.

8. Vị Thiên Nhân ấy của chư thiên đã có chỉ một lần hội tụ gồm các bậc Lậu Tận không còn ô nhiễm, có tâm thanh tịnh như thế ấy.

9. Khi ấy, đã có cuộc hội tụ của hai mươi ngàn vị tỳ khưu là những vị đã vượt qua tham ái bằng sự hổ thẹn (tội lỗi) và giới hạnh như thế ấy.

10. Vào lúc bấy giờ, ta là thanh niên Bà-la-môn nổi tiếng với tên Jotipāla, là người trì tụng, nắm vững chú thuật, thành thạo ba bộ Vệ Đà.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Kassapabuddhavaṃso

11. Lakkhaṇe itihāse ca sadhamme pāramiṃ gato bhūmantaḷikkhe1 kusalo katavijjo anāvayo.2

12. Kassapassa bhagavato ghaṭikāro nām'upaṭṭhāko sagāravo sappatisso nibbuto tatiyo phale.

13. Ādāya maṃ ghaṭikāro upagañchi kassapaṃ jinaṃ tassa dhammaṃ suṇitvāna pabbajiṃ tassa santike.

14. Āraddhaviriyo hutvā vattāvattesu kovido na kvā'pi3 parihāyāmi pūremi jinasāsanaṃ.

15. Yāvatā buddhabhaṇitaṃ navaṅgaṃ jinasāsanaṃ sabbaṃ pariyāpuṇitvāna sobhayiṃ jinasāsanaṃ.

16. Mama acchariyaṃ disvā so'pi buddho viyākari imamhi bhaddake kappe ayaṃ buddho bhavissati.

17. Ahu kapilavhayā rammā nikkhamitvā tathāgato padhānaṃ padahitvāna katvā dukkarakārikaṃ.

18. Ajapālarukkhamūlamhi nisīditvā tathāgato tattha pāyāsamaggayha nerañjaramupehiti.

19. Nerañjarāya tīramhi pāyāsaṃ paribhuñjiya paṭiyattavaramaggena bodhimaṇḍamupehiti.

20. Tato padakkhiṇaṃ katvā bodhimaṇḍaṃ naruttaro4 aparājitaṭhānamhi bodhipallaṅkamuttame pallaṅkena nisīditvā bujjhissati mahāyaso.

21. Imassa janikā mātā māyā nāma bhavissati pitā suddhodano nāma ayaṃ hessati gotamo.

22. Anāsavā vītarāgā5 santacittā samāhitā kolito upatisso ca aggā hessanti sāvakā ānando nām'upaṭṭhāko upaṭṭhissati taṃ jinaṃ.

1. bhummantalikkhe - Syā, Mavi. 4. naruttamo - Sīmu. 2. anāmayo - Mavi. 5. vītamalā - Sīmu. 3. kvaci - Syā, Mavi, Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Kassapa

11. Ta đã đạt đến sự toàn hảo về khoa tướng mạo, về truyền thuyết, và về các phận sự chánh yếu, là vị rành rẽ về trời đất, có trí tuệ đã được hoàn tất, thuần thục. 12. Vị hộ độ của đức Thế Tôn Kassapa tên Ghaṭikāra (thợ làm đồ gốm), là người có sự tôn kính, có sự vâng lời, đã đạt Niết Bàn trong quả vị thứ ba (Bất Lai). 13. Ghaṭikāra đã đưa ta đi đến gặp đấng Chiến Thắng Kassapa. Sau khi lắng nghe Giáo Pháp của vị ấy, ta đã xuất gia trong sự chứng minh của vị ấy. 14. Sau khi đã khởi sự tinh cần và là người thông thạo trong các phận sự lớn nhỏ, ta không bỏ sót bất cứ điều gì và làm tròn đủ Giáo Pháp của đấng Chiến Thắng. 15. Cho đến những gì đã được đức Phật nói lên tức là Giáo Pháp của đấng Chiến Thắng gồm chín thể loại, sau khi học tập toàn bộ ta đã làm rạng rỡ Giáo Pháp của đấng Chiến Thắng.

16. Sau khi nhìn thấy điều kỳ diệu ở nơi ta, đức Phật ấy cũng đã chú nguyện rằng: "Trong kiếp Bhadda này, người này sẽ trở thành vị Phật. 17. Sau khi rời khỏi (thành phố) xinh đẹp tên là Kapila, đức Như Lai ra sức nỗ lực và thực hiện hành động khó thực hành được (khổ hạnh). 18. Sau khi ngồi xuống ở cội cây của những người chăn dê,

đức Như Lai nhận lấy món cơm sữa ở tại nơi ấy rồi đi đến Nerañjarā (Ni-liên-thiền).

19. Ở tại bờ sông Nerañjarā, (đức Như Lai) thọ thực món cơm sữa rồi đi đến cội cây Bồ Đề bằng đạo lộ cao quý đã được dọn sẵn.

20. Kế đó, sau khi nhiễu quanh khuôn viên của cội Bồ Đề, bậc Vô Thượng Nhân, vị có danh tiếng vĩ đại, sẽ ngồi xuống vào tư thế kiết già và sẽ được giác ngộ ở chỗ ngồi giác ngộ tối thắng trong vị thế bất bại.

21. Người mẹ sanh ra vị này sẽ có tên là Māyā. Người cha tên là Suddhodana. Vị này sẽ là Gotama.

22. Kolita và Upatissa không còn lậu hoặc, tham ái đã lìa, có tâm an tịnh và định tĩnh sẽ là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda sẽ phục vụ đấng Chiến Thắng này.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Kassapabuddhavaṃso

23. Khemā uppalavaṇṇā ca aggā hessanti sāvikā anāsavā vītarāgā santacittā samāhitā bodhi tassa bhagavato assattho'ti pavuccati.

24. Citto ca hatthāḷavako aggā hessantupaṭṭhakā uttarā nandamātā ca aggā hessantupaṭṭhikā āyu vassasataṃ tassa gotamassa yasassino.

25. Idaṃ sutvāna vacanaṃ asamassa mahesino āmoditā naramarū buddhabījaṅkuro ayaṃ.

26. Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti apphoṭhenti hasanti ca katañjalī namassanti dasasahassī sadevakā.

27. Yadimassa lokanāthassa virajjhissāma sāsanaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

28. Yathā manussā nadiṃ tarantā paṭititthaṃ virajjhiya heṭṭhā titthe gahetvāna uttaranti mahānadiṃ.

29. Evameva mayaṃ sabbe yadi muñcāmimaṃ jinaṃ anāgatamhi addhāne hessāma sammukhā imaṃ.

30. Tassāhaṃ vacanaṃ sutvā bhiyyo1 cittaṃ pasādayiṃ uttariṃ2 vatamadhiṭṭhāsiṃ dasa pāramipūriyā.

31. Evaṃ ahaṃ saṃsaritvā parivajjento anācāraṃ3 dukkarañca kataṃ mayhaṃ bodhiyā'yeva kāraṇā.

32. Nagaraṃ bārāṇasī nāma kikīnāmāsi khattiyo vasati tattha nagare sambuddhassa mahākulaṃ.

33. Brāhmaṇo brahmadatto ca āsi buddhassa so pitā dhanavatī nāma janikā4 kassapassa mahesino.

34. Duve vassasahassāni agāramajjhaso vasī haṃso yaso sirinando tayo pāsādamuttamā.

1. bhīyo - Mavi, Manupa.
2. uttari - Machasaṃ.
3. anāvaraṃ - Machasaṃ.
4. mātā dhanavatī nāma - Mavi, Manupa.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Kassapa

23. Khemā và Uppalavaṇṇā không còn lậu hoặc, tham ái đã lìa, có tâm an tịnh và định tĩnh sẽ là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi tên là 'Assattha.'

24. Citta và Haṭṭhāḷavaka sẽ là (hai) nam thí chủ hộ độ hàng đầu. Uttarā và Nandamātā sẽ là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu. Tuổi thọ (vào thời) của vị Gotama có danh tiếng ấy là một trăm năm."

25. Sau khi nghe được lời nói này của vị Đại Ẩn Sĩ không ai sánh bằng, chư thiên và nhân loại vui mừng (nghĩ rằng): "Vị này là chủng tử mầm mống của chư Phật."

26. Họ thốt lên những tiếng reo hò, vỗ tay, và nở nụ cười. Mười ngàn thế giới luôn cả chư thiên chắp tay cúi lạy (nói rằng):

27. "Nếu chúng tôi thất bại với lời giáo huấn của đấng Lãnh Đạo Thế Gian này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời.

28. Giống như những người đang băng ngang giòng sông không đạt được bến bờ đối diện, họ vượt qua giòng sông rộng lớn sau khi đạt được bến bờ ở bên dưới.

29. Tương tợ y như thế, nếu tất cả chúng tôi lỡ dịp với đấng Chiến Thắng này thì chúng tôi sẽ đối diện vị kia trong tương lai xa vời."

30. Sau khi nghe được lời nói của vị ấy, ta đã tăng thêm niềm tín tâm. Ta đã quyết định sự thực hành tối thắng để làm tròn đủ sự toàn hảo về mười pháp.

31. Như thế, sau khi đã trôi nổi (luân hồi) và trong khi tránh xa điều sai trái, ta có điều khó thực hành được đã được thực hành, và nguyên nhân chính là vì quả vị Giác Ngộ của ta. 32. Thành phố có tên là Bārāṇasī, vị vua dòng Sát-đế-lỵ tên là Kikī. Tại nơi ấy, gia tộc vĩ đại của đấng Toàn Giác cư ngụ ở trong thành phố.

33. Và vị Bà-la-môn Brahmadatta ấy đã là người cha của đức Phật. Người mẹ của bậc Đại Ẩn Sĩ Kassapa tên là Dhanavatī.

34. Vị ấy đã sống ở giữa gia đình hai ngàn năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Haṃsa, Yasa, và Sirinanda.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Kassapabuddhavaṃso

35. Tisoḷasasahassāni nāriyo samalaṅkatā sunandā nāma sā nāri vijitaseno nāma atrajo.

36. Nimitte caturo disvā pāsādenābhinikkhami sattāhaṃ padhānacāraṃ acari purisuttamo.

37. Brahmunā yācito santo kassapo lokanāyako vatti cakkaṃ mahāvīro migadāye naruttamo.

38. Tisso ca bhāradvājo ca ahesuṃ aggasāvakā sabbamitto upaṭṭhāko kassapassa mahesino.

39. Anulā ca uruvelā ca ahesuṃ aggasāvikā bodhi tassa bhagavato nigrodho'ti pavuccati.

40. Sumaṅgalo ghaṭikāro ca ahesuṃ aggupaṭṭhakā vijitasenā ca bhaddā ca ahesuṃ aggupaṭṭhikā.

41. Uccattanena so buddho vīsatiratanamuggato vijjulaṭṭhi'va ākāse cando'va gahapūrito.

42. Vīsativassasahassāni āyu tassa mahesino tāvatā tiṭṭhamāno so tāresi janataṃ bahuṃ.

43. Dhammataḷākaṃ māpetvā sīlaṃ datvā vilepanaṃ dhammadussaṃ nivāsetvā dhammamālaṃ vibhajjiya.1

44. Dhammavimalamādāsaṃ ṭhapayitvā mahājane keci nibbānaṃ patthentā passantu me alaṅkaraṃ.

45. Sīlakañcukaṃ datvāna jhānakavacacammitaṃ2 dhammacammaṃ pārupitvā datvā santāhamuttamaṃ.

46. Satiphalakaṃ datvāna tikhiṇaṃ ñāṇakuntimaṃ dhammakhaggavaraṃ datvā sīlaṃ3 saṃsaggamaddanaṃ

1. virājiya - Sīmu. 2. jhāna kavaca dhammikaṃ - Sīmu. 3. sīla - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Kassapa

35. Có ba lần mười sáu ngàn (bốn mươi tám ngàn) phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Sunandā. Con trai tên là Vijitasena. 36. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, bậc Tối Thượng Nhân đã ra đi bằng tòa lâu đài và đã thực hành hạnh nỗ lực bảy ngày.

37. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, vị Lãnh Đạo Thế Gian, đấng Đại Hùng, bậc Tối Thượng Nhân Kassapa đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) ở tại Migadāya (vườn nai).

38. Tissa và Bhāradvāja đã là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả của bậc Đại Ẩn Sĩ Kassapa tên là Sabbamitta.

39. Anulā và Uruvelā đã là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Cội cây Bồ Đề của đức Thế Tôn ấy được gọi là "Nigrodha."

40. Sumaṅgala và Ghaṭīkāra đã là (hai) thí chủ hộ độ hàng đầu. Vijitasenā và Bhaddā đã là (hai) nữ thí chủ hộ độ hàng đầu.

41. Đạt đến chiều cao hai mươi ratana (5 mét), đức Phật ấy tương tợ như lằn tia chớp ở trên bầu trời, như là mặt trăng được tròn đầy bởi quầng ánh sáng. 42. Tuổi thọ của bậc Đại Ẩn Sĩ ấy là hai chục ngàn năm. Trong khi tồn tại đến chừng ấy, vị ấy đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua.

43. Sau khi đã tạo ra hồ nước Chánh Pháp, đã ban hành dầu thơm giới (đức), đã mặc vào tấm vải Chánh Pháp, đã phân phối tràng hoa Chánh Pháp,1 44. sau khi đã thiết lập cho đại chúng tấm gương Giáo Pháp không tỳ vết, (vị ấy đã nói rằng): "Những ai mong mỏi Niết Bàn, hãy nhìn vào vật trang sức của ta." 45. Sau khi đã ban cho tấm áo giáp là Giới có tấm da chắn bảo vệ là Thiền phủ lên, sau khi đã trùm lên tấm da Giáo Pháp (là Niệm và Tỉnh Giác), sau khi đã ban cho tấm chiến bào tối thắng (là Tứ Chánh Cần). 46. Sau khi đã ban cho tấm mộc che là Niệm, cây thương là Trí Tuệ sắc bén, sau khi đã ban cho cây gươm cao quý là Giáo Pháp và Giới nhằm mục đích trừ diệt sự gắn liền (với các phiền não).

1. Hồ nước ví như Pháp Học, dầu thơm là Tứ Thanh Tịnh Giới, tấm vải là hổ thẹn và ghê sợ tội lỗi, tràng hoa là ba mươi bảy Pháp đưa đến Giác Ngộ, BvA. 269.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Kassapabuddhavaṃso

47. Tevijja1bhūsanaṃ datvā āvelaṃ caturo phale chaḷabhiññābharaṇaṃ datvā dhammapupphapilandhanaṃ.

48. Saddhammapaṇḍaracchattaṃ2 datvā pāpanivāraṇaṃ māpayitvābhayaṃ3 pupphaṃ nibbuto so sasāvako.

49. Eso hi sammāsambuddho appameyyo durāsado eso hi dhammaratano svākkhāto ehipassiko.

50. Eso hi saṅgharatano suppaṭipanno anuttaro sabbaṃ samantarahitaṃ nanu rittā sabbasaṅkhārā.

51. So kassapo jinavaro satthā setavyārāmamhi nibbuto tatth'eva tassa jinathūpo yojanubbedhamuggato'ti.

Kassapabuddhavaṃso catuvīsatimo.

--ooOoo--

1. te vijjā - Sīmu. 2. saddhammapaṇḍaraṃjatanaṃ - Sīmu. 3. māpetvā-abhayaṃ - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Kassapa

47. Sau khi đã ban cho vật tô điểm là ba Minh, vòng nguyệt quế là bốn Quả Vị, sau khi đã ban cho vật trang sức là sáu Thắng Trí và tràng hoa Giáo Pháp (là chín Pháp Siêu Thế). 48. Sau khi đã ban cho chiếc lọng trắng Diệu Pháp ngăn chặn các điều sai trái, sau khi làm hiện ra bông hoa Vô Úy, vị ấy đã Niết Bàn cùng với các Thinh Văn. 49. Chính vị này là bậc Chánh Đẳng Chánh Giác không thể đo lường, khó thể đạt đến. Đây chính là

Pháp Bảo đã khéo được thuyết giảng, hãy đến và thấy. 50. Đây chính là Tăng Bảo đã thực hành đúng đắn và vô thượng; tất cả đều hoàn toàn biết mất; phải chăng tất cả các hành là trống không? 51. Bậc Đạo Sư, đấng Chiến Thắng cao quý Mahākassapa, đã Niết Bàn tại tu viện Setavyā. Ngôi bảo tháp của đấng Chiến Thắng dành cho vị ấy đã được dựng lên có chiều cao một do-tuần ở ngay tại nơi ấy.

Lịch sử đức Phật Kassapa là phần thứ hai mươi bốn.

--ooOoo--

25.Gotamabuddhavaṃso

1. Ahametarahi sambuddho1 gotamo sakyavaḍḍhano2 padhānaṃ padahitvāna patto sambodhimu'ttamaṃ.

2. Brahmunā yācito santo dhammacakkaṃ pavattayiṃ aṭṭhārasannaṃ koṭīnaṃ paṭhamābhisamayo ahu.

3. Tato parampi desente naramarūnaṃ3 samāgame gaṇanāya na vattabbo dutiyābhisamayo ahu.

4. Idh'evāhaṃ etarahi ovadiṃ mama4 atrajaṃ gaṇanāya na vattabbo tatiyābhisamayo ahu.

5. Eko'va5 sannipāto me sāvakānaṃ mahesinaṃ aḍḍhateḷasasatānaṃ bhikkhunāsi samāgamo.

6. Virocamāno vimalo bhikkhusaṅghassa majjhago dadāmī patthitaṃ sabbaṃ maṇī'va sabbakāmado.

7. Phalamākaṅkhamānānaṃ bhavacchandajahesinaṃ catusaccaṃ pakāsemi6 anukampāya pāṇinaṃ.

8. Dasavīsasahassānaṃ dhammābhisamayo ahu ekadvinnaṃ abhisamayo gaṇanāto asaṅkhiyo.

9. Vitthārikaṃ bāhujaññaṃ7 iddhaṃ phītaṃ suphullitaṃ idha mayhaṃ sakyamunino sāsanaṃ suvisodhitaṃ.

10. Anāsavā vītarāgā santacittā samāhitā bhikkhū n'ekasatā sabbe parivārenti maṃ sadā.

11. Idāni ye etarahi jahanti mānusaṃ bhavaṃ appattamānasā sekhā te bhikkhū viññūgarahitā.

1 ahaṃ etarahi buddho - Sīmu. 5 ekosi - Mavi. 2 sakyavaddhano - Mavi; sakyapuṅgavo - Pu. 6 pakāsesiṃ - Sīmu. 3 naradeva - Sīmu, Syā, Machasaṃ. 7 bahūjaññaṃ - Sīmu. 4 dhavadissāmi - Mavi.

25. Lịch Sử Đức Phật Gotama:

1. Sau khi ra sức nỗ lực, ta đã đạt được quả vị Toàn Giác tối thượng trở thành đấng Toàn Giác Gotama trong thời hiện tại và là sự vinh hiển của dòng họ Sākya (Thích Ca). 2. Được đấng Phạm Thiên thỉnh cầu, ta đã chuyển vận bánh xe Chánh Pháp. Đã có sự lãnh hội lần thứ nhất là của mười tám koṭi (một trăm tám chục triệu) vị. 3. Sau đó vào dịp khác, trong khi đang thuyết giảng ở cuộc tụ hội của loài người và chư thiên, đã có sự lãnh hội lần thứ nhì là không thể nói được bằng cách tính đếm. 4. Trong thời hiện tại, ta đã giáo giới người con trai của ta ngay ở nơi đây; đã có sự lãnh hội lần thứ ba là không thể nói được bằng cách tính đếm. 5. Ta đã có một lần tụ hội gồm các vị Thinh Văn đại ẩn sĩ. Đã có cuộc hội tụ của một ngàn hai trăm năm chục vị tỳ khưu. 6. Sáng chói không ô nhiễm ở giữa hội chúng tỳ khưu, ta đã ban phát tất cả các điều đã được mong mỏi,1 tương tợ như ngọc ma-ni ban cho mọi điều ước muốn. 7. Vì lòng thương thưởng chúng sanh, ta đã giảng giải bốn Chân Lý đến những người tầm cầu sự dứt bỏ lòng mong muốn tái sanh và đang ước ao (Thánh) Quả. 8. Đã có sự lãnh hội Giáo Pháp của chục ngàn, hai chục ngàn. Sự lãnh hội của một hoặc hai người là không thể đếm được theo cách thức tính toán. 9. Ở đây, giáo lý của ta, của đấng Hiền Triết dòng Sākya, là khéo được thanh lọc, phổ biến đến nhiều người, có kết quả, phong phú, đã được nở rộ bông hoa. 10. Hàng trăm vị tỳ khưu, không còn lậu hoặc, tham ái đã lìa, có tâm thanh tịnh, định tĩnh; tất cả luôn quây quần xung quanh ta. 11. Giờ đây trong thời hiện tại, những vị nào buông bỏ sự tái sanh trong cõi người (nhưng) tâm ý chưa đạt,2 (còn) là các bậc Hữu Học, những vị tỳ khưu ấy bị bậc trí chê trách.

1. Nghĩa là sự an lạc các loại thuộc về thế gian và siêu thế, BvA. 293. 2. Chưa đạt được quả vị A-la-hán, BvA. 293.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Gotamabuddhavaṃso

12. Ariyañjasaṃ thomayantā sadā dhammaratā janā bujjhissanti satimanto saṃsārasaritā narā.

13. Nagaraṃ kapilavatthu me rājā suddhodano pitā mayhaṃ janettikā mātā māyā devī’ti vuccati.

14. Ekūnatiṃsa vassāni agāmajjhahaṃ vasiṃ rammo surammo subhako1 tayo pāsāda muttamā.

15. Cattārisasahassāni nāriyo samalaṅkatā bhaddakaccānā2 nāma nārī rāhulo nāma atrajo.

16. Nimitte caturo disvā assayānena nikkhakamiṃ chabbassaṃ padhānacāraṃ acariṃ dukkaraṃ ahaṃ.

17. Bārāṇasiyaṃ isipatane jinacakkaṃ pavattitaṃ3 ahaṃ gotama sambuddho saraṇo4 sabbapāṇinaṃ.

18. Kolito upatisso ca dve bhikkhū aggasāvakā ānando nām’upaṭṭhāko santikāvacaro mama.

19. Khemā uppalavaṇṇā ca bhikkhūnī aggasāvikā citto ca hatthāḷavako aggupaṭṭhāk'upāsakā.

20. Uttarā nandamātā ca aggupaṭṭhik'upāsikā ahaṃ assatthamūlamhi patto sambodhi muttamaṃ.

21. Byāmappabhā sadā mayhaṃ soḷasahatthamuggatā5 appaṃ vassasataṃ āyu idān'etarahi vijjati tāvatā tiṭṭhamāno'haṃ tāremi janataṃ bahuṃ.

1. sucandako kokanudo ko bhuvo - Syā.
2. yasodharā - Mavi, Syā.
3. cakkaṃ pavattitaṃ mayā - Sīmu.
4. saraṇaṃ - Sīmu, Machasaṃ, Syā.
5. muggato - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Gotama

12. Những người ca ngợi đạo lộ của các bậc Thánh Nhân, luôn luôn thỏa thích trong Giáo Pháp, có niệm, là những người sẽ được giác ngộ dầu còn bị xuôi giòng chảy luân hồi.

13. Thành phố của ta là Kapilavatthu, người cha là đức vua Suddhodana, người mẹ sanh ra ta gọi là "Hoàng Hậu Māyā."

14. Ta đã sống đời sống gia đình trong hai mươi chín năm. Có ba tòa lâu đài tuyệt vời là Ramma, Suramma, Subhaka.

15. Có bốn mươi ngàn phụ nữ được trang điểm. Nữ nhân ấy (người vợ) tên là Bhaddakaccānā. Con trai tên là Rāhula.

16. Sau khi nhìn thấy bốn điều báo hiệu, Ta đã ra đi bằng phương tiện ngựa và đã thực hành hạnh nỗ lực trong sáu năm là việc khó thực hành được.

17. Ta là bậc Toàn Giác Gotama, đấng Chiến Chắng, đã chuyển vận bánh xe (Chánh Pháp) tại Isipatana, thành Bārāṇasī, và là nơi nương nhờ của tất cả chúng sanh.

18. Hai vị tỳ khưu Kolita và Upatissa là (hai vị) Thinh Văn hàng đầu. Vị thị giả tên là Ānanda luôn hiện diện bên cạnh ta.

19. Tỳ khưu ni Khemā và Uppalavaṇṇā là (hai vị) nữ Thinh Văn hàng đầu. Citta và Haṭṭhāḷavaka là (hai) nam cư sĩ thí chủ hộ độ hàng đầu.

20. Nandamātā và Uttarā là (hai) nữ cư sĩ thí chủ hộ độ hàng đầu. Ta đã đạt đến quả vị Toàn Giác tối thượng ở cội cây Assattha.

21. Ánh sáng hào quang của ta luôn luôn vươn cao mười sáu cánh tay (8 mét). Vào thời hiện tại của ta lúc bấy giờ, tuổi thọ được biết là ít ỏi (chỉ) một trăm năm. Trong khi tồn tại đến chừng ấy, ta đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Gotamabuddhavaṃso

22. Ṭhapayitvāna dhammukkaṃ1 pacchimaṃ janabodhanaṃ ahampi2 na cirass'eva saddhiṃ sāvakasaṅghato idhe'va parinibbissaṃ aggīvāhārasaṅkhayā.

23. Tāni ca atulatejāni imāni ca dasabalāni iddhiyo3 ayaṃ ca guṇadharavaradeho4 dvattiṃsalakkhaṇavicitto.5

24. Dasadisā pabhāsetvā sataraṃsī'va chappabhā sabbā samantarahessanti nanu rittā sabbasaṅkhārā'ti.

Gotamabuddhavaṃso pañcavīsatimo.

--ooOoo--

1. dhammokkaṃ - Sīmu.
2. ahampi - Sīmu.
3. imāni ca dasabalāni ca - Sīmu;
imāni ca yasabalāni iddhiyo - Syā;
imāni ca dasabalānibalāni - Machasaṃ.
4. ayaṃca guṇavaradeho - Sīmu;
ahaṃ guṇadhāraṇe deho - Syā;
aya bhuva guṇadhāraṇo deho - Machasaṃ.
5. dvattisaṃvaralakkhaṇavicitto - Machasaṃ, Syā;
dvattisaṃvara lakkhaṇacito - Sīmu.
Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Lịch Sử Đức Phật Gotama

22. Sau khi thiết lập ngọn đuốc Chánh Pháp và sự giác ngộ cho chúng sanh sau này, cũng chẳng bao lâu nữa ta cùng với hội chúng Thinh Văn sẽ Viên Tịch Niết Bàn ở ngay tại nơi này, như là ngọn lửa cạn nguồn nhiên liệu. 23. Các oai lực vô song ấy,1 mười lực và các thần thông này, và đây là cơ thể chứa đựng các đức hạnh được tô điểm với ba hai tướng trạng cao quý. 24. Sau khi chiếu sáng khắp mười phương tợ như mặt trời với các hào quang sáu loại, tất cả sẽ hoàn toàn biết mất; phải chăng tất cả các hành là trống không?

Lịch sử đức Phật Gotama là phần thứ hai mươi lăm.

--ooOoo--

1. Ám chỉ hai vị Thinh Văn hàng đầu Sārīputta và Moggallāna (Xá-lợi-phất và Mục-kiền-liên), BvA. 295.

Buddhapakiṇṇakakaṇḍo

1. Aparimeyye ito kappe caturo āsuṃ vināyakā taṇhaṅkaro medhaṅkaro atho'pi saraṇaṅkaro dīpaṅkaro ca samabuddho ekakappamhi te jinā.

2. Dīpaṅkarassa aparena koṇḍañño nāma nāyako eko'va ekakappamhi tāresi janataṃ bahuṃ.

3. Dīpaṅkarassa bhagavato koṇḍaññassa ca satthuno etesaṃ antarā kappā gaṇanāto asaṅkhiyā.

4. Koṇḍaññassa aparena maṅgalo nāma nāyako tesampi antarā kappā gaṇanāto asaṅkhiyā.

5. Maṅgalo ca sumano ca revato sobhito muni tepi buddhā ekakappe cakkhumanto pabhaṅkarā.

6. Sobhitassa aparena anomadassī mahāyaso tesampi antarā kappā gaṇanāto asaṅkhiyā.

7. Anomadassī padumo nārado cāpi nāyako te'pi buddhā ekakappe tamantakārakā munī.

8. Nāradassa aparena padumuttaro nāma nāyako ekakappamhi uppanno tāresi janataṃ bahuṃ.

9. Nāradassa bhagavato padumuttarassa satthuno tesampi antarā kappā gaṇanāto asaṅkhiyā.

10. Kappasatasahassamhi eko āsi mahāmuni padumuttaro lokavidū āhutīnaṃ paṭiggaho.

11. Tiṃsakappasahassamhi duve āsuṃ vināyakā sumedho ca sujāto ca orato padumuttarā.1

1. dharaso padumuttaro - Sīmu; dharato padumuttaro - Syā.

26. Chương Tổng Hợp về Chư Phật:

1. Vô lượng kiếp trước đây, đã có bốn bậc Hướng Đạo là Taṇhaṅkara, Medhaṅkara, cùng với Saraṇaṅkara, và đấng Toàn Giác Dīpaṅkara. Các đấng Chiến Thắng ấy là thuộc về chung một kiếp. 2. Sau (đức Phật) Dīpaṅkara, có bậc Lãnh Đạo tên là Koṇḍañña. Chỉ một mình trong một kiếp, vị ấy đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua. 3. (Số lượng) các kiếp ở vào khoảng giữa của hai vị này, (tức là) đức Thế Tôn Dīpaṅkara và đấng Đạo Sư Koṇḍañña, là không thể đếm được theo cách thức tính toán. 4. Sau (đức Phật) Koṇḍañña, có bậc Lãnh Đạo tên là Maṅgala. (Số lượng) các kiếp ở vào khoảng giữa của hai vị này cũng là không thể đếm được theo cách thức tính toán. 5. Maṅgala, Sumana, Revata, và bậc Hiền Triết Sobhita, các đức Phật, các bậc Hữu Nhãn, các đấng Quanh Minh ấy cũng ở vào một kiếp. 6. Sau (đức Phật) Sobhita là vị Anomadassī có danh tiếng vĩ đại. (Số lượng) các kiếp ở vào khoảng giữa của hai vị ấy cũng là không thể đếm được theo cách thức tính toán. 7. Anomadassī, Paduma, luôn cả bậc Lãnh Đạo Nārada, các đức Phật, các đấng chấm dứt bóng đêm, các bậc Hiền Triết ấy cũng ở vào một kiếp. 8. Sau (đức Phật) Nārada, có bậc Lãnh Đạo tên là Padumuttara. Được sanh lên (riêng biệt) trong một kiếp, vị ấy đã giúp cho nhiều chúng sanh vượt qua. 9. (Số lượng) các kiếp ở vào khoảng giữa của hai vị ấy, (tức là) đức Thế Tôn Nārada và đấng Đạo Sư Padumuttara, cũng là không thể đếm được theo cách thức tính toán. 10. Một trăm ngàn kiếp (trước đây) đã có một bậc Đại Hiền Triết, đấng Hiểu Biết Thế Gian

Padumuttara, là vị thọ lãnh các vật cúng dường. 11. Ba chục ngàn kiếp sau (đức Phật) Padumuttara, đã có hai bậc Hướng Đạo là Sumedha và Sujāta.

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Buddhapakiṇṇakakaṇḍo

12. Aṭṭhārase kappasate tayo āsuṃ vināyakā piyadassī atthadassī dhammadassī ca nāyakā orato1 ca sujātassa sambuddhā dvipaduttamā.

13. Catunavute ito kappe eko āsi mahāmuni siddhattho so lokavidū sallakatto anuttaro.

14. Dvenavute ito kappe duve āsuṃ vināyakā tisso phusso ca sambuddho asamā appaṭipuggalā.

15. Ekanavute ito kappe vipassī nāma nāyako so'pi buddho kāruṇiko satte mocesi bandhanā.

16. Ekatiṃse ito kappe duve āsuṃ vināyakā sikhī ca vessabhū c'eva asamā appaṭipuggalā.

17. Imamhi bhaddake kappe tayo āsuṃ vināyakā kakusandho2 koṇāgamano kassapo cā'pi nāyako ahametarahi sambuddho metteyyo cā'pi hessati.

18. Ete'pi pañca sambuddhā3 dhīrā lokānukampakā etesaṃ dhammarājūnaṃ aññesaṃ nekakoṭīnaṃ ācīkkhitvāna taṃ maggaṃ nibbutā te sasāvakā'ti.

Buddhapakiṇṇakakaṇḍo niṭṭhito.

--ooOoo--

1. dharaso - Sīmu. 2. kukkusandho - Syā. 3. etepime pañca buddhā - Machasaṃ, Syā; etepi pañca buddhā - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Chương Tổng Hợp về Chư Phật

12. Mười tám trăm (một ngàn tám trăm) kiếp (trước đây), vào sau (thời đức Phật) Sujāta, đã có ba bậc Hướng Đạo là các bậc Lãnh Đạo Piyadassī, Atthadassī, và Dhammadassī; (các vị ấy) là các bậc Toàn Giác, là các đấng Tối Thượng Nhân. 13. Chín mươi bốn kiếp trước đây, đã có một bậc Đại Hiền Triết. Vị ấy là đấng Hiểu Biết Thế Gian Siddhattha, sâu sắc, và vô thượng. 14. Chín mươi hai kiếp trước đây, đã có hai bậc Hướng Đạo. Tissa và đấng Toàn Giác Phussa là không kẻ sánh bằng, không người đối thủ. 15. Chín mươi mốt kiếp trước đây, (đã có) đấng Lãnh Đạo tên là Vipassī. Đức Phật ấy cũng là đấng Bi Mẫn đã giải thoát chúng sanh khỏi sự trói buộc. 16. Ba mươi mốt kiếp trước đây, đã có hai bậc Hướng Đạo. Sikhī và luôn cả Vessabhū là không kẻ sánh bằng, không người đối thủ. 17. Trong kiếp Bhadda này đã có ba bậc Hướng Đạo là Kakusandha, Koṇāgamana, và luôn cả vị Lãnh Đạo Kassapa. Hiện nay, ta là đấng Toàn Giác và cũng sẽ có vị Metteyya nữa. 18. Cả năm vị Phật này là các bậc thông thái và là những vị có lòng thương xót thế gian. Sau khi chỉ ra Đạo Lộ ấy của các đấng Pháp Vương này cho vô số koṭi người khác, các vị ấy đã Niết Bàn cùng với các vị Thinh Văn.

Dứt Chương Tổng Hợp về Chư Phật.

--ooOoo--

Dhātubhājanīyakathā

1. Mahāgotamo jinavaro kusānārāya1 nibbuto dhātu vitthārikaṃ āsi tesu tesu padesato.

2. Eko ajātasattussa eko vesāliyā pure eko kapilavatthumhi eko ca allakappake.

3. Eko ca rāmagāmamhi eko ca veṭhadīpake eko pāveyyake malle eko ca kosinārake.

4. Kumbhassa thūpaṃ kāresi brāhmaṇo doṇasavhayo aṅgārathūpaṃ kāresuṃ moriyā tuṭṭhamānasā.

5. Aṭṭhasārīrikā thūpā navamo kumbhacetiyo aṅgāra thūpo dasamo tadāyeva patiṭṭhito.

6. Ekā dāṭhā tidasapure ekā nāgapure ahū ekā gandhāravisaye ekā kāliṅgarājino.

7. Cattāḷīsa samādantā kesā lomā ca sabbaso devā hariṃsu ekekaṃ cakkavāḷaparamparā.

8. Madhurāyaṃ2 bhagavato patto daṇḍañca cīvaraṃ nivāsanaṃ kusaghare paccattharaṇaṃ kapilavhaye.

9. Pāṭaliputtanagare3 karakaṃ kāyabandhanaṃ campāyamudakasāṭikā uṇṇalomañca kosale.

1. kusinārāmamhi - Sīmu; kusirāramhi - Machasaṃ. 2. vajirāyaṃ - PTS. 3. makuṭapure - Sīmu.

Giảng Giải về Việc Phân Chia Xá-Lợi:

1. Đấng Chiến Thắng cao quý Gotama vĩ đại đã Niết Bàn tại Kusinārā. Đã có sự phân tán xá-lợi từ xứ sở ấy đến khắp các nơi.

2. Một phần thuộc về (đức vua) Ajātasattu. Một phần ở thành Vesālī. Một phần ở thành Kapilavatthu. Và một phần dành cho người dân ở Allakappa.

3. Và một phần ở Rāmagāma. Và một phần dành cho người dân ở Veṭṭhadīpa. Một phần dành cho người dân Malla ở Pāvā. Và một phần dành cho người dân ở Kusinārā.

4. Bà-la-môn tên Doṇa đã xây dựng ngôi bảo tháp cho bình đựng (xá-lợi). Những người Moriya với tâm tư hớn hở đã xây dựng ngôi bảo tháp thờ tro.

5. Chính vào thời ấy, có tám ngôi bảo tháp (thờ) xá-lợi, ngôi bảo tháp của bình đựng (xá-lợi) là thứ chín, ngôi bảo tháp thờ tro là thứ mười đã được thiết lập.

6. Một chiếc răng nanh ở thành phố của cõi trời Ba Mươi, một ở Long Cung, một ở lãnh địa Gandhāra, một thuộc về đức vua xứ Kaliṅga.1

7. Chư thiên theo tuần tự của mỗi một thế giới đã mang đi bốn mươi chiếc răng bằng nhau và toàn bộ tóc lông.

8. Bình bát, cây gậy, và y của đức Thế Tôn là ở Madhurā. Y nội là ở Kusaghara. Tấm trải nằm là ở (thành) Kapila.

9. Bình đựng nước, dây thắt lưng là ở thành Pāṭaliputta. Vải lọc nước là ở Campā. Và sợi lông giữa hai lông mày là ở Kosala.

1. Như vậy là bốn chiếc răng nanh, hai ở hàm trên hai ở hàm dưới (ND).

Khuddakanikāye Buddhavaṃsapāḷi Dhātubhājanīyakathā

10. Kāsāvañca brahmaloke1 veṭhanaṃ tidase pure pāsāṇake padaṃ seṭṭhaṃ yañcāpi accutippadaṃ nisīdanaṃ avantipure raṭṭhe attharaṇaṃ tadā.

11. Araṇī ca mithilāyaṃ videhe parissāvanaṃ vāsi sucigharañcā'pi indapatte pure tadā.

12. Parikkhāraṃ avasesaṃ janapade aparantake paribhuttañca muninā akaṃsu manujā tadā.

13. Dhātuvitthārikaṃ āsi gotamassa mahesino pāṇinaṃ anukampāya āhu porāṇikā tadā.

Dhātubhājanīyakathā niṭṭhitā.

Buddhavaṃso niṭṭhito.

--ooOoo--

1. kāsāvā brahmaloke ca - Machasaṃ; kāsāvakaṃ brahmaloke - Syā.

a. Uṇhīsaṃ tasesā dāṭhā - akkhakā ceva dhātuyo asambhinnā imā satta - sesā bhinnā va dhātuyo. b. Mahantā muggamattā ca - majjhamā bhinnataṇḍulā khuddakā sāsapamattā - nānā vaṇṇā ca dhātuyo. c. Mahantā suvaṇṇavaṇṇā ca - muttā vaṇṇā ca majjhimā khuddakā makulavaṇṇā ca - soḷasadoṇamattikā. d. Mahantā pañca nāliyo - nāliyo pañca majjhimā khuddakā chanālī c'eva - etā sabbā'pi dhātuyo. e. Uṇahīsaṃ sīhaḷe dīpe - brahmaloke ca vāmakaṃ sīhaḷe dakkhīṇ'akkhaṃ ca - sabbā p'etā patiṭṭhitā'ti. Imā gāthāyo marammapotthake dissanti. Sīhaḷapotthake natthi.

Tiểu Bộ Kinh - Phật Sử Giảng Giải về Việc Phân Chia Xá-Lợi

10. Y ca-sa là ở cõi Phạm Thiên. Vải che đầu là ở thành phố của cõi trời Ba Mươi. Dấu chân ở Pāsāṇaka là nhất hạng và cũng là dấu chân không bị hư hoại. Khi ấy, tấm lót ngồi, tấm trải nằm là ở vương quốc Avantipura. 11. Và cái bật lửa là ở Mithilā. Đồ lọc nước là ở Videha. Khi ấy, dao cạo và luôn cả hộp đựng kim là ở thành phố Indapatta. 12. Khi ấy, dân chúng ở vùng ven của xứ sở đã bảo quản các vật dụng thiết yếu còn lại đã được sử dụng bởi bậc Hiền Triết. 13. Khi ấy, tài liệu cổ (porāṇikaṃ) đã nói rằng: "Vì lòng thương tưởng chúng sanh, đã có sự phân tán xá-lợi của bậc Đại Ẩn Sĩ Gotama."

Dứt Phần Giảng Giải về Việc Phân Chia Xá-Lợi.

Phật Sử được chấm dứt.

--ooOoo--

Các câu kệ này được thấy ở các sách của Maramma, không có ở các sách của Sīhaḷa. a. Phần xương sọ, toàn thể (bốn) cái răng, và luôn cả (hai) xương vai là các phần xá-lợi; bảy phần này không bị vỡ, các xá-lợi còn lại chỉ là các mảnh vỡ. b. Các viên cỡ lớn có kích thước hạt đậu, các viên cỡ trung bình là các hạt gạo bị bể, các viên cỡ nhỏ có kích thước hạt cải. Và các xá-lợi có nhiều màu sắc khác nhau. c. Các viên cỡ lớn có màu vàng, và các viên cỡ trung bình có màu ngọc trai, và các viên cỡ nhỏ có màu chồi non; khối lượng là mười sáu doṇa. d. Các viên cỡ lớn là năm nāli, và các viên cỡ trung bình là năm nāli, còn các viên cỡ nhỏ là sáu nāli; tất cả đây cũng là các xá-lợi. e. Xá-lợi xương sọ là ở đảo Sīhaḷa, xương vai bên trái là ở cõi Phạm Thiên, và xương vai bên phải là ở xứ Sīhaḷa; tất cả các xá-lợi này cũng còn tồn tại.

CARIYĀPIṬAKA PĀḶI & HẠNH TẠNG

CARIYĀPIṬAKA PĀḶI Namo tassa bhagavato arahato sammā sambuddhassa

I. DĀNAPĀRAMITĀ

1. Akitticariyaṃ 1. Kappe ca satasahasse caturo ca asaṅkhiye1 etthantare yaṃ caritaṃ sabbaṃ taṃ bodhipācanaṃ.

2. Atītakappe caritaṃ ṭhapayitvā bhavābhave imamhi kappe caritaṃ pavakkhissaṃ suṇohi me.

3. Yadā ahaṃ brahāraññe suññe vipinakānane2 ajjhogahetvā3 vihārāmi akitti nāma tāpaso.

4. Tadā maṃ tapatejena santatto tidivādhibhū4 dhārento brāhmaṇavaṇṇaṃ bhikkhāya maṃupāgami.

5. Pavanā ābhataṃ5 paṇṇaṃ atelañca aloṇikaṃ mama dvāre ṭhitaṃ disvā sakaṭāhena ākiriṃ.

6. Tassa datvānahaṃ paṇṇaṃ nikkujjitvāna bhājanaṃ punesanaṃ jahitvāna pāvisaṃ paṇṇasālakaṃ.

7. Dutiyampi tatiyampi upagañchi mamantikaṃ akampito anolaggo evamevamadāsahaṃ.

8. Na me tappaccayā atthi sarīrasmiṃ vivaṇṇiyaṃ pītisukhena ratiyā vītināmemi taṃ divaṃ.

1. asaṅkheyya - Sīmu. 4. tidivāhibhū, - Mu, Machasaṃ, Pa. 2. vijana - Siṃ, vīvana - Syā. 5. āhaṭaṃ - Syā, PTS. 3. ajjho gāhetvā - Machasaṃ, PTS.

HẠNH TẠNG Kính lễ đức Thế Tôn, bậc A-la-hán, đấng Chánh Biến Tri!

I. SỰ TOÀN HẢO VỀ BỐ THÍ:

1. Hạnh của (Đức Bồ-tát) Akitti:1 1. Các hạnh nào được thực hành trong khoảng thời gian này,2 (tức là) bốn a-tăng-kỳ và một trăm ngàn đại kiếp, tất cả các hạnh ấy là điều

kiện làm cho chín muồi quả vị giác ngộ. 2. Trừ ra các hạnh đã được thực hành trong kiếp quá khứ thuộc đời này hoặc đời khác, ta sẽ nói đến hạnh đã được thực hiện trong kiếp này, ngươi hãy lắng nghe.3 3. Lúc bấy giờ, ta là vị đạo sĩ khổ hạnh tên Akitti. Ta đã đi sâu vào và cư ngụ ở khu rừng rậm, hoang vắng, là lâm viên có nhiều cây. 4. Khi ấy, Chúa của chư thiên Sakka4 bị nóng bức5 bởi năng lực khổ hạnh của ta nên đã đi đến gần ta để xin vật thực trong dáng vóc vị Bà-la-môn. 5. Nhìn thấy (vị ấy) đứng ở cánh cửa (căn chòi lá) của ta, ta đã bày ra chỉ có một tô lá cây đã được gió gom lại, không có dầu và cũng không có muối.6 6. Sau khi bố thí lá cây đến vị này, ta đã lập úp cái tô lại, từ bỏ việc tìm kiếm (thức ăn) một lần nữa, và đã đi vào căn chòi lá. 7. Lần thứ nhì, rồi lần thứ ba, vị ấy cũng đã đi đến gặp ta. Không dao động, không dính mắc, ta đã bố thí như hai lần trước. 8. (Nhưng) không vì nguyên nhân ấy mà thân thể của ta trở nên tiều tụy; ta đã trải qua ngày hôm ấy với niềm phỉ lạc và hứng thú.

1. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 480. 2. ettha caritanti cariyā = ở đây, điều đã được thực hành là hạnh, CpA. 17. 3. Đức Phật đang giảng giải cho ngài Sāriputta (Xá-lợi-phất), CpA. 20. 4. Tidivādhibhū là Chúa cõi trời Tidivā, tức là cõi Tāvatiṃsa (Đạo Lợi), CpA. 24. 5. Bị oi bức do hơi nóng phát ra ở tảng đá ngồi có phủ gấm vàng của vị ấy CpA. 24. 6. Mô tả tính chất bố thí bất cứ vật gì thuộc về bản thân không phân biệt, CpA. 24. Như vậy, lúc này, đức Bồ-tát chỉ sử dụng lá cây ở trong rừng để làm thức ăn.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Dānapāramitā

9. Yadi māsampi dve māsaṃ dakkhiṇeyyaṃ varaṃ labhe akampito anolīno dadeyyaṃ dānamuttamaṃ.

10. Na tassa dānaṃ dadamāno yasaṃ lābhañca patthayiṃ sabbaññutaṃ patthayāno tāni kammāni ācarinti.

Akitticariyaṃ paṭhamaṃ.

2. Saṅkhacariyaṃ

11. Punāparaṃ yadā homi brāhmaṇo saṅkhasavhayo mahāsamuddaṃ taritukāmo upagacchāmi paṭṭanaṃ.1

12. Tatthaddasāmi paṭipathe sayambhuṃ aparājitaṃ kantāraddhāna1 paṭipannaṃ tattāya kaṭhinabhūmiyā.

13. Tamahaṃ paṭipathe disvā imamatthaṃ vicintayiṃ idaṃ2 khettaṃ anuppattaṃ puññakāmassa jantuno.

14. Yathāpi3 kassako puriso khettaṃ disvā mahāgamaṃ.4 tattha bījaṃ na ropeti na so dhañña atthiko.

15. Evamevāhaṃ puññakāmo disvā khetta5 varuttamaṃ yadi tattha kāraṃ na karomi nāhaṃ puñña atthiko.

16. Yathā amacco muddikāmo rañño ante pure jane na deti tesaṃ dhanadhañña muddito parihāyati.

17. Evamevāhaṃ puññakāmo vipulaṃ disvāna dakkhiṇaṃ yadi tassa dānaṃ na dadāmi parihāyissāmi puññato.

18. Evāhaṃ cintayitvāna orohitvā upāhanā tassa pādāni vanditvā adāsiṃ chattupāhanaṃ.

19. Tenevāhaṃ sataguṇato sukhumālo sukhedhito apica dānāṃ paripūrento evaṃ tassa adāsahanti.

Saṅkhacariyaṃ dutiyaṃ.

1. kantāraddhānaṃ - Machasaṃ, 3. yathā - Machasaṃ. kantāramaddhānaṃ - Syā. 4. mahārāmaṃ - Syā. 2. imaṃ - Syā. 5. khetakaṃ - Syā.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Bố Thí

9. Nếu như ta có được một vị xứng đáng để cúng dường thì ta có thể dâng cúng vật thí tối thượng luôn cả một tháng, hai tháng, mà không dao động, không lưỡng lự. 10. Trong khi bố thí phẩm vật cho vị ấy, ta đã không mong cầu danh và lợi. Ta đã thực hiện những hành động ấy trong khi ước mong phẩm vị Toàn Tri. Hạnh của (đức Bồ-tát) Akitti là phần thứ nhất.

2. Hạnh của (Đức Bồ-tát) Saṅkha:1

11. Vào một thời điểm khác nữa, khi ta là vị Bà-la-môn tên gọi Saṅ- kha. Có ý định băng qua đại dương, ta đã đi đến bến tàu. 12. Tại nơi ấy, ta đã nhìn thấy ở phía bên kia đường một vị Phật Độc Giác, là bậc không bị kẻ khác hàng phục, đang đi ở con đường xa vắng, trên mặt đất gồ ghề, nóng bỏng. 13. Sau khi nhìn thấy vị ấy ở phía bên kia đường, ta đã suy xét về sự việc này: “Đây là phước điền đã được thành tựu đến cho người mong cầu phước báu.” 14. Cũng giống như người nông phu nhìn thấy thửa ruộng có triển vọng thu hoạch lớn, người ấy không gieo hạt giống ở nơi ấy (nghĩa là) người ấy không có nhu cầu về thóc lúa. 15. Tương tợ như thế, là người có mong cầu về phước báu, sau khi nhìn thấy phước điền cao quý tối thượng, nếu ta không thể hiện hành động ở phước điền ấy thì ta không phải là người mong cầu về phước báu. 16. Giống như vị quan đại thần mong muốn có uy quyền đối với những người trong cung mà không ban cho những người ấy tài sản và thóc gạo thì sẽ bị suy giảm về uy quyền. 17. Tương tợ như thế, là người có mong cầu về phước báu sau khi nhìn thấy bậc cao thượng xứng đáng để cúng dường, nếu ta không dâng cúng vật thí đến vị ấy thì ta sẽ bị suy giảm về phước báu. 18. Sau khi suy nghĩ như thế, ta đã cởi ra đôi dép, rồi đảnh lễ ở hai bàn chân của vị ấy, và đã cúng dường dù và dép. 19. Mặc dầu ta có cơ thể mảnh mai và được nuôi dưỡng cẩn thận gấp trăm lần so với vị ấy, tuy nhiên trong khi làm tròn đủ hạnh bố thí, ta cũng đã cúng dường đến vị ấy như thế.

Hạnh của (đức Bồ-tát) Saṅkha là phần thứ nhì.

1. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 442.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Dānapāramitā

3. Kurudhammacariyaṃ

20. Punāparaṃ yadā homi indapatthe1 puruttame rājā dhanañjayo nāma kusale2 dasahupāgato.

21. Kāliṅga3 raṭṭhavisayā brāhmaṇā upagañchu maṃ āyācuṃ maṃ hatthināgaṃ dhaññaṃ maṅgalasammataṃ.

22. Avuṭṭhiko janapado dubbhikkho chātako mahā dadāhi pavaraṃ nāgaṃ nīlaṃ añjanasavhayaṃ.

23. Na me yācakamanuppatte paṭikkhepo anucchavo mā me bhijji samādānaṃ dassāmi vipulaṃ gajaṃ.

24. Nāgaṃ gahetvā soṇḍāya bhiṅkāre ratanāmaye jalaṃ hatthe ākiritvā brāhmaṇānaṃ adaṃ gajaṃ.

25. Tassa nāge padinnamhi amaccā etadabrūvuṃ kinnu tuyhaṃ varaṃ nāgaṃ yācakānaṃ padassasi.

26. Dhaññaṃ maṅgalasampannaṃ saṅgāmavijayuttamaṃ tasmiṃ nāge padinnamhi kinte rajjaṃ4 karissati.

27. Rajjampi me dade sabbaṃ sarīraṃ dajjamattano sabbaññutaṃ piyaṃ mayhaṃ tasmā nāgaṃ adāsahanti.

Kurudhammacariyaṃ tatiyaṃ.

4. Mahāsudassanacariyaṃ

28. Kusāvatimhi nagare yadā āsiṃ mahīpati mahāsudassano nāma cakkavatti mahabbalo.

29. Tatthāhaṃ5 divase tikkhattuṃ ghosāpemi tahiṃ tahiṃ ko kiṃ icchati pattheti kassa kiṃ dīyatu dhanaṃ.

1. indapatte - Sīmu. 4. kururāja - Machasaṃ. 2. kusalehi - Syā. 5. tadāhaṃ - Pu. 3. kaliṅga - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Bố Thí

3. Hạnh của (Đức Bồ-tát) Kurudhamma:1

20. Vào một thời điểm khác nữa, khi ta là vị vua tên Dhanañjaya ở tại kinh thành Indapattha, và được thuần thục về mười thiện nghiệp. 21. Những người Bà-la-môn từ lãnh thổ vương quốc Kaliṅga đã đi đến gặp ta. Họ đã cầu xin ta con long tượng được xem là biểu hiện của sự thịnh vượng và may mắn. 22. (Họ đã nói rằng): “Xứ sở chúng tôi không có mưa, thức ăn hiếm hoi, đói kém trầm trọng. Xin ngài hãy ban cho con hắc long tượng cao quý có tên là Añjana.” 23. (Ta nghĩ rằng): “Đối với ta, khi có được người cầu xin thì sự từ chối là điều không đúng đắn. Sự thọ trì của ta chớ có bị đổ vỡ. Ta sẽ bố thí con voi vĩ đại.” 24. Sau khi nắm lấy con voi ở chiếc ngà và rưới nước từ chiếc bình làm bằng ngọc quý lên bàn tay, ta đã cho con voi đến các vị Bà-la- môn. 25. Khi con voi ấy đã được cho đi, các quan đại thần đã nói điều này: “Sao ngài lại cho con voi quý báu

của ngài đến những kẻ cầu xin? 26. Con voi là tối ưu trong việc chiến thắng ở trận tiền, được thành tựu sự thịnh vượng và may mắn. Khi con voi ấy đã được cho đi thì cái gì sẽ vận hành vương quốc của ngài?" 27. Ta có thể bố thí luôn cả toàn bộ vương quốc của ta. Ta có thể bố thí cả thân mạng của mình. Đối với ta, quả vị Toàn Tri là yêu quý; vì thế ta đã bố thí con long tượng.

Hạnh của (đức Bồ-tát) Kurudhamma là phần thứ ba.

4. Hạnh của (Đức Bồ-tát) Mahāsudassana:2 28. Khi ở thành phố Kusāvatī, ta đã là vị lãnh chúa, đấng Chuyển Luân Vương có quyền lực lớn lao tên Mahāsudassana. 29. Tại thành phố ấy, ta đã cho thông báo ba lần trong ngày ở khắp các nơi rằng: "Ai muốn (hoặc) mong mỏi vật gì? Của cải gì nên được ban phát? (Ban phát) đến ai?

1. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 276. 3. Kinh Đại Thiện Kiến Vương, Trường Bộ Kinh II; Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 95.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Dānapāramitā

30. Ko chātako ko tasito ko mālaṃ ko vilepanaṃ nānārattāni vatthāni ko naggo paridahissati.

31. Ko pathe chattamādeti ko pāhanā mudū subhā iti sāyañca pāto ca ghosāpemi tahiṃ tahiṃ.

32. Na taṃ dasasu ṭhānesu na pi1 ṭhānasatesu vā anekasataṭhānesu paṭiyattaṃ yācake dhanaṃ.

33. Divā vā yadi vā rattiṃ yadi eti vaṇibbako laddhā yadicchakaṃ bhogaṃ pūrahatthova gacchati.

34. Evarūpaṃ mahādānaṃ adāsiṃ yāvajīvikaṃ napāhaṃ dessaṃ dhanaṃ dammi napi natthi nicayo mayi.

35. Yathāpi āturo nāma rogato parimuttiyā dhanena vejjaṃ tappetvā rogato parimuccati.

36. Tathevāhaṃ jānamāno paripūretumasesato ūnamanaṃ pūrayituṃ demi dānaṃ vaṇibbake nirālayo apaccāso sambodhimanupattiyāti.

Mahāsudassanacariyaṃ catutthaṃ.

5. Mahāgovindacariyaṃ

37. Punāparaṃ yadā homi satta rājapurohito pūjito naradevehi mahāgovindabrāhmaṇo.

38. Tadāhaṃ sattarajjesu yaṃ me āsi upāyanaṃ tena demi mahādānaṃ akkhobhaṃ2 sāgarūpamaṃ.

39. Na me dessaṃ dhanaṃ dhaññaṃ napi natthi nicayo mayi sabbaññutaṃ piyaṃ mayhaṃ tasmā demi varaṃ dhananti.

Mahāgovindacariyaṃ pañcamaṃ.

1. nahi - Syā. 2. akekhākhahaṃ - Sīmu, Machasaṃ; acachaṃ - Pu.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Bố Thí

30. Ai đói? Ai khát? Ai (cần) vòng hoa? Ai (cần) dầu thoa? Có các loại vải vóc đủ màu, ai trần truồng thì sẽ mặc vào? 31. Ai đi đường cần đến dù? Ai (cần đến) giày dép mềm mại, đẹp đẽ?" Ta đã cho thông báo sáng chiều ở khắp các nơi như thế. 32. Của cải ấy đã được chuẩn bị cho những người cầu xin không phải chỉ ở mười địa điểm, hoặc ở một trăm địa điểm, mà ở hàng trăm địa điểm. 33. Nếu có người nghèo khổ đi đến cho dù ban ngày hoặc ban đêm, họ đều được nhận lãnh tài sản theo như ý thích rồi ra đi với hai tay tràn đầy của cải. 34. Ta đã bố thí những phẩm vật lớn lao có hình thức như thế cho đến trọn đời. Ta cho ra của cải không phải là vì không thích ý, cũng không phải là vì ta không có chỗ để cất giữ. 35. Cũng giống như người bị bệnh, sau khi làm hài lòng vị thầy thuốc với vàng bạc cho việc chữa lành căn bệnh, thì (sẽ) được hoàn toàn thoát khỏi căn bệnh. 36. Tương tợ y như thế, khi biết được (điều ấy), để làm viên mãn (pháp bố thí) không bị thiếu sót và làm cho đầy đủ tâm ý còn khiếm khuyết, ta đã ban phát vật thí cho những người cầu xin, không luyến tiếc, không mong mỏi sự đền đáp nhằm thành tựu quả vị Toàn Giác.

Hạnh của (đức Bồ-tát) Mahāsudassana là phần thứ tư.

5. Hạnh của (Đức Bồ-tát) Mahāgovinda:1 37. Vào một thời điểm khác nữa, khi là Bà-la-môn Mahāgovinda, ta đã là viên quan tế tự của bảy vị vua và được các đấng quân vương cung phụng.

38. Khi ấy, phẩm vật ở trong bảy vương quốc đã là của ta. Với phẩm vật ấy ta đã ban phát cuộc đại thí, tợ như biển cả không bị xáo động

39. Không phải là của cải và lúa gạo là không được vừa ý đối với ta và cũng không phải là ở nơi ta không có sự tích trữ. Quả vị giác ngộ đối với ta rất là cao quý, do đó ta bố thí tài sản quý giá.

Hạnh của (đức Bồ-tát) Mahāgovinda là phần thứ năm.

1. So sánh với Kinh Đại Điền-tôn (Mahāgovindasuttaṃ), Trường Bộ Kinh II.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Dānapāramitā

6. Nimirājacariyaṃ 40. Punāparaṃ yadā homi mithilāyaṃ puruttame nimi nāma mahārājā paṇḍito kusalatthiko.

41. Tadāhaṃ māpayitvāna catussālaṃ1 catummukhaṃ tattha dānaṃ pavattesiṃ migapakkhinarādinaṃ.

42. Acchādanañca sayanañca annaṃ pānañca bhojanaṃ abbocchinnaṃ karitvāna mahādānaṃ pavattayiṃ.

43. Yathāpi sevako sāmiṃ dhanahetumupāgato kāyena vācā manasā ārādhaniyamesati.

44. Tathevāhaṃ sabbabhave pariyesissāmi bodhijaṃ dānena satte tappetvā icchāmi bodhimuttamanti.

Nimirājacariyaṃ chaṭṭhamaṃ.

7. Candakumāracariyaṃ 45. Punāparaṃ yadā homi ekarājassa atrajo nagare pupphavatiyā kumāro candasavhayo.

46. Tadāhaṃ yajanā mutto nikkhanto yaññavāṭato2 saṃvegaṃ janayitvāna mahādānaṃ pavattayiṃ.

47. Nāhaṃ pivāmi khādāmi napi bhuñjāmi bhojanaṃ dakkhiṇeyye adatvāna3 api chappañca rattiyo.

48. Yathāpi vāṇijo nāma katvāna bhaṇḍasañcayaṃ yattha lābho mahā hoti tattha taṃ harati bhaṇḍakaṃ.

49. Tatheva sakabhuttāpi4 pare dinnaṃ mahapphalaṃ tasmā parassa dātabbaṃ satabhāgo bhavissati.

50. Etamatthavasaṃ ñatvā demi dānaṃ bhavābhave na paṭikkamāmi dānato sambodhimanupattiyāti.

Candakumāracariyaṃ sattamaṃ.

1. catusālaṃ - Syā. 3. dakkhiṇeyyaṃ - katthaci. 2. yaññavātato - Syā; 4. sakaparituttāpi - Pu. yaññapātato - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Bố Thí

6. Hạnh của Đức Vua Nimi:1

40. Vào một thời điểm khác nữa, khi ta là vị đại vương tên Nimi, là bậc trí tuệ và là người tầm cầu thiện pháp ở tại kinh thành Mithilā. 41. Khi ấy, ta đã cho thực hiện bốn sảnh đường (mỗi sảnh đường) có bốn cổng ra vào (ở bốn hướng chính). Ở tại nơi ấy, ta đã cho tiến hành việc bố thí đến các thú vật, chim chóc, loài người, v.v... 42. Ta đã thực hiện không ngừng nghỉ (ngày đêm không gián đoạn đến lúc dứt tuổi thọ, CpA. 54) và đã cho tiến hành cuộc đại thí (gồm có) y phục, giường ghế, cơm ăn, nước uống, và thực phẩm (các loại), 43. Cũng giống như người đầy tớ, vì lý do lương bổng, tiếp cận chủ nhân và suy tầm cách làm hài lòng bằng thân, khẩu, ý (bằng hành động, lời nói, và tư tưởng). 44. Tương tợ y như thế, trong tất cả mọi kiếp sống ta cũng sẽ tầm cầu việc làm sanh khởi sự giác ngộ. Sau khi làm thỏa mãn các chúng sanh với vật bố thí, ta mong cầu quả vị giác ngộ tối thượng. Hạnh của đức vua Nimi là phần thứ sáu.

7. Hạnh của Hoàng Tử Canda:2

45. Vào một thời điểm khác nữa, khi ta là vị hoàng tử tên Canda, con trai của Ekaràja, ở tại thành phố Pupphavatī. 46. Khi ấy, ta đã được thoát khỏi cuộc tế thần và đã rời khỏi khu vực cuộc lễ tế. Sau khi đã tạo nên niềm xúc động, ta đã tiến hành cuộc đại thí. 47. (Khi) không được bố thí đến những người xứng đáng sự bố thí, ta không uống, không ăn, cũng không thọ dụng vật thực, thậm chí đến năm sáu đêm. 48. Cũng giống như

người thương buôn sau khi đã tích trữ hàng hóa thì sẽ đem hàng hóa ấy đến nơi nào có nhiều lợi nhuận. 49. Tương tợ y như thế, ngay cả việc bố thí đến người khác vật đã được thọ dụng bởi bản thân cũng có quả báu lớn; vì thế nên bố thí đến tha nhân, sẽ có được (kết quả) gấp trăm lần. 50. Biết được năng lực của chân lý ấy, ta đã ban phát vật bố thí kiếp này đến kiếp khác. Ta không suy giảm việc bố thí nhằm thành tựu quả vị Toàn Giác. Hạnh của Hoàng Tử Canda là phần thứ bảy.

1. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 541. 4. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 542.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Dānapāramitā

8. Sivirājacariyaṃ

51. Ariṭṭhasavhaye nagare sivi nāmāsiṃ1 khattiyo nisajja pāsādavare evaṃ cintesahaṃ tadā.

52. Yaṃ kiñci mānusaṃ dānaṃ adinnaṃ me na vijjati yopi vāceyya maṃ cakkhuṃ dadeyyaṃ avikampito.

53. Mama saṅkappamaññāya sakko devānamissaro nisinno devaparisāya idaṃ vacanamabruvi.

54. Nisajja pāsādavare sivirājā mahiddhiko cintento vividhaṃ dānaṃ adeyyaṃ so na passati,

55. Tathannu vitathannetaṃ handa vīmaṃsayāmi2 taṃ muhuttaṃ āgameyyātha yāva jānāmi taṃ manaṃ.

56. Pavedhamāno palitasiro valitagatto jarāturo andhavaṇṇova hutvāna rājānaṃ upasaṅkami.

57. So tadā paggahetvāna vāmaṃ dakkhiṇabāhu ca sirasmiṃ añjaliṃ katvā idaṃ vacanamabruvi.

58. Yācāmi taṃ mahārāja dhammikaraṭṭhavaḍḍhana tava dānaratā kitti uggatā devamānuse.

59. Ubhopi nettā nayanā andhā upahatā mama ekaṃ me nayanaṃ dehi tvampi ekena yāpaya.

60. Tassāhaṃ vacanaṃ sutvā haṭṭho saṃviggamānaso katañjalī vedajāto idaṃ vacanamabruviṃ.

61. Idānāhaṃ cintayitvā3 pāsādato idhāgato tvaṃ mama cittamaññāya nettaṃ yācitumāgato.

1. nāmādhi - katthaci. 2. vimaṃsissāmi - katthaci. 3. cintayitvāna - Machasaṃ, Syā.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Bố Thí

8. Hạnh của Đức Vua Sivi:1

51. Ở tại thành phố có tên gọi là Ariṭṭha, ta đã là vị Sát-đế-lỵ tên Sivi. Vào lúc ngồi ở tòa lâu đài quý báu, ta đã suy nghĩ như vầy:

52. “Không có bất cứ vật thí nào thuộc về nhân loại mà ta chưa từng bố thí. Thậm chí người nào yêu cầu ta về con mắt thì ta cũng có thể bố thí, không bị dao động.”

53. Biết được tâm tư của ta, vị Chúa Trời Sakka ngồi ở giữa tập thể chư thiên đã nói lên lời này:

54. “Đức vua Sivi có đại oai lực trong khi ngồi ở tòa lâu đài quý báu suy nghĩ về vật bố thí đủ các loại, vị ấy không nhìn thấy vật chưa từng được bố thí.

55. Điều này là đúng hay không đúng sự thật? Vậy hãy để ta thử thách vị ấy. Các người hãy chờ một chốc lát đến khi ta biết được tâm ý ấy.” 56. Sau khi biến thành dáng vóc người mù lòa, đang run rẩy, có đầu tóc bạc phơ, cơ thể nhăn nheo, già yếu, bệnh hoạn, (Chúa Trời Sakka) đã đi đến gặp đức vua.

57. Khi ấy, ông ta đã giơ cánh tay trái và cánh tay phải lên chắp lại ở đầu, rồi đã nói lời này:

58. “Tâu đại vương, tôi cầu xin ngài. Ôi vị làm tiến triển vương quốc về phương diện đạo đức, danh tiếng của ngài về sự hoan hỉ trong bố thí đã vang khắp chốn nhân thiên.

59. Cả hai con mắt dẫn đường của tôi bị mù lòa, hư hỏng. Hãy bố thí cho tôi một con mắt, ngài cũng hãy còn sống với một con mắt vậy.”

60. Nghe được lời nói của người ấy, ta đã mừng rỡ, có tâm trí phấn chấn. Tràn ngập niềm phấn khởi, ta đã chắp tay lại rồi đã nói lời này:

61. “Lúc này đây, sau khi suy nghĩ trẫm đã rời tòa lâu đài đi đến nơi đây. Còn ngươi, sau khi biết được tâm của trẫm đã đi đến để cầu xin con mắt.

1. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 499.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Dānapāramitā

62. Aho me mānasaṃ siddhaṃ saṅkappo paripūrito adinnapubbaṃ dānavaraṃ ajja dassāmi yācake.

63. Ehi sīvaka uṭṭhehi mā dandhayi mā pavedhayi ubhopi nayane dehi uppāṭetvā vaṇibbake.

64. Tato so codito mayhaṃ sīvako vacanaṅkaro uddharitvāna pādāsi tālamiñjaṃva yācake.

65. Dadamānassa dennassa dinnadānassa me sato cittassa aññathā natthi bodhiyā yeva kāraṇā.

66. Na me dessā ubho cakkhu attā na me na dessiyo1 sabbaññutaṃ piyaṃ mayhaṃ tasmā cakkhuṃ adāsahanti.2

Sivirājacariyaṃ aṭṭhamaṃ.

9. Vessantaracariyaṃ 67. Yā me ahosi janikā Phusatī nāma3 khattiyā sā atītāsu jātisu sakkassa mahesī piyā.4

68. Tassā āyukkhayaṃ disvā devindo etadabruvi dadāmi te dasavare vara5 bhadde yadicchasi.

69. Evaṃ vuttā ca sā devī sakkaṃ punidamabruvi kinnū me aparādhatthi kinnu dessā ahaṃ tava rammā cāvesi maṃ ṭhānā vātova dharaṇīruhaṃ.

70. Evaṃ vutto ca so sakko puna tassīdam6abruvi na ceva te kataṃ pāpaṃ na ca me tvamasi appiyā.

1. attānaṃ me na dessiyā - Pu, 4. sakkassa mahesīsi sā - Syā, attāpi me na dessiyo - Pu. sakkassa ca mahesiyā - Sīmu. 2. adā ahaṃ - Pu. 5. varaṃ - Siṃ. 3. pussati Syā - Machasaṃ. 6. tasesada - PTS, Syā.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Bố Thí

62. Ôi, ý định của ta đã được thành tựu, điều ước mong đã được vẹn toàn! Hôm nay, ta sẽ ban cho người hành khất tặng vật cao quý chưa từng được bố thí trước đây.

63. Này Sīvaka,1 hãy lại gần. Hãy mạnh dạn lên, đừng chần chờ, chớ có run rẩy. Hãy móc ra cả hai con mắt và trao cho người cầu thỉnh.”

64. Sau đó, bị ta thúc giục vị Sīvaka ấy là người thi hành mệnh lệnh đã lấy ra (hai con mắt) giống như nạo cơm dừa, rồi đã trao cho cho người hành khất.

65. Trong khi chuẩn bị bố thí, khi đang bố thí, khi tặng vật đã được ta bố thí, tâm không có thay đổi với lý do chỉ là vì quả vị giác ngộ.

66. Hai con mắt không có bị ta ghét bỏ, bản thân không có bị ta ghét bỏ, đối với ta quả vị Toàn Giác là yêu quý; vì thế ta đã bố thí con mắt.

Hạnh của Đức Vua Sivi là phần thứ tám.

9. Hạnh của (Đức Bồ-tát) Vessantara:2

67. Người mẹ ruột của ta là nữ nhân dòng Sát-đế-lỵ tên Phusatī. Bà ấy là hoàng hậu yêu quý của (Chúa Trời) Sakka vào những kiếp sống trước.3

68. Nhìn thấy sự dứt tuổi thọ của bà ấy, vị Chúa Trời đã nói điều này: “Này quý phi, trẫm ban cho khanh mười điều ân huệ, hãy chọn lựa theo như ý thích.”

69. Và khi được nói như vậy, bà hoàng hậu ấy đã đáp lại (Chúa Trời) Sakka điều này: “Thiếp có lỗi lầm gì vậy? Phải chăng thiếp bị ngài ghét bỏ khiến ngài lưu đày thiếp khỏi chốn bồng lai như là ngọn gió thổi trốc gốc cây vậy?”

70. Và khi được nói như vậy, vị (Chúa Trời) Sakka ấy đã đáp lại bà ta điều này: “Chẳng phải khanh đã làm điều sai trái và cũng chẳng phải là ta không yêu quý khanh.

1. Sīvaka là tên vị ngự y của đức vua Sivi, CpA. 66. 2. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 547. 3. Chú giải ghi rằng: vào kiếp sống quá khứ liền trước đó, CpA. 74.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Dānapāramitā

71. Ettakaṃ yeva te āyu1 cavanakālo bhavissati paṭiggaṇha mayā dinne vare dasa varuttame.

72. Sakkena sā dinnavarā tuṭṭhahaṭṭhā pamoditā mama abbhantaraṃ katvā phusatī dasavare varī.

73. Tato cutā sā phusatī khattiye upapajjatha jetuttaramhi nagare sañjayena samāgamī.

74. Tadāhaṃ phusatiyā kucchiṃ okkanto piyamātuyā mama tejena me mātā sadā dānaratā ahū.

75. Adhane āture jiṇṇe yācake addhike jane2 samaṇe brāhmaṇe3 khīṇe deti dānaṃ akiñcane.

76. Dasamāse dhārayitvāna karonto4 purapadakkhiṇaṃ vessānaṃ vīthiyā majjhe janesi phusatī mamaṃ.

77. Na mayhaṃ mattikaṃ5 nāmaṃ napi pettikasambhavaṃ jātomhi vessavīthiyā tasmā vessantaro ahū.

78. Yadāhaṃ dārako homi jātiyā aṭṭhavassiko tadā nisajja pāsāde dānaṃ dātuṃ vicintayiṃ.

79. Hadayaṃ dadeyyaṃ cakkhuṃ maṃsampi rudhirampi ca dadeyyaṃ kāyaṃ sāvetvā yadi koci yācaye mamaṃ.

80. Sabhāvaṃ cintayantassa akampitamasaṇṭhitaṃ akampī tattha paṭhavī sineruvanavaṭaṃsakā.

81. Anvaddhamāse paṇṇarase puṇṇamāse uposathe paccayaṃ nāgamāruyha dānaṃ dātuṃ upāgamiṃ.

1. āyuṃ - katthaci. 4. karonti - katthaci. 2. pathike - katthaci. 5. mettikaṃ nāmaṃ - Sīmu. 3. samaṇa brāhmaṇe - katthaci, Pa.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Bố Thí

71. Sở dĩ như thế ấy chính là vì tuổi thọ của khanh, thời điểm tử vong sắp đến. Hãy tiếp nhận mười điều ân huệ quý báu tối cao đã được trẫm ban thưởng.”

72. Với mười điều ân huệ được (Chúa Trời) Sakka ban thưởng, bà Phusatī ấy, hớn hở, mừng rỡ, vui sướng, đã lựa chọn mười điều ân huệ sau khi đã tính gộp luôn cả ta (vào các điều ân huệ ấy).

73. Mệnh chung từ nơi đó, bà Phusatī ấy đã sanh vào dòng dõi Sát- đế-lỵ ở thành phố Jetuttara và đã kết hôn với Sañjaya.

74. Khi ấy, ta đã hạ sanh vào lòng bà Phusatī, người mẹ yêu quý. Do nhờ oai lực của ta, người mẹ của ta đã luôn luôn hứng thú trong việc bố thí.

75. Bà bố thí cho những người không có tài sản, người không có của cải, người bệnh hoạn, người già cả, người ăn xin, người đi đường, các vị Sa-môn, các Bà-la-môn, và những người bị khánh tận.

76. Sau khi mang thai ta được mười tháng, bà Phusatī trong lúc đang đi quanh thành phố đã sanh ta ở giữa đường phố của những người thương buôn.

77. Tên của ta không liên quan đến họ mẹ, cũng không xuất phát từ họ cha. Ta đã được sanh ra ở đường phố của những người thương buôn, vì thế ta đã là Vessantara.

78. Đến khi ta đã trở thành đứa bé trai được tám tuổi tính từ lúc sanh, khi ấy ta đã ngồi ở tòa lâu đài và đã suy nghĩ về việc bố thí tặng vật.

79. Ta có thể bố thí tim, mắt, luôn cả thịt và máu của mình. Ta đã thông báo là ta có thể bố thí xác thân của mình nếu có người van xin.

80. Trong khi ta đang suy xét về bản tánh không dao động không hẹp hòi, tại nơi ấy trái đất với tràng hoa là khu rừng ở núi Sineru đã rúng động.

81. Mỗi nửa tháng, vào ngày mười lăm và ngày cuối tháng là ngày trai giới, ta đã cưỡi lên con voi Paccaya và đã đi đến để bố thí tặng phẩm.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Dānapāramitā

82. Kāliṅgaraṭṭhavisayā brāhmaṇā upagañchu maṃ āyācuṃ maṃ hatthināgaṃ dhaññaṃ maṅgalasammataṃ.

83. Avuṭṭhiko janapado dubbhikkho chātako mahā dadāhi pavaraṃ nāgaṃ sabbasetaṃ gajuttamaṃ.

84. Dadāmi na vikampāmi yaṃ maṃ yācanti brāhmaṇā santaṃ nappatiguhāmi1 dāne me ramatī2 mano.

85. Na me yācakamanuppatte paṭikkhepo anucchavo mā me bhijji samādānaṃ dassāmi vipulaṃ gajaṃ.

86. Nāgaṃ gahetvā soṇḍāya bhiṅkāre3 ratanāmaye jalaṃ hatthe ākiritvā brāhmaṇānaṃ adaṃ gajaṃ.

87. Punāparaṃ dadantassa sabbasetaṃ gajuttamaṃ tadāpi paṭhavī kampi sineruvanavaṭaṃsakā.

88. Tassa nāgassa dānena sivayo kuddhā samāgatā pabbojesuṃ sakā raṭṭhā vaṅkaṃ gacchatu pabbataṃ.

89. Tesaṃ nicchuha4mānānaṃ akampitamasaṇṭhitaṃ mahādānaṃ pavattetuṃ ekaṃ varamayācisaṃ.5

90. Yācitā sivayo sabbe ekaṃ varamadaṃsu me sāvayitvā kaṇṇabheriṃ mahādānaṃ dadāmahaṃ.

91. Athettha vattatī saddo tumulo bheravo mahā dānena maṃ6 nīharanti puna dānaṃ dadātayaṃ.7

92. Hatthi8 asse rathe datvā dāsidāsaṃ gavaṃ dhanaṃ mahādānaṃ daditvāna nagarā nikkhamiṃ tadā.

1. nappaṭiguyyāmi - Syā. 5. ekavara mayācihaṃ - Syā. 2. ramate - Machasaṃ, Pa. 6. dānena - Machasaṃ, Sīmu. 3. bhiṅgāre - Machasaṃ, Syā. 7. dadāmahaṃ - Sīmu. 4. nicchubha - PTS. 8. hatthiṃ - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Bố Thí

82. Những người Bà-la-môn từ lãnh thổ vương quốc Kaliṅga đã đi đến gặp ta. Họ đã cầu xin ta con long tượng được xem là biểu hiện của sự thịnh vượng và may mắn:

83. "Xứ sở chúng tôi không có mưa, thức ăn hiếm hoi, đói kém trầm trọng. Xin ngài hãy ban cho con long tượng cao quý, toàn màu trắng, tối thắng của loài voi."

84. Ta bố thí điều mà những người Bà-la-môn yêu cầu ta; ta không rung động. Ta không thu giấu vật đang sở hữu. Tâm ý của ta hoan hỉ trong việc bố thí.

85. (Nghĩ rằng): "Đối với ta, khi có được người cầu xin thì sự từ chối là điều không đúng đắn. Sự thọ trì của ta chớ có bị đổ vỡ. Ta sẽ bố thí con voi vĩ đại."

86. Sau khi nắm lấy con voi ở chiếc ngà và rưới nước từ chiếc bình làm bằng ngọc quý lên bàn tay, ta đã cho con voi đến các vị Bà-la- môn.

87. Lại một lần nữa, trong khi ta đang bố thí con voi tối thắng toàn màu trắng, khi ấy trái đất với tràng hoa là khu rừng ở núi Sineru cũng đã rúng động.

88. Do việc bố thí con voi ấy, những người dân xứ Sivi giận dữ đã tụ họp lại và đã trục xuất (ta) ra khỏi vương quốc của ta (nói rằng): "Hãy cho ông ta đi đến ngọn núi Vaṅka."

89. Trong khi bọn họ xua đuổi, ta đã yêu cầu một ân huệ để tiến hành cuộc đại thí, không dao động, không hẹp hòi.

90. Khi được yêu cầu, tất cả những người dân xứ Sivi đã ban cho ta một ân huệ. Sau khi cho vỗ kêu hai chiếc trống lớn, ta đã trao tặng món quà vĩ đại.

91. Lúc bấy giờ, tại nơi ấy có âm thanh ầm ĩ, ồn ào, ghê rợn vang lên. Bởi sự bố thí (này), họ đã lôi kéo ta đi; một lần nữa ta đã trao tặng món quà vĩ đại.

92. Sau khi đã bố thí voi, ngựa, xe cộ, tôi trai, tớ gái, trâu bò, của cải, và đã ban phát cuộc đại thí, vào khi ấy ta đã rời khỏi thành phố.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Dānapāramitā

93. Nikkhamitvāna nagarā nivattitvā vilokite tadāpi paṭhavī kampī sineruvanavaṭaṃsakā.

94. Catuvāhiṃ rathaṃ datvā ṭhatvā cātummahāpathe.1 ekākiyo adutiyo maddideviṃ idamabrūviṃ.

95. Tvaṃ maddi kaṇhaṃ gaṇhāhi lahukā esā kaniṭṭhikā2 ahaṃ jāliṃ gahessāmi garuko bhātiko hi so.

96. Padumaṃ puṇḍarīkaṃ va maddikaṇhājinaggī ahaṃ suvaṇṇabimbaṃ va jāliṃ khattiyamaggahiṃ.

97. Abhijātā sukhumālā khattiyā caturo janā visamaṃ samaṃ akkamantā vaṅkaṃ gacchāma pabbataṃ.

98. Ye keci manujā enti3 anumagge paṭippathe maggaṃ te paṭi pucchāma kuhiṃ vaṅkatapabbato.4

99. Te tattha amhe passitvā karuṇaṃ giramudīrayuṃ dukkhante paṭivedenti dūre vaṅkatapabbato.

100. Yadi passanti pavane dārakā phalite5 dume tesaṃ phalānaṃ hetumhi uparodanti dārakā.

101. Rodante dārake disvā ubbiggā6 vipulā dumā sayamevonamitvāna upagacchanti dārake.

102. Idaṃ acchariyaṃ disvā abbhutaṃ lomahaṃsanaṃ sādhukāraṃ pavattesi maddī sabbaṅgasobhanā.

103. Accheraṃ vata lokasmiṃ abbhutaṃ lomahaṃsanaṃ vessantarassa tejena sayamevonatā dumā.

104. Saṅkhipiṃsu pathaṃ yakkhā anukampāya dārake nikkhantadivase yeva7 cetaraṭṭhamupāgamuṃ.

1. catumhā, cātumahā - katthaci. 5. phalite - Machasaṃ. 2. kaṇiṭṭhikā - Sīmu. 6. ubbiddhā - Machasaṃ 3. yanati - PTS. ubbhiggā - Syā. 4. vaṅkanana - Machasaṃ. 7. divaseneva Machasaṃ, Syā.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Bố Thí

93. Sau khi rời khỏi thành phố, ta đã quay người lại quan sát, khi ấy trái đất với tràng hoa là khu rừng ở núi Sineru cũng đã rúng động.

94. Sau khi bố thí cỗ xe bốn ngựa kéo, ta đứng ở ngã tư đường, chỉ một mình không người hầu cận, và ta đã nói với Hoàng Hậu Maddī điều này:

95. “Này Maddī, nàng hãy ẵm Kaṇhā(jinā), con bé nhẹ và là em gái. Ta sẽ ẵm Jāli bởi vì nó nặng và là anh trai.”

96. Maddī đã ôm lấy Kaṇhājinā như thể ôm lấy đóa sen xanh hoặc đóa sen trắng. Ta đã ôm lấy vị Sát-đế-lỵ Jāli như thể ôm lấy bầu đựng nước bằng vàng.

97. Bốn người Sát-đế-lỵ, dòng dõi quý tộc, có vóc dáng mảnh mai, tiến bước trên mặt đất lúc gồ ghề lúc bằng phẳng đi về hướng ngọn núi Vaṅka.

98. Chúng tôi đã hỏi những người đi cùng đường hoặc theo hướng ngược lại về lộ trình: “Ngọn núi Vaṅka ở nơi nào?”

99. Nhìn thấy chúng tôi ở nơi ấy, họ đã thốt lên lời thương xót. Họ bày tỏ nỗi đau xót (nói rằng): “Ngọn núi Vaṅka ở xa lắm.”

100. Nếu hai đứa trẻ nhìn thấy những cây có trái ở trong khu rừng, hai đứa trẻ bật khóc vì nguyên nhân của những trái cây ấy.

101. Trông thấy hai đứa trẻ khóc lóc, những cội cây cao lớn xum xuê tự động khom mình xuống đến gần hai đứa trẻ.

102. Sau khi nhìn thấy điều kỳ diệu phi thường khiến lông tóc rởn ốc này, (hoàng hậu) Maddī, với sự rạng rỡ ở toàn thân, đã thốt lên lời tán thán (rằng):

103. “Quả thật là điều kỳ diệu phi thường ở thế gian khiến lông tóc rởn ốc. Những cội cây đã tự động khom mình xuống bởi vì oai lực của Vessantara.”1

104. Vì lòng thương xót hai đứa trẻ, các hàng Dạ-xoa đã thâu ngắn đường đi; chỉ nội trong ngày khởi hành họ đã đi đến vương quốc Ceta.

1. Do nhờ năng lực phước báu của Vessantara, CpA. 87.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Dānapāramitā

105. Saṭṭhirājasahassāni tadā vasanti mātule1 sabbe pañjalikā hutvā rodamānā upāgamuṃ.

106. Tattha vattetvā sallāpaṃ cetehi cetaputtehi te tato nikkhamitvāna vaṅkaṃ agamuṃ pabbataṃ.

107. Āmantayitvā devindo vissakammaṃ2 mahiddhikaṃ assamaṃ sukataṃ rammaṃ paṇṇasālaṃ sumāpaya.

108. Sakkassa vacanaṃ sutvā vissakammo mahiddhiko assamaṃ sukataṃ rammaṃ paṇṇasālaṃ sumāpayī.

109. Ajjhogahetvā pavanaṃ appasaddaṃ nirākulaṃ caturo janā mayaṃ tattha vasāma pabbatantare.

110. Ahañca maddidevī ca jālī kaṇhājinā cubho aññamaññaṃ sokanudā vasāma assame tadā.

111. Dārake anurakkhanto asuñño3 homi assame maddī phalaṃ āharati4 poseti sā tayo jane.

112. Pavane vasamānassa addhiko maṃ upāgami āyāci puttake mayhaṃ jāliṃ kaṇhājinañcubho.

113. Yācakaṃ upagataṃ disvā hāso me upapajjatha ubho putte gahetvāna adāsiṃ brāhmaṇe tadā.

114. Sake putte cajantassa jūjake5 brāhmaṇe yadā tadāpi paṭhavī kampi sineruvanavaṭaṃsakā.

115. Punadeva sakko oruyha hutvā brāhmaṇasannibho āyāci maṃ maddideviṃ sīlavantiṃ6 patibbataṃ.

1. mātulā - Syā. 4. āharitvā - Machasaṃ. 2. vissukamba - Syā. 5. yācake - PTS. 3. asuññe - Pu. 6. sīlavatiṃ - Syā.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Bố Thí

105. Lúc bấy giờ có sáu mươi ngàn vị vua cư ngụ ở Mātulā.1 Tất cả đã chắp tay lên, than khóc, và đã đi đến gần.

106. Ở tại nơi ấy, sau khi trao đổi trò chuyện cùng với các vị vương tử xứ Ceta ấy, rồi từ đó bốn người đã đi đến ngọn núi Vaṅka.

107. Chúa Trời đã triệu tập vị Vissakamma có đại thần lực (ra lệnh rằng): "Khanh hãy khéo biến hóa ra một khu ẩn cư được xây dựng tốt đẹp có gian nhà lá xinh xắn."

108. Nghe theo lời của (Chúa Trời) Sakka, vị Vissakamma có đại thần lực đã khéo biến hóa ra một khu ẩn cư được xây dựng tốt đẹp có gian nhà lá xinh xắn.

109. Sau khi đã đi sâu vào khu rừng có ít tiếng động không có xáo trộn, bốn người chúng tôi đã sống ở tại nơi ấy, phía bên trong ngọn núi.

110. Khi ấy, ta và Hoàng Hậu Maddī cùng với hai con là Jāli và Kaṇhājinā đã sống ở khu ẩn cư giúp nhau xóa tan nỗi niềm sầu muộn.

111. Trong khi chăm nom hai đứa trẻ, ta không có đơn độc ở khu ẩn cư. Nàng Maddī mang về trái cây; nàng ấy nuôi dưỡng ba người.

112. Khi ta đang sống ở trong khu rừng, có người khách đi đường đã đến gặp ta và đã cầu xin cả hai người con của ta là Jāli và Kaṇhājinā.

113. Khi trông thấy người cầu xin đi đến gần, sự mừng rỡ đã sanh khởi ở ta. Khi ấy, ta đã dắt cả hai người con và đã trao tặng cho vị Bà-la-môn.

114. Khi ta dứt bỏ hai người con của chính bản thân cho vị Bà-la-môn Jūjaka, khi ấy trái đất với tràng hoa là khu rừng ở núi Sineru cũng đã rúng động.

115. Hơn thế nữa, (Chúa Trời) Sakka, sau khi ngự xuống với dáng vóc vị Bà-la-môn, đã cầu xin ta Hoàng Hậu Maddī là người vợ có giới hạnh và chung thủy.

1. Mātulā là tên của một thành phố thuộc vương quốc Ceta, CpA. 87.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Dānapāramitā

116. Maddiṃ hatthe gahetvāna udakañjali pūriya1 pasantamanasaṅkappo tassa maddimadāsahaṃ.

117. Maddiyā dīyamānāya gagane devā pamoditā tadāpi paṭhavī kampī sineruvanavaṭaṃsakā.

118. Jāliṃ kaṇhājinaṃ dhītaṃ maddideviṃ patibbataṃ cajamāno na cintesiṃ bodhiyāyeva kāraṇā.

119. Na me dessā ubho puttā maddidevī na dessiyā sabbaññutaṃ piyaṃ mayhaṃ tasmā piye adāsahaṃ.

120. Punāparaṃ brahāraññe mātāpitusamāgame karuṇaṃ paridevante sallapante sukhaṃ dukhaṃ.2

121. Hirottappena garunā3 ubhinnaṃ upasaṅkamiṃ tadāpi paṭhavī kampi sineruvanavaṭaṃsakā.

122. Punāparaṃ brahāraññe nikkhamitvā sañātibhi pavisāmi4 puraṃ rammaṃ jetuttara5 puruttamaṃ.

123. Ratanāni satta vassiṃsu mahāmegho pavassatha tadāpi paṭhavī kampi sineruvanavaṭaṃsakā.

124. Acetanāyaṃ paṭhavī aviññāya sukhaṃ dukhaṃ sāpi dānabalā mayhaṃ sattakkhattuṃ pakampathāti.

Vessantaracariyaṃ navamaṃ.

1. udakañjaliṃ puraya - katthaci. 4. pavissāmi - Syā. 2. dukkhaṃ - PTS, Sīmu, Syā. 5. jetuttaraṃ - Sīmu, PTS. 3. garūnaṃ - Syā.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Bố Thí

116. Sau khi nắm lấy nàng Maddī ở cánh tay và làm đầy hai bàn tay bụm lại với nước, ta đã ban bố nàng Maddī cho vị ấy với tâm ý và tư duy hoan hỷ. 117. Khi nàng Maddī đang được bố thí, chư thiên ở cõi trời đã mừng rỡ. Khi ấy, trái đất với tràng hoa là khu rừng ở núi Sineru cũng đã rúng động. 118. Trong khi dứt bỏ (người con trai) Jāli, người con gái Kaṇhājinā, và Hoàng Hậu Maddī người vợ chung thủy, ta đã không phải nghĩ ngợi với lý do chỉ là vì quả vị giác ngộ. 119. Cả hai người con không có bị ta ghét bỏ, Hoàng Hậu Maddī không có bị ta ghét bỏ, đối với ta quả vị Toàn Giác là yêu quý; vì thế ta đã bố thí những người thân yêu. 120. Vào một dịp khác nữa, khi hội ngộ cùng cha mẹ ở tại khu rừng bao la, trong khi bọn họ đang than khóc bi thảm nói về nỗi niềm hạnh phúc và khổ đau. 121. Do sự tôn kính, ta đã đến gặp song thân với sự hổ thẹn và ái ngại. Khi ấy trái đất với tràng hoa là khu rừng ở núi Sineru cũng đã rúng động. 122. Vào một dịp khác nữa, ta cùng với thân quyến đã lìa khỏi khu rừng bao la và đi vào thành phố tráng lệ là kinh thành Jetuttara. 123. Khi ấy, bảy loại châu báu đã đổ xuống cơn mưa, có đám mây lớn đã đổ tuôn mưa. Lúc bấy giờ, trái đất với tràng hoa là khu rừng ở núi Sineru cũng đã rúng động. 124. Ngay cả trái đất vô tư này không nhận thức được nỗi niềm hạnh phúc và khổ đau, nó cũng đã rung chuyển bảy lần bởi vì năng lực bố thí của ta.

Hạnh của (đức Bồ-tát) Vessantara là phần thứ chín.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Dānapāramitā

10. Sasapaṇḍitacariyaṃ

125. Punāparaṃ yadā homi sasako pavanacāriko1 tiṇapaṇṇasākaphalabhakkho paraheṭhanavivajjito.

126. Makkeṭo ca sigālo ca2 uddapoto cahaṃ tadā vasāma ekasāmantā sāyaṃ pāto padissare.3

127. Ahaṃ te anusāsāmi kiriye kalyāṇapāpake pāpāni parivajjetha kalyāṇebhinivissatha.

128. Uposathamhi divase candaṃ disvāna pūritaṃ etesaṃ tattha ācikkhiṃ4 divaso ajjuposatho.

129. Dānāni paṭiyādetha dakkhiṇeyyassa dātave datvā dānaṃ dakkhiṇeyye upavassathuposathanti.

130. Te5 me sādhūti vatvāna yathāsatti yathābalaṃ dānāni paṭiyādetvā dakkhiṇeyyaṃ gavesisuṃ.6

131. Ahaṃ nissajja cintesiṃ dānaṃ dakkhiṇānucchavaṃ yadihaṃ labhe dakkhiṇeyyaṃ kiṃ me dānaṃ bhavissati.

132. Na me atthi tilā muggā māsā vā taṇḍulā ghataṃ ahaṃ tiṇena yāpemi na sakkā tiṇa dātave.

133. Yadi koci eti7 dakkhiṇeyyo bhikkhāya mama santike dajjāhaṃ sakamattānaṃ na so tuccho gamissati.

134. Mama saṅkappamaññāya sakko brāhmaṇavaṇṇinā8 āsayaṃ me upāgañchi dānaṃ vīmaṃsanāya me.

135. Tamahaṃ disvāna santuṭṭho idaṃ vacanamabrūviṃ sādhu khosi anuppatto ghāsahetu mamantike.

1. cārako - Machasaṃ. 6. gavesiyuṃ - Sīmu, 2. siṅgālo - Machasaṃ. gaveseyayuṃ - Machasaṃ. 3. pātocādissare - Sīmu. 7. yadi eti - PTS. 4. ācikkhi - Machasaṃ, Sīmu. 8. vaṇṇino - Sīmu. 5. taṃme - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Bố Thí

10. Hạnh của Con Thỏ Hiền Trí:

125. Vào một thời điểm khác nữa, khi ta là con thỏ lang thang ở trong rừng, có thức ăn là cỏ, lá cây, rau cải, và quả củ. Ta lánh xa việc hãm hại các kẻ khác.

126. Lúc bấy giờ, có một con khỉ, một con chó rừng, một con rái cá nhỏ, và ta sống trong cùng một khu vực, gặp gỡ nhau sáng chiều.

127. Ta giảng dạy cho chúng về các hành động lành dữ: “Các ngươi hãy xa lìa các điều ác, các ngươi hãy gắn bó với các việc thiện.”

128. Sau khi nhìn thấy mặt trăng đã tròn vào ngày trai giới, tại nơi ấy ta đã chỉ bảo chúng rằng: “Hôm nay là ngày trai giới.

129. Các ngươi hãy chuẩn bị những tặng phẩm để bố thí đến bậc xứng đáng được dâng cúng. Sau khi đã bố thí tặng phẩm đến bậc xứng đáng được dâng cúng, các ngươi hãy thực hành ngày trai giới.”

130. Chúng đã nói với ta rằng: “Sādhu, lành thay!” Rồi tùy theo khả năng, tùy theo sức lực, sau khi chuẩn bị các tặng phẩm chúng đã đi tìm bậc xứng đáng được dâng cúng.

131. Ta đã ngồi xuống và suy nghĩ về tặng phẩm thích hợp với bậc xứng đáng được dâng cúng: “Nếu ta đạt được một bậc xứng đáng được dâng cúng thì tặng phẩm của ta sẽ là gì?

132. Ta không có mè, đậu xanh, đậu tây, gạo, hay bơ. Ta sống bằng cỏ nhưng bố thí cỏ là không thể được.

133. Nếu có người là bậc xứng đáng được dâng cúng đi đến nơi ta để khất thực, ta sẽ cúng dường bản thân của mình; người ấy sẽ không (phải) ra đi mà không có gì.

134. Biết được ý định của ta, (Chúa Trời) Sakka với dáng vóc của vị Bà-la-môn đã đi đến chổ ngụ của ta nhằm việc xác định việc bố thí của ta.

135. Khi nhìn thấy vị ấy, ta đã hớn hở nói lên điều này: “Quả thật là tốt đẹp về việc ông đã đi đến chỗ tôi vì nguyên nhân thực phẩm.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Dānapāramitā

136. Adinnapubbaṃ1 dānavaraṃ ajja dassāmi te ahaṃ tuvaṃ sīlaguṇūpeto ayuttante paraheṭhanaṃ. 137. Ehi aggiṃ padīpehi nānā kaṭṭhe samāniya ahaṃ pacissamattānaṃ pakkaṃ tvaṃ bhakkhayissasi. 138. Sādhūti so haṭṭhamano nānā kaṭṭhe samānayi mahantaṃ adāsi citakaṃ katvānaṅgāra2gabbhakaṃ. 139. Aggiṃ tattha padīpesi yathā so khippaṃ mahā bhave phoṭetvā rajagate gatte ekamantaṃ upāvisiṃ. 140. Yadā mahā kaṭṭhapuñjo āditto dhama dhamāyati3 taduppatitvā papatiṃ4 majjhe jālasikhantare. 141. Yathā sītodakaṃ nāma paviṭṭhaṃ yassa kassaci sameti darathapariḷāhaṃ assādaṃ deti pīti ca.5 142. Tatheva jalataṃ aggiṃ paviṭṭhassa mamaṃ6 tadā sabbaṃ sameti darathaṃ yathā sītodakaṃ viya. 143. Chavi chammaṃ maṃsaṃ naharuṃ7 aṭṭhiṃ hadayabandhanaṃ kevalaṃ sakalaṃ kāyaṃ brāhmaṇassa adāsahantī.

Sasapaṇḍitacariyaṃ dasamaṃ. --ooOoo--

144. Akitti brāhmaṇo saṅkho kururājā dhanañjayo mahā sudassano rājā mahāgovinda brāhmaṇo. 145. Nimi canda kumāro ca sivi vessantaro saso ahameva tadā āsiṃ yo te dānavare adā. 146. Ete dānaparikkhārā ete dānassa pāramī jīvitaṃ8 yācake datvā imaṃ pārami9 pūrayiṃ. 147. Bhikkhāyupagataṃ disvā sakattānaṃ pariccajiṃ dānena me samo natthi esā me dānapāramīti.

Dānapāramitā niṭṭhitā. --ooOoo-- 1. pubba - Machasaṃ. 5. pītiñca - Machasaṃ. 2. aṅgāra - Machasaṃ. 6. mama - Machasaṃ. 3. dhūma dhūmāyati - Sīmu, 7. nahāru -

Machasaṃ. dhummāyati - Machasaṃ. 8. jīvita - Machasaṃ. 4. pasati - Sīmu, Machasaṃ. 9. pāramiṃ - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Bố Thí

136. Hôm nay, tôi sẽ biếu ông tặng phẩm cao quí chưa từng được bố thí trước đây. Ông là con người thành tựu giới đức nên việc hãm hại kẻ khác là không thích hợp đối với ông. 137. Ông hãy đi đến và đốt lên ngọn lửa. Hãy đem lại nhiều cây củi. Tôi sẽ nướng chín bản thân. Ông sẽ thọ thực vật đã được nấu chín." 138. Vị ấy, với tâm ý mừng rỡ, (nói rằng): "Sādhu, lành thay!" rồi đã đem lại nhiều cây củi đốt lên đống lửa lớn và đã tạo nên một cụm than hồng. 139. Vị ấy đã đốt lên ngọn lửa ở tại nơi ấy và ngọn lửa ấy đã mau chóng trở nên mãnh liệt như thế. Sau khi rủ sạch các chi thể bị lấm bụi,1 ta đã tiến vào một bên (đống lửa). 140. Khi đống cây củi to lớn đã phát cháy bùng lên mạnh mẽ, ta đã nhảy lên và rơi vào ở chính giữa ngọn lửa. 141. Giống như bất cứ ai đã đi vào trong làn nước mát lạnh thì được dịu đi nỗi bực bội và cơn phiền muộn (của mình) đồng thời làm sanh khởi2 sự hứng thú và phỉ lạc. 142. Tương tợ y như thế, khi ta đi vào ngọn lửa đang cháy rực, tất cả nỗi bực bội đã được dịu đi, tợ như (đi vào) làn nước mát lạnh vậy. 143. Ta đã bố thí đến vị Bà-la-môn hết thảy toàn bộ thân thể gồm có lớp da ngoài, da trong, thịt, gân, xương, và cơ tim. Hạnh của Con Thỏ Hiền Triết là phần thứ mười.

144. Bà-la-môn Akitti, Saṅkha, Dhañanjaya vua xứ Kuru, đức vua Mahāsudassana, Bà-la-môn Mahāgovinda, 145. Nimi, hoàng tử Canda, Sivi, Vessantara, và con thỏ chính là ta vào lúc bấy giờ, và là người đã bố thí những tặng phẩm cao quý. 146. Những hạnh này là những phần cơ bản của sự bố thí. Những hạnh này là các sự toàn hảo của sự bố thí. Sau khi bố thí mạng sống đến người cầu xin, ta đã làm đầy đủ sự toàn hảo (về bố thí) này. 147. Sau khi nhìn thấy người đi đến gần để khất thực, ta đã xả bỏ bản thân mình. Không có ai bằng ta về sự bố thí; đây là sự toàn hảo về bố thí của ta. Dứt sự toàn hảo về bố thí.

1. Nếu có các chúng sanh ở trong bộ lông thì "chớ để chúng bị chết," (nghĩ thế) ta đã rúng rẩy các phần thân thể đang bị lấm bụi của ta ba lần, CpA. 106. 2. deti được giải thích là uppādeti (làm sanh khởi), CpA. 107.

II. SĪLAPĀRAMITĀ

1. Mātuposakacariyaṃ 148. Yadā ahosi1 pavane kuñjaro mātuposako na tadā atthi mahiyā guṇena mama sādiso.

149. Pavane disvā vanacaro rañño maṃ paṭivedayi tavānucchavo mahārāja gajo vasati kānane.

150. Na tassa parikhāya'ttho2 napi āḷhakakāsuyā3 samaṃ gahite soṇḍāya sayameva idhehiti.

151. Tassa taṃ vacanaṃ sutvā rājāpi tuṭṭhamānaso pesesi hatthidamakaṃ chekācariyaṃ susikkhitaṃ.

152. Gantvāna5 so hatthidamako addasa padumassare bhisamulālaṃ uddharantaṃ yāpanatthāya mātuyā.

153. Viññāya me sīlaguṇaṃ lakkhaṇaṃ upadhārayi ehi puttāti vatvāna mama soṇḍāya aggahi.

154. Yaṃ me tadā pākatikaṃ sarīrānugataṃ balaṃ ajja nāgasahassānaṃ balena samasādisaṃ.

155. Yadihaṃ tesaṃ pakuppeyyaṃ upetānaṃ6 gahanāya maṃ paṭibalo bhave tesaṃ yāva rajjampi mānusaṃ.

156. Api cāhaṃ sīla7rakkhāya sīlapāramī pūriya8 na karomi citte aññathattaṃ pakkhipante mamāḷhake.

157. Yadi te maṃ tattha koṭṭeyyuṃ phrasūhi tomarehi ca neva tesaṃ pakuppeyyaṃ sīlakhaṇḍabhayā mamāti. Mātuposakacariyaṃ paṭhamaṃ.9

1. ahosiṃ - Machasaṃ. 6. upetaṃ - katthaci.
2. parikkhā - Machasaṃ. 7. sīlaṃrakkhāya - Sīmu.
3. napiyāḷhaka - Sīmu. 8. pūriyā - Nā, Machasaṃ;
napiḷālaka - PTS; pūrayiṃ - Siṃ.
napiāḷaka - Machasaṃ. 9. sīlavanāgacariyaṃ paṭhamaṃ - Siṃ.
4. iteyehiti - Machasaṃ.
5. gantvā - Sīmu.
II. SỰ TOÀN HẢO VỀ GIỚI:

1. Hạnh của Vị Nuôi Dưỡng Mẹ: 148. Vào lúc ta là con voi nuôi dưỡng voi mẹ ở trong rừng rậm. Lúc bấy giờ, ở trên trái đất không có người tương đương với ta về giới đức.

149. Có người đi rừng, sau khi nhìn thấy ta ở khu rừng rậm, đã thông báo với đức vua rằng: “Tâu đại vương, có con voi được xứng đáng với ngài đang sống ở trong rừng.

150. Không cần phải gây thương tích cho nó, cũng không cần đến cọc trói và hầm hố. Khi được nắm ở vòi của chính nó, tự thân nó sẽ đi đến chỗ này.”

151. Nghe được lời nói ấy của ông ta, ngay cả đức vua cũng có tâm trí hớn hở và đã phái đi người thuần hóa voi, là bậc thầy kinh nghiệm, đã được huấn luyện rành rẽ.

152. Sau khi đi đến, người thuần hóa voi ấy đã nhìn thấy (ta), ở trong hồ sen, đang nhổ lên rễ và ngó sen nhằm mục đích nuôi dưỡng mẹ.

153. Biết được giới đức của ta, người này đã xác định các đặc điểm và đã nói rằng: “Này con trai, hãy đi đến,” rồi đã nắm chặt cái vòi của ta.

154. Khi ấy, sức mạnh tự nhiên đồng hành với cơ thể của ta là tương đương với sức mạnh của một ngàn con voi ngày hôm nay.

155. Nếu ta nổi cơn giận dữ với những người đã đi đến để bắt ta, ta có thừa khả năng đối với bọn họ, thậm chí luôn cả vương quốc của những người ấy nữa.

156. Hơn nữa, vì gìn giữ giới để làm viên mãn sự toàn hảo về giới, ta không làm thay đổi tâm ý trong khi họ xô đẩy ta vào cây cọc trói.

157. Nếu bọn họ có làm tổn thương ta bằng những cái rìu và những cây thương, ta cũng chẳng nổi cơn giận dữ đối với bọn họ vì ta có nỗi lo sợ bị đứt giới.

Hạnh của Vị Nuôi Dưỡng Mẹ là phần thứ nhất.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Sīlapāramitā

2. Bhūridattacariyaṃ

158. Punāparaṃ yadā homi bhūridatto mahiddhiko virūpakkhena mahārañña devalokamagacchahaṃ.

159. Tattha passitvāhaṃ deve ekantaṃ sukha samappite taṃ saggaṃ gamanatthāya sīlabbataṃ samādiyiṃ.

160. Sarīrakiccaṃ katvāna bhūtvā yāpanamattakaṃ caturo aṅge adhiṭṭhāya semi vammikamuddhani.

161. Chaviyā cammena maṃsena nahāruaṭṭhikehi vā yassa etena karaṇīyaṃ dinnaṃ eva harātu1 so.

162. Saṃsito akataññunā ālambano2 mamaggahi peḷāya pakkhipitvāna3 kīḷeti maṃ tahiṃ tahiṃ.

163. Peḷāya pakkhipantepi sammaddantepi pāṇinā ālambane4 na kuppāmi sīlakhaṇḍabhayā mama.

164. Sakajīvitapariccāgo tiṇato lahuko mama sīlavītikkamo mayhaṃ paṭhavī-ubbattanā5 viya.

165. Nirantaraṃ jātisataṃ cajeyyaṃ mama jīvitaṃ neva sīlaṃ pabhindeyyaṃ catudīpānahetupi.

166. Api cāhaṃ sīla6rakkhāya sīlapāramipūriyā na karomi citte aññathattaṃ pakkhipantamhi peḷaketi.

Bhūridattacariyaṃ dutiyaṃ.

1. haratu - Sīmu. 4. ālampane - Machasaṃ. 2. ālampāyano - Machasaṃ. 5. uppatanā - Siṃ; 3. pakkhipetvāna - Machasaṃ. uppattanā - Machasaṃ. ālampano - PTS. 6. sīlaṃ rakkhāya - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Giới

2. Hạnh của (Đức Bồ-tát) Bhūridatta:1

158. Vào một thời điểm khác nữa, khi ta là Bhūridatta có đại thần lực. Ta đã đi đến cõi trời cùng với vị Đại Vương Virūpakkha.2

159. Sau khi nhìn thấy chư thiên ở tại nơi ấy được thọ hưởng an lạc trọn vẹn, ta đã thọ trì giới cấm nhằm mục đích đi đến cõi trời ấy.3

160. Sau khi làm phận sự đối với cơ thể4 và thọ dụng chỉ đủ để nuôi sống, ta đã quyết định về bốn chi phần (của cơ thể)5 rồi đã nằm ở trên đỉnh của gò mối.

161. Đối với người nào có việc cần dùng đến da ngoài, da trong, thịt, các sợi gân, hoặc các khúc xương (ở cơ thể ta), chính vì là vật đã được bố thí nên hãy để người ấy mang đi.

162. Khi ta đang nằm, kẻ vô ơn Ālambana6 đã nắm lấy ta ném vào trong giỏ rồi đã bắt ta làm trò vui ở nơi này nơi khác.

163. Ngay cả trong khi ông ấy ném (ta) vào giỏ, thậm chí trong khi ông ấy dùng bàn tay đè bẹp (ta) xuống, ta không giận dữ đối với Ālambana vì ta có nỗi lo sợ bị đứt giới.

164. Sự xả bỏ sanh mạng bản thân của ta là nhẹ hơn cọng cỏ. Sự phá giới đối với ta tương tợ như việc đảo ngược trái đất.

165. Liên tục một trăm kiếp sống, ta có thể xả bỏ mạng sống của ta chứ không thể nào làm đứt giới cho dù là vì nguyên nhân (làm vua cai trị) bốn châu lục.

166. Hơn nữa, vì gìn giữ giới để làm viên mãn sự toàn hảo về giới, ta không làm thay đổi tâm ý trong khi (Ālambana) ném (ta) vào trong giỏ.

Hạnh của (đức Bồ-tát) Bhūridatta là phần thứ nhì.

1. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 543. 2. Cõi trời này là cõi trời Tāvatiṃsa (Đạo Lợi) và Virūpakkha là một vị thủ lãnh của loài rồng rắn (nāgādhipati), CpA. 117. 3. Đi đến bằng phương thức tái sanh (uppattivasena), CpA. 117. 4. Là thực hiện việc chăm sóc cơ thể như rửa mặt, v.v... CpA. 117. 5. Bốn chi phần của cơ thể là da (ngoài và trong), thịt, gân, xương, CpA. 117, như sẽ được đề cập đến ở câu kế. 6. Câu chuyện được ghi lại ở CpA. 118-122.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Sīlapāramitā

3. Campeyyanāgacariyaṃ

167. Punāparaṃ yadā homi campeyyako mahiddhiko tadāpi dhammiko āsiṃ1 sīlabbatasamappito.

168. Tadāpi maṃ dhammacāriṃ upavutthaṃ uposathaṃ ahituṇḍiko2 gahetvāna rājadvāramhi kīḷati.

169. Yaṃ3 so vaṇṇaṃ cintayati nīlaṃ pītañca4 lohitaṃ tassa cittānuvattento homi cintitasantibho.

170. Thalaṃ kareyyaṃ5 udakaṃ udakampī thalaṃ kare yadihaṃ tassa pakuppeyyaṃ khaṇena jārikaṃ kare.

171. Yadi cittavasī hessaṃ parihāyissāmi sīlato sīlena parihīṇassa uttamattho na sijjhati.

172. Kāmaṃ bhijjatu yaṃ kāyo idheva vikirīyatu neva sīlaṃ pabhindeyyaṃ vikirante bhusaṃ viyāti.

Campeyyanāgacariyaṃ tatiyaṃ.

4. Cullabodhicariyaṃ

173. Punāparaṃ yadā homi cullabodhi6 susīlavā bhavaṃ disvāna bhayato nekkhammaṃ abhinikkhamiṃ.7

174. Yā me dutiyikā āsi brāhmaṇī kanakasantibhā sāpi vaṭṭe anapekkhā nekkhammaṃ abhinikkhamī.

175. Nirālayā chinnabandhū anapekkhā kule gaṇe carantā gāmanigamaṃ bārāṇasimupāgamuṃ.

176. Tattha vasāma nipakā asaṃsaṭṭhā kule gaṇe nirākule appasadde rājuyyāne vasāmubho.

1. āsī - Siṃ, PTS. nīlañca pītaṃlohitaṃ - Sīmu. 2. ahiguṇḍiko - Siṃ. 5. kareyya mudakaṃ - Machasaṃ. 3. yaṃ yaṃ - Machasaṃ. 6. cūḷa - Machasaṃ. 4. nīlapītaṃca - PTS; 7. abhinikkhami - Sīmu. nīlaṃca pītaṃ - Machasaṃ;

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Giới

3. Hạnh của Con Rồng Campeyya:1

167. Vào một thời điểm khác nữa, khi ta là Campeyyaka có đại thần lực. Vào thời ấy, ta cũng đã là người nghiêm túc, hành trì giới cấm. 168. Cũng vào khi ấy, trong khi ta là người hành pháp đang thực hành ngày trai giới, một người luyện rắn đã tóm bắt lấy ta rồi đã bắt ta làm trò vui ở cổng hoàng cung. 169. Gã ấy nghĩ về màu nào, xanh, vàng, hoặc đỏ, còn ta, trong khi biến đổi theo ý nghĩ của gã ấy, trở thành (có màu sắc) giống như đã được suy nghĩ (bởi người ấy). 170. Ta có thể biến đất thành nước, và cũng có thể biến nước thành đất. Nếu ta nổi giận đối với gã ấy, ta có thể biến (gã ấy) trở thành tro bụi trong một sát-na.3 171. Nếu như ta thể hiện năng lực của tâm, ta sẽ từ bỏ giới; (và) mục đích tối thượng không được thành tựu đến người từ bỏ giới. 172. Dầu sao đi nữa, hãy để thân xác này bị tan vỡ, hãy để nó bị phân tán ở ngay đây; trong khi bị tan tác giống như bụi phấn, ta cũng không thể nào làm đứt giới. Hạnh của Con Rồng Campeyya là phần thứ ba.

4. Hạnh của (Đức Bồ-tát) Cullabodhi:4 173. Vào một thời điểm khác nữa, khi ta là Cullabodhi, là người có giới hạnh. Nhìn thấy hiện hữu là nguy hiểm, ta đã ra đi theo hạnh xuất ly. 174. Ta có người vợ dòng dõi Bà-la-môn có nước da như vàng ròng. Cô ta cũng không mong muốn luân hồi nên đã ra đi theo hạnh xuất ly. 175. Không dính mắc, thân quyến đã lìa, không mong muốn về gia đình, (hay) về đồ chúng, chúng tôi du hành qua làng mạc phố chợ và đã đi đến Bārāṇasī. 176. Ở tại nơi ấy, chúng tôi đã sống khôn khéo, không cấu kết gia đình, bè đảng. Cả hai đã sống trong khu vườn của đức vua, không bị quấy rầy, ít có tiếng động.

1. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 506. 2, 3. Xem thêm phần Phụ Chú ở trang 333. 4. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 443.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Sīlapāramitā

177. Uyyānadassanaṃ gantvā rājā addasa brāhmaṇiṃ upagamma mamaṃ pucchi tuyhesā kassa bhāriyā.1

178. Evaṃ vutte ahaṃ tassa idaṃ vacanamabravi na mayhaṃ bhariyā esā sahadhammā2 ekasāsanī.

179. Tassā3 sārattādhigato4 gāhāpetvāna ceṭake5 nippīḷayanto balasā antepuraṃ pavesayī.

180. Odapattakiyā6 mayhaṃ sahajā ekasāsanī ākaḍḍhitvā nayantiyā7 kopo me uppajjatha.

181. Saha kope samuppanne sīlabbatamanussariṃ tattheva kopaṃ niggaṇhiṃ nādāsiṃ vaḍḍhitūpari.8

182. Yadihaṃ9 brāhmaṇiṃ koci koṭṭeyya tiṇhasattiyā neva sīlaṃ pabhindeyyaṃ bodhiyāyeva kāraṇā.

183. Na me sā brāhmaṇī dessā na pi me balaṃ na vijjati sabbaññutaṃ piyaṃ mayhaṃ tasmā sīlānurakkhissanti.

Cullabodhicariyaṃ catutthaṃ.

5. Mahisarājacariyaṃ 184. Punāparaṃ yadā homi mahiso10 pavanacāriko11 pavaḍḍhakāyo balavā mahanto bhīmadassano.

185. Pabbhāre giridugge ca rukkhamūle dakāsaye hotettha ṭhānaṃ mahisānaṃ12 koci koci tahiṃ tahiṃ.

186. Vicaranto brahāraññe ṭhānaṃ addasa bhaddakaṃ taṃ ṭhānaṃ upagantvāna tiṭṭhāmi ca sayāmi ca.

1. bhāriyāti - Machasaṃ. 8. vaḍḍtuppari - Machasaṃ. 2. sahajā - Machasaṃ. 9. yadidaṃ - Machasaṃ. 3. tissā - Machasaṃ. 10. mahiṃsā - Machasaṃ. 4. sārattagadhito - Sīmu. vuḍaḍhitupari - PTS. 5. cetake - Machasaṃ. 11. cārako - Siṃ. 6. odapattikiyā - PTS. 12. mahisānaṃ - Machasaṃ. 7. nīyantiyā - PTS.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Giới

177. Đức vua đã đi đến ngoạn cảnh khu vườn và đã nhìn thấy người nữ Bà-la-môn. Ngài đã đi đến gặp ta và hỏi rằng: “Nàng ấy là vợ của khanh hay của ai?”

178. Được nói như vậy, ta đã nói với đức vua lời này: “Nàng ấy không phải là vợ của thần, nàng là người đồng đạo, cùng chung giáo lý.”

179. Bị ái luyến và khát khao nàng ấy, đức vua đã ra lệnh các thuộc hạ bắt giữ rồi dùng sức mạnh để ép buộc đưa nàng vào nội cung.

180. Nàng là người vợ của ta theo nghi thức chạm vào bát nước, đồng thời xuất gia cùng chung giáo lý. Trong khi nàng bị lôi kéo đưa đi, sự giận dữ đã khởi lên ở ta.

181. Cùng lúc khi cơn giận đã được phát khởi, ta đã nhớ lại giới cấm. Ngay tại nơi ấy, ta đã nén lại cơn giận và đã không cho bộc phát lên.

182. Nếu như có ai dùng con dao bén đâm chém người nữ Bà-la-môn ấy, ta cũng không thể nào làm đứt giới với lý do chỉ là vì quả vị giác ngộ.

183. Người nữ Bà-la-môn ấy không có bị ta ghét bỏ, cũng không phải là sức mạnh của ta không có. Đối với ta quả vị Toàn Giác là yêu quý; vì thế ta sẽ gìn giữ giới hạnh.

Hạnh của (đức Bồ-tát) Cullabodhi là phần thứ tư.

5. Hạnh của Con Trâu Chúa:1

184. Vào một thời điểm khác nữa, khi ta là con trâu lang thang ở trong khu rừng rậm, có thân thể phát triển, khỏe mạnh, to lớn, trông thấy phải sợ hãi.

185. Nơi ấy, trong hang động, ở sườn núi dốc, dưới cội cây, (gần) nơi hồ nước, có (các) khu vực rải rác đó đây dành cho loài trâu.

186. Trong khi đi lang thang ở khu rừng rậm, ta đã nhìn thấy một nơi thuận tiện. Ta đã đi đến nơi ấy, đứng lại, rồi nằm xuống.

1. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 278.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Sīlapāramitā

187. Athettha kapimāgantvā pāpo anariyo lahu khandhe nalāṭe bhamuke mutteti ohaṇeti maṃ.

188. Sakimpi divasaṃ dutiyaṃ tatiyaṃ catutthampi ca dūseti maṃ sabbakālaṃ tena homi upadduto.

189. Mamaṃ upaddutaṃ disvā yakkho maṃ idamabravi nāsehetaṃ1 chavaṃ pāpaṃ siṅgehi ca khurehi ca.

190. Evaṃ vutte tadā yakkhe ahaṃ taṃ idamabraviṃ kiṃ tvaṃ makkhesi kuṇapena pāpena anariyena maṃ.2

191. Yadihaṃ tassa kuppeyyaṃ tato hīnataro bhave sīlañca me pabhijjeyya viññū ca garaheyyu maṃ.

192. Hīḷitā jīvitā cāpi parisuddhena mataṃ varaṃ kyāhaṃ jīvitahetupi kāhāmi paraheṭhanaṃ.

193. Mame vāya3maññamāno aññepevaṃ karissati teva tattha vadhissanti sā me mutti bhavissati.

194. Hīnamajjhimaukkaṭṭhe sahanto avamānitaṃ evaṃ labhati sappañño manasā yathāpatthitanti.

Mahisa4rājacariyaṃ pañcamaṃ.

6. Rurumigarājacariyaṃ 195. Punāparaṃ yadā homi sutattakanakasannibho migarājā rurunāma paramasīlasamāhito.

196. Ramme padese ramaṇīye vivitte amanussake tattha vāsaṃ upagañchiṃ gaṅgākūle manorame.

[X] ūhadaki itibhavitabbaṃ. 3. mam-evāyaṃ - PTS. 1. nāsahetaṃ - Sīmu. 4. mahiṃsa - Machasaṃ. 2. anariyena - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Giới

187. Rồi có con khỉ đê tiện, thô lỗ, nhanh nhảu đã đi đến nơi ấy và tiểu tiện, đại tiện ở trên lưng, trên trán, và lông mày của ta. 188. Một lần trong ngày, rồi lần thứ hai, lần thứ ba, và thậm chí đến lần thứ tư, nó làm ta bị nhơ bẩn vào mọi lúc; vì điều ấy, ta trở nên bực bội.

189. Nhìn thấy sự bực bội của ta, có con Dạ-xoa đã nói với ta điều này: “Ngươi hãy giết chết cái loài tồi tệ đê tiện ấy bằng các sừng và các móng chân.”

190. Được con Dạ-xoa nói như vậy, khi ấy ta đã nói với con Dạ-xoa ấy điều này: “Sao ngươi lại bôi nhọ ta với cái thây ma đê tiện và thô lỗ?

191. Nếu ta nổi giận với nó, vì điều đó ta sẽ trở nên tồi tệ hơn, giới của ta có thể bị đứt, và người trí có thể khiển trách ta.

192. Vả lại, sống mà hổ thẹn thì chết với sự trong sạch là cao quý. Cho dù nguyên nhân là mạng sống, không thể nào ta lại gây ra sự tổn hại cho kẻ khác?

193. Trong khi suy nghĩ về những người khác là giống như ta, con khỉ này cũng sẽ hành động như thế. Chính họ sẽ giết chết nó tại nơi ấy, còn ta thì sẽ có được sự giải thoát này.1

194. Trong khi nhẫn nhịn sự khinh miệt ở những người kém cỏi, trung bình, hoặc cao quý, như thế bậc thiện trí đạt được theo như điều đã được mong mỏi bởi tâm ý.2 Hạnh của Con Trâu Chúa là phần thứ năm.

6. Hạnh của Con Nai Chúa Ruru:3

195. Vào một thời điểm khác nữa, khi ta là vua của loài nai, có tên là Ruru, có màu lông tợ như vàng nung đỏ, đang chú tâm vào giới hạnh tối cao. 196. Ta đã đi đến trú ngụ tại nơi ấy, ở một khu đất xinh xắn, đáng yêu, thanh vắng, không có loài người, bên bờ sông Gaṅgā4 thích ý.

1. Là sự giải thoát khỏi khổ đau và sự giết hại sanh mạng, CpA. 143. 2. Là đạt được trí Toàn Giác theo như ước muốn. 3. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 482. 4. Tên con sông này được ghi lại theo âm là Hằng Hà.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Sīlapāramitā

197. Atho uparigaṅgāya dhanikehi paripīḷito puriso gaṅgāya papati1 jīvāmi vā marāmi vā.

198. Rattindivaṃ so gaṅgāya vuyhamāno mahodake ravanto karuṇaṃ rāvaṃ2 majjhe gaṅgāya gacchati.

199. Tassāhaṃ saddaṃ sutvāna karuṇaṃ paridevato gaṅgāya tīre ṭhatvāna apucchiṃ kosi tvaṃ naro.

200. So me puṭṭho ca vyākāsi attano kāraṇaṃ tadā dhanikehi bhīto tasito pakkhantohaṃ mahānadiṃ.

201. Tassa katvāna kāruññaṃ cajitvā mama jīvitaṃ pavisitvā nīhariṃ tassa andhakāramhi rattiyā.

202. Assattha3 kālamaññāya tassāhaṃ idamabruviṃ ekaṃ taṃ varaṃ yācāmi mā maṃ kassaci pāvada.

203. Nagaraṃ gantvāna ācikkhi pucchito dhanahetuko rājānaṃ so gahetvāna upagañchi mamantikaṃ.

204. Yāvatā kāraṇaṃ sabbaṃ rañño ārocitaṃ mayā rājā sutvāna vacanaṃ usuṃ4 tassa pakappayī idheva ghātayissāmi mittadubbhiṃ5 anāriyaṃ.

205. Tamahaṃ anurakkhanto nimminiṃ mama attano tiṭṭhateso mahārāja kāmaṅkāro6 bhavāmi te.

206. Anurakkhiṃ mama sīlaṃ nārakkhiṃ mama jīvitaṃ sīlavā hi tadā āsiṃ bodhiyā eva kāraṇāti.

Rururājacariyaṃ chaṭṭhamaṃ.

1. patati - Machasaṃ, Nā, PTS. 4. ussuṃ - Machasaṃ, PTS. 2. ravaṃ - Machasaṃ, PTS. 5. dubhiṃ - Sīmu; dubbhi - Nā. 3. assatta - Sīmu. 6. kāmakāro - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Giới

197. Khi ấy, ở thượng nguồn sông Gaṅgā, có người đàn ông bị bức bách bởi những chủ nợ nên đã gieo mình xuống dòng sông Gaṅgā (nghĩ rằng): “Ta hoặc là sống hay là chết.”

198. Trong khi bị cuốn trôi ở giòng nước lớn và kêu la thảm thiết ngày đêm, người ấy trôi ra giữa dòng sông Gaṅgā.

199. Nghe được tiếng kêu la thảm thiết của người ấy đang than khóc, ta đã đứng ở bờ sông Gaṅgā hỏi rằng: “Ông là người nào?”

200. Và khi được ta hỏi, người ấy đã giải thích hành động của mình: “Sợ hãi những người chủ nợ, bị hoảng hốt, tôi đã lao mình xuống dòng sông lớn.”

201. Khởi tâm thương xót người ấy, ta đã buông bỏ mạng sống của mình, lao vào (dòng nước), và đã vớt người ấy lên trong bóng tối của ban đêm.

202. Nhận biết được thời điểm đã được hồi phục, ta đã nói với người ấy điều này: “Ta yêu cầu ngươi một ân huệ là ngươi chớ có nói về ta đối với bất cứ người nào.”

203. Sau khi đi đến thành phố, người ấy vì nguyên nhân của cải đã nói ra khi được hỏi, rồi đã đưa đức vua đi đến vùng phụ cận của ta.

204. Toàn bộ sự việc đến đâu đã được ta tường thuật cho đức vua. Nghe được lời kể lại, đức vua đã hướng mũi tên vào người ấy (nói rằng): “Trẫm sẽ giết chết kẻ đê tiện phản bội bạn bè ngay tại chỗ này.”

205. Trong khi bảo vệ cho người ấy, ta đã hoán đổi (người ấy) bằng bản thân của ta (nói rằng): “Tâu đại vương hãy để cho người ấy sống. Thần sẽ là người tạo ra lạc thú cho ngài.”

206. Ta đã bảo vệ giới của ta. Ta đã không bảo tồn mạng sống của mình. Bởi vì, vào lúc ấy ta đã là người có giới hạnh với lý do chỉ là vì quả vị giác ngộ.

Hạnh của Con Nai Chúa Ruru là phần thứ sáu.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Sīlapāramitā

7. Mātaṅgacariyaṃ

207. Punāparaṃ yadā homi jaṭilo uggatāpano mātaṅgo nāma nāmena sīlavā susamāhito.

208. Ahañca brāhmaṇo eko gaṅgākūle vasāmubho ahaṃ vasāmi upari heṭṭhā vasati brāhmaṇo.

209. Vicaranto anukūlamhi uddhaṃ me assamaddasa tattha maṃ paribhāsetvā1 abhisapi muddhaphālanaṃ.

210. Yadihaṃ tassa pakuppeyyaṃ yadi sīlaṃ na gopaye oloketvāna’haṃ tassa kareyyaṃ chārikaṃ viya.

211. Yaṃ so tadā maṃ abhisapi kupito duṭṭhamānaso tasseva matthake nipati yogena taṃ pamocayiṃ.

212. Anurakkhiṃ mama sīlaṃ nārakkhiṃ mama jīvitaṃ sīlavā hi tadā āsiṃ bodhiyā yeva kāraṇāti.

Mātaṅgacariyaṃ sattamaṃ.

8. Dhammadevaputtacariyaṃ 213. Punāparaṃ yadā homi mahesakko2 mahiddhiko dhammo nāma mahāyakkho sabbalokānukampako.

214. Dasa kusalakammapathe samādapento mahājanaṃ carāmi gāmanigamaṃ samitto saparijjano.

215. Pāpo kadariyo yakkho dīpento dasa pāpake sopettha3 mahiyā carati samitto saparijjano.

216. Dhammavādī adhammo ca ubho paccanikā mayaṃ dhūre dhūraṃ ghaṭṭayantā samimhā paṭipathe ubho.

1. Paribhāsitvā - Sīmu. 2. Mahāyakkho - Siṃ, PTS. 3. Socettha - Sīmu.

7. Hạnh của (Đức Bồ-tát) Mātaṅga:1 207. Vào một thời điểm khác nữa, khi ta là đạo sĩ tóc bện nghiêm trì khổ hạnh, có giới đức, định tâm bền vững, tên là Mātaṅga. 208. Ta và một vị Bà-la-môn, cả hai sống ở bên bờ sông Gaṅgā. Ta sống ở thượng nguồn, còn vị Bà-la-môn sống ở hạ nguồn. 209. Trong khi đi lang thang dọc theo bờ sông, vị Bà-la-môn đã nhìn thấy khu ẩn cư của ta ở thượng nguồn. Tại nơi ấy, sau khi mắng nhiếc ta, vị ấy đã nguyền rủa về sự vỡ tan cái đầu (của ta). 210. Nếu ta nổi cơn giận dữ đối với vị này, nếu ta không gìn giữ giới, thì sau khi nhìn vào vị ấy ta có thể làm cho trở thành như là tro bụi. 211. Lúc bấy giờ, điều mà vị ấy nguyền rủa ta trong lúc bị bực tức và có tâm ý xấu xa lại được áp dụng ở trên cái đầu của chính vị ấy. Ta đã giúp cho vị ấy được thoát khỏi (việc bị bể đầu thành bảy mảnh) bằng thủ thuật.2 212. Ta đã bảo vệ giới của ta. Ta đã không bảo tồn mạng sống của mình. Bởi vì, vào lúc ấy ta đã là người có giới hạnh với lý do chỉ là vì quả vị giác ngộ. Hạnh của (đức Bồ-tát) Mātaṅga là phần thứ bảy.

8. Hạnh của Thiên Tử Dhamma:3 213. Vào một thời điểm khác nữa, khi ta là Đại Dạ-xoa tên là Dhamma, có tùy tùng đông đảo, có đại thần lực, có lòng bi mẫn đối với tất cả thế gian.

214. Trong lúc khuyến khích dân chúng hành trì thập thiện nghiệp đạo, ta cùng với bạn bè và những người hầu cận đi đến các thôn làng phố chợ.

215. Có con Dạ-xoa độc ác, bỏn xẻn, trong lúc giảng giải về thập ác, nó với bạn bè và những người hầu cận cũng đi khắp trái đất này.

216. Là những người nói về chánh pháp và tà pháp, cả hai chúng tôi là đối thủ. Trong khi va chạm càng xe với càng xe ở lối đi ngược chiều, cả hai đối mặt nhau.

1. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 497. 2. Xem thêm phần Phụ Chú ở trang 333. 3. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 457.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Sīlapāramitā

217. Kalaho vattatī bhesmā kalyāṇapāpakassa ca maggā okkamanatthāya1 mahāyuddho upaṭṭhito.

218. Yadihaṃ tassa pakuppeyyaṃ yadi bhinde tapoguṇaṃ saha parijanaṃ tassa rajabhūtaṃ kareyyahaṃ.

219. Api cāhaṃ sīlarakkhāya nibbāpetvāna mānasaṃ saha janenokkamitvā pathaṃ pāpassa’dāsahaṃ.

220. Saha pathato okkante katvā cittassa nibbutiṃ vivaraṃ adāsi paṭhavī pāpayakkhassa tāvadeti.

Dhamma2devaputtacariyaṃ aṭṭhamaṃ.

9. Alīnasattacariyaṃ 221. Pañcālaraṭṭhe nagaravare3 kampillāyaṃ4 puruttame rājā jayaddiso nāma sīlaguṇamupāgato.

222. Tassa rañño ahaṃ putto sutadhammo susīlavā alīnasatto guṇavā anurattaparijano5 sadā.

223. Pitā me migavaṃ gantvā porisādaṃ upāgami so me pitumaggahesi bhakkhosi mama mā cali.

224. Tassa taṃ vacanaṃ sutvā bhīto tasitavedhito ūrukkhambho ahū tassa disvāna porisādakaṃ.

225. Migavaṃ gahetvā muñcassu katvā āgamanaṃ puna brāhmaṇassa dhanaṃ datvā pitā āmantayī mamaṃ.

226. Rajjaṃ putta, paṭipajja mā pamajjī puraṃ idaṃ kataṃ me porisādena mama āgamanaṃ puna.

1. ukkamanatthāya - Syā. 4. kapilāyaṃ - Sīmu. 2. dhammā dhamma deva putta - kappilāya - PTS. Sīmu. kappi lāyaṃ - Syā. 3. nagare - PTS. 5. anurakkha parijano - PTS, Syā.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Giới

217. Cuộc xung đột giữa thiện và ác đã xảy ra một cách ghê rợn, và trận chiến đấu lớn lao vì việc rời khỏi đường lộ là sắp sửa xảy ra.

218. Nếu như ta nổi cơn giận dữ đối với gã ấy, nếu như ta phá vỡ đức tính khổ hạnh, ta có thể làm cho gã ấy và đoàn tùy tùng trở thành tro bụi.

219. Tuy nhiên, nhằm mục đích gìn giữ giới hạnh, ta đã làm nguội lạnh tâm ý. Sau khi cùng với đám người bước xuống, ta đã nhường đường cho kẻ ác.

220. Cùng lúc ta đang rời khỏi đường lộ sau khi đã làm nguội lạnh tâm ý, trái đất ngay lập tức đã tạo ra khe nứt dành cho con Dạ-xoa ác xấu.

Hạnh của thiên tử Dhamma là phần thứ tám.

9. Hạnh của (Đức Bồ-tát) Alīnasatta:1

221. Ở trong kinh thành Kampillā, thành phố tráng lệ thuộc vương quốc Pancāla, có đức vua tên Jayaddisa đã được thành tựu giới đức.

222. Là Alīnasatta, người con trai của đức vua ấy, ta được học tập, có giới hạnh tốt, có đức độ, luôn luôn quan tâm đến người hầu cận.

223. Cha ta đã đi săn thú rừng và đã đến gần bên Porisāda (kẻ ăn thịt người). Gã ấy đã bắt giữ cha ta (nói rằng): “Ngươi là thức ăn của ta, chớ có vùng vẫy.”

224. Sau khi được nghe lời nói ấy của gã, đức vua đã trở nên hoảng hốt, run rẩy vì sợ hãi, cứng đờ chân cẳng khi trông thấy kẻ ăn thịt người.

225. (Đức vua đã nói rằng:) “Hãy giữ lấy con thú rừng, rồi trả tự do cho ta,” và đã hứa hẹn việc sẽ quay trở lại. Sau khi giao lại tài sản cho vị (quan đại thần) Bà-la-môn, cha (ta) đã nhắn nhủ ta rằng:

226. “Này con, hãy cai quản vương quốc. Chớ bỏ bê thành phố này. Cha đã hứa với kẻ ăn thịt người về việc sẽ quay trở lại của cha.”

1. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 513.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Sīlapāramitā

227. Mātu pitu ca vanditvā nissajitvāna attānaṃ1 nikkhipitvā dhanuṃ2 khaggaṃ porisādamupāgamiṃ.

228. Sasatthahatthūpagataṃ kadāci so tasissatī tena bhijjissati sīlaṃ parittāsaṃ kate3 mayi.

229. Sīlakhaṇḍabhayā mayhaṃ tassa dessaṃ na byāhariṃ mettacitto hitavādī idaṃ vacanamabruviṃ.

230. Ujjālehi mahā-aggiṃ papatissāmi rukkhato sampakka kālamaññāya bhakkhaya tvaṃ4 pitāmaha.

231. Iti sīlavataṃ hetu nārakkhiṃ mama jīvitaṃ pabbājesiṃ cahaṃ5 tassa sadā pāṇātipātikanti.

Alīnasattacariyaṃ navamaṃ.

10. Saṅkhapālacariyaṃ 232. Punāparaṃ yadā homi saṅkhapālo mahiddhiko dāṭhāvudho ghoraviso dvijivho uragādhibhū.6

233. Catuppathe mahāmagge nānā janasamākule caturo aṅge adhiṭṭhāya tattha vāsamakappayiṃ.

234. Chaviyā cammena maṃsena nahāru aṭṭhikehi vā yassa etena karaṇīyaṃ dinnaṃ yeva harātu so.

235. Addasaṃsu bhojaputtā kharā luddā akāruṇā upagañchuṃ mamaṃ tattha daṇḍamuggarapāṇino.

236. Nāsāya vinivijjhitvā naṅguṭṭhe piṭṭhikaṇṭake kāje āropayitvāna bhojaputtā hariṃsu maṃ.

1 nimminitvāna attanā - Sīmu, Pa. 5 pabbājesimhaṃ - Sīmu. 2 dhanu - PTS. pabbājesiṃcāhaṃ - PTS. 3 gate - Sīmu. 6 uragābhigu - Sīmu. 4 bhakkhaya maṃ - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Giới

227. Sau khi cúi lạy mẹ cha và buông bỏ bản thân, ta đã đặt cung kiếm xuống rồi đã đi đến gặp kẻ ăn thịt người.

228. Có lẽ gã ấy sẽ sợ hãi người đi đến có vũ khí trong tay. Khi ta đã gây nên nỗi lo sợ, vì điều ấy giới sẽ bị hư hỏng.

229. Vì ta có nỗi lo sợ về việc đứt giới, ta đã không nói điều gây khó chịu đối với gã ấy. Là người nói điều lợi ích, có tâm từ ái, ta đã nói điều này:

230. “Hãy đốt lên ngọn lửa lớn, tôi sẽ lao từ trên cây xuống. Này ông chú, ông hãy biết lúc đã được chín tới, rồi ông hãy thọ thực.”

231. Như thế với việc thực hành giới là nguyên nhân, ta đã không bảo tồn mạng sống của ta. Và ta đã khiến cho gã (ăn thịt người) ấy luôn luôn xa lánh việc giết hại sanh mạng.

Hạnh của (đức Bồ-tát) Alīnasatta là phần thứ chín.

10. Hạnh của (Đức Bồ-tát) Saṅkhapāla:1 232. Vào một thời điểm khác nữa, khi ta là Saṅkhapāla, chúa tể của loài rồng, có đại thần lực, có răng nanh2 là vũ khí, có nọc độc ghê gớm, và có hai lưỡi.

233. Ở tại ngã tư của con đường lớn có sự tụ hội của nhiều hạng người, sau khi quyết định về bốn chi phần (của cơ thể), ta đã thiết lập chỗ cư ngụ ở tại nơi ấy.

234. Đối với người nào có việc cần dùng đến da ngoài, da trong, thịt, các sợi gân, hoặc các khúc xương (ở cơ thể ta), chính vì là vật đã được bố thí nên hãy để người ấy mang đi.

235. Có những gã vô lại thô lỗ, hung dữ, bất nhân, đã nhìn thấy và đã tiến đến gần ta ở tại nơi ấy, các bàn tay có nắm gậy gộc.

236. Sau khi chọc thủng ở lỗ mũi, ở đuôi, và ở xương sống lưng, những gã vô lại đã đặt ta lên cáng rồi lôi đi.

1. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 524. 2. Có bốn răng nanh, hai trên hai dưới, CpA. 175

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Sīlapāramitā

237. Sasāgarantaṃ paṭhaviṃ sakānanaṃ sapabbataṃ icchamāno cahaṃ1 tattha nāsāvātena2 jhāpaye.

238. Sūlehi vijjhiyantepi koṭṭayantepi sattihi bhojaputte na kuppāmi esā me sīlapāramīti.

Saṅkhapālacariyaṃ dasamaṃ.

--ooOoo--

239. Hatthināgo bhūridatto campeyyo bodhi māhiso rurumātaṅgo dhammo ca atrajo ca jayaddiso.

240. Ete sabbe sīlabalā parikkhārā padesikā jīvitaṃ parirakkhitvā sīlāni anurakkhissaṃ.

241. Saṅkhapālassa me sato sabbakālampi jīvitaṃ yassa kassaci nīyantaṃ tasmā sā sīlapāramīti.

Sīlapāramīniddeso niṭṭhito.

--ooOoo--

1. mahaṃ - Sīmu. 2. nāsa vātena - PTS.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Giới

237. Và ở nơi ấy, với luồng gió từ lỗ mũi ta, trong khi mong muốn ta có thể thiêu đốt trái đất có biển bao bọc, có rừng, có núi.

238. Mặc dù đang bị đâm thọc bởi những cọc nhọn, mặc dầu đang bị chặt chém bởi những con dao, ta cũng không tức giận những gã vô lại; đây là sự toàn hảo về giới của ta.

Hạnh của (đức Bồ-tát) Saṅkhapāla là phần thứ mười.

--ooOoo--

239. Con long tượng, Bhūridatta, (con rồng) Campeyya, (Culla) bodhi, con trâu (chúa), (con nai chúa) Ruru, (đạo sĩ tóc bện) Mātaṅga, (thiên tử) Dhamma, (đức vua) Jayaddisa và người con trai. 240. Tất cả (chín) hạnh này đều có năng lực của giới, là những phần thiết yếu, là những yếu tố góp phần (vào sự toàn hảo về giới); (tuy nhiên), ta còn bảo tồn mạng sống rồi mới gìn giữ các giới. 241. (Trái lại), mạng sống của ta khi là Saṅkhapāla luôn luôn được ban phát đến bất cứ người nào; do đó, điều ấy là sự toàn hảo về giới.

Dứt phần giảng giải sự toàn hảo về giới.

--ooOoo--

III. NEKKHAMMAPĀRAMITĀ

1. Yudhañjayacariyaṃ

242. Yadā ahaṃ amitayaso rājaputto yudhañjayo ussāvabinduṃ suriyātape patitaṃ disvāna saṃvijiṃ.1

243. Taññevādhipatiṃ katvā saṃvegamanubrūhayiṃ mātāpitu2 ca vanditvā pabbajjamanuyācahaṃ.

244. Yācanti maṃ pañjalikā sanegamā saraṭṭhakā ajjeva putta paṭipajja iddhaṃ phītaṃ mahāmahiṃ.

245. Sarājake sahorodhe sanegame saraṭṭhake karuṇaṃ paridevante anapekkho hi pabbajiṃ.3

246. Kevalaṃ paṭhaviṃ rajjaṃ ñāti parijana4 yasaṃ cajamāno na cintesiṃ bodhiyāyeva kāraṇā.

247. Mātā pitā na me dessā napi5 dessaṃ mahāyasaṃ sabbaññutaṃ piyaṃ mayhaṃ tasmā rajjaṃ pariccajinti.

Yudhañjayacariyaṃ paṭhamaṃ.

2. Somanassacariyaṃ 248. Punāparaṃ yadā homi indapatte puruttame kāmito dayito putto somanassoti vissuto.

249. Sīlavā guṇasampanno kalyāṇapaṭibhāṇavā vuddhāpacāyī hirimā saṅgahesu ca kovido.

250. Tassa rañño patikaro ahosi kuhakatāpaso ārāmaṃ mālāvacchañca ropayitvāna jīvati.

1. saṃviji - PTS. 4. parijjanaṃ - PTS. 2. mātā pitu - PTS. 5. napi me dessaṃ - Sīmu. 3. anapekkho pariccajiṃ - Sīmu.

III. SỰ TOÀN HẢO VỀ XUẤT LY:

1. Hạnh của (Đức Bồ-tát) Yudhañjaya:1 242. Khi ta là hoàng tử Yudhañjaya có danh tiếng vô lượng, ta đã động tâm sau khi nhìn thấy giọt sương mai bị tiêu tan dưới ánh nắng mặt trời.2 243. Sau khi trầm tư về chính điều ấy, ta đã làm cho nỗi động tâm tăng trưởng. Ta đã cúi lạy mẹ cha và xin phép xuất gia. 244. Họ cùng với các thị dân và các cư dân của xứ sở, hai tay chắp lại, thỉnh cầu ta rằng: "Này con, ngay ngày hôm nay con hãy cai quản lãnh địa rộng lớn, tiến triển, và thịnh vượng." 245. Trong khi họ, có cả đức vua, có cả phi tần, có thị dân, có cư dân của xứ sở, đang khóc lóc thảm thương, bởi vì ta đã xuất gia, không lưu luyến. 246. Trong khi từ bỏ toàn bộ trái đất, vương quốc, quyến thuộc, người hầu, và danh vọng, ta đã không suy nghĩ (đến điều gì khác) với lý do chỉ là vì quả vị giác ngộ. 247. Me cha không có bị ta ghét bỏ, danh vọng lớn lao cũng không có bị ta ghét bỏ, đối với ta quả vị Toàn Giác là yêu quý; vì thế ta đã từ bỏ vương quốc. Hạnh của (đức Bồ-tát) Yudhañjaya là phần thứ nhất.

2. Hạnh của (Đức Bồ-tát) Somanassa:3 248. Vào một thời điểm khác nữa, khi ở tại kinh thành Indapatta, ta là người con trai được mong mỏi, được yêu quý, được nổi tiếng (với tên) là Somanassa. 249. Ta là người có giới, được thành tựu đức hạnh, có lối ứng xử lịch thiệp, có sự tôn kính bậc trưởng thượng, có sự khiêm tốn, và rành rẽ về các cách tiếp độ. 250. Có gã đạo sĩ giả trá được đức vua ấy yêu mến. Ông ta trồng trọt rau quả hoa màu rồi sinh sống.

1. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 460. 2. Do tác động của sự tưởng đến vô thường, CpA. 183. 3. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 505.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Nekkhammapāramitā

251. Tamahaṃ disvāna kuhakaṃ thusarāsiṃva ataṇḍulaṃ.1 dumaṃ anto va susiraṃ kadaliṃ va asārakaṃ.

252. Natthi 'massa sataṃ dhammo sāmaññāpagato ayaṃ hirisukkadhammajahito jīvitavuttikāraṇā.

253. Kupito ahosi paccanto aṭavīhi parantihi taṃ nisedhetuṃ gacchanto anusāsi pitā mamaṃ.

254. Mā pamajji tuvaṃ tāta jaṭilaṃ uggatāpanaṃ yadicchakaṃ pavattehi sabbakāmadado hi so.

255. Tamahaṃ gantvā'nupaṭṭhānaṃ idaṃ vacanamabraviṃ kaccite gahapati kusalaṃ kiṃ vā te āharīyatu.

256. Tena so kupito āsi kuhako mānanissito ghātāpemi tuvaṃ ajja raṭṭhā pabbājayāmi vā.

257. Nisedhayitvā paccantaṃ rājā kuhakamabravi kacci te bhante khamanīyaṃ sammāno te pavattito tassa ācikkhati pāpo kumāro yathā nāsiyo.

258. Tassa taṃ vacanaṃ sutvā āṇāpesi mahīpati sīsaṃ tattheva chinditvā katvāna catukhaṇḍikaṃ rathiyā rathiyaṃ dassetha sā gatī jaṭilahīḷito.2

259. Tattha kāraṇikā gantvā caṇḍā luddā akāruṇā mātu aṅke nisinnassa ākaḍḍhitvā nayanti maṃ.

260. Tesāhaṃ evamavacaṃ bandhataṃ gāḷhabandhanaṃ rañño dassetha maṃ khippaṃ rājakiriyāni atthime.

1. rāsiṃva taṇḍulaṃ - Sīmu. 2. hīḷitā - Sīmu, PTS.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Xuất Ly

251. Nhận biết ông là giả trá ví như đống trấu không có hạt gạo, ví như thân cây có lỗ bọng lớn ở bên trong, ví như cây chuối không có lỏi cứng.

252. Không có pháp của các bậc thiện trí ở người này. Vì lý do nuôi dưỡng mạng sống, người này đã xa rời Sa-môn hạnh, đã từ bỏ pháp trong sạch là sự khiêm tốn.

253. Vùng biên giới đã bị khuấy động bởi những kẻ lâm tặc thuộc các xứ lân bang. Khi ra đi để dẹp yên việc ấy, cha (ta) đã dạy bảo ta rằng:

254. “Này con yêu dấu, con chớ có lơ là với vị đạo sĩ tóc bện nghiêm trì khổ hạnh. Hãy thi hành điều (vị ấy) ước muốn bởi vì vị ấy là người ban bố (cho chúng ta) mọi điều lạc thú.”

255. Ta đã đi đến phục vụ vị ấy và đã nói lời này: “Này gia chủ, ông có được an vui không?” hoặc “Vật gì cần được mang lại cho ông?”

256. Vì thế, kẻ giả trá, chất chứa ngã mạn ấy đã giận dữ (nói rằng): “Hôm nay, ta sẽ làm cho ngươi hoặc là bị giết chết, hoặc là bị trục xuất ra khỏi vương quốc.”

257. Sau khi bình định khu vực biên giới, đức vua đã nói với kẻ giả trá (ấy) rằng: “Thưa ngài, ngài có được thoải mái, có được sự tôn kính không?” Gã xấu xa đã nói với đức vua rằng: “Hoàng tử cần phải bị trừng trị như thế.”

258. Sau khi nghe được lời nói ấy của kẻ ấy, vị chúa tể của trái đất đã ra lệnh rằng: “Hãy chém đầu ngay tại chỗ, rồi phân (thây) thành bốn mảnh, và cho trưng bày ở khắp các ngã đường; đó là phần số dành cho kẻ miệt thị vị đạo sĩ tóc bện.”

259. Tại nơi ấy,1 những người hành quyết độc ác, hung dữ, bất nhân đã lôi kéo ta đang ngồi ở lòng mẹ rồi dẫn đi.2

260. Ta đã nói với họ như vầy: “Hãy cấp tốc đưa ta đã bị trói bằng gông xiềng chắc chắn đến trình diện đức vua, ta có các việc cần làm cho đức vua.”

1. tattha, được giải thích là: “với sự ra lệnh của đức vua ...,” CpA. 191. 2. Lúc ấy, đức Bồ-tát được bảy tuổi, CpA. 189.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Nekkhammapāramitā

261. Te maṃ rañño dassayiṃsu pāpassa pāpasevino disvāna taṃ saññapesiṃ1 mamañca vasamānayiṃ.

262. So maṃ tattha khamāpesi mahārajjamadāsi me sohaṃ tamaṃ dāḷayitvā pabbajiṃ anagāriyaṃ.

263. Na me dessaṃ mahārajjaṃ kāmabhogo na dessiyo sabbaññutaṃ piyaṃ mayhaṃ tasmā rajjaṃ pariccajinti.

Somanassacariyaṃ dutiyaṃ.

3. Ayogharacariyaṃ 264. Punāparaṃ yadā homi kāsirājassa atrajo ayogharamhi saṃvaḍḍho nāmenāsi ayogharo.

265. Dukkhena jīvito laddho sampīḷe patiposito ajjeva putta paṭipajja kevalaṃ vasudhaṃ imaṃ.

266. Saraṭṭhakaṃ sanigamaṃ sajanaṃ vanditvā khattiyaṃ añjalimpaggahetvāna idaṃ vacanamabruviṃ.

267. Ye keci mahiyā sattā hīnamukkaṭṭhamajjhimā nirārakkhā sake gehe vaḍḍhanti saha ñātihi.2

268. Idaṃ loke uttariyaṃ sampīḷe mama posanaṃ ayogharamhi saṃvaḍḍho appabhe’candasūriye.

269. Pūtikuṇapasampuṇṇā3 muccitvā mātukucchito tato ghoratare dukkhe puna pakkhitto ayoghare.

270. Yadihaṃ tādisaṃ patvā dukkhaṃ paramadāruṇaṃ rajjesu yadi rañjāmi4 pāpānaṃ uttamo siyā.5

1. saññāpesiṃ - Sīmu, PTS. 4. rajjāmi - Pa. 2. ñātihi - PTS, katthaci. 5. siyaṃ - PTS, katthaci. 3. sampuṇṇo - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Xuất Ly

261. Bọn họ đã đưa ta đến gặp vị vua ác xấu là người thân cận với kẻ ác xấu. Sau khi tiếp kiến, ta đã làm cho đức vua hiểu rõ và ta đã tạo được uy thế cho ta.

262. Đức vua đã yêu cầu thứ lỗi về việc ấy và đã trao vương quốc rộng lớn lại cho ta. Ta đây, sau khi phá tan sự mê muội, đã xuất gia theo hạnh không nhà.

263. Vương quốc rộng lớn không có bị ta ghét bỏ, sự hưởng thụ các dục không có bị ta ghét bỏ, đối với ta quả vị Toàn Giác là yêu quý; vì thế ta đã từ bỏ vương quốc.

Hạnh của (đức Bồ-tát) Somanassa là phần thứ nhì.

3. Hạnh của (Đức Bồ-tát) Ayoghara:1 264. Vào một thời điểm khác nữa, khi ta là người con trai của đức vua Kāsi, ta đã lớn lên trong căn nhà bằng sắt2 và đã được gọi với tên là Ayoghara. 265. (Vua cha đã phán rằng:) “Này con, mạng sống của con được tiếp nhận một cách khó khăn, được nuôi dưỡng ở nơi bực bội. Ngay chính ngày hôm nay, con hãy cai quản toàn thể trái đất này

266. cùng với cư dân trong xứ sở, luôn cả phố chợ, và loài người nữa.” Sau khi đảnh lễ vị Sát-đế-lỵ, ta đã chắp tay lên và đã nói lời này: 267. “Bất cứ chúng sanh nào ở trên trái đất, dầu kém cỏi, cao quý, hoặc trung bình, lớn lên trong nhà của chính họ cùng với các thân quyến không cần sự bảo vệ.”

268. (Rồi ta đã suy nghĩ rằng:) “Sự nuôi dưỡng này của ta ở trong nơi bực bội là hy hữu ở trên thế gian. Ta đã được lớn lên trong căn nhà bằng sắt thiếu hẳn ánh sáng mặt trăng và mặt trời.

269. Có được tấm thân hối thối này sau khi rời khỏi bụng mẹ, từ đó ta lại bị ném vào căn nhà sắt khổ sở và kinh hãi hơn một lần nữa.

270. Nếu sau khi đã đạt đến khổ đau vô cùng ghê rợn như thế ấy, nếu ta còn thích thú trong vương quyền thì ta là kẻ tồi tệ nhất trong số những kẻ ác xấu.”

1. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 510. 2 Xem thêm phần Phụ Chú ở trang 333.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Nekkhammapāramitā

271. Ukkaṇṭhitomhi kāyena rajjenamhi anatthiko nibbutiṃ pariyesissaṃ yattha maccu na maddiye.

272. Evāhaṃ cintayitvāna viravantaṃ mahājanaṃ nāgova bandhanaṃ chetvā pāvisiṃ1 kānanaṃ vanaṃ.

273. Mātā pitā na me dessā napi me dessaṃ mahāyasaṃ nabbaññutaṃ piyaṃ mayhaṃ tasmā rajjaṃ pariccajinti.

Ayogharacariyaṃ tatiyaṃ.

4. Bhisacariyaṃ 274. Punāparaṃ yadā homi kāsīnaṃ puravaruttame bhaginī bhātaro satta nibbattā sotthiye kule.

275. Etesaṃ pubbajo āsiṃ hirisukkamupāgato bhavaṃ disvāna bhayato nekkhammābhirato ahaṃ.

276. Mātā pitūhi pahitā2 sahāyā ekamānasā kāmehi maṃ nimantenti kulavaṃsaṃ dharehīti.

277. Yaṃ tesaṃ vacanaṃ vuttaṃ gihī dhamme sukhāvahaṃ tamme ahosi kaṭhinaṃ tattaphālasamaṃ3 viya.

278. Te maṃ tadā ukkhipantaṃ pucchiṃsu patthitaṃ mama Kiṃ tvaṃ patthayasī? Samma ! Yadi kāme na bhuñjasi.

279. Tesāhaṃ evamavacaṃ atthakāmo4 hitesinaṃ nāhaṃ patthemi gihībhāvaṃ nekkhammābhirato ahaṃ. 280. Te mayhaṃ vacanaṃ sutvā pitu mātu ca sāvayuṃ5 mātā pitā evamāhu sabbepi6 pabbajāma bho. 281. Ubho mātā pitā mayhaṃ bhaginī ca7 satta bhātaro amitaṃ dhanaṃ chaḍḍhayitvā pāvisimhā8 mahāvananti. Bhisacariyaṃ catutthaṃ.

1. pāvisi - PTS. 5. sāveyyuṃ - Nā; sāvesu - Machasaṃ. 2. pahito - Sīmu. 6. sabbeva - Sīmu, Pa. 3. tattapāla - Sīmu; 7. bhaginī - Sīmu. santatta - Machasaṃ. 8. pāvisi - Nā, PTS. 4. atthakāma hitesinaṃ - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Xuất Ly

271. Ta nhàm chán xác thân, ta không mong muốn vương quyền, ta sẽ tầm cầu sự tịch diệt Niết-bàn là nơi tử thần không thể đày đọa." 272. Trong lúc đó đám đông đang kêu gào, ta đã suy nghĩ như vậy và đã đi vào khu rừng rậm, giống như con voi đã giật đứt xiềng xích. 273. Mẹ cha không có bị ta ghét bỏ, danh vọng lớn lao cũng không có bị ta ghét bỏ, đối với ta quả vị Toàn Giác là yêu quý; vì thế ta đã từ bỏ vương quốc. Hạnh của (đức Bồ-tát) Ayoghara là phần thứ ba.

4. Hạnh của (Đức Bồ-tát) Bhisa:1 274. Vào một thời điểm khác nữa, khi ta ở tại kinh thành của xứ Kāsi, (ta có) một người em gái và bảy người em trai được sanh ra trong gia đình quý phái (dòng Bà-la-môn). 275. Trong số những người này, ta đã được sanh ra trước tiên, đạt được pháp trong sạch là sự khiêm tốn. Sau khi nhận thấy sự hiện hữu là nguy hại, ta đã thỏa thích trong việc xuất gia. 276. Các thân hữu, được mẹ và cha nhắn đến, đồng tâm mời mọc (ta) bằng các dục lạc: "Bạn hãy duy trì dòng dõi gia tộc." 277. Lời nào của những người ấy được nói ra về việc đem lại lạc thú trong cuộc sống gia đình, điều ấy đối với ta được xem tương tợ như lưỡi cày đã được nung đỏ, thô thiển. 278. Khi ấy, họ đã hỏi ta, kẻ từ khước (cuộc sống gia đình), về nguyện vọng của ta: "Này bạn, nếu bạn không hưởng thục các dục thì bạn mong muốn điều gì?" 279. Là người mong muốn điều tốt đẹp, ta đã nói với họ, những người đang tầm cầu lợi ích (cho ta) rằng: "Tôi không mong muốn trạng thái người tại gia, tôi thỏa thích trong sự xuất ly." 280. Sau khi lắng nghe lời nói của ta, họ đã thuật lại cho cha mẹ (ta). Mẹ cha ta đã nói như vầy: "Này quí vị, tất cả chúng tôi cũng xuất gia." 281. Cả hai mẹ cha của ta, người em gái, và bảy em trai đã buông bỏ của cải vô số rồi đi vào trong khu rừng lớn. Hạnh của (đức Bồ-tát) Bhisa là phần thứ tư.

1. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 488.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Nekkhammapāramitā

5. Soṇapaṇḍitacariyaṃ

282. Punāparaṃ yadā homi nagare brahmavaḍḍhane tattha kulavare seṭṭhe mahāsāḷe ajāyahaṃ.1

283. Tadāpi lokaṃ disvāna andhabhūtaṃ2 tamotthataṃ3 cittaṃ bhavato patikuṭati tuttavegahataṃ viya.

284. Disvāna vividhaṃ pāpaṃ evaṃ cintesahaṃ tadā kadāhaṃ gehā nikkhamma pavisissāmi kānanaṃ.

285. Tadāpi maṃ nimantiṃsu4 kāmabhogehi ñātayo tesampi chandamācikkhiṃ mānimantetha tehi maṃ.5

286. Yo me kaṇiṭṭhako bhātā nandonāmāsi paṇḍito sopi maṃ anusikkhanto pabbajjaṃ samarocayī.

287. Ahaṃ soṇo ca nando ca ubho mātā pitā mama tadāpi bhoge chaḍḍetvā pāvisimhā6 mahāvananti.

Soṇapaṇḍitacariyaṃ pañcamaṃ.

Nekkhammapāramitā niṭṭhitā.

--ooOoo--

1. ajāyihaṃ - Machasaṃ. 5. tehimaṃ - Mu; 2. andhibhūtaṃ - Machasaṃ. tehi mamaṃ - Machasaṃ. 3. tamotthataṃ - Sīmu, Pa. 6. pāvisimha - Mu. 4. nimantesuṃ - Sīmu.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Xuất Ly

5. Hạnh của vị Hiền Trí Soṇa:1 282. Vào một thời điểm khác nữa, khi ta sống ở thành phố Brahma- vaḍḍhana, tại nơi ấy ta đã được sinh ra trong gia đình cao quý, ưu tú, vô cùng giàu có. 283. Khi ấy, ta cũng đã nhận thấy thế gian là bị mù quáng, bị bao phủ bởi bóng tối. Tâm (ta) chối từ sự hiện hữu như thể bị châm chích thô bạo bởi cây gậy nhọn. 284. Sau khi nhận thấy sự xấu xa dưới nhiều hình thức khác nhau, ta đã suy nghĩ như vầy: “Lúc nào ta sẽ lìa bỏ gia đình, ta sẽ đi vào rừng?” 285. Cũng vào khi ấy, các thân quyến đã mời mọc ta với các sự thọ hưởng về dục lạc, ta cũng đã nói cho những người ấy về ước muốn (của ta) rằng: “Xin các vị chớ có mời mọc ta bằng những thứ ấy.” 286. Em trai của ta tên là Nanda là bậc trí tuệ. Vị ấy, trong khi học tập theo ta, cũng đã thích thú với việc xuất gia. 287. Khi ấy, ta Soṇa và Nanda cùng với cả hai cha mẹ của ta cũng đã buông bỏ của cải vô số rồi đi vào trong khu rừng lớn. Hạnh của vị hiền triết Soṇa là phần thứ năm.

Dứt sự toàn hảo về xuất ly.

--ooOoo--

1. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 532.

IV. ADHIṬṬHĀNAPĀRAMITĀ

6. Temiyapaṇḍitacariyaṃ

288. Punā paraṃ yadā homi kāsirājassa atrajo mūgapakkhoti nāmena temiyoti vadanti maṃ.

289. Soḷasitthisahassānaṃ na vijjati pumo tadā1 ahorattānaṃ accayena nibbatto ahamekako.

290. Kicchā laddhaṃ piyaṃ puttaṃ abhijātaṃ jutindharaṃ setacchattaṃ dhārayitvāna sayane poseti maṃ pitā.

291. Niddāyamāno sayanavare pabujjhitvānahaṃ tadā addasaṃ paṇḍaraṃ chattaṃ yenāhaṃ nirayaṃ gato.

292. Sahadiṭṭhassa me chattaṃ tāso uppajji bheravo vinicchayaṃ samāpanno kadāhaṃ2 imaṃ muñcissaṃ.3

293. Pubbasālohitā mayhaṃ devatā atthakāminī sāmaṃ disvāna dukkhitaṃ tīsu ṭhānesu yojayī.

294. Māpaṇḍiccaṃ4 vibhāya bālamato bhava sabbapāṇinaṃ5 sabbo jano ocināyatu6 evaṃ tava attho7 bhavissati.

295. Evaṃ vuttāya'haṃ tassā idaṃ vacanamabraviṃ8 karomi te naṃ vacanaṃ yaṃ tvaṃ9 bhaṇasi devate atthakāmāsi me amma! Hitakāmāsi devate!

296. Tassāhaṃ vacanaṃ sutvā sāgareva thalaṃ labhiṃ haṭṭho saṃviggamānaso tayo aṅge adhiṭṭhahiṃ.

1. sadā - Sīmu. 6. ojināyatu - Sīmu. 2. kathāhaṃ - Sīmu, Pa. 7. evaṃ attho - katthaci. 3. muccissaṃ - Machasaṃ. 8. mabruvi -Nā, katthaci. 4. mā paṇḍiccayaṃ - Sīmu, Pa. 9. yaṃ maṃ - katthaci. 5. bahumataṃ sappāṇiṃ - katthaci.

IV. SỰ TOÀN HẢO VỀ QUYẾT ĐỊNH:

6. Hạnh của vị Hiền Trí Temiya:1 288. Vào một thời điểm khác nữa, khi ta là người con trai của đức vua Kāsi có tên là Mūgapakkha, nhưng mọi người gọi ta là Temiya.2 289. Khi ấy, mười sáu ngàn phi tần (của đức vua) không có được một người con trai (luôn cả con gái). Sau nhiều ngày đêm, chỉ mỗi một mình ta đã được sanh ra. 290. (Vua) cha đã nuôi dưỡng ta, người con trai yêu quý, đạt được một cách khó nhọc, đã được sanh ra vẹn toàn, có thân tâm sáng lạng, ở trên chiếc giường đã được che chiếc lọng màu trắng. 291. Khi ấy, trong lúc đang ngủ trên chiếc giường cao quý, ta đã thức giấc và nhìn thấy chiếc lọng nhạt màu, nghĩa là ta sẽ bị đi địa ngục. 292. Có nỗi sợ hãi ghê gớm đã khởi lên ở ta khi được nhìn thấy chiếc lọng. Ta đã đi đến quyết định: "Ta sẽ được thoát khỏi điều này3 bằng cách nào?"4 293. Có vị tiên nữ trước đây cùng huyết thống với ta5 có lòng mong muốn điều tốt đẹp cho ta, sau khi nhìn thấy bản thân ta bị đau khổ, đã căn dặn về ba thái độ: 294. "Chớ ra vẻ khôn ngoan, hãy là kẻ ngu si đối với tất cả chúng sanh, hãy làm cho mọi người khinh khi; như thế sẽ có sự tốt đẹp cho con." 295. Khi được nói như vậy, ta đã nói với bà ấy lời này: "Bà tiên ơi, con sẽ thực hành theo lời mà bà đã chỉ bảo. Mẹ ơi, mẹ đã có lòng mong muốn điều tốt đẹp cho con. Bà tiên ơi, bà đã có mong muốn điều lợi ích cho con." 296. Sau khi nghe được lời nói của bà ấy, ta đã thọ nhận như là đã đến được đất liền ở giữa biển khơi. Mừng rỡ, với tâm ý phấn chấn, ta đã quyết định ba điều:

1. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 538. 2. Vào ngày đức Bồ-tát được sanh ra, trời đã đổ cơn mưa xuống toàn thể vương quốc Kāsi, nên được gọi là Temiya (được ẩm

ướt), CpA. 216-7. 3. Là thoát khỏi vương quốc xui xẻo này, CpA. 218. 4. Dịch theo kathāhaṃ imaṃ muñcissaṃ thay vì kadāhaṃ ...? (Khi nào ta sẽ ...?) 5. Vị này ngự ở trên chiếc lọng ấy và là người mẹ ruột trong một kiếp sống trước đây, CpA. 218

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Adhiṭṭhānapāramitā

297. Mūgo ahosiṃ badhiro pakkho gati vivajjito ete aṅge adhiṭṭhāya vassānaṃ soḷasaṃ1 vasiṃ.

298. Tato me hatthapāde ca jivhaṃ2 sotañca maddiya anūnataṃ me passitvā kālakaṇṇīti nindisuṃ.3

299. Tato jānapadā4 sabbe senāpati purohitā sabbe ekamanā hutvā chaḍḍanaṃ anumodiṃsu.5

300. Sohaṃ tesaṃ matiṃ sutvā haṭṭho saṃviggamānaso yassatthāya tapo ciṇṇo so me attho samijjhatha.

301. Nahāpetvā6 anulimpitvā veṭhetvā rājaveṭhanaṃ chattena abhisiñcitvā7 kāresuṃ pura8padakkhiṇaṃ.

302. Sattāhaṃ dhārayitvāna uggate ravimaṇḍale rathena maṃ nīharitvā sārathī vanamupāgamī.

303. Ekokāse rathaṃ katvā sajjassaṃ9 hatthamuñcito10 sārathī khaṇatī kāsuṃ nikhātuṃ paṭhaviyā11 mamaṃ.12

304. Adhiṭṭhitamadhiṭṭhānaṃ tajjento13 vividhakāraṇā nābhindiṃ14 vatamadhiṭṭhānaṃ bodhiyā yeva kāraṇā.

305. Mātā pitā na me dessā attā me na ca15 dessiyo sabbaññutaṃ piyaṃ mayhaṃ tasmā vatamadhiṭṭhahiṃ.

306. Ete aṅge adhiṭṭhāya vassāni soḷasiṃ16 vasiṃ.17 adhiṭṭhānena samo natthi esā me adhiṭṭhānapāramīti.

Temiya18cariyaṃ chaṭṭhamaṃ.

Adhiṭṭhānapāramitā niṭṭhitā.

1. vassāni soḷasaṃ - katthaci. 11. paṭhaviyaṃ - Sīmu. vassāni soḷasiṃ - Sīmu. 12. mama - Machasaṃ. 2. jivhā - Machasaṃ. 13. tajjento - Sīmu; 3. niddisuṃ - Mu, Nā; gavajanto - katthaci. niddiṃsu - Machasaṃ. 14. nabhindivatamadhiṭṭhānaṃ -Nnā; 4. pānapaṇa - Sīmu. nabhinditamadhiṭṭhānaṃ - Ma. 5. anumodisu - Machasaṃ. 15. attānameva - Nā, katthaci. 6. nāhapetvā - Machasaṃ. 16. soḷasaṃ - katthaci. 7. abhisicetva - katthaci. 17. imaṃ gāthaddhaṃ maramma - 8. puraṃ - Machasaṃ. potthakesu natthi. 9. sajjissaṃ - Machasaṃ. 18. temiya paṇḍita cariyaṃ - Sīmu. 10. muccito - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Quyết Định

297. Ta đã là người câm, điếc, què quặt, việc đi lại đã được từ bỏ. Ta đã quyết định các điều này và đã sống mười sáu năm.

298. Do đó, họ đã xoa bóp tay chân, lưỡi và mắt của ta. Sau khi nhận thấy không có sự khiếm khuyết ở ta, họ đã chê bai là "Kẻ bất hạnh."

299. Sau đó, tất cả dân chúng trong xứ sở, các tướng lãnh quân đội, các viên quan tế tự, tất cả đã nhất trí bằng lòng việc truất phế.

300. Sau khi nghe ý kiến của những người ấy, ta đây đã trở nên mừng rỡ, có tâm trí phấn chấn. Sự khổ hạnh đã được thể hiện (bởi ta) vì mục đích nào thì mục đích ấy của ta đã được thành công.

301. Sau khi đã tắm rửa, xức dầu, đội lên vương miện, làm lễ rưới nước (cho ta), rồi với chiếc lọng che họ đã tiến hành việc đi nhiễu vòng quanh thành phố.

302. Sau khi đã duy trì chiếc lọng trong bảy ngày, đến lúc vầng sáng của mặt trời hiện ra, người đánh xe đã đưa ta ra khỏi (thành phố) bằng chiếc xe ngựa rồi đi về phía khu rừng.

303. Sau khi dừng chiếc xe ở một khoảng trống, người đánh xe đã buộc ngựa để được rảnh tay rồi đã đào cái hố để chôn ta ở trong lòng đất.

304. Trong khi nhiều nguyên nhân đủ các loại đang đe dọa điều quyết tâm đã được khẳng định, ta đã không làm đổ vỡ việc tuân thủ đã được quyết định với lý do chỉ là vì quả vị giác ngộ.

305. Mẹ cha không có bị ta ghét bỏ, bản thân cũng không có bị ta ghét bỏ, đối với ta quả vị Toàn Giác là yêu quý; vì thế ta đã quyết định việc tuân thủ.

306. Sau khi quyết định các điều này, ta đã sống trong mười sáu năm. Không có ai bằng (ta) về sự quyết định, điều này là sự toàn hảo về quyết định của ta.

Hạnh của (đức Bồ-tát) Temiya là phần thứ sáu.

Dứt sự toàn hảo về quyết định.

V. SACCAPĀRAMITĀ

7. Kapirājacariyaṃ 307. Yadā ahaṃ kapi āsiṃ nadī kule darīsaye pīḷito suṃsumārena1 gamanaṃ na labhāmihaṃ.2

308. Yamhokāse ahaṃ ṭhatvā ora3pāraṃ patāmahaṃ tatthacchi sattu4 vadhako kumbhīlo ludda5dassano.

309. Somaṃ asaṃsi6 ehīti ahamemīti7 taṃ vadiṃ8 tassa matthakamakkamma parakule patiṭṭhahiṃ.

310. Na tassa alikaṃ bhaṇitaṃ yathā vācaṃ akāsahaṃ saccena me samo natthi esā me sacca pāramīti.

Kapirājacariyaṃ sattamaṃ.

8. Saccatāpasacariyaṃ 311. Punāparaṃ yadā homi tāpaso saccasavhayo saccena lokaṃ pālesiṃ9 samaggaṃ janamakāsahanti.

Saccapaṇḍitacariyaṃ aṭṭhamaṃ.

9. Vaṭṭapotakacariyaṃ

312. Punāparaṃ yadā homi magadhe vaṭṭapotako ajātapakkho taruṇo maṃsapesi kulāvake.

313. Mukhatuṇḍake10 nāharitvā mātā posayatī mamaṃ tassā phassena jīvāmi natthi me kāyikaṃ balaṃ.

1. susumārena - Machasaṃ. 6. āsiṃsi - Sīmu. 2. labhāmahaṃ - Sīmu. 7. ahaṃpemīti - Machasaṃ. 3. orā - Machasaṃ. 8. vadi - Nā, katthaci. 4. satthu - Nā. 9. pālemi - Sīmu. 5. rudda - Nā, katthaci. 10. tuṇḍenāharitvā - Sīmu, Pa.

V. SỰ TOÀN HẢO VỀ CHÂN THẬT

7. Hạnh của con Khỉ Chúa:1 307. Vào lúc ta là con khỉ sống trong hang ở bờ sông, ta đã bị đe dọa bởi con cá sấu nên không đạt được việc ra đi. 308. Tại địa điểm ta thường đứng ở bờ bên này rồi nhảy qua bờ bên kia, tại chỗ ấy có con cá sấu là kẻ thù, là kẻ sát thủ, có dáng vóc hung tợn. 309. Con cá sấu đã thông báo với ta rằng: “Cứ việc đi đến.” Ta đã nói với nó rằng: “Tôi đang đi đến,” rồi đã bước lên đầu của nó và đã đứng vững bờ bên kia. 310. Điều đã được nói với con cá sấu không phải là không đúng sự thật (vì) ta đã hành động đúng theo lời nói. Không có ai bằng (ta) về sự chân thật, điều này là sự toàn hảo về chân thật của ta.

Hạnh của con khỉ chúa là phần thứ bảy.

8. Hạnh của Đạo Sĩ Sacca: 311. Vào một thời điểm khác nữa, khi ta là đạo sĩ khổ hạnh tên gọi Sacca. Ta đã hộ trì thế gian bằng sự chân thật; ta đã làm cho mọi người hợp nhất.

Hạnh của đạo sĩ Sacca là phần thứ tám.

9. Hạnh của Chim Cút Con:2 312. Vào một thời điểm khác nữa, khi ở tại Magadha, ta là con chim cút con, cánh chưa được mọc, còn non nớt, (như) là miếng thịt ở trong tổ. 313. (Chim) mẹ tha (mồi) lại ở trong mỏ và nuôi dưỡng ta. Ta sống còn do sự tiếp xúc với chim mẹ; ta không có sức mạnh ở thân.

1. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 57. 2. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 35.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Saccapāramitā

314. Saṃvacchare gimhasamaye davaḍāho1 padippati upagacchati amhākaṃ pāvako kaṇhavattanī.

315. Dhūmadhūmaṃ janitvevaṃ2 saddāyanto mahāsikhī anupubbena jhāpento aggī mamamupāgami.

316. Aggivegabhayā bhītā tasitā mātā pitā mama kulāvake maṃ chaḍḍhetvā attānaṃ parimocayuṃ.

317. Pāde pakkhe pajahāmi natthi me kāyikaṃ balaṃ so’haṃ agatiko tattha evaṃ cintesahaṃ tadā.

318. Yesāhaṃ upadhāveyyaṃ bhīto tasitavedhito te maṃ ohāya pakkantā kathaṃ me ajja kātave.

319. Atthi loke sīlaguṇo saccaṃ soceyyanuddayā tena saccena kāhāmi saccakiriyamuttamaṃ.

320. Āvajjetvā dhammabalaṃ saritvā pubbako jine saccabalamavassāya saccakiriyamakāsahaṃ.

321. Santi pakkhā apatanā santi pādā avañcanā3 mātā pitā ca nikkhantā jātaveda paṭikkama.

322. Saha sacce kataṃ mayhaṃ mahā pajjalito sikhī vajjesi soḷasa karīsāni udakampatvā4 yathā sikhī saccena me samo natthi esā me saccapāramīti.

Vaṭṭapotaka5cariyaṃ navamaṃ.

10. Maccharājacariyaṃ 323. Punāparaṃ yadā homi maccharājā mahāsare uṇhe suriyasantāpe sare udakaṃ khīyatha.6

324. Tato kākā ca gijjhā ca bakā7 kuḷalasenakā bhakkhayantī divā rattiṃ macche upanisīdiya.

1. vanadāho - Machasaṃ; 5. vaṭṭakarāja cariyaṃ - Pa. davadhāho - Nā. 6. khīyyatha - Machasaṃ; 2. dhuma dhūmaṃ iti evaṃ -Machasaṃ. khīyetha - Sīmu. 3. avañjanā - Sīmu, katthaci. 7. kaṃkā - Machasaṃ. 4. udakampatetā - Nā.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Chân Thật

314. Trong năm vào mùa nóng, có nạn cháy rừng bộc phát. Ngọn lửa cuộn khói đen tiến về hướng chúng tôi. 315. Ngọn lửa lớn lao trong lúc gào thét đã tạo ra luồng khói này cuộn khói nọ. Trong khi lần lượt làm phát cháy, ngọn lửa đã tiến đến gần ta. 316. Lo sợ vì sự ồ ạt của ngọn lửa, mẹ cha của ta trở nên kinh hãi, hoảng hốt, đã bỏ rơi ta lại ở trong tổ và đã giải thoát cho bản thân. 317. Ta đã ra sức hai chân, hai cánh; ta không có sức mạnh ở thân. Ta đây không đi được. Khi ấy tại nơi ấy, ta đã suy nghĩ như vầy: 318. “Bị kinh hãi, hoảng hốt, run sợ, ta có thể chạy đến gần cha mẹ, nhưng họ đã bỏ rơi ta và tẩu thoát. Ta nên hành động như thế nào ngày hôm nay? 319. Đức hạnh của giới, sự chân thật, sự trong sạch, lòng bi mẫn hiện hữu ở trên đời; với sự chân thật ấy, ta có thể hiện hành động chân thật tối thắng.” 320. Ta đã hướng về sức mạnh của Giáo Pháp, tưởng nhớ đến các đấng Chiến Thắng1 trước đây, và nương tựa vào sức mạnh của sự chân thật, ta đã thể hiện hành động chân thật rằng: 321. “Có cánh không thể bay, có chân không thể đi. Mẹ cha đã lìa khỏi, lửa ơi hãy lui đi.” 322. Với sự chân thật đã được thực hiện bởi ta, ngọn lửa cháy rực to lớn đã lùi trở lại mười sáu karīsa,2 giống như ngọn lửa đã gặp phải nước. Không có ai bằng (ta) về sự chân thật, điều này là sự toàn hảo về chân thật của ta. Hạnh của chim cút con là phần thứ chín.

10. Hạnh của Vua Cá:3 323. Vào một thời điểm khác nữa, khi ta là vua của loài cá ở trong cái hồ rộng lớn. Và nước ở trong hồ bị khô cạn vào mùa nắng, dưới sự đốt cháy của ánh mặt trời. 324. Do đó, các con quạ, các con diều hâu, các con cò, các con chim ưng và chim ó đã đáp xuống, ăn các con cá ban ngày lẫn ban đêm.4

1. Jina (đấng Chiến Thắng) cũng là danh hiệu đề cập đến đức Phật.
2. karīsa là đơn vị đo diện tích.
3. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 75.
4. Lúc này, hồ đã bị cạn nước, các con cá nằm trong các bãi bùn rải rác đó đây,

325. Evaṃ cintesahaṃ tattha saha ñātīhi pīḷito kena nukho upāyena ñāti dukkhā pamocaye.

326. Vicintayitvā dhammatthaṃ saccaṃ addasa passayaṃ sacce ṭhatvā pamocesiṃ ñātīnaṃ taṃ atikkhayaṃ.

327. Anussaritvā saddhammaṃ1 paramatthaṃ vicintayaṃ akāsiṃ saccakiriyaṃ yaṃ loke dhuvasassataṃ.

328. Yato sarāmi attānaṃ yato pattosmi viññutaṃ nābhijānāmi sañcicca ekapāṇaṃ vihiṃsitaṃ2 etena saccavajjena pajjunno abhivassatu.

329. Abhitthanaya pajjunna nidhiṃ kākassa nāsaya kākaṃ sokāya rundhehi3 macche sokā pamocaya.

330. Sahakate saccavare pajjunto4 cābhigajjiya thalaṃ ninnañca pūrento khaṇena abhivassatha.

331. Evarūpaṃ saccavaraṃ katvā viriyamuttamaṃ vassāpesiṃ mahāmeghaṃ5 saccatejabalassito saccena me samo natthi esā me saccapāramīti.

Maccharājacariyaṃ dasamaṃ.

11. Kaṇhadīpāyanacariyaṃ 332. Punāparaṃ yadā homi kaṇhadīpāyano isī paro paññāsavassāni anabhirato cariṃ6 ahaṃ.

333. Na koci etaṃ jānāti anabhiratimanaṃ mama ahaṃ7 kassaci nācikkhiṃ arati me carati8 mānase.

334. Sabrahmacārī maṇḍabyo9 sahāyo me mahā isī pubbakammasamāyutto sūlamāropaṇaṃ labhī.

1. sataṃ dhamma - Machasaṃ. 5. vassāpesimahaṃ meghaṃ - 2. ekaṃpāṇaṃpi hiṃsitaṃ - Machasaṃ. Nā, Machasaṃ; 6. cariyaṃ - katthaci; cariṃ - Nā. ekapāṇampi hiṃsitaṃ - Sīmu. 7. ahampi - katthaci, Nā. 3. randhehi - Machasaṃ. 8. araṃtimeratimānasaṃ - katthaci; 4. cagigajjiya - Nā; araṃti merati mānase - Nā. abhigajjiya - katthaci. 9. maṇḍabbo - katthaci.

325. Tại nơi ấy, cùng với các thân quyến ta đã bị áp bức, và ta đã suy nghĩ như vầy: “Vậy thì bằng cách nào để ta có thể giải thoát cho thân quyến khỏi khổ đau?” 326. Sau khi xem xét ý nghĩa của các pháp, ta đã nhận ra sự chân thật là nơi nương tựa. Căn cứ vào sự chân thật, ta đã cởi bỏ thảm họa bị diệt chủng ấy cho các thân quyến. 327. Sau khi hồi tưởng về thiện pháp, ta đã suy nghiệm về chân lý tuyệt đối. Ta đã thể hiện hành động chân thật là pháp bền vững và thường còn ở thế gian rằng: 328. “Kể từ lúc ta nhớ được về bản thân, kể từ khi ta đạt đến sự hiểu biết, ta không biết đến việc đã cố ý hãm hại dầu chỉ một sanh mạng.1 Do lời nói chân thật này, xin Thần Mây2 hãy đổ mưa xuống. 329. Hỡi Thần Mây, hãy vang lên tiếng sấm, hãy làm tiêu tan kho lương dự trữ của loài quạ,3 hãy vây hãm loài quạ bằng sự buồn rầu, hãy giải thoát loài cá khỏi nỗi phiền muộn.” 330. Đồng lúc với sự chân thật cao quý được thể hiện, Thần Mây đã gầm lên tiếng sấm và trong giây lát đã đổ mưa xuống, làm tràn ngập vùng đất liền và trũng thấp. 331. Sau khi thể hiện sự tinh tấn tột đỉnh là pháp chân thật cao quý có hình thức như thế, (có sự) tin cậy vào năng lực và uy quyền của sự chân thật, ta đã làm cho đám mây lớn đổ mưa xuống. Không có ai bằng (ta) về sự chân thật, điều này là sự toàn hảo về chân thật của ta. Hạnh của vua cá là phần thứ mười.

11. Hạnh của (Đức Bồ-tát) Kaṇhadīpāyana:4 332. Vào một thời điểm khác nữa, khi là vị ẩn sĩ Kaṇhadīpāyana, ta đã sống không được hoan hỷ hơn năm mươi năm.

333. Không ai biết tâm ý không hoan hỷ này của ta. Ta đã không nói ra với ai cả và sự không hoan hỷ diễn tiến ở trong tâm ý của ta.

334. Bà-la-môn Maṇḍabya, bạn của ta, là một vị đại ẩn sĩ đã bị thọ lãnh (hành phạt) cắm cọc nhọn do trả quả của nghiệp quá khứ.5

1. Dịch theo câu văn Pāḷi ở phần cước chú.
2. Dịch theo Chú Giải ... pajjuno megho abhivassatu, CpA. 238.
3, 5. Xem thêm phần Phụ Chú ở trang 334.
4. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 444.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Saccapāramitā

335. Tamahaṃ upaṭṭhahitvāna ārogyamanupāpayiṃ1 āpucchitvāna āgañchiṃ2 yaṃ mayhaṃ sakamassamaṃ.

336. Sahāyo brāhmaṇo mayhaṃ bhariyaṃ3 ādāya puttakaṃ tayo janā samāgantvā4 āgañchuṃ pāhunāgataṃ.

337. Sammodamāno tehi5 saha nisinno sakamassame dārako vaṭṭamanukkhipaṃ āsivisamakopayī.

338. Tato so vaṭṭagataṃ maggaṃ anve6santo kumārako āsivisassa hatthena uttamaṅgaṃ parāmasī.

339. Tassa āmasane kuddho sappo visabalassito kupito paramakopena aḍaṃsi7 dārakaṃ khaṇe.

340. Saha daṭṭho āsivisena8 dārako papati bhūmiyaṃ tenāhaṃ dukkhito āsiṃ mama vāhasi taṃ dukkhaṃ.

341. Tyāhaṃ assāsayitvāna dukkhite sokasallite paṭhamaṃ ākāsiṃ9 kiriyaṃ aggaṃ saccaṃ varuttamaṃ.

342. Sattāhamevāhaṃ pasannacitto puññatthiko acariṃ brahmacariyaṃ athāparaṃ yañcaritaṃ mamayidaṃ vassāni paññāsa samādhikāni.10

343. Akāmako vāhi11 ahaṃ carāmi etena saccena suvatthi hoti hataṃ visaṃ jīvatu yaññadatto.

344. Saha sacce kate mayhaṃ visavegena vedhito abujjhitvāna vuṭṭhāsi ārogo cāsi māṇavo saccena me samo natthi esā me saccapāramīti.

Kaṇhadīpāyanacariyaṃ ekādasamaṃ.

1. manupāpayi - nā, katthaci. 6. anne santo - Nā. 2. āgañji - Nā, katthaci. 7. adasiṃ - Nā, katthaci. 3. bhāriyaṃ - katthaci; 8. ativisena - Nā, katthaci. ariyaṃ - Machasaṃ. 9. akāsī - Machasaṃ. 4. samā - Machasaṃ. 10. samādhikāki - Nā. 5. teti - Nā; bhariyamādāya - Nā. 11. akāma kevāhaṃ - Machasaṃ.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Chân Thật

335. Ta đã chăm sóc và đã phục hồi sức khỏe cho vị ấy. Sau khi cáo từ, ta đã trở về lại chốn ẩn cư của mình.

336. Người bạn Bà-la-môn của ta đã đưa vợ và đứa con trai nhỏ đến. Ba người cùng đi và đã đi đến với tư thế của những người khách.

337. Trong lúc ta đang ngồi tại chốn ẩn cư của mình chuyện trò với những người ấy, đứa bé trai đã ném trái banh và làm cho làm con rắn có nọc độc giận dữ.

338. Sau đó, trong lúc dõi theo lộ trình di chuyển của trái banh, đứa bé trai ấy đã chạm bàn tay vào đầu của con rắn độc.

339. Do sự đụng chạm của đứa bé, con rắn đã trở nên giận dữ. Ỷ lại vào sức mạnh của nọc độc, bị bực bội với sự bực bội cùng tột, con rắn ngay lập tức đã cắn đứa bé.

340. Khi bị cắn bởi con rắn độc, đứa bé đã ngã xuống ở trên nền đất. Vì điều ấy, ta đã trở nên đau buồn; nỗi buồn đau ấy đã tác động đến ta.

341. Sau khi an ủi họ (là những người) đang bị đau khổ, đang bị mũi tên sầu muộn, ta đã thể hiện hành động chân thật tột đỉnh cao quý tối thượng lần đầu tiên rằng:

342. “Là người mong mỏi phước thiện, ta đã thực hành Phạm hạnh với tâm tín thành chỉ được bảy ngày. Từ đó về sau, Phạm hạnh của ta là năm mươi năm và thêm nữa.

343. Ta thực hành (Phạm hạnh) không có nhiệt tình, chỉ qua ngày. Do lời nói chân thật này, hãy có được sự tốt lành, chất độc hãy được tiêu trừ, và Yaññadatta1 hãy sống.”

344. Với sự chân thật của ta đã được thể hiện, đứa bé Bà-la-môn bị run rẩy bởi sức mạnh của nọc độc đã được tỉnh lại, đã đứng lên, không tật bệnh. Không có ai bằng (ta) về sự chân thật, điều này là sự toàn hảo về chân thật của ta.

Hạnh của (đức Bồ-tát) Kaṇhadīpāyana là phần thứ mười một.

1. Tên của đứa bé trai, CpA. 245.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Saccapāramitā

12. Sutasomacariyaṃ 345. Punāparaṃ yadā homi sutasomo mahīpatī gahito porisādena brāhmaṇe saṅgaraṃ1 sariṃ.

346. Khattiyānaṃ ekasataṃ āvuṇitvā karatale2 ete sampamilāpetvā yaññatthe upanayī3 mamaṃ.

347. Apucchi4 maṃ porisādo kintvaṃ icchasi nissajaṃ.5 yathāmati te kāhāmi yadi me tvaṃ punehisi.

348. Tassa paṭissuṇitvāna6 paṇhe āgamanaṃ mama upāgantvā puraṃ rammaṃ rajjaṃ nīyādayiṃ tadā.

349. Anussaritvā saddhammaṃ7 pubbakaṃ jinasevitaṃ brāhmaṇassa dhanaṃ datvā porisādaṃ upāgamiṃ.

350. Natthi me saṃsayo tattha ghātayissati8 vā na vā saccavācānurakkhanto jīvitaṃ cajitumupāgamiṃ saccena me samo natthi esā me sacca pāramīti.

Sutasomacariyaṃ dvādasamaṃ.

Saccapāramitā niṭṭhitā.

--ooOoo--

1. sakhakāraṃ - Nā, katthaci. 5. nissajjaṃ - Machasaṃ. 2. karaṃtale - katthaci; 6. paṭisuṇitvā - Machasaṃ. karattale - Machasaṃ. 7. sataṃ dhammaṃ - Machasaṃ, 3. upanāmayī - katthaci. Nā - katthaci. 4. āpucchiṃ - Sīmu. 8. ghātayissāmi - Nā.

Tiểu Bộ Kinh - Hạnh Tạng Sự Toàn Hảo về Chân Thật

12. Hạnh của (Đức Bồ-tát) Sutasoma:1 345. Vào một thời điểm khác nữa, khi ta là đức vua Sutasoma. Bị bắt giữ bởi Porisāda (kẻ ăn thịt người), ta đã nhớ lại lời hứa với vị Bà-la- môn. 346. Sau khi xỏ dây ở lòng bàn tay của một trăm vị Sát-đế-lỵ rồi (treo lên) phơi khô họ, kẻ ấy đã đưa ta đi nhằm mục đích tế thần. 347. Kẻ ăn thịt người đã hỏi ta rằng: “Có phải ngài mong muốn việc cởi trói? Ta sẽ làm theo ý thích của ngài nếu ngài còn quay trở lại.” 348. Vào lúc ấy, sau khi đã hứa hẹn đối với câu hỏi của kẻ (ăn thịt người) ấy về việc trở lại của ta, ta đã đi đến thành phố tráng lệ và đã chối từ vương quốc. 349. Sau khi tưởng nhớ đến Chánh Pháp đã được thực hành bởi các đấng Chiến Thắng thời quá khứ, ta đã trao lại tài sản cho vị Bà-la- môn và đã đi đến gặp kẻ ăn thịt người. 350. Trong trường hợp ấy, không có sự phân vân ở ta về việc kẻ ấy sẽ giết hay không (giết). Trong khi bảo vệ lời nói chân thật, ta đã đi đến để buông bỏ mạng sống.

Không có ai bằng (ta) về sự chân thật, điều này là sự toàn hảo về chân thật của ta. Hạnh của (đức Bồ-tát) Sutasoma là phần thứ mười hai.

Dứt sự toàn hảo về chân thật.

--ooOoo--

1. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 537.

VI. METTĀ PĀRAMITĀ

13. Suvaṇṇasāmacariyaṃ 351. Sāmo yadā vane āsiṃ sakkena abhinimmito pavane sīhabyagghehiva mettāya-m-upanāmayiṃ.

352. Sīhabyagghehi dīpīhi acchehi mahisehi1 ca pasadamigavarāhehi parivāretvā vane vasiṃ.

353. Na maṃ koci uttasati, napihaṃ bhāyāmi kassaci, mettābalenupatatthaddho ramāmi pavane tadāti. Suvaṇṇasāmacariyaṃ terasamaṃ.

14. Ekarājacariyaṃ 354. Punāparaṃ yadā homi ekarājāti vissuto paramaṃ sīlaṃ adhiṭṭhāya2 pasāsāmi mahāmahiṃ.

355. Dasakusalakammapathe vattāmi anavasesato catūhi saṅgahavatthūhi saṅgaṇhāmi3 mahājanaṃ.

356. Evaṃ me appamattassa idhaloke parattha ca dabbaseno upāgantvā acchindanto puraṃ mamaṃ.4

357. Rājūpajīve nigame sabalaṭṭhe saraṭṭhake.5 sabbaṃ hatthagataṃ katvā kāsuyaṃ nikhaṇī mamaṃ.

358. Amaccamaṇḍalaṃ rajjaṃ phītaṃ antepuraṃ mama acchinditvāna gahitaṃ piyaṃ puttaṃva passahaṃ mettāya me samo natthi esā me mettāpāramīti.

Ekarājacariyaṃ cuddasamaṃ.

Mettā pāramitā niṭṭhitā.

1 mahiṃsehi ca - Machasaṃ. 3 saṃgahāmi - Machasaṃ. 2 paramaṃsīla madhiṭaṭhāya - Nā; 4 puraṃ mama - Sīmu. paramasīlaṃ adhiṭṭhāya - Sīmu. 5 saralaṭṭhake - Nā.

VI. SỰ TOÀN HẢO VỀ TỪ ÁI:

13. Hạnh của (Đức Bồ-tát) Suvaṇṇasāma:1 351. Vào lúc ta là Sāma ở trong khu rừng đã được (Chúa Trời) Sakka hóa hiện ra. Ở trong khu rừng lớn, ta đã rải tâm từ ái đến các loài sư tử và cọp. 352. Ta đã sống ở trong khu rừng, được quây quần xung quanh bởi các loài sư tử, cọp, beo, gấu, trâu rừng, nai đốm, và heo rừng. 353. Không loài thú nào e ngại ta, ta cũng không sợ hãi loài thú nào. Lúc bấy giờ, được duy trì nhờ vào năng lực từ ái, ta hứng thú ở trong khu rừng lớn. Hạnh của (đức Bồ-tát) Suvaṇṇasāma là phần thứ mười ba.

14. Hạnh của (Đức Bồ-tát) Ekarāja:2 354. Vào một thời điểm khác nữa, khi ta được nổi tiếng (với tên) là Ekarāja. Ta đã phát nguyện về giới hạnh tối cao và đã cai quản trái đất to lớn.3 355. Ta đã thực hành về thập thiện nghiệp đạo không thiếu sót. Ta đã thâu phục đám đông dân chúng bằng bốn phép tiếp độ. 356. Trong lúc ta đang tinh tấn như thế vì lợi ích ở đời này và thế giới khác, Dabbasena4 đã tiến đến chiếm cứ thành phố của ta. 357. Sau khi thực hiện việc thâu tóm tất cả gồm có nhân sự của đức vua, các thị dân, cùng với quân đội, vá các cư dân của xứ sở, (vị ấy) đã chôn ta ở trong cái hố. 358. (Vị ấy) đã chiếm đoạt quần thần, vương quốc thịnh vượng, và hậu cung của ta. Ta đã nhìn thấy chính đứa con trai yêu dấu đang bị bắt đi. Không có ai bằng (ta) về từ ái, điều này là sự toàn hảo về từ ái của ta. Hạnh của (đức Bồ-tát) Ekarāja là phần thứ mười bốn. Dứt sự toàn hảo về từ ái.

1. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 540. 2. Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 303. 3. Đã cai quản vùng đất rộng lớn ở vương quốc Kāsi ba trăm do-tuần, CpA. 264. 4. Dabbasena là đức vua xứ Kosala, CpA. 264.

VII. UPEKKHĀPĀRAMITĀ

15. Mahālomahaṃsacariyaṃ 359. Susāne seyyaṃ kappemi chavaṭṭhikaṃ upanidhāya ’haṃ1 gomaṇḍalā2 upāgantvā rūpaṃ dassenti nappakaṃ.3

360. Apare gandhañca mālañca4 bhojanaṃ vividhaṃ bahuṃ upāyanānyupanenti haṭṭhā saṃviggamānasā.

361. Ye me dukkhaṃ upadahanti ye ca denti sukhaṃ mama sabbesaṃ samako homi dayākopo5 na vijjati.

362. Sukhadukkhatulā bhūto yasesu ayasesu ca sabbattha samako homi esā me upekkhā pāramīti.

Mahālomahaṃsacariyaṃ paṇṇarasamaṃ.

Upekkhā pāramitā niṭṭhitā. --ooOoo--

UDDĀNA GĀTHĀ 363. Yudhañjayo somanasso ayoghara bhisenaca soṇanando6 mūgapakkho kapirājā7 saccasavhayo.

364. Vaṭṭako maccharājā ca kaṇhadīpāyano isi sutasomo puna āsiṃ sāmoca ekarājahu upekkhā pāramī āsi iti vuttaṃ mahesinā.

365. Evaṃ bahuvidhiṃ dukkhaṃ sampatti ca8 bahuvidhā9 bhavā bhave anubhavitvā patto sambodhimuttamaṃ.

366. Datvā dātabbakaṃ dānaṃ sīlaṃ pūretvā asesato nekkhamme10 pāramiṃ gantvā patto sambodhimuttamaṃ.

1. upanidhā - Machasaṃ; 5. dayakopo - Nā. javaṭṭhiṃ upadhāyahaṃ gāmaṇḍalā - 6. soṇadaṇḍo - Nā. Machasaṃ. 7. kapirāja - Nā. 2. upaganatvā - nāMachasaṃ. 8. sampattiṃca - Machasaṃ. 3. dassenta nappaka - Pa. 9. bahuvidhaṃ - Machasaṃ, katthaci. 4. gandhamāla bhuca - Machasaṃ. 10. nekkhamma - Machasaṃ.

VI. SỰ TOÀN HẢO VỀ HÀNH XẢ:

15. Hạnh của (Đức Bồ-tát) Mahālomahaṃsa:1 359. Ta nằm ở trong bãi tha ma tựa vào bộ xương người chết. Đám trẻ con nhà quê đã đi đến và đã phô diễn hình thức (khuấy rối) không phải là ít. 360. Các đứa khác mừng rỡ, với tâm trí phấn chấn, mang lại các quà tặng là hương thơm, vòng hoa, và vô số thực phẩm các loại. 361. Ta đều bình đẳng đối với tất cả những ai gây ra khổ đau cho ta cũng như những ai đem lại cho ta an lạc; thương và giận đều không được biết đến. 362. Là thăng bằng giữa an lạc và khổ đau, giữa các danh thơm và những tiếng xấu, ta đều bình đẳng trong mọi trường hợp; điều này là sự toàn hảo về hành xả của ta. Hạnh của (đức Bồ-tát) Mahālomahaṃsa là phần thứ mười lăm.

Dứt sự toàn hảo về hành xả. --ooOoo--

BÀI KỆ TÓM TẮT: 363. Chuyện Yudhañjaya, chuyện Somanassa, chuyện Ayoghara (ngôi nhà sắt), và chuyện Bhisa, chuyện Soṇa và Nanda, chuyện Mūgapakkha (Temiya), chuyện con khỉ chúa, và chuyện vị (đạo sĩ) tên Sacca. 364. Chuyện chim cút con, và chuyện vua cá, chuyện ẩn sĩ Kaṇhadīpāyana, lại nữa ta đã là Sutasoma, Sāma, và Ekarājā, và đã có sự toàn hảo về hành xả; như thế đã được thuyết giảng bởi vị Đại Ẩn Sĩ. 365. Sau khi kinh nghiệm khổ đau dưới nhiều hình thức và thành công với nhiều thể loại ở lần tái sanh này đến lần tái sanh khác như thế, ta đã đạt đến quả vị Toàn Giác tối thượng. 366. Sau khi bố thí những gì cần được bố thí, sau khi làm viên mãn giới hạnh không thiếu sót, sau khi đạt đến sự toàn hảo về xuất ly, ta đã đạt đến quả vị Toàn Giác tối thượng.

1. Có thể liên quan đến Chuyện Tiền Thân Đức Phật, câu chuyện 94.

Khuddakanikāye Cariyāpiṭakapāḷi Upekkhāpāramitā

367. Paṇḍite paripucchitvā viriyaṃ katvāna muttamaṃ.1 khantiyā pāramiṃ gantvā patto sambodhi muttamaṃ.

368. Katvā daḷhamadhiṭṭhānaṃ saccavāvānurakkhiya2 mettāya pāramiṃ gantvā patto sambodhimuttamaṃ.

369. Lābhālābhe yasāyase sammānanāvamānane sabbattha samako hutvā patto sambādhi muttamaṃ.

370. Kosajjaṃ bhayato disvā viriyārambhañca khemato āraddhaviriyā hotha esā buddhānusāsanī.3

371. Vivādaṃ bhayato disvā avivādañca khemato samaggā sakhilā hotha esā buddhānusāsanī.4

Yudhañjayavaggo tatiyo.

--ooOoo--

Itthaṃ sudaṃ bhagavā attano pubbacariyaṃ sambhāvayamāno buddhāpadāniyaṃ nāma dhammapariyāyaṃ abhāsitthāti.

Cariyāpiṭakapāḷi samattā.5

--ooOoo--

1. uttamaṃ - Sīmu. 4. buddhānasāsanī-aṭṭha - Sīmu. 2. rakkhiyā - Nā. 5. cariyā piṭakaṃ niṭṭhataṃ - katthaci. 3. buddhāna sāsanī-aṭṭha - Sīmu.

367. Sau khi đã vấn hỏi các bậc hiền trí, sau khi đã thể hiện sự tinh tấn tối thượng, sau khi đã đạt đến sự toàn hảo về nhẫn nại, ta đã đạt đến quả vị Toàn Giác tối thượng. 368. Sau khi đã thực hành sự quyết định vững chắc, sau khi đã hộ trì lời nói chân thật, sau khi đã đạt đến sự toàn hảo về từ ái, ta đã đạt đến quả vị Toàn Giác tối thượng. 369. Đối với lợi lộc và không lợi lộc, đối với danh thơm và tiếng xấu, đối với sự kính trọng và chê bai, sau khi đã là bình đẳng trong mọi trường hợp, ta đã đạt đến quả vị Toàn Giác tối thượng. 370. Sau khi thấy được sự biếng nhác là nguy hiểm và việc khởi sự tinh tấn là an toàn, hãy nỗ lực tinh tấn; đây là lời giáo huấn của chư Phật. 371. Sau khi thấy được sự tranh cãi là nguy hiểm và sự không tranh cãi là an toàn, hãy hợp nhất, thân thiện; đây là lời giáo huấn của chư Phật. 372. Sau khi thấy được sự dễ duôi là nguy hiểm và sự không dễ duôi là an toàn, hãy tu tập đạo lộ tám chi phần; đây là lời giáo huấn của chư Phật.1 Phẩm Yudhañjaya là thứ ba.

--ooOoo--

Ở đây, trong khi trình bày về phẩm hạnh quá khứ của bản thân, đức Thế Tôn đã thuyết giảng về bản thể của Giáo Pháp có tên là Buddhāpadāniyaṃ.2

Hạnh Tạng được đầy đủ.

--ooOoo--

1. Câu kệ 372 không có ở Tạng Tích Lan, nhưng được thấy ở Tạng Thái, Miến Điện, Anh: Pamādaṃ bhayato disvā, appamādañca khemato bhāvethaṭṭhaṅgikaṃ maggaṃ esā buddhānusāsanī. 2. Buddhāpadāniyaṃ là đề tài được thuyết giảng, là đề tài được trình bày có liên quan đến công hạnh khó làm thuộc thời xa xưa nghĩa là việc làm quá khứ của chư Phật, CpA. 335.

PHỤ CHÚ: --ooOoo--

Phật Sử - Buddhavaṃsa:

- (Trang 3) Thời điểm đức Phật thuyết giảng Buddhavaṃsa - Phật Sử: Vào mùa an cư mưa thứ nhất, đức Phật ngự ở vườn nai, Isipitana (Bārāṇasī) và tế độ 5 vị Aññakoṇḍañña (Kiều Trần Như). Sau khi mùa mưa chấm dứt, đức Phật đã đi đến Uruvelā và trong ba tháng ở tại nơi ấy đã tế độ nhóm một ngàn đạo sĩ tóc bện của ba anh em Kassapa. Sau đó, Ngài đã ngự đến thành Rājagaha (Vương Xá) và trú ở đây hai tháng. Như vậy, năm tháng đã trôi qua và mùa lạnh đã hoàn toàn chấm dứt. Lúc ấy, sứ giả của đức vua Suddhodana (Tịnh Phạn) là Kāḷudāyi đã đi đến gặp đức Phật để nhắn lời thỉnh mời. Và trong tháng Phagguna (tháng 2 hoặc 3 Dương Lịch), đức Phật đã suy nghĩ đến việc trở về thành Kapila. Thời gian di chuyển của đức Phật từ thành Rājagaha đến thành Kapila là hai tháng. Tại đó, đức Phật đã thị hiện song thông và thuyết giảng

bài kinh này (BvA. 3-4).

- (Trang 21, câu kệ 1) Bốn a-tăng-kỳ và một trăm ngàn kiếp (kappe ca satasahasse ca caturo ca asaṅkhiye): Về định nghĩa của từ a-tăng-kỳ (asaṅkheyya), đa số các tài liệu giải thích đều cho trích dẫn ở Aṅguttaranikāya - Bộ Tăng Chi: "Này các Tỷ- kheo, có bốn vô lượng của kiếp (kappassa asaṅkheyyāni) này. Thế nào là bốn? 1/- Khi kiếp chuyển thành, này các Tỷ-kheo, thật không dễ gì để ước tính có bao nhiêu năm như vậy, có nhiều trăm năm như vậy, có nhiều ngàn năm như vậy. Có nhiều trăm ngàn năm như vậy. 2/- Khi kiếp đã chuyển thành và dừng lại, này các Tỷ-kheo, thật không dễ gì ước tính như vậy. 3/- Khi kiếp chuyển hoại, này các Tỷ-kheo, thật không dễ gì ước tính có nhiều năm như vậy ... như vậy. 4/- Khi kiếp đã chuyển hoại và dừng lại, này các Tỷ-kheo, thật không dễ gì ước tính ... như vậy. Này các Tỷ-kheo, có bốn vô lượng của kiếp này."1 Theo định nghĩa này, asaṅkheyya (a-tăng- kỳ) là một đơn vị đo thời gian và bốn asaṅkheyya (a-tăng-kỳ) thành, trụ, hoại, không sẽ tạo thành một kappa (kiếp). Theo ngữ cảnh của Buddhavaṃsa, định nghĩa asaṅkheyya (a-tăng-kỳ) như trên xem không được thích hợp lắm. Trong ngữ cảnh này, bản thân chúng tôi nghĩ rằng asaṅkheyya có thể là con số đếm theo nghĩa đơn thuần của asaṅkheyya là

1 Kinh Tăng Chi, Chương IV Bốn Pháp, XVI Phẩm Các Căn, (VI) Kiếp. Lời dịch Việt của HT. Minh Châu (hình thức trình bày đã được sắp xếp lại).

Phụ Chú

một con số rất lớn không thể đếm được.1 Và lời giải thích chúng tôi tìm thấy không phải ở BvA. mà ở CpA. với lời giải thích của Chú Giải Sư Dhammapāla: "Ở đây, asaṅkheyya là không có khả năng để đếm, không thể tính đếm được, có ý nghĩa là vượt quá sự tính đếm." Ngài Dhammapāla còn giải thích rõ thêm: "Ý nghĩa ở đây là bốn lần không thể đếm được (bốn a-tăng-kỳ) của các đại kiếp cọng thêm một trăm ngàn đại kiếp" (trang 12). Như vậy "bốn a-tăng-kỳ cọng thêm một trăm ngàn" là một con số có giá trị vô cùng lớn. Kiếp (kappa) là đơn vị tính thời gian, là đại kiếp (mahākappa), không phải kiếp của tuổi thọ (āyukappa) (BvA. 65). Như thế, thời gian kéo dài của một kiếp sẽ là bao lâu? Chú Giải Sư Dhammapāla trích dẫn lời đức Phật giải thích cho các tỳ khưu rằng: "Một kiếp (kappa) là không thể tính chừng ấy năm, hoặc chừng ấy trăm năm, hoặc chừng ấy ngàn năm, hoặc chừng ấy trăm ngàn năm (CpA. 11). Trong Samyuttanikāya, đức Phật đã cho ví dụ khi giải thích vấn đề này: " Ví như, này Tỷ-kheo, có một hòn núi đá lớn, một do tuần bề dài, một do tuần bề rộng, một do tuần bề cao, không có khe hở, không có lỗ hổng, một tảng đá thuần đặc. Rồi một người đến, cứ sau một trăm năm lại lau hòn đá ấy một lần với tấm vải kàsi. Này Tỷ-kheo, hòn núi đá lớn ấy được làm như vậy có thể đi đến đoạn tận, đoạn diệt mau hơn là một kiếp." Hoặc "Ví như, này Tỷ-kheo, có một thành bằng sắt, dài một do tuần, rộng một do tuần, cao một do tuần, chứa đầy hột cải cao như chóp khăn đầu. Một người từ nơi chỗ ấy, sau mỗi trăm năm lấy ra một hột cải. Này Tỷ-kheo, đống hột cải ấy được làm như vậy, có thể đi đến đoạn tận, đoạn diệt mau hơn là một kiếp."2 Như vậy, khoảng thời gian kéo dài chỉ riêng của một kiếp thôi cũng đã vượt quá khả năng suy nghĩ của con người.

- (Trang 25, câu kệ 29) Năm điều sai trái của đường kinh hành là: cứng không bằng phẳng, cây mọc ở bên trong, lợp dày, quá chật hẹp, quá rộng. Đường kinh hành nên dài 60 ratana, rộng 1.5 ratana (15 mét và 37.5 cm) (BvA. 75-6).

- (Trang 25, câu kệ 29) Tám đức tính của thắng trí là: tâm được định tĩnh, thanh tịnh, trong sáng, không bợn nhơ, dứt khỏi tùy phiền não, trạng thái nhu nhuyến thích hợp cho hành động, vững vàng, bất động (BvA. 76).

- (Trang 25, câu kệ 30) Chín điều sai trái của việc sử dụng tấm vải choàng là: có giá trị, trạng thái phụ thuộc vào người khác, mau dơ khi sử dụng và khi bị dơ phải giặt rồi nhuộm màu lại, trạng thái sờn cũ do sử dụng và khi bị sờn cũ phải mạng vá lại, khó đạt được khi tầm cầu, không thích hợp cho 1 Concise Pāli-English Dictionary của ngài A. P. Buddhadatta ghi là "không thể đếm được, là con số đếm lớn nhất được ghi với 141 con số không" (tr. 37). 2 Tương Ưng tập II: Thiên Nhân Duyên, Chương IV: Tương Ưng Vô Thỉ (Anamatagga), I. Phẩm Thứ Nhất V. Núi, VI. Hột Cải. Lời dịch Việt của HT. Minh Châu.

Phụ Chú

vị xuất gia làm ẩn sĩ, được phổ biến đối với các kẻ thù nghịch và phải lo gìn giữ để khỏi bị trộm cắp, là đồ trang sức khi mặc vào, có dục vọng lớn lao khi mặc đi đường (BvA. 76).

- (Trang 25, câu kệ 30) Mười hai đức tính của việc mặc y phục vỏ cây là: có giá trị thấp, không phụ thuộc vào người khác, có thể tự tay làm lấy, khi bị sờn cũ do sử dụng không cần phải may vá, không phải sợ trộm cắp, dễ dàng thực hiện khi có nhu cầu, thích hợp cho vị xuất gia làm ẩn sĩ, không được xem là vật trang sức, có ước muốn nhỏ nhoi về y phục, trạng thái thoải mái lúc sử dụng, vỏ cây đạt được dễ dàng, trạng thái thản nhiên khi y phục vỏ cây bị mất (BvA. 76-7).

- (Trang 25, câu kệ 31) Tám điều sai trái của việc cư ngụ ở ngôi nhà là: thành tựu do nhiều công sức, việc thường xuyên quan tâm đến, cỏ, lá, đất sét, v.v..., thức giấc vào ban đêm nghĩ rằng: "Chỗ ngụ bị cũ kỷ" khiến tâm không định, cơ thể yếu đuối vì được ngăn cách với thời tiết nóng lạnh, nguyên nhân của việc che giấu điều bị chê trách (vì nghĩ rằng): "Đi vào nhà rồi có thể làm bất cứ điều gì xấu xa," việc gìn giữ của cải (nghĩ rằng): "Cái này là của ta," có người cùng sống chung trong nhà, có nhiều sự chung đụng với các loài rận rệp, bọ chét, thằn lằn, v.v... (BvA. 77).

- (Trang 25, câu kệ 31) Mười đức tính của việc ngụ ở cội cây là: ít bị bận rộn, (nghĩ rằng): "Chỉ việc đi đến rồi cư ngụ," không phạm tội lỗi do dễ dàng đạt được, thường xuyên sanh khởi sự nghĩ tưởng về vô thường khi nhìn sự biến đổi hình thức của lá cây, không bỏn xẻn về chỗ ngụ, không thuận tiện làm việc xấu xa (nghĩ rằng): "Bị xấu hổ trong khi làm điều xấu xa ở nơi ấy," không phải gìn giữ, sống chung với chư thiên, việc từ bỏ mái che, an lạc trong việc thọ dụng, không lo lắng khi đi đến mọi nơi vì việc dễ dàng có được chỗ ngụ ở gốc cây (BvA. 77).

- (Trang 31, câu kệ 58): Đây là lời giải bày cụ thể về những điều kiện đầu tiên cần phải có của một vị Bồ Tát để đạt được sự chú nguyện (vyākaraṇa) về việc chắc chắn được thành tựu quả vị Phật Toàn Giác trong ngày vị lai: Trước hết, vị Bồ Tát phải có sự phát nguyện ban đầu (abhinīhāra), và lời phát nguyện ban đầu chỉ có hiệu quả khi nào vị Bồ Tát hội đủ tám điều kiện: 1/- Bản thân là loài người, 2/- Là người nam thành tựu nam căn, 3/- Có chủng tử (có khả năng chứng đắc quả vị A-la-hán trong kiếp sống ấy), 4/- Nhìn thấy bậc Đạo Sư (phải sanh vào lúc vị Phật đang còn tại tiền), 5/- Là vị xuất gia (sống đời ẩn sĩ), 6/- Hội đủ đức hạnh (chứng đắc về thiền và thần thông), 7/- Có hành động hướng thượng (đến vị Phật đương thời), 8/- Và có lòng ước muốn theo đuổi thực hành hạnh nguyện (Chương I: câu kệ 58). Vị Bồ Tát cần phải thể hiện hành động hướng thượng (adhikāra) đến đức Phật đương thời và được vị Phật ấy chú nguyện (I: 59-69). Kế đến, vị Bồ Tát cần quán xét về bản thân (I: 79-80)

Phụ Chú

và các pháp tu tập cần phải thực hành để đạt đến quả vị Phật cao quý (I: 115-165) là: Trong thời gian dài đăng đẳng kế tiếp, trải qua không biết là bao nhiêu kiếp sống trôi nổi luân hồi, vị Bồ Tát cần phải đạt đến sự toàn hảo về mười pháp (10 pháp ba-la-mật) là: bố thí, trì giới, xuất ly, trí tuệ, tinh tấn, nhẫn nại, chân thật, quyết định, từ ái, và hành xả . Hơn nữa, mức độ của sự thực hành mười pháp này là vị Bồ Tát phải đạt đến sự toàn hảo tối thượng (paramatthapāramī) là sẵn sàng hy sinh mạng sống bản thân để hoàn thành pháp toàn hảo ấy.

- (Trang 31, câu kệ 64): Các vị Phật đã giác ngộ ở tại gốc cây nào, giống cây ấy được gọi là cây Bồ Đề (bodhirukkha), nghĩa là cây của sự Giác Ngộ (Bồ Đề là từ dịch âm của bodhi có nghĩa là trí giác ngộ). Như vậy, nên hiểu rằng tên gọi cây Bồ Đề là tên gọi chung, còn mỗi cội cây Bồ Đề của từng vị Phật đều có tên gọi riêng. Ví dụ đức Phật Thích Ca đã chứng ngộ Phật Quả ở dưới cội cây có tên là Assattha, đức Phật Dīpaṅkara là cội cây tên Pipphalī, đức Phật Koṇḍañña là cội cây Sālā, v.v...

- (Trang 57, câu kệ 12): Lễ Pavāraṇā thường được tiến hành vào ngày rằm tháng 9 Âm lịch sau khi đã hoàn tất ba tháng an cư mùa mưa. Các vị tỳ khưu tụ hội lại và thỉnh cầu hội chúng chỉ dạy về những điều Giới Luật mà các thành viên của hội chúng đã nhận thấy, nghe được, hoặc có hoài nghi về bản thân vị thỉnh cầu đã vi phạm trong thời gian qua.

- (Trang 115, câu kệ) Mười bốn trí tuệ của vị Phật gồm có 8 trí về Đạo Quả và sáu trí không phổ thông đến các Thinh Văn là: trí biết được khuynh hướng ngũ ngầm của chúng sanh (āsayānusayañāṇaṃ), trí biết được năng lực của người khác (indriyaparopariya-ñāṇaṃ), trí thị hiện song thông (yamakapāṭihāriyañāṇaṃ), trí thể nhập đại bi (mahākaruṇā- samāpattiñāṇaṃ), trí toàn tri (sabbaññutaññāṇaṃ), trí không chướng ngại (anāvaraṇañāṇaṃ) (BvA. 185).

- (Trang 123, câu kệ 2): Sự phân loại của kappa (kiếp): Có hai loại kappa (kiếp): 1/ Suñña-kappa (kiếp trống không) tức là kiếp không có đức Phật Toàn Giác, đức Phật Độc Giác, hoặc vị Chuyển Luân Vương xuất hiện, nghĩa là kiếp không có những nhân vật có

đức hạnh sanh lên. 2/ Và a-suñña-kappa (kiếp không trống không) là có năm hạng: sāra- kappa (có một vị Phật Toàn Giác xuất hiện), maṇḍa-kappa (có hai ...), vara-kappa (có ba ...), sāramaṇḍa-kappa (có bốn ...), và bhadda-kappa (có năm vị Phật Toàn Giác xuất hiện); nhiều vị Phật hơn nữa trong một kiếp là không có.

- (Trang 241-243, chương 26): Thứ tự của 28 vị Phật sắp xếp theo các kappa (kiếp) được trình bày như sau:

Phụ Chú

Sāramaṇḍa-kappa: Có bốn vị Phật là Taṇhaṅkara, Medhaṅkara, Saraṇaṅkara, và Dīpaṅkara Sāra-kappa: Một vị Phật là Koṇḍañña Sāramaṇḍa-kappa: Bốn vị Phật là Maṅgala, Sumana, Revata, Sobhita Vara-kappa: Ba vị Phật là Anomadassī, Paduma, Nārada Sāra-kappa: Một vị Phật là Padumuttara Maṇḍa-kappa: Hai vị Phật là Sumedha, Sujāta Vara-kappa: Ba vị Phật là Piyadassī, Atthadassī, Dhammadassī Sāra-kappa: Một vị Phật là Siddhattha Maṇḍa-kappa: Hai vị Phật là Tissa, Phussa Sāra-kappa: Một vị Phật là Vipassī Maṇḍa-kappa: Hai vị Phật là Sikhī, Vessabhū Bhadda-kappa: Năm vị Phật là Kakusandha, Koṇāgamana, Kassapa, Gotama, và đức Phật Metteyya vào thời vị lai.

--ooOoo--

Hạnh Tạng - Cariyāpiṭaka:

- (Trang 283, câu kệ 167): dhammiko (người nghiêm túc) được giải thích là dhammacārī (người hành pháp) (CpA. 126). Kế đó, dhammacārī được giải thích là "người thực hành thập thiện nghiệp đạo như là bố thí, trì giới, v.v... và không thực hành điều sai trái dầu là nhỏ nhen" (CpA. 129-30).

- (Trang 283, câu kệ 170): Người luyện rắn này hành hạ ta vô cùng tàn bạo và không biết ta thần lực của ta. Khi nỗi cơn giận dữ, ta đã nghĩ rằng: "Vậy thì ta sẽ phô bày thần lực của ta đối với gã này." Cho dầu chỉ là một sự suy xét, nhưng nếu như ta thể hiện năng lực của tâm thì gã ấy đã bị phân tác tương tợ như một nắm bụi phấn (CpA. 130).

- (Trang 291, câu kệ 211): Đức Bồ-tát đã bảo dùng cục đất sét đặt ở trên đầu của vị Bà-la-môn rồi cho vị ấy lội xuống và đứng ở trong nước. Khi mặt trời mọc lên thì vị Bà-la-môn hụp xuống, đầu chìm ở trong nước. Còn cục đất sét (thay thế cái đầu) ở trên mặt nước đã bị mặt trời làm vỡ tan thành bảy mảnh (CpA. 159).

- (Trang 303, câu kệ 264): Đức Bồ-tát đã được nuôi lớn lên trong ngôi nhà lớn hoàn toàn bằng sắt được xây dựng theo hình thức gian nhà hình tứ giác nhằm mục đích ngăn ngừa các tai họa do phi nhân. Hai người anh trai của đức Bồ-tát đã bị con nữ Dạ-xoa ăn thịt lúc mới sanh ra (CpA. 195-6).

Phụ Chú

- (Trang 317, câu kệ 329): Kho lương dự trữ ám chỉ đến các con cá đang vướng trong bùn. Nếu trời đổ mưa làm đầy nước trong hồ thì kho lương dự trữ của loài quạ sẽ bị tiêu tan (CpA. 238-9).

- (Trang 317, câu kệ 334): Trong thời quá khứ, tiền thân vị này đã dùng một mảnh gỗ mun đâm xuyên qua con ruồi, CpA. 243.

--ooOoo--

Các đơn vị đo lường

koṭi = 1o triệu, đơn vị đo số lượng. hattha = 0.5 mét, đơn vị đo chiều dài tính theo cánh tay. ratana = 0.25 mét, đơn vị đo chiều dài. yojana # 16 km, đơn vị đo chiều dài (dịch âm là do-tuần). gāvuta # 4 km, đơn vị đo chiều dài (4 gāvuta = 1 yojana). doṇa = 4 ālahaka = 16 nāli, đơn vị đo thể tích nāli = đơn vị đo thể tích. Lượng gạo 1 nāli khi nấu chín thì chứa đầy 1 bình bát bậc trung.1

--ooOoo--

1 Vajirañāṇavarorasa, Krom Phrayā, The Entrance to the Vinaya - Vinayamukha Vol. I, 3 tập, dịch từ tiếng Thái (Bangkok: Mahāmakuṭa Rājavidyālaya Press, 1969-89), trang 237.

Suttantapiṭake Khuddakanikāye BUDDHAVAṂSAPĀḶI

GĀTHĀDIPĀDASŪCI - THƯ MỤC CÂU KỆ PĀḶI:

Trang Trang A A Akkamitvāna maṃ buddho 28 Aniṭṭhagandho pakkamati 36 Aggī candasuriyānaṃ 150 Aniṭṭhite mamokāse 28 Ajapālarukkhamūlamhi/asmiṃ 30, Anivattimānasaṃ ñatvā 202 62, 70, 78, 86, 102, 110, 124, 132, Anukampako kāruṇiko 126 140, 148, 158, 164, 172, 178, 186, Anulā ca uruvelā ca 230 194, 202, 210, 218, 226 Anuvyañjanasampannaṃ 198 Accuto ca sumano ca 212 Anūnatiṃsasahassāni 204 Ajjhāyako mantadharo 20 Anūnasoḷasasahassāni 220 Añjaliṃ paggahetvāna 12 Anupamaṃ nāma nagaraṃ 204 Aṭṭhaṅgavacanasampanno 214 Anomadassī jino satthā 106 Aṭṭhadosasamākiṇṇaṃ 24 Anomadassissa aparena 108 Aṭṭhanavutisahassānaṃ 152 Anomadassī padumo 240 Aṭṭhapaññāsa ratanaṃ 98, 112 Anovaṭṭhena udakaṃ 36 Aṭṭhasatasahassānaṃ 100 Antalikkhamhi ākāse 208 Aṭṭhasattatisahassānaṃ 152 Aparampi dhammaṃ desento 192 Aṭṭhasārīrikā thūpā 244 Aparimeyye ito kappe 240 Aṭṭhārase kappasate 242 Abbhuto vata no ajja 8 Aṭṭhāsīti ratanāni 74, 120, 136 Abhiññābalattānaṃ 138 Atikkattā gaṇanapathaṃ 84 Abhivādanaṃ thomanañca 10 Atītabuddhānaṃ jinānaṃ desitaṃ 18 Amitā asamā c’eva 128 Atulaṃ dassetvā obhāsaṃ 156 Araṇī ca mithilāyaṃ 246 Atulā’si pabhā tassa 68 Ariyañjasaṃ thomayantā 236 Atthadassī jinavaro 156 Avijjaṃ sabbaṃ padāletvā 184 Atthi hehiti so maggo 20 Asamo ca sunetto ca 96 Adaṃsu te mamokāsaṃ 26 Asītibhikkhusahassānaṃ 184 Advejjhavacanā buddhā 38 Asītisatasahassānaṃ 170 Anāsavā vītarāgā 30, 186, 194, Asīti hatthamubbedho 58 202, 210, 218, 226, 228, 234 Ahametarahi sambuddho 234

Phật Sử- Thư Mục Câu Kệ Pāḷi

A I Ahaṃ tadā māṇavako 224 Imamhi bhaddake kappe 242 Ahaṃ tena samayena 26, 56, 60, Imassa janikā mātā 30, 62, 68, 70, 78, 84, 94, 102, 108, 70, 86, 94, 102, 110, 116, 116, 122, 130, 140, 146, 152, 124, 132, 140, 148, 154, 158, 164, 170, 178, 184, 192, 160, 166,

172, 180, 186, 200, 208, 216 194, 202, 210, 218, 226 Ahu kapilavhayā rammā 30, 62, Imaṃ tvaṃ dutiyaṃ tāva 40 70, 78, 86, 94, 102, 116, 124, 132, Imaṃ tvaṃ paṭhamaṃ tāva 40 140, 148, 154, 158, 164, 178, Iminā me adhikārena 28 186, 194, 202, 210, 218, 226 Ime dhamme sammasato 48 Aho acchariyaṃ loke 8, 16 U Ā Ukkāsitañca khipitaṃ 12 Ākāsaṭṭhā ca bhummaṭṭhā 8, 34 Ukkuṭṭhisaddaṃ vattenti 32, Ācāraguṇasampanno 202 62, 72, 80, 86, 96, 104, 110, Ādāya maṃ ghaṭīkāro 226 118, 124, 132, 142, 148, 154, Ādittanti ca rāgaggi 200 160, 166, 172, 180, 188, Ānando nām'upaṭṭhāko 30 194, 210, 204, 218, 228 Āpatti-anāpattiyā 14 Uggato nāma so rājā 92 Ābhassarā subhakiṇṇā 6 Uggarindo ca vasabho ca 120 Āraddhaviriyo hutvā 226 Uggo ca somadevo ca 222 Arāmikā jānapadā 140 Ālokaṃ dassayitvāna 190 U Āhate amatabherimhi 122 Uccattanena so buddho 82, 88, 198, 222, 230 I Uttamaṃ pavaraṃ seṭṭhaṃ 176 Idaṃ sutvāna vacanaṃ 32,62, Uttarā nandamātā ca 236 70, 80, 86, 94, 104, 110, 118, 124, Uttarā phaggunī c'eva 120 132, 142, 148, 154, 160, 166, 172, Upasaṅkamanto naravasabhaṃ 138 180, 186, 194, 204, 210, 218, 228 Upasaṅkamitvā passanti 12 Idh'evāhaṃ etarahi 234 Upasaṅkamitvā sambuddhaṃ 186 Iddhivaraṃ puññavaraṃ 190 Uppajjante ca jāyante 26 Iddhi ca ādesanānusāsanī 4 Ubbiggā tasitā bhītā 48 Idhe'va parinibbissaṃ 238 Uyyāne vessare nāma 74 Idh'evāhaṃ etarahi 234 Uragova tacaṃ jiṇṇaṃ 112 Indriyabalabojjhaṅga 60 Uruvelo ca yasavo 136

Phật Sử- Thư Mục Câu Kệ Pāḷi

E O Ekakkhandho pavaṭṭhitvā 144 Ovaditvā bahū satte 182 Ekatiṃse ito kappe 242 Ovādako viññāpako 122 Ekanavute ito kappe 242 Ovādaṃ anusiṭṭhiñca 98 Ekā dāṭhā tidasapure 244 Ekūnatiṃsa vassāni 236 K Eko ajātasattussa 244 Kakusandhassa aparena 216 Eko ca rāmagāmamhi 244 Kakusandhassa bhagavato 208 Eko'va5 sannipāto me 234 Kakusandho jinavaro 214 Ettakāye'va te loke 48 Kaṭhinatthārasamaye 108 Etesaṃ cittamaññāya 14 Kappasatasahassamhi 240 Etha sabbe samāgantvā 12 Kappe ca satasahasse ca 20 Evametena yogena 76 Kassaci deti sāmaññaṃ 54 Evameva mayaṃ sabbe 32, Kassaci varasamāpattiyo 54 64, 72, 80, 86, 96, 104, Kassapassa bhagavato 226 110, 118, 126, 134, 142, Kālo'yaṃ te mahāvīra 14 148, 154, 160, 166, Kappasatasahassamhi 240 174, 180, 188, 196, Kāsikaṃ nāma nagaraṃ 182 204, 212, 220, 228 Kiṃ me aññātavesena 28 Evamevā'haṃ imaṃ kāyaṃ 24 Kiṃ me ekena tiṇṇena 28 Evaṃ me siddhippattassa 26 Kiṃ etaṃ acchariyaṃ loke 14 Evaṃ ahaṃ saṃsaritvā 228 Kiṃ bhavissati lokassa 50 Evaṃ kilesapariruddho 22 Kīdiso te mahāvīra 16 Evaṃ kilesamaladhovaṃ 22 Kuḍḍā kavāṭā bhittī ca 128 Evaṃ kilesavyādhīhi 22 Kuḍḍā kavāṭā selā ca 48 Kevalaṃ sabbaṃ datvāna 132 E Kese muñcitv'ahaṃ tattha 28 Evaṃ nirākulaṃ āsi 126 Koṭisatasahassānaṃ 60, 78 Evaṃ sabbaguṇopetaṃ 10 Koṇāgamanassa aparena 224 Evā'haṃ cintayitvāna 24 Koṇāgamano sambuddho 222 Eso hi sammāsambuddho 232 Koṇḍaññassa aparena 68, 240 Eso hi saṅgharatano 232 Koṇāgamano sambuddho 66 Kolito upatisso ca 30, O 62, 70, 80, 86, 94, 102, 110, Okkanti me samo natthi 16 116, 124, 132, 140, 148, 154, Obhāsaṃ dassayitvāna 162 160, 166, 172, 180, 186, 194, Obhāsitā ca paṭhavī sadevakā 4 202, 210, 218, 226, 236

KH C Khaṇḍo ca tissanāmo ca 188 Cālā ca upacālā ca 182 Khīṇāsavasatasahassānaṃ 170 Citto ca hatthāḷavako 32, 62, Khīṇāsavehi vimalehi 12, 66 70, 80, 94, 104, 116, 160, 166, 172, Khemakaṃ nāma nagaraṃ 174 180, 186, 194, 204, 210, 218, 228 Khemā uppalavaṇṇā ca 62, 70, Cutī ca upapatti ca 38 80, 86, 94, 102, 110, 116, 124, 132, 140, 148, 154, 160, 166, 172, 180, CH 186, 194, 204, 210, 218, 228, 236 Channaṃ satasahassānaṃ 102 Khemā ca saccanāmā ca 162 J G Janasannipāto atulo 146 Gajjitā kālamegho'va 14 Jambuto phalamānetvā 164 Gāyanti selenti ca vādayanti 10 Jalantaṃ dīparukkhaṃ'va 10, 12 Jātidhammo jarādhammo 20 GH Jotayitvāna saddhammaṃ 58

Ghaṭānekasahassāni 48 ṬH

C Ṭhapayitvāna dhammukkaṃ 238 Cakkavattimaṇi nāma 136 Caṅkamaṃ tattha māpesi 24 T Caṅkame caṅkakamanto'va 16 Tañca ñāṇaṃ atuliyaṃ 82 Catudīpe mahārajjaṃ 140 Tato padakkhiṇaṃ katvā 30, 62, Catunavute ito kappe 242 70, 78, 94, 102, 116, 124, Catumāsaṃ yadā buddho 224 132, 140, 148, 154, 160, Catuvīsatisahassāni 196 166, 172, 180, 186, 194, Cattārisatasahassāni 56, 236 202, 210, 218, 226 Cattāro te asaṅkheyyā 14 Tato parampi desente 60, 92, 234 Cattālīsa samādantā 244 Tato paramhi samaye 100 Candappabhā suriyappabhā 112 Tato parampi vassante 100, 122 Candā ca candamittā ca 188 Tato paraṃ navutikoṭī 146 Cando'va vimalo suddho 138 Tato paraṃ sannipāte 78 Campakaṃ nāma nagaraṃ 112 Tato vikubbanaṃ katvā 216 Campakaṃ salalaṃ nīpaṃ 28 Tattha ñāṇavaruppajji 114 Calati ravati paṭhavī 48 Tattha ṭhatvā vicintesiṃ 26 Cātuvaṇṇaparivutaṃ 172 Tattha padhānaṃ padahiṃ 24

T T Tatthappamatto viharanto 64, 72, 134 Tassa sīlaṃ samādhiñca 84 Tattha sabbakilesāni 114 Tassāpi atulatej assa 108, 146, Tatthā'si rukkho yasavipulo 114 158, 162, 164, 176 Tatth'eva maṇḍakappamhi 138, 152, Tassāpi asamaṃ sīlaṃ 108 158, 178, 200 Tassāpi atulā iddhi 170 Tathe'va tvampi saccesu 46 Tassāpi devadevassa 150, Tathe'ca tvampi adhiṭṭhāne 46 158, 216, 224 Tathe'va tvampi sukhadukkhe 48 Tassāpi lokanāthassa 152 Tathe'va tvampi hitāhite 48 Tassāpi vacanaṃ sutvā 72, 80, Tatheva tvaṃ catusu bhūmīsu 40 88, 96, 104, 112, 118, 126, 134, Tatheva tvaṃ sabbakālaṃ 42 142, 150, 156, 160, 166, 174, 180 Tatheva tvaṃ sabbabhave 42, 44 Tassābhisamayā tīṇi 84 Tath'eva yācake disvā 40 Tassāhaṃ vacanaṃ sutvā 64, Tathevimaṃ pūtikāyaṃ 22 188, 196, 204, 212, 220, 228 Tadā te bhojayitvāna 54 Tāni ca atulatejāni 238 Tadā te vimalā bhikkhū 108 Tāya parisāya sambuddho 92 Tadā devamanussānaṃ 114 Tāraṇīye tārayitvā 82 Tadā'p'ahaṃ asamasamaṃ 116 Tārāgaṇā virocanti 36 Tadāpi dhammadesane 76 tāvatā tiṭṭhamāno so 58 Tadāpi maṃ buddhadhammaṃ 88 Tāvatiṃsā ca yāmā ca 6 Tadāpi so mahāvīro 110 Ticattārīsasahassāni 118, Tadā pītimanubrūhanto 72 126, 162, 188, Tadā'haṃ nāgabhavanā 78 Titthiye abhimaddanto 60 Tapussabhallikā nāma 58 Tisoḷasasahassāni 134, 168, 230 Tamandhakāraṃ vidhametvā 170 Tissā ca upatissā 66 Tamahaṃ upasaṅkamma 68 Tisso ca bhāradvājo ca 230 Tasmiṃ caṅkamane dhīro 6 Tisso jinavaro buddho 176 Tassa gilānapucchāya 84

Tiṃsakappasahassamhi 240 Tassa datvāna ārāmaṃ 146 Tīṇidasasahassāni 182 Tassa dhammaṃ suṇitvāna 146 Tīṇi satasahassāni 56, 64 Tassa puṭṭho viyākāsi 18 Tuṭṭhahaṭṭho pamudito 26 Tassa buddhassa asamassa 202 Tulāsaṅghāṭānuvaggā 6 Tassa byāmappabhā kāyā 120, 198 Tuvaṃ satthā ca ketu ca 6 Tassa yāgaṃ pakittento 92 Tusitā kāyā cavitvāna 16 Tassa sammasato dhammaṃ 50 Tettiṃsatisahassāni 150, 156 Tassa sarīre nibbattā pabhā 90 Tettiṃsasatasahassāni 112

Phật Sử- Thư Mục Câu Kệ Pāḷi

T T Tettiṃsasahassāni 88 Dibbaṃ mandāravaṃ pupphaṃ 6, Tena yogena janakāyaṃ 54 28, 152, 170 Te'pi khīṇāsavā bhikkhū 82 Dibbaṃ mānusakaṃ pupphaṃ 50 Te me puṭṭhā byākariṃsu 26 Dīpaṅkarassa aparena 60, 240 Te'pi sabbe amitayasā 136 Dīpaṅkarassa bhagavato 240 Tevijjachaḷabhiññehi 136 Dīpaṅkaro jino satthā 58 Tevijjabhūsanaṃ datvā 232 Dīpaṅkaro lokavidū 30, 32 Tevīsatisahassāni 104 Dutiyo koṭisahassānaṃ 68 Te saṭṭhisahassāni 82 Dutiyo navutikoṭīnaṃ 170 Tesaṃ tadā saññāpesi 50 Duve vassasahassāni 228 Tehi thutappasattho 52 Devatā devakaññā ca 8 Tehi bhikkhūhi parivuto 12 Devaloke vasitvāna 94 Devalo ca sujāto ca 128 TH Devā dibbehi turiyehi 28 Thalajā dakajā pupphā 34 Devā manusse passanti 28 Desente pavaraṃ dhammaṃ 138 D Dvenavute ito kappe 242 Dasadisā pabhāsetvā 238 Dasadhamme pūrayitvāna 216 DH Dasanāgabalaṃ kāye 10 Dhanañjayo visākho ca 182 Dasapāramī tayā dhīra 18 Dhammukkaṃ dhārayitvāna 74 Dasavassasahassāni 56, Dhammacakkaṃ pavattetvā 184 64, 104, 112, Dhammacakkaṃ pavattente 60, 126, 156, 168 178, 192, 200, 208, 216, 224 Dasavīsasahassānaṃ 56, 234 Dhammacetiṃ samussitvā 222 Dasasahassī atikkamma 4 Dhammataḷākaṃ māpetvā 230 Dasasahassī lokadhātu 4, 8, 34 Dhammadassissa aparena 164 Dasahi saddehi avivittaṃ 20 Dhammadassī mahāvīro 162 Dassanaṃ me atikkante 32 Dhammameghaṃ pavassetvā 198 Dassanīyaṃ sabbajanaṃ 206 Dhammavimalamādāsaṃ 230 Dassanena'pi taṃ buddhaṃ 100 Dhammaṃ vitthārikaṃ katvā 206 Dassayitvā buddhabalaṃ 90 Dhammā c'eva sudhammā ca 156 Daḷhaṃ paggaṇha viriyaṃ 38 Dhammāpaṇaṃ pasāretvā 214 Dānaṃ sīlaṃ ca nekkhammaṃ 16 Dhammābhisamayo tassa 100 Dāmā c'eva samālā ca 206 Dharaṇupamo khamanena 60 Dibbacakkhūnaṃ yo aggo 14 Dhātuvitthārikaṃ āsi 246

Phật Sử- Thư Mục Câu Kệ Pāḷi

N N Nakulo ca nisabho ca 156 Nimitte caturo disvā 56, 64, 74, 82, Na keci tena samayena 120 88, 96, 104, 112, 118, 126, 134, Nagaraṃ aruṇavatī nāma 196 142, 150, 156, 162, 168, 174, 182, Nagaraṃ uttaraṃ nāma 72 188, 196, 206, 212, 220, 230, 236 Nagaraṃ kapilavatthu me 236 Nirantaraṃ akuṭilaṃ 76 Nagaraṃ khemavatī nāma 212 Nirayesu dasasahassī 36 Nagaraṃ candavatī nāma 104 Nisabho ca anomo ca 106 Nagaraṃ dhaññavatī nāma 118 Nekānaṃ nāgakoṭīnaṃ 184 Nagaraṃ bandhumatī nāma 188 Nerañjarānadītīre 186 Nagaraṃ bārāṇasī nāma 228 Nerañjarāya tīramhi 30, 62, 70, Nagaraṃ rammavatī nāma 56, 64 78, 86, 94, 102, 110, 116, 124, Nagaraṃ haṃsavatī nāma 126 132, 140, 148, 154, 160, 166, Nagaraṃ sabbaṅgasampannaṃ 20 172, 180, 202, 218, 226 Nagaraṃ sudhaññavati 88 Nagaraṃ sobhavatī nāma 220 P

Nagare amaravatiyā 20 Pakaraṇe satta desento 216 Na tassa kaṇṭakā honti 144 Pakkante cārikaṃ raṭṭhe 200 Nandā c'eva sunandā ca 58 Paccantadesavisaye 26 Nandivaḍḍho sirivaḍḍho 106 Paccuggamanā vattanti 28 Nando c'eva visākho ca 74 Pañcannaṃ bhikkhusatānaṃ 10 Naradevassa yakkhassa 208, 224 Pañcabhikkhusatā sabbe 12 Navavassasahassāni 72, 80, Paññāsa ratano āsi 144 96, 118, 134, 142, 150, 182 Paṭhamābhisamaye buddho 54, 108 Navutivassasahassāni 74, Paṭhaviyaṃ nipannassa 28 82, 98, 120, Pattañca cīvaraṃ datvā 208 136, 144, 150, 182 Pattuṇṇaṃ cīnapaṭṭañca 216 Navutisatasahassānaṃ 178 Patvāna bodhimatulaṃ 68 Na h'ete ettakāyeva 40, Padumassa aparena 114 42, 44, 46, 48 Padumuttarassa aparena 130 Na h'ete jānanti sadevamānusā 2 Padumuttarassa bhagavato 122 Na hoti arati sattānaṃ 36 Padumuttaro jino buddho 128 Nāgā ca nāgasamālā ca 144 Padumo kuñjaro c'eva 88 Nāradassa aparena 122, 240 Padumo jinavaro satthā 112 Nāradassa bhagavato 240 Padumo phussadevo ca 162 Nārado jinavasabho 120 Padhānacāraṃ caritvāna 58 Nijjinitvā kilese so 76 Parikkhāraṃ avasesaṃ 246

Phật Sử- Thư Mục Câu Kệ Pāḷi

P B Paripakkamānase satte 112 Bahū deve manusse ca 190 Pallaṅkābhūjena mayhaṃ 32 Bārāṇasiyaṃ isipatane 236 Pallaṅkena nisīditvā 32 Buddhassa vacanaṃ sutvā 38, 50 Pasannanetto sumukho 130 Buddho'ti tesaṃ sutvāna 8 Passatha imaṃ tāpasaṃ 30, 164 Buddho'ti mama sutvāna 26 Passanti taṃ devasaṅghā 6, 8 Bodhaneyyaṃ janaṃ disvā 54 Pāṭaliputtanagare 244 Byāmappabhā sadā mayhaṃ 236 Pāṭihīraṃ karonte ca 216 Brahmadevo ca udayo ca 174 Pāpuṇitvāna sambuddho 138 Brahmā ca lokādhipatī sahampati 2 Pāpuṇitvāna sambodhiṃ 114 Brahmunā yācito santo 64, 74, 82, Pālito sabbadassī ca 150 88, 96, 104, 112, 120, 128, 134,144, Pītipāmojjajananaṃ 18 150, 152, 156, 162, 168, 174, 182, Puṇṇamāse yathā cando 52 188, 196, 206, 212, 220, 230, 234 Puna cārikaṃ pakkante 122 Brāhmaṇo aggidatto ca 212 Puna nāradakūṭamhi 56 Brāhmaṇo brahmadatto ca 228 Punabbasumitto nāgo ca 190 Brāhmaṇo yaññadatto ca 220 Punāparaṃ amitayaso 130, 184 Punāparaṃ kumbhakaṇṇaṃ 130 BH Punāparaṃ dasabalo 130 Bhagavā ca tamhi samaye 16 Punāparaṃ devakūṭe 130 Bhaddasālo jitamitto 120 Punāparaṃ puragaṇo 92 Bhaddā c'eva subhaddā 88 Punāparaṃ yadā buddho 152, 158 Bhaddo c'eva subhaddo ca 64 Punāparaṃ rājaputto 92 Bhayaṃ tadā na bhavati 36 Punāparaṃ bhīmarathe 164 Bhikkhusatasahassānaṃ 192 Punāparaṃ sannipāte 138 Bhiyyaso uttaro nāma 220 Punāparaṃ so narāsabho 108 Bhiyyo c'eva asamo ca 112 Bhummā mahārājikā tāvatiṃsā 4 PH Phalamākaṅkhamānānaṃ 234 M Phale cattāri sāmaññe 76 Makhilā ca padumā ceti 196 Phussassa ca aparena 184 Maṅgalassa aparena 76 Phussā c'eva ca sudattā 174 Maṅgalo ca sumano ca 240 Phusso jinavaro satthā 182 Maṇimuttā vālukākiṇṇā 6 Maṇḍakappo'va so āsi 122 B Madanimmadanaṃ sokanudaṃ 18 Bahudussavaraṃ datvā 192 Madhurāyaṃ bhagavato patto 244

Phật Sử- Thư Mục Câu Kệ Pāḷi

M Y Manussattaṃ liṅgasampatti 30 Yathāpi camarī vālaṃ 40 Mama acchariyaṃ disvā 226 Yathā'pi dukkhe vijjante 20 Mayi pabbajite sante 170 Yathā'pi paṭhavī nāma 44, 48

Mahā acchariyaṃ disvā 200 Yathā'pi pabbato selo 46 Mahākassapo'pi ca thero 14 Yathā'pi pāpe vijjante 22 Mahāgotamo jinavaro 244 Yathā'pi puriso corehi 24 Mahādānaṃ pavattetvā 202 Yathā'pi byādhito puriso 22 Mahādiṭṭhiṃ vinodento 200 Yathā'pi bhikkhu bhikkhanto 42 Mahādoṇaṃ nāgarājaṃ 114 Yathā'pi sabbasattānaṃ 38 Mahāvātā na vāyanti 34 Yathā'pi samaye patte 50 Mahāvilāso tassa jano 222 Yathā'pi sāgare ūmi 74, 144 Mahāsamuddo ābhujati 34 Yathāpi sāgaro nāma 98 Mahāhanūsabhakkhandho 54 Yathā'pi sīho migarājā 44 Mānusakā ca dibbā ca 34 Yathā manussā nadiṃ tarantā 32, 64, Mārasenaṃ pamadditvā 192 72, 80, 86, 96, 104, 110, 118, 126, Muñcanti pupphaṃ pana 134, 142, 148, 154, 160, 166, 174, pañcavaṇṇikaṃ 6 180, 188, 196, 204, 210, 220, 228 Mekhalaṃ nāma nagaraṃ 80 Yathā yā kāci nadiyo 52 Yathā ye keci sambuddhā 50, 52 Y Yathā rattikkhaye patte 38 Yathā andughare puriso 42 Yathā suphullaṃ pavanaṃ 98 Yathā arīhi pariruddho 22 Yadā arindamaṃ rājaṃ 84 Yathā āpannasattānaṃ 40 Yadā ca devabhavanamhi 54 Yathā uccāraṭhānamhi 22 Yadā ca padumo buddho 108 Yathā uḷūhi gaganaṃ 120 Yadā devā manussā ca 76 Yathā yā kāci nadiyo 52 Yadā doṇamukhaṃ hatthiṃ 146 Yathā khittaṃ nabhe leḍḍu 38 Yadā buddho atthadassī 152 Yathā gūthagato puriso 22 Yadā buddho asamasamo 122 Yathā tuyhaṃ mahāvīra 10 Yadā buddho dhammadassī 158 Yathā nikkhantasayanassa 40 Yadā buddho dhammaṃ desesi 164 Yathā'pi uṇhe vijjante 22 Yadā buddho pāpuṇitvā 130 Yathā'pi udakaṃ nāma 46 Yadā buddho buddhaguṇaṃ 114 Yathā'pi osadhī nāma 46 Yadā sakko upagañji 158 Yathā'pi kuṇapaṃ puriso 22 Yadā sakko devarājā 78 Yathā'pi kumbho sampuṇṇo 40 Yadā sujāto amitayaso 138 Yathā'pi jajjaraṃ nāvaṃ 24 Yadā sujāto asamasamo 138

Phật Sử- Thư Mục Câu Kệ Pāḷi

Y R Yadā sunando cakkavatti 68 Revato yasadharo buddho 90 Yadā'haṃ tusite kāye 14 Rogā tanupasammanti 36 Yadā'haṃ mātukucchito 16 Yadi buddhassa sodhetha 26 L Yadimassa lokanāthassa 32, 62, Lakkhaṇe itihāse ca 226 72, 80, 86, 96, 104, 110, 118, 126, Latā vā yadi vā rukkhā 34 134, 142, 148, 154, 160, 166, 174, Lokappasādanaṃ nāma 12 180, 188, 196, 204, 210, 220, 228 Loke acchariyaṃ disvā 140 Yannūnimaṃ pūtikāyaṃ 20 Yamakaṃ pāṭihīrañca 192 V Yamakaṃ vikubbanaṃ katvā 224 Vatti cakkaṃ mahāvīro 58 Yamahaṃ ajja byākāsiṃ 50 Vanditvā sirasā pāde 108 Yamhi kāle mahāvīro 56, 76, 114, 122 Varuṇo ca saraṇo ca 82 Yā pubbe bodhisattānaṃ 34 Varuṇo brahmadevo ca 88 Yāva aṭṭhāsi sambuddho 74 Valāhakova anilena 176 Yāvatā nirayā nāma 38 Vasati tattha khemapure 212 Yāvatā parisā āsī 48 Vassasatasahassāni 66, 106, 112, 128 Yāvatā buddhabhaṇitaṃ 226 Vassaṃ vutthassa bhagavato 78 Yāva heṭṭhā avīcito 92 Vāpitaṃ ropitaṃ dhaññaṃ 24 Ye appamattā akhilā 76 Vicittapupphā gaganā 34 Ye keci tena samayena 56 Vicinanto tadā dakkhiṃ 40, Ye keci loke vandaneyyā 10 42, 44, 46, 48 Ye tatthāsuṃ jinaputtā 32 Vitiṇṇo c'eva tisso ca 128 Ye'pi dīghāyukā nāgā 8 Vitthārikaṃ bāhujaññaṃ 56, 234 Yo'pi paññāya asamo 84 Vidhuro sañjīvanāmo ca 212 Vipassissa aparena 192 R Vipassījinavaro buddho 190 Rajonuddhaṃsati uddhaṃ 36 Vipulaṃ pabhaṃ dassayitvā 168 Rammo c'eva sudatto ca 98 Vimalo hoti suriyo sabbā 36 Rahogato nisīditvā 20 Virocamāno vimalo 234 Rāgo tadā tanu hoti 36 Vīsativassasahassāni 230 Rādhā c'eva surādhā ca 112 Vīsatibhikkhusahassānaṃ 224

Rāmā c’eva surāmā ca 136 Vedajātaṃ janaṃ disvā 26 Rāhumutto yathā suriyo 52 Vedayanti ca te sotthiṃ 50 Rūpe sīlasamādhimhi 10 Vebhāraṃ nāma nagaraṃ 166 Revatassa aparena 92 Vessabhussa aparena 208

Phật Sử- Thư Mục Câu Kệ Pāḷi

V S Vessabhū jinavaro satthā 206 Sabbītiyo vivajjantu 50 Vyāhatā titthiyā sabbe 126 Sabbe tattha samāgantvā 126 Sabbe devā padissanti 38 S Samatiṃsasahassāni 72, 174, 212 Sakaṃ sakaṃ hi bhavane 8 Samādiyitvā buddhaguṇaṃ 50 Saṅkhā ca paṇavā c’eva 8 Samuddā ca uttarā ceti 220 Saṅkhārānaṃ sabhāvantaṃ 74 Sampannavijjācaraṇassa tādino 2 Saṅgītiyo pavattenti 8 Sambalo ca sirī c’eva 174 Sañchaḍḍhitaṃ kulamūlaṃ 224 Sambalo ca sumitto ca 168 Saṭṭhi bhikkhusahassānaṃ 200 Sambuddhadassanaṃ gantvā 216 Saṭṭhiratanamubbedho 206 Saraṇāgamane kañci 54 Saṭṭhivassasahassāni 90, 206 Saraṇo bhāvitatto ca 82 Saṭṭhisatasahassānaṃ 178 Saraṇo sabbakāmo ca 134 Satavassasahassāni 58 Saraṇaṃ nāma nagaraṃ 160 Satiphalakaṃ datvāna 230 Sahassiyamhi lokamhi 32 Sattatibhikkhusahassānaṃ 192 Saṃsārasotaṃ chinditvā 30 Sattativassasahassāni 198 Saṃsārasotaṃ taraṇāya 120 Sattavassasahassāni 174, 196 Sāgaro’va asaṅkhobho 100 Sattasatasahassānaṃ 100, 178 Sā ca atuliyā jinassa 66 Sattāhaṃ paṭisallānā 84 Sā ca iddhi so ca yaso 58 Sattāhaṃ varasamāpattiyā 108 Sāṭakaṃ pajahiṃ tattha 24 Sattuttamo anadhivaro vināyako 4 Sādhūti te paṭissutvā 12 Sadevagandhabbamanussarakkhase Sāmā ca campā nāmā ca 212 4, 6 Sāriputto mahāpañño 10, 12, 16 Saddhammapaṇḍaracchattaṃ 232 Sālo ca upasālo ca 112 Saddhāpītimupāgantvā 202 Sikhī munivaro buddho 198 Santāretvā bahujanaṃ 128 Siddhattha aparena 170 Santo ca upasanto ca 156 Siddhattho munivaro buddho 168 Sandhako dhammako c’eva 150 Sirivaḍḍho ca nando ca 196 Sannipātā tayo āsuṃ 54, Sītaṃ vyapagataṃ hoti 34 60, 68, 78, 84, 92, 100, Sīlakañcukaṃ datvāna 230 108, 114, 122, 130, 138, Sīvalā ca asokā ca 74 146, 152, 164, 170, 178, Sīvalā ca surāmā ca 168 184, 192, 200 Sukhumanipuṇatthapaṭividdho 14 Sabbaññutaṃ gavesanto 220 Sukhena sukhito homi 32 Sabbākārena bhāsato 184 Sujātassa aparena 146

Phật Sử- Thư Mục Câu Kệ Pāḷi

S S Sujātā dhammadinnā ca 150 So jino sakagehamhi 92 Sujāto jinavaro buddho 144 Soṇā ca upasoṇā ca 82 Suttantaṃ vinayañcāpi 64, Soṇo ca uttaro c’eva 206 72, 134, 142, 180 Soṇo ca upasoṇo ca 66 Sudatto c’eva citto ca 144 Sotthiko c’eva rammo ca 206 Sudassanaṃ nagaravaraṃ 130 So’pi tadā amatabheriṃ 76 Sudassanaṃ nāma nagaraṃ 134 So’pi dhammaṃ pakāsesi 84 Sudassano ca devo ca 144 So’pi patvāna sambodhiṃ 164 Sudassano devarājā 146 So’pi buddho amitayaso 146, 150 Sudevo dhammaseno ca 74 So’pi buddho asamasamo 120, Sudhaññaṃ nāma nagaraṃ 150 150, 156, 162, 168 Sudhammaṃ nāma nagaraṃ 96 So’pi buddho narāsabho 156 Sudhammadevapure ramme 224 So’pi buddho pakāsesi 68 Sunandassānucarā janatā 68 So’pi buddho saṭṭhiratano 176 Sundarī ca sumanā ca 106 So’pi maṃ buddho vyākāsi 62, Supupphitaṃ pāvacanaṃ 56, 106 70, 78, 84, 94, Suppiyo ca samuddo ca 168 140, 146, 152, Suphullaṃ sālarājaṃ va 10 158, 178, Suphullo sālarājā’va 162 186, 194 Suppiyo ca samuddo ca 168 So’pi maṃ muni vyākāsi 208 Subhaddo kaṭisaho c’eva 162 So

piyadassī munivaro 150 Sumaṅgalaṃ nāma nagaraṃ 142 So'pi sabbaṃ tamaṃ hantvā 178 Sumaṅgalo ghaṭikāro ca 230 So buddho cakkavattissa 114 Sumaṅgalo ca tisso ca 58 So buddho dasasahassimhi 170 Sumanassa aparena 84 So buddho saṭṭhī ratanaṃ 168 Sumano yasadharo buddho 82 Sobhanaṃ nāma nagaraṃ 156 Sumedho jinavaro buddho 136 Sobhitassa aparena 100, 240 Surakkhito dhammaseno 182 Sobhito varasambuddho 98 Surindadevabhavane 68 So yācito devavarena cakkhumā 4 So aṭṭhāsīti hatthāni 66 So kassapo jinavaro satthā 232 H So ca kāyo ratananibho 90 Hatthiyānaṃ nimminitvā 192 So ca buddho asamasamo 98, 144 Handa buddhakare dhamme 40 So ca rukkho jātaruciro 144 Handāhaṃ dassayissāmi 2 So ca satthā amitayaso 106 Himavantassa avidūre 24 So chetvā bandhanaṃ sabbaṃ 100 Hiṅkāraṃ sādhukārañca 8

BUDDHAVAṂSAPĀḶI SAÑÑĀNĀMĀNUKKAMANIKĀ - THƯ MỤC DANH TỪ RIÊNG:

Trang Trang A U Akaṇiṭṭha 6 Ugga 222 Ajapāla 30 Uggata 142 Atideva 84 Uttara (aggasāvakā) 206, 220, Atula (atraja) 196, (atraja) 126, 212, (khattiya) 72, (bodhisatta) 78, 184 (nagaraṃ) 72, (pāsāda) 112, Atthadassī 152 (māṇavo) 130 Anupama (atraja) 82, 168, 182, Uttarā (aggasāvikā) 120, 220, (nagaraṃ) 204 (janikā) 72, 220, (nārī) 112, Anuruddha 14, 64 (upaṭṭhikā) 32, 62, 70, 80, 86, Anulā 74, 230 94, 104, 110, 116, 124, 132, 140, Anoma 96, 106 148, 154, 160, 166, 172, 180, 186, Anomadassī 100, 108 190, 194, 204, 210, 218, 228, 236 Abhaya 156 Abhibhū 196 U Amara 20 Udaya 174 Amitā 128 Udena 82, 166 Arindama 192 Upavālā 82, 182 Aruṇavantu 196 Upatissa 30, 62, Asama 96, 112 70, 80, 86, 94, 102, 110, 116, Asamā 112 124, 132, 140, 148, 154, 160, Asoka 188 166, 172, 180, 186, 194, 202, Asokā 74 210, 218, 226, 236 Upatissā 66 Ā Upavāta 104 Ānanda (atraja) 174, (upaṭṭhāka) 30, Upasanta 156 62, 70, 80, 86, 94, 102, 110, 116, Upasāla 112 124, 132, 140, 148, 154, 160, 166, Upasena 142 172, 180, 186, 194, 202, 210, 218, Upasenā 174 226, 236, (khattiya) 126, (pitu) 122 Upasoṇa 66, 82 Ābhassara 6 Upāli 10

U GH Uppalavaṇṇā 30, 62, 70, 80, Ghaṭikāra 226, 230 86, 94, 102, 110, 116, 124, 132, 140, 148, 154, 160, 166, 172, 180, C 186, 194, 204, 210, 218, 228, 236 Candamittā 188 Uppalā 106 Candavatī 104 Uruvela 136 Candā 188 Uruvelā 230 Campaka 112 Cālā 82, 182 K Citta 32, 144, 236 Kañcanāvela 150 Cittā 98, 196 Kaṭisaha 162 Kapila 30 J Kassapa 224 Jaṭila 116, 122 Kiki 228 Janasandha 174 Kisāgotamī 174 Jayasena 182 Kuñjara 88 Jotipāla 224 Kumbhakaṇṇa 130 Koṇāgamana 216 T Koṇḍañña 60, 68 Tapussa/Tapassu 58 Kolita 30, 62, 70, 80, Tissa 58, 128, 170, 188, 230 86, 94, 102, 110, 116, 124, Tissā 66 132, 140, 148, 154, 160, Tusita 6, 16 166, 172, 180, 186, 194, D 202, 210, 218, 226, 236 Dīpaṅkara 26, 54, 60 Deva 144 KH Devala 128 Khaṇḍa 188 Doṇa 244 Khemaṅkara 196 Khemā 30, 62, 70, 80, 86, DH 94, 102, 110, 116, 124, 132, 140, Dhanañjaya 112, 182 148, 154, 160, 162, 166, 172, 180, Dhanavatī 228 186, 194, 204, 210, 218, 228, 236 Dhammaka 24, 150 Dhammadassī 158 G Dhammadinnā 150 Gijjhakūṭa 10 Dhammasena 74, 182 Gotama 32, 234 Dhammā 156

N B Nakula 156 Brahmadatta 228 Nakulā 96, 98 Brahmadeva 88, 174 Nanda 74, 196 Nandā 58, 66 BH Nandārāmā 58, 112 Bhadda 64, 88 Nandivaḍḍha 106 Bhaddakaccānā 236 Nāga 190 Bhaddā 230 Nāgasamālā 144 Bhallika 58 Nāgā 144, 182 Bhāradvāja 230 Nārada 114, 122, 144 Bhāvitatta 82 Nisabha 106, 156 Bhiyya 112

P M Paduma (buddha) 108, 112, Makilā 156 114, 240, (aggasāvakā) 162 Makhilā (nārī) 96, (aggasāvikā) 196 (kuñjara) 88, (pāsāda) 96 Maṅgala 68, 76 Padumā (nārī) 56, Mahākassapa 10 (upaṭṭhikā) 106, 144, 182, Māyā 30 (janikā) 174, (aggasāvikā) 196 Mekhala 80, 82 Padumuttara 122, 126, 128, 130, 240 Moggallāna 10 Pabbata 216 Pabhāvatī 142, 196 Y Pālita 74, 150 Yaññadatta 202 Piyadassī 146 Yasava 104, 136 Puññavaḍḍhana 162 Yasavatī 72, 88 Puṇṇa 10 Yasodharā 104, 139 Punabbasumitta 190 Trang R PH Rammā 108 Phussa 178 Rādhā 112 Phussadeva 162 Rāmā 136 Phussā 174 Rāhula 236 Rucī 112 B Rucigattā 220 Bandhumatī 188 Rucidevī 64 Bandhumā 188 Revata 84, 92, 168

V S Vataṃsikā 82 Sāgata 58 Varuṇā 82, 88, 106, 112 Sāgara 134, 156 Valiyā 162 Sāmā 222 Vasavatti 6 Sāriputta 10, 16 Vasīlā 222 Sāla 112 Vasudattā 126 Sāliya 162 Vicittā 128 Sikhī 192 Vijitasena 64, 230 Siddhattha 164 Vijitasenā 118, 230 Siri 74, 174 Vijitāvī 60 Sirinanda 228 Vitiṇṇa 128 Sirinandā 142 Vipassī 184 Sirimā (upaṭṭhikā) 58, 66, Vipula 88 88, 136, 190, 206, Vipulā 88 (janikā) 80, 182, Vimalā 150 (nārī) 104, Visākha 74, 182 (pāsāda) 72, 188 Visākhā 150, 156 Sirivaḍḍha 106, 196 Vessara 74 Sīvala 72 Sīvalā 74, 168, 222 S Sīha 96 Sacca 162 Suguttā 196 Satthavāha 220 Sucandā 150 Santa 156 Sujāta (aggasāvaka) 128, Sandhaka 150 (buddha) 138, 144, Sabbakāma 134 (bodhisatta) 94, 170 Sabbakāmā 196 (pasāda) 240 Sabbamitta 230 Sujātā (janikā) 64, 126, Sabbadassī 150 (aggasāvikā) 96, 150 Sabhiya 182 Sutanā 74, 188 Samaṅga 174 Sudatta (bodhisatta) 80, 134, 150, Samavattakkhandha 188 (upaṭṭhaka) 98, 144, Samudda 168 Sudattā (nārī) 126, Samuddā 220 (janikā) 134, Sambala 168, 174 (aggasāvikā) 174 Sambhava 88, 196 Sudassana 144, 200 Saraṇa 82, 134, 160 Sudassanā 88, 104, 156

S S Sudeva 56, 74 Sumedha 20, 130 Suddhodana 30 Sumedhā 56 Sudhaññavatī 88 Surakkhita 182 Sudhamma 96 Surammā 168 Sudhammā 96, 156 Surādhā 112 Sunanda 64, 68 Surāmā 136, 168 Sunandā (aggasāvikā) 58, 156, Surucī 70 (upaṭṭhikā) 212, Sela 156 (janikā) 160, Soṇā 58, 66, 82 (nārī) 230 Sotthija 220 Sunetta 96, 162 Sobha 220 Sundarī 106 Sobhita 92, 100, 150 Suppiya 168 Somadeva 222 Suphassā 166 Subhakiṇṇa 6 H Subhadda 64, 88, 162 Haṭṭhā 128 Subhaddā 88, 144, 174 Hatthāḷavaka 32, 62, Sumaṅgala 58, 230 70, 80, 94, Sumana (upaṭṭhāka) 128, 212, 104, 116, 160, (buddha) 76, 78, 82, 240 166, 172, 180, 186, 194, Sumanā 106, 134, 168 204, 210, 218, 228, 236 Sumitta 134, 168 Himavatta 24 --ooOoo--

CARIYĀPIṬAKAPĀḶI

GĀTHĀDIPĀDASŪCI - THƯ MỤC CÂU KỆ PĀḶI:

Trang Trang A A Akāmako vāhi ahaṃ carāmi 318 Assattha kālamaññāya 288 Aggivegabhayā bhītā 314 Ahañca brāhmaṇo eko 290 Acetanāyaṃ paṭhavī 272 Ahañca maddidevī ca 270 Acchādanañca sayanañca 258 Ahaṃ te anusāsāmi 274 Accheraṃ vata lokasmiṃ 268 Ahaṃ nissajja cintesiṃ 274 Ajjhogahetvā pavanaṃ 270 Ahaṃ soṇo ca nando ca 306 Atītakappe caritaṃ 250 Aho me mānasaṃ siddhaṃ 262 Atthi loke sīlaguṇo 314 Athettha kapimāgantvā 286 Ā Athettha vattatī saddo 266 Āmantayitvā devindo 270 Atho uparigaṅgāya 288 Āvajjetvā dhammabalaṃ 314 Adinnapubbaṃ dānavaraṃ 276 Addasaṃsu bhojaputtā 294 I Adhane āture jiṇṇe 264 Iti sīlavataṃ hetu 294 Adhiṭṭhitamadhiṭṭhānaṃ 310 Idaṃ acchariyaṃ disvā 268 Anurakkhiṃ mama sīlaṃ 288, 290 Idaṃ loke uttariyaṃ 302 Anussaritvā saddhammaṃ 316, 320 Idānāhaṃ cintayitvā 260 Anvaddhamāse paṇṇarase 264 Apare gandhañca mālañca 324 U Api cāhaṃ sīlarakkhāya 278, 280, 292 Ukkaṇṭhitomhi kāyena 304 Apucchi maṃ porisādo 320 Ujjālehi mahā-aggiṃ 294 Abhijātā sukhumālā 268 Uposathamhi divase 274 Abhitthanaya pajjunna 316 Ubhopi nettā nayanā 260 Ariṭṭhasavhaye nagare 260 Ubho mātā pitā mayhaṃ 304 Avuṭṭhiko janapado 254, 266 Uyyānadassanaṃ gantvā 284

E KH Ekokāse rathaṃ katvā 310 Khattiyānaṃ ekasataṃ 320 Etamatthavasaṃ ñatvā 258 Ete aṅge adhiṭṭhāya 310 G Ete dānaparikkhārā 276 Gantvāna so hatthidamako 278 Etesaṃ pubbajo āsiṃ 304 Ettakaṃ yeva te āyu 264 C Evamevāhaṃ puññakāmo 252 Catuppathe mahāmagge 294 Evarūpaṃ mahādānaṃ 256 Catuvāhiṃ rathaṃ datvā 268 Evarūpaṃ saccavaraṃ 316 Evaṃ cintesahaṃ tattha 316 CH Evaṃ bahuvidhiṃ dukkhaṃ 324 Chavi chammaṃ maṃsaṃ naharuṃ Evaṃ me appamattassa 322 276 Evaṃ vuttā ca sā devī 262 Chaviyā cammena maṃsena 280, 294 Evaṃ vuttāya'haṃ tassā 308 Evaṃ vutte ahaṃ tassa 284 J Evaṃ vutte tadā yakkhe 286 Jāliṃ kaṇhājinaṃ dhītaṃ 272 Evaṃ vutto ca so sakko 262 Evāhaṃ cintayitvāna 252, 304 T Ehi aggiṃ padīpehi 276 Taññevādhipatiṃ katvā 298 Ehi sīvaka uṭṭhehi 262 Tato kākā ca gijjhā ca 314 Tato cutā sā phusatī 264 O Tato jānapadā sabbe 310 Tato me hatthapāde ca 310 Odapattakiyā mayhaṃ 284 Tato so codito mayhaṃ 262 Tato so vaṭṭagataṃ maggaṃ 318 K Tattha kāraṇikā gantvā 300 Kappe ca satasahasse 250 Tatthaddasāmi paṭipathe 252 Kalaho vattatī bhesmā 292 Tattha passitvāhaṃ deve 280 Kāmaṃ bhijjatu yaṃ kāyo 282 Tattha vattetvā sallāpaṃ 270 Kāliṅga raṭṭhavisayā 254, 266 Tattha vasāma nipakā 282 Kicchā laddhaṃ piyaṃ puttaṃ 308 Tatthāhaṃ divase tikkhattuṃ 254 Kupito ahosi paccanto 300 Tathannu vitathannetaṃ 260 Kusāvatimhi nagare 254 Tatheva jalataṃ aggiṃ 276 Kevalaṃ paṭhaviṃ rajjaṃ 298 Tatheva sakabhuttāpi 258 Ko chātako ko tasito 256 Tathevāhaṃ jānamāno 256 Ko pathe chattamādeti 256 Tathevāhaṃ sabbabhave 258

Hạnh Tạng - Thư Mục Câu Kệ Pāḷi

T T Tadāpi maṃ dhammacāriṃ 282 Tesāhaṃ evamavacaṃ 300, 304 Tadāpi maṃ nimantiṃsu 306 Tyāhaṃ assāsayitvāna 318 Tadāpi lokaṃ disvāna 306 Tvaṃ maddi kaṇhaṃ gaṇhāhi 268 Tadā maṃ tapatejena 250 Tadāhaṃ phusatiyā kucchiṃ 264 TH Tadāhaṃ māpayitvāna 258 Thalaṃ kareyyaṃ udakaṃ 282 Tadāhaṃ yajanā mutto 258

Tadāhaṃ sattarajjesu 256 D Tamahaṃ anurakkhanto 288 Datvā dātabbakaṃ dānaṃ 324 Tamahaṃ upaṭṭhahitvāna 318 Dadamānassa dennassa 262 Tamahaṃ gantvā'nupaṭṭhānaṃ 300 Dadāmi na vikampāmi 266 Tamahaṃ disvāna kuhakaṃ 300 Dasakusalakammapathe 290, 322 Tamahaṃ disvāna santuṭṭho 274 Dasamāse dhārayitvāna 264 Tamahaṃ paṭipathe disvā 252 Dānāni paṭiyādetha 274 Tassa āmasane kuddho 318 Dārake anurakkhanto 270 Tassa katvāna kāruññaṃ 288 Divā vā yadi vā rattiṃ 256 Tassa taṃ vacanaṃ sutvā 278, Disvāna vividhaṃ pāpaṃ 306 292, 300 Dukkhena jīvito laddho 302 Tassa datvānahaṃ paṇṇaṃ 250 Dutiyampi tatiyampi 250 Tassa nāgassa dānena 266 Tassa nāge padinnamhi 254 DH Tassa paṭissuṇitvāna 320 Dhaññaṃ maṅgalasampannaṃ 254 Tassa rañño ahaṃ putto 292 Dhammavādī adhammo ca 290 Tassa rañño patikaro 298 Dhūmadhūmaṃ janitvevaṃ 314 Tassā āyukkhayaṃ disvā 262 Tassā sārattādhigato 284 N Tassāhaṃ vacanaṃ sutvā 260, 308 Na koci etaṃ jānāti 316 Tassāhaṃ saddaṃ sutvāna 288 Nagaraṃ gantvāna ācikkhi 288 Te tattha amhe passitvā 268 Na tassa alikaṃ bhaṇitaṃ 312 Tena so kupito āsi 300 Na tassa dānaṃ dadamāno 252 Tenevāhaṃ sataguṇato 252 Na tassa parikhāya'ttho 278 Te mayhaṃ vacanaṃ sutvā 304 Na taṃ dasasu ṭhānesu 256 Te maṃ tadā ukkhipantaṃ 304 Natthi 'massa sataṃ dhammo 300 Te maṃ rañño dassayiṃsu 302 Natthi me saṃsayo tattha 320 Te me sādhūti vatvāna 274 Na mayhaṃ mattikaṃ nāmaṃ 264 Tesaṃ nicchuhamānānaṃ 266 Na maṃ koci uttasati 322

N P Na me atthi tilā muggā 274 Punāparaṃ yadā homi 274, 252, Na me tappaccayā atthi 250 256, 258, 280, Na me dessaṃ dhanaṃ dhaññaṃ 282, 284, 286, 290, 256 254, 294, 298, 302, 306, Na me dessaṃ mahārajjaṃ 302 308, 312, 314, 316, 320, 322 Na me dessā ubho cakkhu 262 Pubbasālohitā mayhaṃ 308 Na me dessā ubho puttā 272 Pūtikuṇapasampuṇṇā 302 Na me yācakamanuppatte 254, 266 Peḷāya pakkhipantepi 280 Na me sā brāhmaṇī dessā 284 Nahāpetvā anulimpitvā 310 BH Nāgaṃ gahetvā soṇḍāya 254, 266 Bhikkhāyupagataṃ disvā 276 Nāsāya vinivijjhitvā 294 Nāhaṃ pivāmi khādāmi 258 M Nikkhamitvāna nagarā 268 Makkeṭo ca sigālo ca 274 Niddāyamāno sayanavare 308 Maddiṃ hatthe gahetvāna 272 Nimi canda kumāro ca 276 Maddiyā dīyamānāya 272 Nirantaraṃ jātisataṃ 280 Mama saṅkappamaññāya 260, 274 Nirālayā chinnabandhū 282 Mamaṃ upaddutaṃ disvā 286 Nisajja pāsādavare 260 Mame vāyamaññamāno 286 Nisedhayitvā paccantaṃ 300 Mātā pitā na me dessā 298, 304, 310 Mātā pitūhi pahitā 304 P Mātu pitū ca vanditvā 294 Māpaṇḍiccaṃ4 vibhāya 308 Pañcālaraṭṭhe nagaravare 292 Mā pamajji tuvaṃ tāta 300, 310 Padumaṃ puṇḍarīkaṃ va 268 Migavaṃ gahetvā muñcassu 292 Pabbhāre giridugge ca 284 Mukhatuṇḍake nāharitvā 312 Pavanā ābhataṃ paṇṇaṃ 250 Mūgo ahosiṃ badhiro 310 Pavane disvā vanacaro 278 Pavane vasamānassa 270 Y Pavedhamāno palitasiro 260 Yato sarāmi attānaṃ 316 Pāde pakkhe pajahāmi 314 Yathā amacco muddikāmo 252 Pāpo kadariyo yakkho 290 Yathāpi āturo nāma 256 Pitā me migavaṃ gantvā 292 Yathāpi kassako puriso 252 Punadeva sakko oruyha 270 Yathāpi vāṇijo nāma 258 Punāparaṃ dadantassa 266 Yathāpi sevako sāmiṃ 258 Punāparaṃ brahārañña 272 Yathā sītodakaṃ nāma 276

Y R Yadā ahaṃ amitayaso 298 Rajjampi me dade sabbaṃ 254 Yadā ahaṃ kapi āsiṃ 312 Rajjaṃ putta, paṭipajja 292 Yadā ahaṃ brahāraññe 250 Ratanāni satta vassiṃsu 272 Yadā ahosi pavane 278 Rattindivaṃ so gaṅgāya 288 Yadā mahā kaṭṭhapuñjo 276 Ramme padese ramaṇīye 286 Yadāhaṃ dārako homi 264 Rājūpajīve nigame 322 Yadi koci eti dakkhiṇeyyo 274 Rodante dārake disvā 268 Yadi cittavasī hessaṃ 282 Yadi te maṃ tattha koṭṭeyyuṃ 278 V Yadi passanti pavane 268 Yadi māsampi dve māsaṃ 252 Vaṭṭako maccharājā ca 324 Yadihaṃ tassa kuppeyyaṃ 286 Vicaranto anukūlamhi 290 Yadihaṃ tassa pakuppeyyaṃ 290, Vicaranto brahāraññe 284 292 Vicintayitvā dhammatthaṃ 316 Yadihaṃ tādisaṃ patvā 302 Viññāya me sīlaguṇaṃ 278 Yadihaṃ tesaṃ pakuppeyyaṃ 278 Yadihaṃ brāhmaṇiṃ koci 284 S Yamhokāse ahaṃ ṭhatvā 312 Sakajīvitapariccāgo 280 Yaṃ kiñci mānusaṃ dānaṃ 260 Sakimpi divasaṃ dutiyaṃ 286 Yaṃ tesaṃ vacanaṃ vuttaṃ 304 Sake putte cajantassa 270 Yaṃ me tadā pākatikaṃ 278 Sakkassa vacanaṃ sutvā 270 Yaṃ so tadā maṃ abhisapi 290 Sakkena sā dinnavarā 264 Yaṃ3 so vaṇṇaṃ cintayati 282 Saṅkhapālassa me sato 296 Yācakaṃ upagataṃ disvā 270 Saṅkhipiṃsu pathaṃ yakkhā 268 Yācanti maṃ pañjalikā 298 Saṭṭhirājasahassāni 270 Yācāmi taṃ mahārāja 260 Sattāhamevāhaṃ pasannacitto 318 Yācitā sivayo sabbe 266 Sattāhaṃ dhārayitvāna 310 Yā me ahosi janikā 262 Santi pakkhā apatanā 314 Yā me dutiyikā āsi 282 Sabrahmacārī maṇḍabyo 316 Yāvatā kāraṇaṃ sabbaṃ 288 Sabhāvaṃ cintayantassa 264 Yudhañjayo somanasso 324 Sammodamāno tehi saha 318 Ye keci manujā enti 268 Saraṭṭhakaṃ sanigamaṃ 302 Ye keci mahiyā sattā 302 Sarājake sahorodhe 298 Ye me dukkhaṃ upadahanti 324 Sarīrakiccaṃ katvāna 280 Yesāhaṃ upadhāveyyaṃ 314 Sasatthahatthūpagataṃ 294 Yo me kaṇiṭṭhako bhātā 306 Sasāgarantaṃ paṭhaviṃ 296

Hạnh Tạng - Thư Mục Câu Kệ Pāḷi

S S Sahakate saccavare 316 Susāne seyyaṃ kappemi 324 Saha kope samuppanne 284 Sūlehi vijjhiyantepi 296 Saha daṭṭho āsivisena 318 So tadā paggahetvāna 260 Sahadiṭṭhassa me chattaṃ 308 Somaṃ asaṃsi ehīti 312 Saha pathato okkante 292 So maṃ tattha khamāpesi 302 Saha sacce kataṃ mayhaṃ 314 So me puṭṭho ca vyākāsi 288 Saha sacce kate mayhaṃ 318 Sohaṃ tesaṃ matiṃ sutvā 310 Sahāyo brāhmaṇo mayhaṃ 318 Soḷasitthisahassānaṃ 308 Saṃvacchare gimhasamaye 314 Saṃsito akataññunā 280 H Sādhūti so haṭṭhamano 276 Hatthi asse rathe datvā 266 Sāmo yadā vane āsiṃ 322 Hatthināgo bhūridatto 296 Sīlakhaṇḍabhayā mayhaṃ 294 Hadayaṃ dadeyyaṃ cakkhuṃ 264 Sīlavā guṇasampanno 298 Hirottappena garunā 272 Sīhabyagghehi dīpīhi 322 Hīnamajjhimaukkaṭṭhe 286 Sukhadukkhatulā bhūto 324 Hīḷitā jīvitā cāpi 286

--ooOoo--

CARIYĀPIṬAKAPĀḶI SAÑÑĀNĀMĀNUKKAMANIKĀ - THƯ MỤC DANH TỪ RIÊNG:

Trang Trang A J Akitti 250 Jayaddisa 292 Ayoghara 302 Jāli 268, 270, 272 Ariṭṭha 260 Jūjaka 270 Alīnasatta 292 Jetuttara 264, 272

Ā T Ālambana 280 Temiya 308

I D Indapatta/Indapattha 254, 298 Dabbasena 322

E DHA Ekarāja 258, 322 Dhanañjaya 254 Dhamma 290 K Kaṇhadīpāyana 316 T Kaṇhājinā 268, Nanda 306 270, 272 Nimi 258 Kampillā 292 P Kasī 304 Paccaya 264 Kāliṅga 254, 266 Pañcāla 292 Kāsirāja 302, 308 Pupphavatī 258 Kururāja 276 Porisāda 292, 320 Kusāvati 254 PH C Phusatī 262 Canda 258 Campeyyaka 282 B Cullabodhi 282 Bārāṇasī 282 Cetaputta 270 Brahmavaḍḍhana 306

Hạnh Tạng - Thư Mục Danh Từ Riêng

BH V Bhisa 304 Vaṅka 268, 270 Bhūridatta 280 Virūpakkha 280 Bhojaputta 294 Vissakamma 270 Vessantara 264 M Magadha 312 S Maṇḍabya 316 Sakka 260, 262, 264, 270, 274, 322 Maddidevī 268, 270, 272 Saṅkha 252 Mahāgovinda 256 Saṅkhapāla 294 Mahā lomahaṃsa 324 Sacca 312 Mātaṅga 298 Sañjaya 264 Mithīlā 258 Sāma 322 Mūgapakkha 308 Sineru 264, 266, 268, 270 272 Sivi 260, 266 Y Sīvaka 262 Yudhañjaya 298 Sutasoma 320 Soṇa 306 R Sotthiya 304 Ruru 286 Somanassa 298

--ooOoo--

BUDDHAVAṂSAPĀḶI

VISESAPADĀNUKKAMANIKĀ - THƯ MỤC TỪ ĐẶC BIỆT:

Trang Trang A U Añjasa 22, 26, 28, 236 Ukkuṭṭhisaddaṃ 32, 62, Atthamī 82 72, 80, 86, 96, 104, 110, 118, 124, Advejjhavacanā 38, 44 132, 142, 148, 154, 160, 166, 172, Adhikāra 28, 30 80, 188, 194, 204, 210, 218, 228 Anadhivara 2, 4 Uṭṭhānaṃ 140 Anāvayo 226 Utuvasse 46 Anilañjase 8 Upanisādino 184 Anivattigamanaṃ 100 Anuciṇṇaṃ 40 E Andughare 42 Ehiti 30, 62, 70, 78, Appattamānasā 56, 234 86, 94, 102, 110, 116, 124, 132, Apparajakkhajātikā 2 140, 148, 154, 160, 166, 172, 180 Abhiññābala 24, 100, 102, 138, 164 O Abhinīhāro 16, 30 Osadhī 46 Abhissanno 32 Amatadundubhiṃ 122 K Amatabheri 76, 122 Kaṭhinacīvare 108 Asati 186, 194, 210 Kaṭhinatthate 130 Ahū 4, 56, 158, 244 Kevalaṃ bodhiṃ 92, 114, 130, 138 Koraṇḍasamasādiso 12 Ā Ādesanānusāsanī 4 KH Āmutta 114 Khilāsayā 36 Āhutīnaṃ 30, 32, 240 G Gaganamaṇḍale 36 I Gaṇetuye 74 Indaketu 88 Gavapānena 70 Isi 14, 158 Giro/giraṃ 18, 100

Phật Sử - Thư Mục Từ Đặc Biệt

CH DH Chaḷabhiññā/ehi 28, 54, Dhammukkaṃ 68, 74, 238 56, 76, 108, 136, 232 Dhuvassaṃ 24, 32, 34, 36, 38, 40 Dhuvaṃ 8 J Dhūmaketu 74 Jighacchā 36 Jinacakkam 236 N Jinabodhiyaṃ 52 Naramarū/ūnaṃ 28, 32, Jutindharo/jutindharassa 2, 184 60, 62, 70, 80, 84, 86, 94, 104, 110, 118, Ñ 124, 132, 142, 148, 154, Ñāṇadhātuṃ 224 160, 166, 170, 172, 180, 186, 194, 200, 204, 210, 218, 228, 234 D Naravasabhaṃ 138 Tādihi 28, 56, 106, 126, 136 Navaṅgaṃ jinasāsanaṃ 76, 226 Tipāṭihīre 4 Navaṅgaṃ satthusāsanaṃ 64, Tividhaggi 22 72, 134, 142, 180 Nicchubhanti 126 D Dakajā 34 P Dayita-oraso 114 Pakaraṇe satta 216 Darīsayā 36 Patiṭṭṭhaha 48 Dasapāramipūriyā 80, Parivesane 48 88, 104, 112, 118, 126, Paluggaṃ 24 134, 142, 150, 156, 160, Pavanaṃ 52, 98 166, 174, 180,

204, 220 Pāṭihīraṃ 4, 12, Dukhaddito 42 192, 200, 216 Durāsado/durāsadā 60, 66, Pāvacanaṃ 56, 98, 106, 144 100, 130, 138, 146, 208, 232 B DH Buddhakare dhamme 40 Dhammacetiṃ 222 Buddhadhammā 40, 42, Dhammadesane 26, 44, 46, 48 68, 76, 84, 92, 100, Buddharaṃsena 120 122, 130, 138, 170, 224 bodhipācanā 40, 42, 44, 46, 48 Dhammadhātuyā 40 Brahā 114, 130, 144, 150 Dhammabheriṃ 68 Brahmaṃ 142, 182

Phật Sử - Thư Mục Từ Đặc Biệt

BH S Bhaddake kappe 208, Saṅghāṭa 6 218, 226, 242 Sataraṃsī 6, 98, Bhātha 50 106, 138, 182, 238 Bhusavātehi 46 Samiṃsu 56, 108, 114, 116, 130, 146 M Sampannavijjācaraṇassa 2 Maṇḍakappa 122, Sallakatto 242 138, 152, Saṃkilesamaraṇaṃ 74 158, 178, 200 Sikhī 112, 206 Madhulaṭṭhikaṃ 208 Serī 22 Mānasaṃ 50, 58, Selenti 10 76, 92, 118, 192, 202, 224 H Mānusakaṃ/mānusakā 34, 50 Handa 2, 40 Mānusehi 28 Hiṅkāraṃ 8 Morahatto 144 Hūtāsano 98 Hessati 30, 62, V 70, 80, 86, 94, 102, Vaṭumāyanaṃ 26 110, 116, 124, 132, 140, Vasībhūta 26, 32, 126 148, 154, 160, 166, 172, 180, Vītathaṃ 38, 40 186, 194, 202, 210, 218, 226, 242 Viyākari/ī 110, 226 Hehiti 20

--ooOoo--

CARIYĀPIṬAKAPĀḶI

VISESAPADĀNUKKAMANIKĀ - THƯ MỤC TỬ ĐẶC BIỆT:

Trang Trang

A O
Akiñcane 264 Ocināyatu 308
Atikkhayaṃ 316 Odapattakiyā 284
Anagāriyaṃ 302 Ohaṇeti 286
Anariyo 268
Anucchavo 254 K
Anolīno 252
Apaccāso 256 Kaṭhinaṃ 304
Aparājitaṃ 252 Kaṇṇabheriṃ 266
Apassayaṃ 316 Kaṇhavattani 314
Abbocchinnaṃ 258 Kadaliṃ va asārakaṃ 300
Alikaṃ 312 karuṇaṃ 272,
288, 298
Ā Kāmaṅkāro 288
Ārādhaniyaṃ 258 Kāraṃ 252
Āsayaṃ 274 Kāsuṃ 310, 322
Āḷhakakāsuyā 278 Kāhāmi 286
Kusalaṃ 300
U

Uttamaṅgaṃ 318 G
Upāyanaṃ 256 Gihī dhamme 304
Ukkhiggā 268
Uragādhibhū 294 GH
Ghāsahetu 274
Ū
Ūrukkhambho 284 C
Catuvāhiṃ 268
E Catussālaṃ 258
Ekasāsanī 284 Ceṭake 284

CH N Chavaṃ 286 Nicchuhamānānaṃ 266 Chātako 254, 256, 266 Nippīḷayanto 284 Pakkho 310 J Pajjunno 316 Jaṭilahīḷito 300 Paṇhe 320 Jātaveda 314 Patikaro 298 Jālasikhantare 276 Pabbhāre 284 Jutindharaṃ 308 Parantihi 300 Parittāsaṃ kate mayi 294 T Pavane 268, 270, 278, 322 Tathaṃ 260 Pasadamiga 322 Tassa 294 Pāvako 314 Tālamiñjaṃva 262 Pāvada 288 Tutta 306 Pāhunāgataṃ 318 Pitu mātu ca 304 THA Pubbasālohitā 308 Thusarāsiṃva ataṇḍulaṃ 300 Peḷāya 280

D B Dakāsaye 284 Balasā 284 Dakkhiṇānucchavaṃ 274 Bodhijaṃ 258 Dayito 298 Bodhipācanaṃ 250 Darathapariḷāhaṃ 276 Bodhiyā 262, 272, 284, Darīsaye 312 288, 290, 298, 310 Davaḍāho 314 Brahārañña 250, 272, 284 Dāṭhāvudho 294 Dumaṃ 300 BH Dessā 262, 272, Bhavābhave 250, 258 284, 298, 304, 310 Bhiṅkāre 254, 266 Bhesmā 292 DH Dhaññaṃ 252, 254, 256, 266 M Dhammikaraṭṭhavaḍḍhana 260 Mātu pitu ca vanditvā 294 Dharaṇīruhaṃ 262 Mālāvacchaṃ 298 Dhūmadhūmaṃ 314 Mahāsikhī 314
Hạnh Tạng - Thư Mục Từ Đặc Biệt
M S Mutteti 286 Saccavajjena 316 Muddikāmo 252 Sajjassaṃ 310 Mūgo 310 Satabhāgo 258 Sataṃ dhammo 280 Y Sabbaññutaṃ 252, 254, Yajanā 258 256, 262, 272, Yaññavāṭato 258 284, 298, 302, 310 Sabrahmacārī 316 R Samimhā 290 Rajagate 276 Sampīḷe 302 Rathiyā rathiyaṃ 300 Sayambhuṃ 252 Rājaveṭhanaṃ 310 Sahadhammā 284 Rājūpajīve 322 Sāmaññāpagato 300 Sārattādhigato 284 V Sikhī 314 Vaṇibbake 262 Sineruvanavaṭaṃsakā 264, 266, Vipinakānane 250 268, 270, 272 Vivaṇṇiyaṃ 250 Sīlabbatasamappito 282 Vedajāto 260 Soḷasiṃ 310 Vedhito 318 H S Hatthamuñcito 310 Sakaṭāhena 250 Hatthidamakaṃ 278 Saṅgaraṃ 320 Hīḷitā 286

--ooOoo--

CÔNG TRÌNH ẤN TỐNG TAM TẠNG SONG NGỮ PĀḶI - VIỆT

‘PHƯƠNG DANH THÍ CHỦ

Công Đức Thành Lập & Bảo Trợ 1. Ven. Khánh Hỷ và Phật tử chùa Bát Nhã 2. Quỹ Hùn Phước Visākhā

Công Đức Thành Lập

1. Gia đình Phật tử Visākhā An Trương
2. Gia đình Phật tử Trương Đình Nguyên & Huỳnh Ngọc Hạnh
3. Bà Quả Phụ Phạm Vũ Điềm - Pháp danh Diệu Đài
4. Bà Phật tử Diệu Giới và các con cháu
5. Gia đình Phật tử Lương Xuân Lộc & Lê Thị Thu Hà
6. Gia đình Phật tử Phạm Trọng Độ & Ngô Thị Liên
7. Gia đình Phật tử Lý Hoàng Anh
8. Gia đình Phật tử Nguyễn Văn Hòa & Minh Hạnh
9. Gia đình Phật tử Hồ Hoàng Anh
10. Phật tử Diệu Bình và Gia đình Phạm Thiện Bảo
11. Gia đình Phật tử Phạm Thị Thi & Châu Thiên Hưng
12. Gia đình Phật tử Phạm Xuân Lan & Trần Thành Nhơn
13. Cư sĩ Liên Tâm (Phan đình Quế)
14. Ái nữ Chú Nguyễn Hữu Danh
15. Gia đình Phật tử Khánh Huy
16. Ái nữ Cô Lê thị Tích
17. Cô Trân Châu (Vothuong)
18. Cô Hồng (IL., bạn của Thùy)

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.